

**GÜREŞ EĞİTİM MERKEZLERİNDE EĞİTİM ALAN
SPORCULARIN SOSYO-EKONOMİK YAPILARININ
ARAŞTIRILMASI**

Fikret DAĞDEVİREN
İnönü Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Ortak Doktora Tezi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Celal TAŞKIRAN
Ortak Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mitat KOZ

Doktora Tezi – 2020

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**GÜREŞ EĞİTİM MERKEZLERİNDE EĞİTİM ALAN SPORCULARIN
SOSYO-EKONOMİK YAPILARININ ARAŞTIRILMASI**

Fikret DAĞDEVİREN

**İnönü Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Ortak Doktora Tezi**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Celal TAŞKIRAN**

**Ortak Tez Danışman
Prof. Dr. Mitat KOZ**

**MALATYA
2020**

İÇİNDEKİLER

ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
TABLolar DİZİNİ	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Önemi	2
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Problem Sorusu	6
1.4. Alt Problem Soruları	6
1.5. Araştırmanın Varsayımları	7
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.7. Tanımlar	7
2. GENEL BİLGİLER	8
2.1. Güreş Kavramı	8
2.1.1. Güreş Tarihi	9
2.1.2. Türk Devletlerinde Güreş	10
2.1.3. Selçuklu Devleti'nde Güreş	11
2.1.4. Osmanlı Devleti'nde Güreş	12
2.1.5. Güreş Tekkeleri	14
2.2. Güreş Eğitim Merkezleri	18
2.2.1. Güreş Eğitim Merkezleri'nin Doğuşu (Karakucak Güreş Projesi)	20
2.2.2. Mevcut Güreş Eğitim Merkezleri	23
2.3. Sosyoekonomik Yapı	25
2.3.1. Sosyoekonomik Düzey	27
2.3.2. Sosyal Yapı	28
2.3.3. Sosyalleşmenin Tanımı	29
2.3.4. Sosyalleşme Süreci	29
2.3.5. Sosyalleşme Teorileri	30
2.3.6. Sosyalleşme Türleri	31
2.5. Ekonomik Yapı	32

2.6. Ekonomik Yapı - Spora Yönelme ve Kitle İletişimi.....	32
2.7. Sosyoekonomik Yapı ve Spor İlişkisi.....	33
2.8. Sosyoekonomik Yapı ve Akademik Başarı İlişkisi	34
2.9. Sosyoekonomik ve Suç.....	37
2.10.1. Suç ve İşsizlik İlişkisi	37
2.10.2. Suç ve Gelir İlişkisi.....	38
2.10.3. Suç ve Eğitim İlişkisi	39
2.10.4. Suç ve Nüfus İlişkisi	39
2.11. Sosyoekonomik Eşitsizlik; Sağlıklı Yaşam Biçimi ve Yaşam Kalitesi	40
2.12. Abraham Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı	41
2.12.1 Fizyolojik İhtiyaçlar.....	42
2.12.2. Güvenlik İhtiyacı	43
2.12.3 Ait Olma ve Sevgi İhtiyacı	43
2.12.4 Takdir Edilme ve Saygı	43
2.12.5 Kendini Gerçekleştirme	44
2.13. Refahın Ölçülme Yöntemleri.....	45
2.13.1. Faydacı Yaklaşım	45
2.13.2. Yoksulluk Yaklaşımı	46
2.13.3. Bretton Woods Yaklaşımı.....	47
2.13.4. Birleşmiş Milletler Yaklaşımı (Kapasite Yaklaşımı).....	48
2.13.5. İnsani Gelişim Endeksi (HDI)	50
2.13.6. Daha İyi Yaşam Endeksi.....	51
3. MATERYAL VE METOT	54
3.1. Araştırmanın Modeli.....	54
3.2. Araştırma Grubu	54
3.3. Veri Toplama Aracı	54
3.4. Verilerin Analizi	55
3.5. Etik Kaygıların Giderilmesi.....	55
4. BULGULAR.....	56
5. TARTIŞMA	100
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	115
6.1. Sonuçlar	115
6.2. Öneriler	119

KAYNAKÇA	121
EKLER	141
Ek 1. Özgeçmiş	141
Ek 2. Etik Kurul Onayı	142
Ek 3. Gönüllü Onam Formu	143
Ek 4. Sporcu Eğitim Merkezleri Yönetmeliği	144
Ek 5. Karakucak Projesi.....	155
Ek 6. Anket Formu.....	170

TEŞEKKÜR

“Güreş Eğitim Merkezlerinde Eğitim Alan Sporcuların Sosyo-Ekonomik Yapılarının Araştırılması” başlıklı doktora tezimin hazırlanmasında; öncelikle, emeği geçen herkese, teşekkür etmek istiyorum.

Bilimsel temeller ışığında tezimin en iyi hale gelmesini ve tezimin her aşamasında (tezin planlanması, araştırılması, yürütülmesi ve oluşturulmasında) bana yardım eden, bilgi ve birikimlerini benden esirgemeyen, tecrübelerinden ziyadesiyle faydalandığım, akademik duruşlarını örnek aldığım saygıdeğer tez danışmanım Doç. Dr. Celal TAŞKIRAN’a ve ortak tez danışmanının Prof. Dr. Mitat KOZ’a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Tez izleme komitesinde ve tez jüri üyelerinde yer alan ve tezimin her aşamasını en ince detayları ile inceleyen, Prof. Dr. Nurettin KONAR, Doç. Dr. Mehmet GÜLLÜ, Doç. Dr. Erkan DEMİRKAN ve Doç. Dr. Ömer KAYNAR hocalarıma bilimsel katkıları ve açtıkları ufuklar için ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

Beni kırmayıp, tezimin istatistiksel analizini yapan, akademik ve SPSS konusunda değerli fikirleriyle rehberlik eden Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesinden Dr. Öğr. Üyesi Mustafa İLHAN’a ve İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Saim YOLOĞLU hocama, teşekkürü bir borç bilirim.

Evrak ve öğrencilik işlerimde nezaket gösterip, bana yardımcı olan, başta İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sekreteri Sultan ÖZKAN’a ve tüm personeline teşekkür ederim.

Enerji ve motivasyonları ile doktora süresince beni motive eden, her türlü bilgi alış-verişinde bulunduğum değerli arkadaşlarım, Dr. Öğr. Üyesi Savaş AYHAN’a, Arş. Gör. Yalın AYGÜN’e ve Arş. Gör. Fahri Safa ÇINARLI’ya teşekkür ederim.

Gönüllü bir şekilde anket uygulamasına katılan ve verilerin oluşmasına sebep olan çok kıymetli güreşçi arkadaşlarıma canı gönülden teşekkür ediyorum.

Elbette ki sizleri unutmayacağım. Eğitimimin her aşamasında yanımda olan, maddi ve manevi desteklerini her an hissettiğim; anneme ve babama, abilerime ve ablalarımıza, değerli eşim ve biricik oğlum Burak’a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Fikret DAĞDEVİREN

05. 05. 2020

ÖZET

Güreş Eğitim Merkezlerinde Eğitim Alan Sporcuların Sosyoekonomik Yapılarının Araştırılması

Amaç: Güreş Eğitim Merkezlerinde eğitim alan sporcuların; sosyal hayattaki zenginlik tabakaları, meslek ve kariyerleri, aylık net gelirleri, eğitim düzeyleri, spordaki başarı durumları ve yaşam memnuniyetleri sosyoekonomik yapı kapsamında araştırılmak istenmiştir.

Materyal ve Metot: Araştırmanın evrenini; 1991 ve 2016 yılları arasında güreş eğitim merkezlerinde en az 4 yıl ve üzeri eğitim alan ve 2016 yılında en az 20 yaşını doldurmuş 912 sporcu kapsamaktadır. Örneklem grubunu ise, 251 sporcu oluşturmaktadır. Araştırma tarama modeli ile dizayn edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket soruları demografik ve sosyoekonomik yapıyı inceleyen sorulardan oluşmaktadır. Araştırmada, kullanılan anket formu bilgisayar ortamına aktarılarak verilerin değerlendirilmesinde istatistik programından yararlanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde; frekans analizi ve Ki-Kare testi kullanılmıştır. Araştırmada sosyoekonomik düzey, frekans analizlerin sonucunda elde edilen yüzdelik dilimlerine göre değerlendirilmiştir. Araştırmada istatistik anlamlılık düzeyi ($p<0.05$) olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Yapılan Ki-Kare testi analizinde; yaş ile aylık net gelir, yaş ile güreşteki başarı durumu, eğitim düzeyi ile baba eğitim düzeyi ve yaşanan çevre ile aylık net gelir arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Yaş ile eğitim düzeyi, eğitim düzeyi ile aylık gelir, eğitim düzeyi ile anne eğitim düzeyi, güreş stili ile güreşteki başarı durumu, güreşe başlama yaşı ile güreşteki başarı durumu ve haftalık antrenman gün sayısı ile güreşteki başarı durumu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Frekans analizlerinde; eğitim düzeyi oranı lisans ve lisansüstü %86,1, aylık gelir oranı; asgari ücret ve altı %12.3, asgari ücret ve üzeri %33.1, net memur maaşı ve üzeri %54.6, yaşanan çevre oranı büyükşehir %56.6, şehir %34.7, tatil gitme oranı %28.7, bazen tatil gitme oranı %39.4, evin mülkiyeti oranı kendime ve aileme ait %64.2, evin cinsi oranı apartman dairesi %67.3, evin ısınma şekli oranı doğalgaz %58.6, otomobil sahiplik oranı %55.4, yaşam memnuniyeti oranı %76.5, sağlık memnuniyeti oranı %82.1 sosyal ilişkiler dağılımı oranı ayırt etmem %71.7, sosyal faaliyet oranı Rekreatif Spor Yapmak %79.7, sosyoekonomik tabaka oranı orta %72.1, üst %13.1 olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Güreş Eğitim Merkezlerinde eğitim almış sporcuların sosyal hayattaki zenginlik statüleri, meslek ve kariyerleri, aylık net gelirleri, eğitim seviyeleri, yaşam memnuniyetleri, spordaki başarı durumları sosyoekonomik yapı kapsamında değerlendirildiğinde Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güreş, Güreş Eğitim Merkezi, Sosyoekonomik Yapı, Eğitim, Spor.

ABSTRACT

An Examination of Socioeconomic Structures of the Athletes Having Education in Wrestling Training Centers

Aim: The study aims to make a research on the professions and careers, sportive success, net monthly income, wealth status and life satisfaction of the athletes training at the Wrestling Training Centers in terms of their socioeconomic structure.

Material and Method: The universe of the study consists of the athletes 912 at least 20 years of age in 2016 and having trained in the wrestling training centers at least 4 years and more between 1991 and 2016. The sample group includes 251 athletes. Scanning model was applied in the study. A survey form was used as the data collecting tool in the study. The survey comprises of some questions examining the demographic and socioeconomic structure of the athletes. The data was evaluated through a statistic program upon transferring the survey form into electronic environment. Frequency Analysis and Chi Square Test Methods were used for data analysis. In the study, socioeconomic level was evaluated according to the percentiles obtained as a result of frequency analysis. The statistical significance level of the study was taken as ($p < 0.05$).

Results: In the Chi-Square analysis, it was founded that age and net monthly income, age and success status in wrestling, his/ her own education level and his/her father's education level, environmental surroundings and net monthly income are significantly related to each other. It was seen that age and education level, monthly income and education level, his/her mother's education level and his/her own education level, wrestling style and success in wrestling, starting age to wrestling and success in wrestling, number of training days per week and success in wrestling haven't got significant relations with each other. Within the frequency analyses, it was observed that; as for the rate of education level, 86.1% are graduates and postgraduates; as for the income rate, 12,3% have minimum wage and less, 33.1% have minimum wage and more and 54.6% have net civil servant salary and more; as for environmental surroundings, 56.6% live in metropolises and 34.7% live in cities; as for the rate of vacationing, 28,7% regularly go and 39.4% sometimes go; as for the rate of property, 64.2% have their own house; as for the type of the house, 67.3% live in a flat; as for the heating of the house, 58.6% use natural gas; as for car ownership, 55,4% have their own cars; as for life satisfaction, 76.5% are pleased with their life; as for health service satisfaction, 82.1% find the services satisfactory; as for social relations, 71.7% don't make any discrimination; as for social activities, 79.7% do sports; as for socio-economic level, 72,1% are at middle class and 13,1% are at upper class.

Conclusion: The wealth status of the athletes having trained in the Wrestling Training Centers in social life, their professions and careers, net monthly incomes, education level, life satisfaction, sportive success were found to be above Turkey's average when considered under the scope of their socio-economic structure.

Keywords: Wrestling, Wrestling Training Center, Socioeconomic Structure, Education, Sports.

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BLI	: Better Life Index (Daha İyi Yaşam Endeksi)
BM	: Birleşmiş Milletler
CEO	: Chief Executive Officer (İcra Kurulu Başkanı- Baş Yönetici)
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
ESKS	: Ekonomi Sosyal Kültürel Statü
GEM	: Güreş Eğitim Merkezi
GSHM	: Gayri Safi Milli Hâsıla
GSYİH	: Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla
HDI	: Human Development Index (İnsani Gelişim Endeksi)
OECD	: Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)
PISA	: The Programme for International Student Assessment (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı)
SEM	: Sporcu Eğitim Merkezi
SES	: Sosyoekonomik Statü
SED	: Sosyoekonomik Düzey
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi)
TİCİ	: Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
TOHM	: Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri

TSH	: Temel Sağlık Hizmetleri
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)
WB	: World Bank (Dünya Bankası)
UWW	: United World Wrestling (Dünya Güreş Birliği)
f	: Frekans
p	: Anlamlılık Düzeyi
sd	: Serbestlik Derecesi
χ^2	: Ki-Kare
%	: Yüzde

ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>Şekil No</u>	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Araştırmaya Katılan Bireylerin Yaş Dağılımı.....	56
Şekil 2. Araştırmaya Katılan Bireylerin Medeni Durum Dağılımı	57
Şekil 3. Araştırmaya Katılan Bireylerin Meslek Dağılımı	57
Şekil 4. Araştırmaya Katılan Bireylerin Mesleki Yıl Süresi Dağılımı	58
Şekil 5. Araştırmaya Katılan Bireylerin Eğitim Durumu Dağılımı.....	59
Şekil 6. Araştırmaya Katılan Bireylerin Baba Eğitim Durumu Dağılımı.....	59
Şekil 7. Araştırmaya Katılan Bireylerin Anne Eğitim Durumu Dağılımı	60
Şekil 8. Araştırmaya Katılan Bireylerin Güreşe Başlama Yaşı Dağılımı.....	61
Şekil 9. Araştırmaya Katılan Bireylerin Faal Olarak Güreş Yaptıkları Yıla Göre Dağılımı	61
Şekil 10. Araştırmaya Katılan Bireylerin Güreşteki Başarılarına Göre Dağılımı	62
Şekil 11. Araştırmaya Katılan Bireylerin Güreş Stiline Göre Dağılımı	63
Şekil 12. Araştırmaya Katılan Bireylerin Güreş Branşını Seçme Nedenlerine Göre Dağılımı	63
Şekil 13. Araştırmaya Katılan Bireylerin Kendilerini Güreşe Yönlendiren Kişiye Göre Dağılımı	64
Şekil 14. Araştırmaya Katılan Bireylere “Şimdi Yine Sporla İlgili Bir Branş Seçme Şansınız Olsaydı, Yine Güreşi Seçer miydiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	65
Şekil 15. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Ailenizde Spor İle İlgilenen Var Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	65
Şekil 16. Araştırmaya Katılan Bireylerin Haftalık Antrenman Gün Sayısına Göre Dağılımı	66
Şekil 17. Araştırmaya Katılan Bireylere “Herhangi Bir Güreş Kulübüne Bağlı Mısınız?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	67
Şekil 18. Araştırmaya Katılan Bireylerin Doğum Yerine Göre Dağılımı	67
Şekil 19. Araştırmaya Katılan Bireylerin Yaşadığı Çevreye Göre Dağılımı	68
Şekil 20. Araştırmaya Katılan Bireylerin Aylık Net Gelirlerine Göre Dağılımı.....	69
Şekil 21. Araştırmaya Katılan Bireylere “Her yıl tatil yapıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	70

Şekil 22. Araştırmaya Katılan Bireylere “Aylık En Çok Nereye Harcama Yapıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	70
Şekil 23. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Oturduğunuz Evin Mülkiyeti Kime Ait?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	71
Şekil 24. Araştırmaya Katılan Bireylerin Oturdukları Evin Türüne Göre Dağılımı	72
Şekil 25. Araştırmaya Katılan Bireylerin Oturdukları Evin Metrekaresine Göre Dağılımı	73
Şekil 26. Araştırmaya Katılan Bireylerin Oturdukları Evin Isınma Şekline Göre Dağılımı	74
Şekil 27. Araştırmaya Katılan Bireylerin Hane Nüfusuna Göre Dağılımı	74
Şekil 28. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Otomobiliniz Var Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı	75
Şekil 29. Araştırmaya Katılan Bireylerin Sosyoekonomik Düzeylerine Göre Dağılımı	76
Şekil 30. Araştırmaya Katılan Bireylere “Gem’e Başlamadan Önce Ailenizin Ekonomik Durumunun Nasıl Olduğunu Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı	76
Şekil 31. Araştırmaya Katılan Bireylere “Mutlu Bir Çocukluk ve Gençlik Dönemi Geçirdiğinize İnanıyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı	77
Şekil 32. Araştırmaya Katılan Bireylere “Şimdiki Hayatınızdan Memnun musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	78
Şekil 33. Araştırmaya Katılan Bireylere “Güreşten Dolayı Kronik(Kalıcı) Bir Hastalığınız veya Sakatlığınız Var Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı	78
Şekil 34. Araştırmaya Katılan Bireylere “Şimdiki Sağlığınızdan Memnun Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	79
Şekil 35. Araştırmaya Katılan Bireylere “Sağlık Güvenceniz Var Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	80
Şekil 36. Araştırmaya Katılan Bireylere “Sağlıklı Yaşam İçin Düzenli Olarak Spor Yapıyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı	80
Şekil 37. Araştırmaya Katılan Bireylere "Sağlık Kontrolü Yaptırıyor Musunuz?" Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	81
Şekil 38. Araştırmaya Katılan Bireylere “Başınızda Adli Bir Olay Geçti Mi?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	82

Şekil 39. Araştırmaya Katılan Bireylere “Eğer Geçti İse Günlük Hayatınız İle İlgili Mi Yoksa Sporla İlgili Miydi?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	83
Şekil 40. Araştırmaya Katılan Bireylere “Adli Olay Sonunda Ne Oldu?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	83
Şekil 41. Araştırmaya Katılan Bireylerin Sigara Kullanma Durumuna Göre Dağılımı .	84
Şekil 42. Araştırmaya Katılan Bireylerin Alkol Kullanma Durumuna Göre Dağılımı ..	84
Şekil 43. Araştırmaya Katılan Bireylere “Çevrenizdeki Kişilerle En Çok Hangi Konularda Anlaşamazsınız?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	85
Şekil 44. Araştırmaya Katılan Bireylere “Sosyal İlişkilerinizi Daha Çok Kimlerle Sürdürüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	86
Şekil 45. Araştırmaya Katılan Bireylere “Daha Çok Hangi Sosyal Faaliyetlerde Bulunursunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı.....	87
Şekil 46. Araştırmaya Katılan Bireylere “Sosyal Ağlarda Günlük Ortalama Kaç Saat Vakit Ayırıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı	88
Şekil 47. Araştırmaya Katılan Bireylere “Televizyon ve Radyoda Daha Çok Hangi Programları İzliyor veya Dinliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı	89
Şekil 48. Araştırmaya Katılan Bireylere “Televizyon ve Radyoda Daha Çok Hangi Programları İzliyor veya Dinliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı	90

TABLULAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo 1. Faal Olan Güreş Eğitim Merkezleri.....	23
Tablo 2. Güreş Eğitim Merkezlerinde Eğitim Almış Sporcuların Uluslararası Alandaki Başarı Durumları.....	24
Tablo 3. Yaş ile Aylık Gelir Arasındaki Ki-Kare Testi	91
Tablo 4. Yaş ile Eğitim Durumu Arasındaki Ki-Kare Testi	92
Tablo 5. Yaş ile Güreş Başarısı Arasındaki Ki-Kare Testi	92
Tablo 6. Eğitim Durum ile Aylık Gelir Arasındaki Ki-Kare Testi	93
Tablo 7. Güreşe Başlama Yaşı ile Güreş Başarısı Arasındaki Ki-Kare Testi.....	94
Tablo 8. Güreşe Ayrılan Zaman ile Güreş Başarısı Arasındaki Ki-Kare Testi.....	95
Tablo 9. Aylık Gelir ile Yaşanılan Çevre Arasındaki Ki-Kare Testi.....	96
Tablo 10. Eğitim Durumu ile Baba Eğitim Durumu Arasındaki Ki-Kare Testi	97
Tablo 11. Eğitim Durumu ile Anne Eğitim Durumu Arasındaki Ki-Kare Testi.....	98
Tablo 12. Güreş Başarısı ile Güreş Stili Arasındaki Ki-Kare Testi	99

1. GİRİŞ

Çağımızın modern toplumlarında spor; refah ve kültürel seviyelerinin bir göstergesi olarak önem kazanan ve sosyal yaşamın neredeyse tüm yönlerini etkileyen önemli bir sosyal olgudur. Diğer bir yönüyle spor, barışçı bir toplumun oluşmasında önemli roller oynayan bir etkendir. Ulusal düzeyde birleştirici, toplumsal ve sosyal rollerinin yanında, birlik beraberliği sağlayıcı, uluslararası alanda ise ülkeleri birbirine yaklaştıran ve barışı sağlayan roller üstlenmiştir (1).

Sosyal niteliğe sahip olan beden eğitimi ve spor faaliyetleri, bedensel ve ruhsal bir eğitim ortamı olarak değerlendirmek mümkündür. Bireylerin sosyalleşmesine katkı sağlayan, insan unsurunun niteliğini geliştirip, sosyal ilişkilerin ve toplumun sosyal yönden kalkınmasında rol oynayan eğitim programları, uygarlık yarışında ve üretimde daha başarılı hale getirmeyi hedefler. Bu kapsamda yer alan spor, eğitiminin ekonomik kalkınmaya katkısından pay alır ve spora ayrılan kaynakların bir kısmı, eğitime doğrudan katkı sağlar. Öte yandan eğitim faaliyetlerinin içine spor eğitiminin de eklenmesi, kişilere hem statü kazandırır hem de gelir düzeylerini artırır. Bir ülkenin en değerli kaynaklarından biri insanların canlılığıdır. Kişilerin gevşemesi o ülkenin canlılığını kaybetmesine neden olabilir. Kendimizin ve bizden sonra gelecek nesillerin özgürlüklerini korumak ve devam ettirmek için, bir insanın zekâ, cesaret ve bedensel sağlığının önemli olduğu ve bu yolda bilinçli bir şekilde çalışmak gerekir. Ailenin bir toplum birimi olarak eğitim ve kültür aktarma görevleri konusunda aydınlatılması ve desteklenmesi, sosyal kalkınmaya önem verilmesi, sosyal ve kültürel çözümlerin sağlıklı sosyal değişmeye yönltilmesi, bireyin ve ailenin hayat seviyesinin düzeltilip sağlaştırılması, istihdam imkânlarının artırılması, artan milli gelirin sosyal adalet ilkelerine göre dağılımı, çalışma barışının sağlanması, sosyal güvenlik ve refahın yaygınlaştırılması ile mümkündür (2).

Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de önemli bir sektör haline gelen spor, artan ülke ekonomisine bağlı olarak, son yıllarda farklı spor branşlarında da altyapı sistemine önem verdiği görülmektedir. 1990’larda bir proje kapsamında sadece güreş branşında Güreş Eğitim Merkezleri açılmışken, günümüzde ise farklı spor branşlarında faaliyet gösteren atletizm, jimnastik, eskrim, kano, judo, halter, boks, kayak, tenis ve yüzme branşlarında da Sporcu Eğitim Merkezleri açılmıştır (3).

Farklı spor branşlarına göre, eğitim ve öğretimlerini aksatmadan, spora başlama yaşında bulunan çocukların üst düzeyde bir sporcu olarak yetişmelerini sağlamak amacıyla yapılan bu çalışmalar 2020 yılı itibariyle 27 adet Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'ne bağlı olarak 29 tane Sporcu Eğitim Merkezleri faaliyet göstermektedir (3).

Sporcu Eğitim Merkezleri'nde; güreş, atletizm, jimnastik, eskrim, kano, judo, halter, boks, kayak, tenis ve yüzme branşlarında hizmet verilmektedir. Bu merkezlerde 2020 yılında 596 gündüzlü ve 943 yatılı olmak üzere toplam 1539 sporcu öğrencinin iaae, ibate, giyim, sağlık ve eğitim ihtiyaçları karşılanarak, ilgili spor branşlarında, antrenörler nezaretinde eğitimleri sürdürülmektedir (3).

Sporcu Eğitim Merkezlerinin açılmasındaki esas amaç Türk sporunun sürekliliğini sağlamak ve geliştirmek için spor dalının başlama yaşına göre ilköğretim çağındaki öğrencilere yetenek sınavı yapılarak öğrenci alan, tüm ihtiyaçları devlet tarafından karşılanan normal eğitim-öğretimin yanında, ayrıca çocukların yeteneğine göre çalıştırıldıkları temel branşlarda antrenör eşliğinde uygulanan eğitim uygulamalarıyla sportif yeteneklerini geliştirmektir (4).

Türkiye'de bireylere yönelik hizmetlerin geliştirilmesi, hizmetlerde değişik yaklaşımların denenmesi ve gerekli önlemlerin alınması, yeni hizmetlerin başlatılması, ihtiyaç alanları ve sorunların belirlenmesi için bireyin; yaşadığı çevrenin ve ailesinin yakından tanınması ve problemlerin bilinmesi gerekir. Bu da ancak bilimsel araştırma ve incelemelerle sistemli bir şekilde elde edilecek verilerin sonucunda gerçekleştirilebilir (5).

Bu çocuklar ortalama 4-5-6 yıl güreş eğitim merkezlerinde eğitim almaktadırlar. Bu eğitimin sonunda bu çocukların meslekleri, eğitim durumları, güreşteki başarı düzeyleri, aylık net gelirleri ve toplumdaki sosyal statüleri sosyoekonomik kapsamında araştırılmak istenmiştir.

1.1. Araştırmanın Önemi

Sosyal ve ekonomik kalkınmanın en önemli koşulu, insan gücünün verimli bir biçimde kullanılmasıdır. Ancak bu gücün verim oranının yüksek olması da insan gücünü oluşturan etkenlerin bilimsel olarak desteklenmesine bağlıdır. Sosyal ve ekonomik kalkınma ile birlikte spor da gelişme gösterecektir. Kalkınmanın hızlanması ve yüksek

bir seviyeye erişmesi sosyal yapıda önemli farklılıklara neden olur. Türkiye’de son yıllarda kalkınma hızının ve refah seviyesinin artması sporu ve sosyal alandaki faaliyetleri olumlu yönde etkilemiştir. Türkiye’de sporun anayasa düzeyindeki en genel çerçevesi “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.” (59. madde). Böylece spor 1938’de oluşan “devletçi” anlayışının devamı olarak, hem devlet kuruluşlarınca sürdürülen bir kamu hizmeti hem de geniş kitlelerin beden ve ruh sağlığını geliştirici bir araç olarak kabul edilmektedir. Bu bakış açısı 59. maddenin gerekçesine daha çok uymaktadır. Sağlık hizmetlerinin bir parçası olan spor, beden sağlığının korunmasında önemli bir rol oynamaktadır. Sporun kitlelere yayılması ve geliştirilmesi bu amacın gerçekleşmesine katkı sağlayacak en etkili yoldur. Sporun geliştirilmesi sadece fiili bir şekilde spor yapanları değil, aynı zamanda seyirciler için de eğitici ve sağlık kurallarına uygun bir ortamda yaşamaya teşvik etmesi nedeniyle devletçe ele alınması için bir başka sebeptir (6). Bu madde kapsamında devlet; sosyal ve spor alanında bazı tedbirler almakta ve hayata geçirmektedir.

Türk sporunun geliştirilmesi ve korunması ile ilgili yükümlülükleri devletin yürütme organlarının görev paylaşımına göre Anayasa hükmü gereği 3289 sayılı kanun ile Spor Genel Müdürlüğü’ne vermiş ve bu kanunun 2/c maddesinde “Spor faaliyetlerini programlamak, düzenlemek, yönlendirmek, gelişimini sağlamak, spor idarecisini, antrenör, monitör, spor elemanları ve hakemleri yetiştirmek, eğitmek, sayılarını arttırmak, eğitim merkezleri kurmak” görevlerini yine Spor Genel Müdürlüğü’nün asli görevi olarak göstermiştir (7).

Spor Genel Müdürlüğü anayasanın ilgili 3289 sayılı kanun ve 2/c maddesi doğrultusunda, Spor Genel Müdürlüğü Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı bünyesinde bulunan Sporcu Eğitim Merkezleri Şube Müdürlüğü’nün görevi spor branşlarına göre yetenekli çocukları tespit etmek, eğitim ve öğretimlerini aksatmadan üst düzey sporcu olarak yetiştirilmesini sağlamak amacıyla farklı spor dallarında hizmet etmek üzere açılan Sporcu Eğitim Merkezleri ile ilgili hizmetleri takip etmek ve sporla ilgili diğer kurum ve kuruluşların buna benzer merkezler kurması yönünde çalışmalar yapmak, bu hizmetleri düzenlemektir. Bu çalışmaların daha etkili yapılabilmesi için 28.01.2010 tarihli ve 27476 sayılı Resmi Gazete ’de Sporcu Eğitim Merkezleri Yönetmeliği çıkarılmıştır(Ek-4) (8).

Geleceğin güvencesi olan ve toplumun temelini oluşturan gençlerin, eğitimlerin yanında ayrıca spor ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik her türlü imkan devlet tarafından sağlanmaktadır.

Sosyalleşme sürecinin kişiliğin gelişmesinde en önemli yerini teşkil eden gençliğin ihtiyaç, beklenti ve özlemlerini karşılayıcı maddi ve manevi olanaklarının sağlanması, varlığını korumak ve devam ettirmek idealinde olan devletin, temel görevleri arasında gençliğin sağlıklı gelişmeleri ve sosyalleşmeleri için yaratıcılık gücünü geliştiren ve topluma daha kolay uyum sağlama ve gençlikten gelen coşkuya deşarj (boşalım) imkanı veren spor ve spor kuruluşlarına önem verilmelidir (9).

Sosyal bir olgu olan spor, eğitim kapsamı içinde düşünüldüğüne göre, eğitimin ekonomik kalkınmaya etkisinden bahsederken spor için ayrılan kaynakların ve sportif faaliyetlerin de aynı katkıyı sağlayacağı düşünülmektedir. Eğitimden en yüksek verimin sağlanması, kaynakların en verimli şekilde kullanılmasına ve değerlendirilmesine bağlıdır. Spor eğitimine ayrılan kaynak tahsisin, insana yapılmış bir yatırım şekli olduğu kaçınılmazdır (10).

Bir ülkenin spora ayırdığı kaynaklar, o ülkenin ekonomik durumuna bağlıdır. Spor malzemesinin üretilmesi ve firmaların işletmelerini devam ettirebilmeleri, aynı zamanda fertlerin alım güçlerinin olması tamamen sosyoekonomik yapılarına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Buna göre artan nüfus yoğunluğu ile spor tesisi, malzemeleri ve spor elemanının yetersiz oluşu elit düzeyde spor yapmayı ve sporcu yetiştirmeyi engellemektedir (10).

Spor için ayrılan kaynakların doğru zamanda ve doğru yerlere aktarılmasını sağlayarak mümkün olan en büyük etkinin yaratılması sağlanmalıdır.

Hem toplum hem de birey için çok önemli olan sosyalleşme, kişinin doğuştan başlayarak toplum üyeliği kazanmasında geçirdiği aşamaların tümü şeklinde tanımlanabilir. Sosyalleşme süreci ise doğumdan itibaren hayat boyunca kişisel karakterin oluşması ve toplum içerisinde kişinin önemli bir yer kazanmasıdır. Sosyalleşme süreci ancak ölümle sonlanmaktadır. Kişinin sosyal ilişkiler içinde olması, toplumla bütünleşmesi ve belirli ödevleri yapması sosyalleşme sürecinin ilerleyişine bağlıdır. Kişilerde sosyalleşme sürecinin gerçekleşmemesi toplum açısından son derece tehlikelidir. Böyle bir problemin çözülmesi ve sosyal yaşamın daha sağlıklı olabilmesi için resim, müzik, halk oyunları, dans, tiyatro gibi farklı sanat etkinliklerinden

faydalanılacağı gibi her kesimin ve her yaştan bireyin hünerleri  l s nde gerçekleştireceği spor aktivitelerinden de yararlanılabilir (11).

Günümüzde kişilerin sosyoekonomik yapı özellikleri, mensup oldukları toplumsal birimler, bireylerin yaşam tarzlarını önemli bir şekilde etkilemekte ve toplum içinde sosyal statüsünü belirlemektedir. Bu durum hem gelişmemiş hem de gelişmekte olan ülkelerde daha bariz bir şekilde görülebilir. Zira bu ülkelerin belli bir toplumsal hayat standardı oluşturulmamıştır. Bu nedenle toplum içinde sosyoekonomik olarak gelişmiş olan kişiler toplumun bütününden farklı bir hayat standardı sürdürmektedir (12).

Yapılan bu  alışma; Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü, Güreş Federasyonu, Sporcu Eğitim Merkezleri, Güreş Eğitim Merkezleri, Güreş Eğitim Merkezleri'nde Eğitim alan sporcular, Güreş Eğitim Merkezleri'ne çocuğunu gönderecek aileler ve bu alanda yapılacak yeni çalışmalar için önemli bir kaynak olacaktır.

Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular üzerinde böyle bir çalışma ve benzeri bir araştırmanın yapılmamış olması ve bu nedenle, bu alanda bir eksikliğin olduğunu, bu eksikliğin bilimsel veriler işığında giderilmesi önem arz etmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu  alışmada; "Güreş Eğitim Merkezlerinde Eğitim Alan Sporcuların Sosyoekonomik Yapılarının Araştırılması" amaçlanmıştır.

Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların; sosyal hayattaki zenginlik tabakaları, meslek ve kariyerleri, ekonomik gelirleri, eğitim seviyeleri, spordaki başarı durumları ve yaşam memnuniyetleri sosyoekonomik yapı kapsamında araştırılmak istenmiştir.

Güreş Eğitim Merkezleri "Karakucak Güreşi Geliştirme Projesi"(Ek-5) adı altında hayata geçirilmiştir. Bu projenin Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporculara kazanımları (güreş başarısı, eğitim düzeyleri, meslek, aylık gelir vb.) merak edilmektedir. Yapılan bu çalışma ile güreşçilerin sosyoekonomik statülerinin yanı sıra, projenin olumlu ve olumsuz yönlerinin de değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

1.3. Problem Sorusu

Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların sosyoekonomik yapıları farklı değişkenlere göre nelerdir?

1.4. Alt Problem Soruları

1. Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların sosyal hayattaki zenginlik tabakaları nelerdir?
2. Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların meslekleri nelerdir?
3. Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların aylık gelirleri nedir?
4. Güreş Eğitim Merkezlerinde eğitim alan sporcuların spor alanındaki başarı durumları nelerdir?
5. Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular kaç yıl faal olarak güreş yapmaktadır?
6. Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların eğitim düzeyi nedir?
7. Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular, aldıkları eğitimden dolayı bugünkü hayatlarından memnunlar mı?
8. Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular, eğitim hayatları boyunca mutlu bir çocukluk ve gençlik dönemi geçirmişler mi?
9. Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular, sosyal ilişkilerini daha çok kimlerle sürdürmektedir?
10. Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular, daha çok hangi sosyal faaliyetlerde bulunurlar?
11. Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular, sosyal ağlarda günlük ortalama kaç saat vakit ayırırlar?
12. Yaş ile aylık net gelir arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
13. Yaş ile eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
14. Yaş ile güreşteki başarı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
15. Eğitim seviyeleri ile aylık net gelir arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
16. Güreşe başlama yaşı ile güreşteki başarı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
17. Güreş için harcanan zaman ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
18. Yaşanılan çevre ile aylık net gelir arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
19. Eğitim durumu ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
20. Eğitim durumu ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

21. Güreş stili ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.5. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya katılan örneklem grubunun anket formunun sorularına içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın evrenini; 1991 ve 2016 yılları arasında Güreş Eğitim Merkezleri'nde en az dört yıl ve üzeri eğitim alan sporcuları kapsarken, örneklem grubunu ise; 2016 yılında en az 20 yaşını doldurmuş olan, Türkiye şampiyonalarında, Türkiye Güreş liglerinde, Güreş Eğitim Merkezleri ve güreşçilerin yoğun olarak yaşadıkları Kahramanmaraş, Sivas, Tokat, Amasya, Yozgat, Samsun, Çorum Adana, Antalya, Ankara, İstanbul, Konya, Malatya, Erzurum ve Kars illeri ile sınırlandırılacaktır.

1.7. Tanımlar

Güreş: İki sporcunun belli kurallar içerisinde başlama yeri olarak çizilmiş minder üzerinde; herhangi bir araç-gereç kullanmadan Dünya Güreş Birliği (UWW) kurallarına uygun bir şekilde beceri, kuvvet, teknik, taktik ve zekâlarını kullanarak rakibine karşı üstünlük sağlama mücadelesidir (13).

Güreş Eğitim Merkezi: İlkokulu bitirmiş 11-12 ve 13 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimleri aksamayacak şekilde, üst düzey bir sporcu olarak yetişmelerini sağlamak amacıyla kurulan, öğrencinin iâşe, ibate, giyim, sağlık ve eğitim ihtiyaçları devlet tarafından karşılanan, yatılı ve gündüzlü eğitim veren eğitim merkezidir.

Sosyoekonomik: Sosyoekonomik yapı, sadece ekonomik bir kavram olmayıp bireyin gelir durumu, eğitim seviyesi, mesleği, doğum yeri, yaşadığı çevre, alışkanlıkları, sosyal faaliyetleri, dünya görüşü ve yaşama biçimini içine alacak kadar kapsamlı bir anlam taşımaktadır. Kişilerin ve/veya hanelerin sosyal hiyerarşi içerisindeki konumları, onların sosyoekonomik yapıları olarak tanımlanmıştır (14).

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde; güreş kavramı, güreşin tanımı, güreşin tarihsel gelişimi, güreş tekkeleri, güreş eğitim merkezleri, sosyoekonomik yapı, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi ve refah ölçüm yöntemleri ile ilgili bilgileri içermektedir.

2.1. Güreş Kavramı

Kaşgarlı Mahmut'un Divan-ı Lügat-it Türk isimli eserinde, güreş kelimesi "KÜR-EŞ" olarak tabir edilmektedir. Şöyle açıklamaktadır:

KÜR: Er, Yiğit, sarsılmaz, pek yürekli, kabadayı kişi.

EŞ: Eşleşme, arkadaş.

MEK: Dalaşmak, yarışmak.

Sözcükleri bir araya getirip, cümleyi oluşturduğumuzda;

KÜR-EŞ-MEK: Yiğit bir bireyin, başka yiğit bir birey ile eşleşerek dalaşması, güreşmesi kavramı ortaya çıkmaktadır (15).

Zevkli bir spor dalı olan güreş mücadele gerektiren bir branştır. Bunun yanı sıra psikolojik, fiziki ve eğitim değerleriyle gençliğin benimsediği ve mücadele ettiği bir spor dalıdır. Uluslararası arenada büyük ilgi gören ve gün geçtikçe yaygınlaşan ata sporumuz güreş, dünyada milyonlarca taraftarı bulunan bir branştır. Ülkelerin çoğunda güreş, kulüplerin ve okulların vazgeçilmeyen başlıca öğrenim unsurlardan biri haline gelmiştir (16).

Tarihinin her döneminde ulusumuzda engin ve zengin bir medeniyete sahip olan güreş; ekonomik, askeri, siyasi, dini, sosyal ve kültürel birçok fonksiyonların yerine getirilmesinde büyük bir rol oynamıştır. Ayrıca sanat, edebiyat, örf, adet, gelenek ve göreneklerimizin oluşmasında da büyük bir yer teşkil etmiştir. Kişilerin sosyal bütünleşme ve sosyalleşme aşamasında büyük katkılar sunmuştur. Böylece eski uygarlıkların neredeyse hepsinde yapılan güreş sporu, hiçbir uygarlıkta ülkemizde ki kadar çok yönlü fonksiyonları icra etmemiştir. Yıllardır varlığını sürdüren bir etkinlik olmuştur. Dolayısıyla güreş, ülke halkı için spordan da öte bir mana ifade etmektedir (17).

Ülkemizin geleneksel spor dallarından olan güreş, çok eski dönemlerde kurallar getirilerek hakem nezaretinde yapılmış ve kazanma kaybetme durumları net bir şekilde ortaya konulmuştur. Böylelikle komplike(karışık) bir didişmeden medeni bir sportif

faaliyetine geçişin; yapılışından alınan haz dışında başka herhangi bir amaç taşımaksızın güreş yapma gibi ideal bir öngörüyle yaklaşmanın izlerini temsil etmektedir. Geçmişten günümüze gelinen bilgiler göstermektedir ki erken devir Türk kültürü çerçevesi içerisinde güreş topluma zihinsel ve ruhsal bakımdan destek sağlamak gibi çok çeşitli nedenlerle yapılmaktaydı. Atlı göçebelerin milli bayramlarında, yeni yıl etkinliklerinde eğlence aracı olarak yapılan güreş müsabakaları; Hunlar tarafından da cenaze merasimlerinde toplumun tasesını dağıtmak için organize edilmekteydi (18).

İlk insan yaşama savaşında farklı canlı türlerine karşı mücadele etmek zorunda kalınca, vücut ağırlığı ile kas kuvvetinden yararlanma biçimini yani güreş sanatını keşif etmiştir. Güreş, insanlık tarihi boyunca bireyler ve toplumlar arasındaki, iki insanın kucak kucağa mücadele etmenin en mükemmel şekli ve büyük bir erkek meziyeti olarak görülüp bu günümüze kadar gelmiştir (19).

Ülke tarihimizde güreşin ayrı bir önemi ve değeri vardır. Tarihimizin hemen hemen her safhasında ve toplumun her seviyesindeki insan grupları içinde benimsenmiş, ilgi görmüş, severek ve isteyerek günümüze kadar gelmiştir. Hatta bu alanda tarihin farklı devirlerinde kahramanlar ortaya çıkarılmıştır. Bu sebeptendir ki ülkemizde güreş sporunun diğer bir adı da "Ata Spor" olmuştur (20).

Güreş, hem eski hem de modern Türk toplumlarının tamamında çok sevilen ve yaygın bir şekilde yapılan spor branşlarının başında gelip; tarihi süreç içerisinde ortaya çıkan, karakucak, yağlı, şalvar, aba ve kemer güreşleri gibi çeşitli güreş formları şeklinde günümüze kadar yapılmış ve yaşatılmıştır (21).

2.1.1. Güreş Tarihi

Güreş, MÖ 704'te 18. Olimpiyat Oyunları programına dâhil edilen güreş ilk resmi organizasyonu Grekoromen stilde 1896 Atina Olimpiyatları'nda, serbest ise 1904 St. Louis Olimpiyatları'nda resmen bir spor dalı olarak kabul edilmiştir. 1912'de Dünya Güreş Birliği (UWW) kurulmuştur. 1896'dan sonra güreş, Olimpiyat oyunlarının vazgeçilmez bir spor dalı olarak kalmıştır. Olimpiyat, dünya ve Avrupa şampiyonlarında birçok ülkeden genç güreşçiler, adlarını altın harflerle spor tarihine yazdırabilmek ve şampiyonluklar elde edebilmek için en iyi şekilde çalışmışlardır (16).

Hiçbir aletin kullanılmadan yapılan güreşin ortaya çıkışı, insanların kendi aralarında ve doğayla mücadelelerinde fiziklerini güçlendirmek ve her an savunmaya hazır bulunmak girişimlerine dayanmaktadır. Fiziği her zaman saldırıya hazır olmasının

planlı çalışmaya dayanması ve kuşaklar arasında uygulama ile aktarımın sağlanması şeklinde gelişen güreş, planlı olarak yapılan yarışmalar ile bir savunma tekniği olarak gelişim sağlamıştır. Güreşin savunma tekniğinden çıkıp bir spor olarak devam etmesi ise MÖ 7 veya 8. yüzyıla dayanmaktadır. Bu geçişi sonrası Yunan'da güreş, en popüler sporlar arasında yer almıştır. Beşli yarışmaların en önemli kısmını oluşturan jimnastik eğitimin bir parçası olarak da kalmıştır (22).

UWW, güreş sporunun kesin ve tüm ülkeler tarafından genel geçerliliği kabul edilen kuralları olması fikriyle 1912 Stockholm Olimpiyat Oyunları esnasında çeşitli ülkelerin güreş federasyonlarının aldıkları karar ile 1912 yılında İsveç - Stockholm'de kurulmuştur (23).

Grekoromen ve Serbest güreşte uluslararası şampiyonluklar ve ülkelerde yapılan resmi karşılaşmalar UWW tarafından organize edilen güreş kurallarına göre yapılmaktadır. Türkiye Güreş Federasyonu güreş yönetiminin en üst basamağını oluşturan, 1922 yılında Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) çatısı altında kurulmuş. 1923 yılında ise UWW 'ye üye olmuştur (23).

Türkiye'de çağdaş anlamda güreş, 1910 yılında grekoromen stilde uygulanmaya başlamıştır. Türk güreşçileri için uluslararası alandaki ilk ciddi tecrübe ise 1924 Paris Olimpiyat Oyunları olmuştur. 1936 Berlin Olimpiyatları serbest ve grekoromen stilde yarıştığımız ilk olimpiyat oyunları olmuştur. Türkiye olimpiyatlarda tüm branşlarda 39 altın, 26 gümüş, 27 bronz madalya ile toplam 92 madalya kazanmıştır. Bunların 29'u altın olmak üzere, 18 gümüş ve 16 bronz madalya ile toplam 63 tanesi güreşçiler tarafından kazanılmıştır (24).

Günümüzde, Türkiye Güreş Federasyonunun 81 ilde faaliyeti gösterdiği, 8 559 kadın 134 644 erkek olmak üzere, toplamda 143 203 lisanslı güreşçisi bulunmaktadır (24).

2.1.2. Türk Devletlerinde Güreş

Büyük göç öncesi Türkler, totemizm geleneğinden gelen özgür ve bağımsızlık inancının etkisiyle, ata sporu olan güreşi, doğayla mücadele etme özelliğiyle savaşçılığını bütünleştirip göç ettikleri yerlere götürmüş, sürdürmüş ve sevdirmiştir (25).

Eski Türklerde de bu amaç var olmakla birlikte her türlü buluşma ve kaynaşma yerlerinde, özel ve genel toylarda (şenlikler/ merasimler), yağ(yas) merasimlerinde, yaylaya konup göçüşlerde, pazar ve panayır yerlerinde güreş tutmak bir töre idi.

Güreşçiler kıran kırana güreş tutarlardı. Bu nedenle yüzyıllardan beri süregelen güreş tüm canlılığını bugüne kadar korumayı başarmıştır (25).

Tarihi insanlık tarihi kadar eski ve ilk spor dalı olan güreş, Türkler tarafından ata sporu olarak kabul görmüştür. Erkekliğin sembolü haline gelen güreş, kendini ve gücünü göstermek içinde yapılırdı. Bununla birlikte kişinin karşılaşacağı güçlüklerle karşı mücadele etmede de önemli bir yer teşkil etmektedir. Özellikle cenaze ve ölüm yıl dönümlerinde ölüyü anma törenlerinde yapılan güreş, törenlerin bir parçası olmuştur. Düğünlerde ve özel günlerde de yapılan güreş bir gelenek haline gelmiştir (26).

Türkler, hayat tarzları haline gelmiş olan güreşi ve güreşçiyi, Orta Asya'dan göç etmeden önce de baş tacı yapmışlardır. İslamiyet'ten önce de her Türk genci güreşi bilir ve yapardı. Ölenler silahlarıyla defnedilir, mezarları çevresinde dini törenin yanında dokuz gün dokuz gece güreş düzenlenirdi. İz bırakmış yiğitlerin ölüm yıldönümlerinde de kabirleri başında yine üç gün üç gece binlerce yiğit güreş yapardı (27).

Türk milleti güreşi o kadar benimsemiş ki hayatlarının her karesinde bunu görmek mümkündür. Özellikle sosyal yaşantılarında güreşe özgü kullandıkları sözler, konuşma hayatlarına yansımış; sözler, methiyeler, deyimler güreş müsabakalarında sıklıkla seslendirilmiştir. Örneğin; “elense çekmek, meydan okumak, kaçak güreşmek, tuşa getirmek, yiğit, pes ettirmek, Ali Cengiz oyunu ve pehlivan kolu” gibi sözlerin günlük hayatta kullanılması anlaşılıyor ki Türk milletinin güreşle bütünleştiği ve milli bir kültür olarak benimsendiğini göstermektedir. Spor tarihine bakıldığında en büyük başarılar güreş sporunda elde edilmiştir (28). Günümüzde de güreş, spor alanında yapılan uluslararası karşılaşmalardaki başarılarla, hala zirvedeki yerini korumaktadır.

Türkiye’de geleneksel olarak yapılan karakucak ve yağlı güreşleri Türk güreşinde tarihsel olarak önemli bir yer teşkil etmektedir. Kırkpınar Yağlı Güreşleri 658 yıldır yapılmaktadır. Bu ise; güreşin Türk tarihinde ve Türk geleneğinde ne kadar önemli bir yer teşkil ettiğini göstermektedir.

2.1.3. Selçuklu Devleti’nde Güreş

Selçuklu devletine has olan spor kültürü Anadolu’da yayılmış bir durumdaydı. Türk boyları “şölen” adı verilen eğlenceli yarışmalar tertiplerlerdi. Düzenlenen yarışmalarda rekabet üst düzeydeydi, kıyasıya mücadeleler yapılırdı. Yarışmalarda özellikle güreş her zaman birinci sırada yer alırdı. Çünkü mücadele ve heyecan en çok

güreşte vardı. Bu nedenle ata sporu olarak kabul edilmiş ve toplumun her kesiminde büyük bir ilgi görmüştür (29).

Kültürün oluşmasında coğrafi konum, doğa şartları ve yaşayış biçimi belirleyici etkenler olmuştur. Türk toplumlarında göçebe hayatı uzun bir süre yaşandığı için iyi ok atmak, ata iyi binmek, cirit kullanma ve savaşa hazırlık için özellikle güreş yapmak kültürün bir parçası haline gelmiştir (29).

Selçuklularda güreşin ayrı bir değeri vardı. Bu dönemde Anadolu'nun dört bir tarafına güreş tekkeleri kurulmuştur. Güreş tekkelerinde en az 200-300 kişi çalıştırılmıştır. Bugünkü güreş kulüplerinin olanaklarına sahip olan bu tekkelerin bütçeleri gayet iyi durumdaydı. Çünkü bu tekkeler bizzat özel vakıflar veya padişahlar tarafından kurulmaktaydı. Bu tekkelere üye olan tüm güreşçiler ve şeyhler(antrenörler) maaş alıyor ve bütün ihtiyaçları bu tekkelerden karşılanırdı. Güreş şehirlerden ilçelere kasabalardan köylere kadar şubeleri bulunan adeta bir sektör haline gelmişti (30).

Selçuklu döneminde yeni fethedilen yerlere güreş tekkeleri kurularak çevrede bulunan gençlerin pehlivan olarak yetişmeleri sağlanırdı. Şehir ve kasabalardaki gençler, güreş tekkeleri aracılığıyla spora yönlendirilirdi (31).

Orta Asya kültürünü benimseyen Selçuklular; kültürlerini, Fars kültürü ve İslami kurullarla birleştirerek yeni bir sentezin oluşmasını sağladılar. Buna bağlı olarak güreş kurallarında da bir takım değişiklikler yapılmıştır. Eski Şamanizm kuralları terk edilerek Farsların güreş yaparken uyguladıkları kurallara benzer olan kurallar güreşte uygulanmaya başlamış. Güreş Tekkeleri açılmış ve acemlerin etkisiyle güreşçilere "pehlivan" sözcüğü güreşe de "kuştı" denilerek saray kuruluşlarına alınmıştır. Yeni uygulanan kuralların başında güreşe başlamadan dua okumak, kispet giyinmek, Hz. Muhammed'in ve Hz Ali'nin adını anmak geliyordu (32).

2.1.4. Osmanlı Devleti'nde Güreş

Osmanlılar, Selçuklu Devleti'ne bağlı bir uç beyi idi ve Selçuklu kültüründen etkilendiler. Selçuklu kültürünün mirasçısı ve koruyucusu oldular. Özellikle "Güreş Tekkeleri" şehirlerden mahallelere kadar sayıları artarak çoğalmış ve Selçuklu kültürünü daha kapsamlı bir şekilde sürdürmüşlerdir (32).

Türk tarihi boyunca hayatın hemen hemen her alanında yer alan güreş, Osmanlı devletinin genel ve özel merasimlerinin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Osmanlı Devleti'nde ilk formata giren, vakıf-tekke/zaviye veya hami-mahmi sistemiyle ilk kurumsallaşan spor güreş olmuştur (33).

Osmanlı Devleti'nde padişah, sadrazam ya da şehzade gibi yüksek mevkilere sahip kişilerin pek çoğu yüzmüş, ok atmış ve güreş yapmışlardır (34). Güreş sporuna ve pehlivanlara ayrı bir saygınlık gösterilmiş ve sevgi duymuştur. Nitekim padişahın belirlediği özel günlerde, şenliklerde ve yabancı devlet büyüklerinin karşılama törenlerinde gövde gösterisi amacıyla huzur güreşleri düzenlenirdi (35). Osmanlı sultanlarından Orhan Bey, II. Mehmet, II. Bayezid, I. Süleyman, I. Selim, IV. Mehmet, IV. Murat, II. Mahmut, III. Ahmet ve Abdülaziz Han güreşe ve pehlivanlara oldukça fazla itibar göstermiş ve desteklerini esirgememişlerdir (36). Buldukları her fırsatta pehlivanları ödüllendirdikleri (nişan, rütbe, para) bilinmektedir (37). Öte yandan, Osmanlı Devleti'nde padişahların kendisine ait sarayın, farklı kademelerinde istihdam ettiği pehlivanları vardı ve de bazı paşalar, sadrazamlar, beylerbeyi vb. yöneticiler kendi himayelerinde hassa pehlivanları bulundururlardı (38). Orhan Bey'in hanımı Nilüfer Hatun, güreşçilerin müsabaka ve antrenmanlarını gerçekleştirebilmeleri için Pınarbaşı Meydanı'nı bağışlamıştır (39).

Osmanlı padişahlarının erkek çocukları (şehzadeler) dini eğitimlerinin yanında yeteneklerine göre ok kullanma, ata binme, cirat atma, kılıç kullanma ve özellikle de güreş sanatını öğrenirlerdi. Şehzadelerin birçoğu güreşi sever ve güreş yapma konularında da eğitim alırlardı. Yıldırım Beyazıt'ın oğlu Çelebi Mehmet güreş yaptığı için 'güreşçi çelebi' olarak anılırdı. Sultan IV. Murat padişahlık yaptığı dönemde bile güreş kispetini giyerek pehlivanlarla kıran kırana güreş yapardı. Sultan Abdülaziz'in güreşe olan düşkünlüğünü ve güreşe olan sevgisini neredeyse bilmeyen yoktur (32).

Osmanlı ordusunun en ön saflarında düşmanın cesaretini kıran "Pehlivan Bölükleri" vardı. Zamanın ünlü şairlerinden olan Baki, Kanuni Sultan Süleyman için yazdığı mersiyesinde "Pehlivan" sözünü kullanarak şöyle söyler: "Şimşir gibi ruyi zemine taraf taraf, saldın demir kuşaklı cihan pehlivanları" diyerek pehlivanlara atıfta bulunmuştur (40).

Osmanlılarda güreş Rumeli'de "yağlı güreş" Anadolu'da "karakucak", olmak üzere iki stilde yapılırdı. Avrupalıların serbest güreşi Türklerin karakucak güreşine

benzemekteydi. Karakucak güreşi, Kazak Türkleri, Moğolistan, Doğu ve Batı Türkistan, Kafkasya, Yakut Türkleri, Anadolu, Kırım ve Mançurya'da asırlarca süre gelen bir gelenektir (41). Yağlı güreş ise Rumeli adı verilen Trakya ve Balkanlardan yayılmıştır. Rumeli'ye geçen Osmanlı Türkleri, Trakya ve Balkanlarda yapılan yağlı güreşlere ilgi duymuştur. Rumeli, Osmanlı devleti tarafından fethedildikten sonra, yağlı güreşler pehlivanların yağlanıp ve dualar eşliğinde cazgır tarafından tanıtılmasıyla başladı. Eski Olimpiyat oyunlarında bu stil, Yunan güreşçilerin zeytinyağı ile yağlanarak yaptıkları güreştir. Yağlı güreşleri benimseyen Osmanlılar, Anadolu ve Rumeli'de yağlı güreşleri yaymış ve kendilerine özgü bir biçim geliştirmişlerdir (42).

Edirne saray içinde tertiplenen yağlı güreşlere çok büyük bir ilgi gösterilmiş, minder güreşi yapan profesyonel güreşçilerinde katılımıyla turnuva daha da renklenmiştir. Günümüzde halen bu güreş kültürü devam etmektedir (43).

Osmanlı padişahlarından Edirne'yi fetheden I. Murad güreş tekkesi kurdu. Fatih Sultan Mehmet de İstanbul'u fethedince bir pehlivan tekkesi açtırmıştır. İstanbul'da en büyük ve en meşhur olan güreş tekkesi Zeyrek yokuşunda yapılan güreş tekkesiydi. Diğer bir tekke ise İstanbul'da Fatih Sultan Mehmet döneminde Unkapanı yolu üzerinde yapılan "Pehlivan Suca Tekkesi" idi. Güreş tekkeleri Osmanlı döneminde güreşin temel teşkilatlanma birimi olmuştur. Çünkü güreş tekkeleri fonksiyonları nedeniyle birer sosyal güvenlik kurumu gibi çalışırlardı. Dayanımcı özelliği manevi bir olgu olarak görülmesi, kişi ve toplumun yararını gözetmesi vb. sebeplerden dolayı tekkeler, sosyal bütünleşmeyi sağlayan ve bunu destekleyen bir kurum haline gelmiştir. Bu nedenle padişahlar ve toplumun her kesiminde, güreş tekkelerine sempati duyulmuştur (44).

2.1.5. Güreş Tekkeleri

Osmanlılar da halk eğitimi veren tekkeler tarikat mensupları tarafından oluşturulan, tarikat ilke ve geleneklerinin öğretildiği dinî ve kültürel merkezlerdi. Türk-İslâm tasavvufunun ana merkezleri olan tekkeler, sanat, felsefe, din, dil spor vb. alanlarda halkı yetiştiren birer halk okulu ya da yaygın eğitim kurumlarıydı (45). Bu tekkelerin bazıları Osmanlı'da spor tekkeleri olarak teşkilâtlandırılmıştır. Ata sporumuz güreş ana branş olsa da diğer spor dalları da (cirit, okçuluk, gürz, binicilik vb.) bu tekkelerde yapılırdı (46).

Güreş tekkeleri Türk halkının inancı gereği sosyal-dini zümreler tarafından örgütlendiği, bu kurumlar için motive edici bir güç etkeni oldukları anlaşılmıştır. Güreş tekkelerinde kalan sporcular güreş eğitiminin yanı sıra diğer önemli sporları da beraberinde yaptıkları bilinmektedir. Burada yetişen güreşçiler devlet kadrolarında önemli pozisyonlara yerleştirilmişlerdir. Ayrıca tekkeler ve vakfiyeler, sosyal bütünleşmeyi sağlamalarının yanında Osmanlı Devleti'nde birçok sosyoekonomik faaliyetleri de gerçekleştirmişlerdir. Güreş tekkelerinin sadece sporla veya güreşle ilgilenmedikleri, hayatın her alanında değişik roller üstlendiği bilinmektedir. Örneğin Güreş tekkelerinin büyük bir kısmı daha önce hiçbir yerleşime açılmamış yerlere inşa ediliyordu. Tekke yöneticileri buralardaki çorak, kullanılmayan arazileri tarıma elverişli hale getirerek yerleşimi teşvik etmişlerdir. Hatta devletin karakol görevini gönüllü bir şekilde yerine getirmiş ve askeri hizmet yapmışlardı. Osmanlı devleti ordu birliklerinde sıkıştığı zaman tekkelerden gönüllü birlikler bile oluşturmuştur. Statü, din ve dil ayırımı yapılmaksızın yolcu ve yoksullar başta olmak üzere, her gelen geçeni mükemmel bir şekilde misafir edip, ağırlamışlardır (47).

Ferdi bir spor branşı olan güreş, daha çok mistik ve dinî çağrışımlı kavramlarla bir ilişkisi mevcuttur. Güreş sporu Türk toplumunda da İslâm öncesinde de çok yapıldığı bilinmektedir. Hatta o dönemlerde sadece erkeklerin değil, aynı zamanda kadınların da yaptığı bir spor olma özelliğini göstermiştir. Dede Korkut yazıtlarında anlatılan, Bamsı Beyrek'in evleneceği insanda aradığı özellikler, hem güreşin hem de yiğitlik duygusunun toplumun her kesiminde ne kadar kıymetli olduğunu göstermektedir. Beyrek, kendisi için "yerinden doğrulmadan kalkan, atına binmeden binen, düşmana varmadan baş getiren" bir kız dilemektedir. İsteddiği Banu Çiçek de bu noktada ondan çok farklı değildir. Eşi olmak isteyen; ok atma, ata binme ve güreş yapmada kendisini yenmesini istemiştir. Banu Çiçek-Bamsı Beyrek arasında cereyan eden durumun Anadolu'da, Maraşlı Yörük kızı ve eşi arasında geçtiği de bilinmektedir. Düğünler, doğum şöenleri, bayramlar, pazar-panayır kurma vb. dini-millî ve sosyal günlerde güreş yapmak töre veya gelenek haline gelmiştir. İslâm dini kabul edildikten sonra ise güreş sporunu benimseyip yaygınlaştırmada milliliğe, peygamber sporu olaraktan kabul gördüğünden dinî destek de sağlanmıştır. Saraylarda korunan ve desteklenen güreş sporu, başta padişah ve saray halkı olmak üzere tüm halk tarafından ilgi görmüştür. Saray dışında ise genelde güreşin desteklenmesi spor tekkelerin çalışması ile olmuştur. Tekkeler, yaygın olarak düşünülenin aksine sadece tarikat işi ile uğraşan insanlara ait yerler değildir. Farklı

meslek gruplarının da tekke ve zaviyeleri bulunmaktaydı. Orada spor, raks, bedeni eğitim, yardım etme, misafir ağırlama, tecrid ve tedavi (cüzam tedavisi) yapılmakta; değişik mesleklerin (çiftçi, debbağ, miskinler tekkesi gibi) tekkeleri bulunmaktadır (48).

1630 yılında Edirne’de, Evliya Çelebinin ünlü eserinde Pehlivan Cemaleddin Tekkesinden bahs ederek şu bilgiyi vermektedir: “Edirne’de Rumeli Dilaverleri haftada bir gün toplanıp 70-80 çift babayığit yağlanıp, güreş yaparlardı. Pehlivanlar güreşirken Gülbank-i Muhammed çalınır, bahadırları mücadeleye teşvik ederdi. Güreşler 2-3 saat sürer, pehlivanlar 360 oyun hillesini denerler, nihayet şirazdan, kesmeden, sarmadan, karakuştan, havalandırmadan, boğmadan, kapak atmadan, hasımlarını yenerlerdi. Pehlivanlık pazı kuvveti, erlikti. Tekke kagır, değil fakat mamurdu. Birçok hücrenin mutfağı vardı. Eski pehlivanların demir yayları, okları, gürzleri, kısıbetleri duvarlarda asılı idi” (49).

Pehlivanlar haftada iki kez, Edirne Güreşçiler Tekkesinde güreş yaparlardı. Pehlivanlar yağışlı ve kış günlerinde tekkede, ilk bahar ve yaz günlerinde ise Edirne’nin Namazgah Obasında güreş tutarlardı. Her yıl Hıdırellez aylarında Türk ülkelerinden gelen pehlivanlar bu tekkede güreş yaparlardı (50).

Spor tekkelerinin tam olarak hangi tarihte ortaya çıktığı bilinmese de ilk spor tekkesinin Orhan Gazi zamanında yapıldığı bilinmektedir. Bursa fethedildikten sonra, Bursa’da yapılan tekkelerden birisi Hisar’ın Kaplıca Kapısı yanında ve sur dibinde Orhan Bey’in eşi Nilüfer Hatun’un yaptırdığı tekkedir. Güreşçiler tekkesi ve atıcılar tekkesi Bursa’da açılan ilk iki spor tekkesi olmuştur. Kale içinde Bey Sarayı yakınında Güreşçiler tekkesi, günümüzde de Atıcılar olarak anılan yerde de atıcılar tekkesi yaptırılmıştır (51).

Osmanlı İmparatorluğu’nda, Fatih Sultan Mehmet döneminde sporun tekkeleşmesi başlamıştır (52). Spor tekkelerindeki artış, Osmanlı İmparatorluğu’nun sınırlarının genişlemesiyle beraber olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu döneminde sporculara ve spor tekkelerine destek veren, spora ilgi gösteren padişahlar arasında Fatih Sultan Mehmet, IV. Murat, Kanuni Sultan Süleyman, XI. Mahmut ve Abdülaziz’i göstermek doğru olacaktır (53).

Fatih Sultan Mehmet’in İstanbul’u fethetmesinden sonra güreş tekkelerinde önemli bir artış söz konusu olmuştur. Osmanlı Devletinde güreş tekkelerinin İstanbul’un yanında Lazkiye, Şam, Mekke, Cidde, İskenderiye, Tokat, Maraş, Amasya, Ankara, Kütahya, Edirne, Manisa, Akhisar, Tire, Bergama, Üsküp, Gelibolu, Yenice, Konya,

Balıkesir, Bursa, Diyarbakır, Urfa, Halep, Bağdat ve Mısır gibi şehirlerde de kurulduğu bilinmektedir (54).

Sporcu Türk Sultanları “Ok Meydanları”, “Cüdi Tekkeleri”, “Kemankeş Tekkeleri”, “Gök Yazıtlar” ve “zorhaneler” gibi spor kurumlarını yani bugünkü tabiriyle; okçuluk kulübü, binicilik kulübü, güreş kulübü, stadyum, spor salonu gibi spor kurumlarını vakıflar yöntemiyle kazandırmışlardır (55). Özel vakıflar veya Padişah vakıfları tarafından gelir elde edilerek sporun varlığını sürdürmüşlerdir. Branşlara ayrılan bu tekkeler, özellikle Pehlivan Tekkesi (Güreş Kulübü) ve Okçuluk Tekkesi (Okçuluk Kulübü) binlerce sporcunun faydalanmasına imkân sağlamışlardır (53).

Kanuni Sultan Süleyman’ın tahta çıkmasıyla beraber sahip olduğu yeniçeri gücünü iyi kullanabilmesi durumunda daha da güçlü olacağını düşünmüştür. Bu sebeple ilk olarak yeniçerilerin gönüllerini hoş tutmak için yeniçeri askerlerine cülus bahşişi dağıtmıştır. Yeniçeri askerlerini sürekli savaşa sokarak onları oyalayamayacağını anlayan Kanuni Sultan Süleyman, spor tekkelerini canlandırarak yeniçerileri oyalamak istemiştir. Bu düşünceyle beraber atalarının yaptırmış olduğu spor tekkelerini, bütün Anadolu şehirlerinde spor tekkesi açılmasını emretmiş ve saray yardımıyla tekrar canlandırmıştır. Yeniçeri askerlerinin spor tekkelerine kayıt yapmaları serbest bırakılmış ve ilgili duydukları spor branşlarında idman yapmaları sağlanmıştır (52).

Spor faaliyetlerinin sadece saray ve ordu için yapılması gerektiği anlayışını kıran Kanuni Sultan Süleyman, spor teşkilatlanmasını taşraya yayarak daha çok kişinin spor yapmasını sağlamıştır. Kanuni Sultan Süleyman zamanında taşraya yayılan spor faaliyetleri II. Beyazıt ile beraber okullara girmiş, spor teşkilatlanmasının tüm Osmanlı Devleti’ne yayılması ise II. Selim zamanında olmuştur (52).

Osmanlı Devleti’nin sürekli bir savaş halinde olması ve her zaman savaşa hazırlıklı olması gerektiği için güçlü ve sağlıklı savaşıtlara ihtiyaç duymuştur. Bu sebepten dolayı Osmanlı spor tekkelerinin, güçlü ve sağlıklı bireylerin pehlivan olarak yetiştirilmesini sağlamak için kurulduklarını söylemek mümkündür (54).

Osmanlı Devleti’nin çöküş dönemlerinde sosyal işlevlerini kaybeden ve gayeleri dışında hizmet eden birer kuruluş hâline gelen spor tekkeleri, özellikle devletin büyüme ve gelişme dönemlerinde hem sosyal ve kültürel temaslar sağlamış, hem de halkın bütünleştirici ve birleştirici görevlerini yerine getirmişlerdir. Tanzimat döneminde Osmanlı Devleti’nin spor teşkilatlanmasında önemli bir yer tutan spor tekkeleri,

yükselme ve duraklama dönemlerindeki kadar aktif olmasa da görev yapmışlar ve XX. yüzyılın başlarına kadar varlığını sürdürmüşlerdir (56).

Spor tekkelerini, günümüzdeki Sporcu Eğitim Merkezleri ile karşılaştırdığımızda birçok yönüyle farklılık göstermektedir. Spor tekkeleri; sanat, felsefe, sosyal, kültürel, ekonomi, dil, din, spor vb. alanlarda halkı yetiştiren birer halk okulu ya da yaygın eğitim kurumları iken, Sporcu Eğitim Merkezleri ise sadece spor alanında hizmet vermektedirler. Spor tekkelerini günümüzdeki Halk Eğitim Merkezleri'ne benzetmek daha doğru olacaktır. Çünkü her iki kurumda da sanatın değişik alanlarında eğitim verilmektedir. Aralarındaki fark ise, Spor tekkelerinde yatılı kalınıp tüm ihtiyaçları vakıflar tarafından karşılanırken, Halk Eğitim Merkezleri'nde yatılı hizmeti verilmemektedir. Sporcu Eğitim Merkezleri'nde yetiştirilen sporcular daha çok resmi müsabakalara (Türkiye, Avrupa, Dünya, Olimpiyat vb.) hazırlanırken, Spor tekkelerinde yetişen sporcular ise hayatın değişik alanlarında (huzur güreşleri, törenler, bayramlar, düğünler, doğum şöenleri, pazar-panayır kurma vb. milli- dini ve sosyal günler) müsabakalar yaptıkları görülmüştür.

2.2. Güreş Eğitim Merkezleri

Türkiye güreşte, 1970'li yıllardan sonra bir düşüşe geçtiğini ve bu düşüşten kurtulmak için federasyonlar ve devamlı değişen hükümetler tarafından farklı düşünce ve görüşler ortaya konulmuştur. Fakat ortaya konan görüş ve düşünceler henüz uygulama evresine geçilemeden geçilse bile yeterli performans elde edilmeden görev süreleri sona ererek istenilen ilerleme bir türlü elde edilememiştir. 1986 yılından beri çağdaş minder güreşine en iyi bütünleşmeyi sağlayacak durumda olan karakucak güreşini mindere uyarlamak, güreşi evrenselleştirmek ve eski şaşalı günlerini tekrar yaşatmak görüşü ile "Karakucak Güreşi Geliştirme Projesi" (Ek-5) adı altında hayata geçilmiştir (32).

Bu projenin bir neticesi olarak karakucak güreşi projesi ile seçilen; ilk 1987 yılında Tokat ve Bolu'da güreş eğitim merkezleri hizmete girmiştir. Daha sonra ise 1988 yılında Sivas ve Denizli, 1989 yılında Kahramanmaraş, Yozgat ve Amasya, 1990'da Çorum, 1991'de Afyon'da açılan Güreş Eğitim Merkezleri giderek sayısını arttırmış ve günümüze kadar gelmiştir. Güreş Eğitim Merkezleri mevcut durumda, alt yapı kulvarının can damarı haline gelmiştir. Kamu sektörlerinin özelleştirilmesi, mali yetersizliklerden dolayı kapanan onlarca kulübün imkânlarının kısıtlanması, güreş sporunda ciddi bir

şekilde kayıp yaşanmıştır. Spor çağına gelmiş, yaklaşık 15 milyon genci olan yurdumuzun, bu kayda değer kaynaklarını güreşe aktaramaması, güreşimizin geleceği açısından, büyük kayıplar yaşaması muhtemeldir. 900 civarında çocuğumuz, 2016 yılı itibarı ile okullarımızda eğitim görmektedir. Güreş Eğitim Merkezleri'ne aktarılan bu kaynaklar, iyi değerlendirilmediği takdirde gelecek dönemlerde altyapı ve eleman yönünden çok büyük sıkıntılara maruz kalabilir (32).

Şimdi ise güreş; tüm vücut bölümlerinin beraber çalışmasını sağlayan, ayrıca dayanıklılık, kuvvet, beceri refleks ve cesaret gerektiren bir spor branşı olması sebebiyle, erken yaşlarda hazırlanmayı gerektiren bir mücadele sporu olarak önem arz etmektedir. Bu amaçla, güreş yapılan bölgelerde ilkokulu bitirmiş 11-12 ve 13 yaşları arasındaki çocukların minder güreşine yönelmeleri sistemli bir şekilde yapılmaktadır (32).

İldeki kurul; adayların başvuru ve seçilme koşullarının uygunluğunu tespit ederek, Güreş Eğitim Merkezine alınacak aday güreşçilerin birinci seçme sınavı yaparak ikinci seçme sınavı için ilgili federasyona aday güreşçi listesini yollar.

Güreş Eğitim Merkezine alınacak olan sporcuların ikinci aşama seçme sınavları Spor Eğitim Dairesi Başkanlığından bir jüri üyesi, ilgili federasyonca görevlendirilecek üç jüri üyesi ve merkezde görevli bir antrenörden oluşan komisyon üyeleri tarafından yapılır.

Spor branşlarına göre, spora başlama yaşında bulunan çocukların üst düzeyde bir sporcu olarak yetişmelerini sağlamak, eğitim ve öğretimlerini aksatmayacak şekilde yapılan bu çalışmalar 2020 yılı itibarıyla 27 Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri'ne bağlı 29 Sporcu Eğitim Merkezi faaliyet göstermektedir (3).

Sporcu Eğitim Merkezleri'nde; güreş, atletizm, jimnastik, eskrim, kano, judo, halter, boks, kayak, tenis ve yüzme branşlarında hizmet verilmektedir. Bu merkezlerde 2019 güz dönemi itibarı ile 596 gündüzlü ve 943 yatılı olmak üzere toplam 1539 sporcu öğrencinin iâşe, ibate, giyim, sağlık ve eğitim ihtiyaçları karşılanarak, ilgili spor branşlarında, antrenörler nezaretinde eğitimleri sürdürülmektedir (3).

Sporcu Eğitim Merkezleri'nde yetişen başarılı sporcular durumlarına ve başarılarına göre ilgili spor kulüplerinde aktif spor hayatlarına devam etmekte ve başta Spor Fakülteleri olmak üzere çeşitli üniversite ve diğer fakültelelere girme başarısını göstermektedirler. Katıldıkları birçok ulusal ve uluslararası yarışmalarda, branşlarında şampiyon olarak önemli başarılarla imza atmaktadırlar.

2.2.1. Güreş Eğitim Merkezleri'nin Doğuşu (Karakucak Güreş Projesi)

Karakucak Projesinin Koordinatörü Doç. Dr. Celal Taşkiran ile Görüşme;

Soru: Karakucak Projesinin amacını ve hedefini anlatabilir misiniz?

Cevap: Türk güreşinin, altın çağı olan 1936-1968 yılları arasında yapılan her Olimpiyat oyunlarında mutlaka altın madalya kazanırken, toplamda 24 altın madalya elde etmişti. Ancak 1968 den sonra Olimpiyat Şampiyonluğuna, 1970'ten sonra da Dünya Şampiyonluğuna uzun süre hasret kaldı. Bu yıllardan sonra 4 Olimpiyat ve 12 Dünya Şampiyonası'nda altın madalya elde edemeyince ciddi arayışlar ve araştırmalar içine girildi. Türk güreşinin ihtiyacı olan şampiyon olabilecek yetenekli sporcu bulabilme arayışlardan biri 1972 yılında Adil Candemir'in çabalarıyla Çorum, Tokat ve Kahramanmaraş illerinde güreş eğitim merkezi benzeri kamp merkezleri açıldı. Ancak beklenen verim elde edilemeyince, bu kamp merkezleri 1970 yılların sonunda kapatıldı.

1987 yılında özel sektörde çalışırken sadece 6 aylığına kurumundan izin alan Güreş Federasyonu Başkanı Yalçın İpbüken ve Yönetim Kurulu, güreşin uzun süreden beri yetenekli güreşçi bulup çıkaramayan altyapı problemini çözebilmek için çeşitli araştırmalar içine girdiler. İlk önce bilimsel temelleri oluşturmak amacıyla yurt dışında güreş alanında otorite olan Rusya, Bulgaristan, Romanya, Macaristan ve Polonya'dan bilim insanları ve teknik elemanlarla çalışılarak ilk defa güreş için yıllık antrenman planları yapıldı. Daha sonra Federasyon Yönetim Kurulu üyesi olan eski Federasyon Başkanı Mehmet Akzambak olmak üzere diğer Yönetim Kurulu Üyelerinin çalışmalarıyla "Karakucak Güreş Projesi" fikri ortaya çıkmış oldu.

Soru: Karakucak Projesinin temel dayanağı nedir?

Cevap: Karakucak Güreş Projesinin temel dayanağı; bizim altın çağ olarak ifade ettiğimiz 1936-68 yılları arasında Olimpiyat ve Dünya Şampiyonu olan güreşçilerimizin hemen hemen tamamına yakını küçük yaşlarda köylerde düğün güreşlerinde veya ilçelerde yapılan panayırarda karakucak güreşlerinde elde ettikleri başarılarla yeteneklilerini keşfetmesi sayesinde Türk güreşine kazandırılmışlardır. Güreşin eski günlerde altyapısını karakucak güreşleri oluşturduğu gibi, bugünde yetenekli güreşçileri yine eskiden olduğu gibi karakucak güreşlerinden keşfedilebileceği düşüncesi hâkim olmuştur.

Soru: Karakucak Projesi kimler tarafından yapıldı ve nasıl hayata geçti?

Cevap: Karakucak projesinin mucidi Sayın Yalçın İpbüken ve onun Federasyonuna nasip olamadı, çünkü projeyi gerçekleştirecek zamanları yoktu. Daha sonra Federasyon Başkanı olan Esat Güçhan ve Yönetim Kurulu, Türk Güreşi için hayati önemi olan Karakucak projesine dört elle sarıldı ve projeyi geliştirerek 1988 yılında o günün dolar karşılığı yaklaşık 553.000 \$, bugünün Türk lirasıyla yaklaşık 3.804,650 TL tutarında bir projeyi hayata geçirdiler. Bu Karakucak güreş yetenek seçimi projesi, önce pilot uygulama olarak karakucak güreşlerinin en yoğun yapıldığı 12 ilde, daha sonraki yıllarda diğer illeri içine alacak şekilde kapsamını genişlettiler. Proje bugüne kadar hem kapsam hem de finans açısından Türkiye Cumhuriyetinin gerçekleştirdiği en büyük yetenek tarama projesidir. İlk önce Milli Eğitim Bakanlığıyla işbirliği içerisinde ilçelerde tüm ilkokul 5. sınıf erkek öğrencilerinin katılımını sağlayarak ve ilk üçe giren sporculara ödül verilmek suretiyle katılım teşvik edildi. İlçelerde ilk üçe giren sporcular ile çağrılarak il birinciliği, ilde ilk üçe giren ve uzmanların seçtikleri kontenjan sporcular Türkiye Şampiyonası'na çağrıldılar. Projeye katılan çocuklar ilçe, il ve Türkiye Şampiyonası'nda dereceye girebildikleri takdirde o yaştaki çocuklar için yüksek düzeyde ödül alabiliyorlardı. Bu ödüller çocukların Karakucak projesine katılmalarını sağlayan en önemli motivasyon aracıydı.

Soru: Projeye ilk yılında kaç kişi katıldı ve bunlardan kaç kişisi eğitim-öğretime alındı?

Cevap: Bu projeye ilk yılında yaklaşık 10.000 çocuk katıldı ve bunların arasından ilçe, il ve Türkiye şampiyonalarından sonra toplam 150 yetenekli öğrenci seçilerek Sivas merkez ilçeye bağlı Pamukpınar Yatılı Ortaokul ve Lisesi'ne yerleştirildiler. Bu öğrenciler okula başlamadan önce Çanakkale İntepe'ye 15 günlük bir yaz kampıyla eğitime tabi tutuldular ve kendilerine çeşitli psikolojik, fiziksel ve fizyolojik testler yapıldı. Bu ilk yılda seçilen 150 çocuk içerisinde yetişen ve Dünya Şampiyonu olan ilk güreşçimiz Şeref Eroğlu olmuştur. 1989 yılında, karakucak güreşlerinden seçilen yetenekli çocuklar, yine Sivas Pamukpınar Ortaokul ve Lisesine yerleştirildiler.

Soru: Karakucak Projesi nasıl güreş eğitim merkezlerine dönüştü?

Cevap: Sivas Pamukpınar yatılı Ortaokul ve Lisesi'nin kapasitesinin sporcu yetiştirmeye sınırlı olması ve sporcuların temel ve spor eğitimi ihtiyaçlarının yeterince karşılanamaması nedeniyle tek bir merkezde toplamak yerine, 1990 yılından itibaren daha

yöresel olarak karakucak güreşlerinden seçilen sporcular bazı illerde(Çorum, Yozgat, Tokat, Kahramanmaraş, Amasya ve Denizli) yeni yapılan veya tamir tadilatla eski yapıları Güreş Eğitim Merkezlerine dönüştürülen merkezlere yerleştirildiler. Bununla ilgili Güreş Eğitim Merkezi'nin yasal dayanağı olan "Güreş Eğitim Merkezleri Yönetmeliği" çıkarılarak karakucak projesi bir anlamda Güreş Eğitimi Merkezleri'ne dönüştürülmüş oldu. Bu şekliyle Karakucak Projesi Güreş Eğitimi Merkezleri'nin doğuşuna kaynaklık etmiş bulunmaktadır.

Teşekkür ederim Sayın Hocam.

2.2.2. Mevcut Güreş Eğitim Merkezleri

2019 yılında faal olan Güreş Eğitim Merkezleri ve Güreş Eğitim Merkezleri'nde kalan sporcu sayısı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Faal Olan Güreş Eğitim Merkezleri

Sıra No	Eğitim Merkezinin Adı	Gündüzlü	Yatılı	Toplam
1.	Adana Sporcu Eğitim Merkezi	2	26	28
2.	Adıyaman Sporcu Eğitim Merkezi	22	-	22
3.	Afyonkarahisar Güreş Eğitim Merkezi	2	20	22
4.	Amasya Güreş Eğitim Merkezi	-	24	24
5.	Antalya Elmalı Güreş Eğitim Merkezi	5	26	31
6.	Antalya Korkuteli Güreş Eğitim Merkezi	5	30	35
7.	Artvin Yusufeli Sporcu Eğitim Merkezi	10	14	24
8.	Aydın Sporcu Eğitim Merkezi	-	36	36
9.	Balıkesir Sporcu Eğitim Merkezi	2	13	15
10.	Çorum Güreş Eğitim Merkezi	5	27	32
11.	Denizli Güreş Eğitim Merkezi	-	24	24
12.	Edirne Sporcu Eğitim Merkezi	35	-	35
13.	Erzurum Sporcu Eğitim Merkezi	-	29	29
14.	Gaziantep Sporcu Eğitim Merkezi	-	21	21
15.	Mersin Sporcu Eğitim Merkezi	-	15	15
16.	Kars Sporcu Eğitim Merkezi	-	28	28
17.	Kayseri Güreş Eğitim Merkezi	-	36	36
18.	Konya Sporcu Eğitim Merkezi	29	-	29
19.	Kahramanmaraş Güreş Eğitim Merkezi	2	24	26
20.	Kahramanmaraş Göksun Güreş Eğitim Merkezi	-	28	28
21.	Muğla Milas Güreş Eğitim Merkezi	-	43	43
22.	Ordu Sporcu Eğitim Merkezi	14	35	49
23.	Rize Sporcu Eğitim Merkezi	-	30	30
24.	Samsun Kavak Güreş Eğitim Merkezi	-	41	41
25.	Sivas Sporcu Eğitim Merkezi	10	28	38
26.	Tokat Sporcu Eğitim Merkezi	-	37	37
27.	Yozgat Güreş Eğitim Merkezi	9	17	26
28.	Aksaray Sporcu Eğitim Merkezi	-	12	12
29.	Osmaniye Sporcu Eğitim Merkezi	1	34	35
	Toplam	134	698	832

Kaynak: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü

Tablo 2. Güreş Eğitim Merkezleri'nde Eğitim Alan Sporcuların Uluslararası Alandaki Başarı Durumları

Adı-Soyadı	Başarı Durumu	Güreş Eğitim Merkezi
Taha AKGÜL	Olimpiyat, Dünya ve Avrupa Şampiyonu	Sivas
Rıza KAYAALP	Olimpiyat 2.si, Dünya ve Avrupa Şampiyonu	Yozgat
Şeref EROĞLU	Olimpiyat 2.si, Dünya ve Avrupa Şampiyonu	Sivas
Nazmi AVLUCA	Olimpiyat 3.sü, Dünya ve Avrupa Şampiyonu	Bolu
Harun DOĞAN	Dünya ve Avrupa Şampiyonu	Kahramanmaraş
Bayram ÖZDEMİR	Büyükler Avrupa, Gençler Dünya Şampiyonu	Sivas
Süleyman ATLI	Büyükler Avrupa, Gençler Dünya Şampiyonu	Muğla
Ahmet GÜLHAN	Büyükler Avrupa Şampiyonu	Tokat
Atakan YÜKSEL	Büyükler Avrupa Şampiyonu	Yozgat
Mustafa KAYA	Büyükler Avrupa Şampiyonu	Tokat
Rıza YILDIRIM	Büyükler Avrupa Şampiyonu	Tokat
Soner DEMİRTAŞ	Büyükler Avrupa Şampiyonu	Tokat
Süleyman KARADENİZ	Büyükler Avrupa Şampiyonu	Denizli
Tevfik ODABAŞI	Büyükler Avrupa Şampiyonu	Çorum
Burhan AKBUDAK	U23 Dünya Şampiyonu	Kayseri
Cengiz ARSLAN	U23 Dünya Şampiyonu	Aydın
M. Nuri KOTANOĞLU	U23 Avrupa Şampiyonu	Erzurum
Ahmet TAÇYILDIZ	Gençler Dünya Şampiyonu	Aydın
Arif ÖZEN	Gençler Dünya Şampiyonu	Aydın
Ersin Burak ÇETİN	Gençler Dünya Şampiyonu	Kahramanmaraş
Furkan BAYRAK	Gençler Dünya Şampiyonu	Samsun
Harun BOZ	Gençler Dünya Şampiyonu	Çorum
İsa GÜRSES	Gençler Dünya ve Avrupa Şampiyonu	Tokat
Ünal OREL	Gençler Dünya Şampiyonu	Bolu
Ahmet PEKER	Gençler Avrupa Şampiyonu	Çorum
Ali Oğuz GÜRSEL	Gençler Avrupa Şampiyonu	Kayseri
Cuma GÜZEL	Gençler Avrupa Şampiyonu	Kayseri
Ercan TANRIVERDİ	Gençler Avrupa Şampiyonu	Tokat
Ercan YOLDAŞ	Gençler Avrupa Şampiyonu	Çorum
E. Burak ÇETİN	Gençler Avrupa Şampiyonu	Kahramanmaraş
Fahrettin ÖZATA	Gençler Avrupa Şampiyonu	Tokat
Mehmet YOZGAT	Gençler Avrupa Şampiyonu	Yozgat
M. Sait BİNGÖL	Gençler Avrupa Şampiyonu	Kahramanmaraş
Mustafa Çetin YÜREK	Gençler Avrupa Şampiyonu	Yozgat
Ö. Osman PELİT	Gençler Avrupa Şampiyonu	Tokat
Özgür UYGUN	Gençler Avrupa, Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Sivas
Rahman BİLİCİ	Gençler Avrupa Şampiyonu	Yozgat
Recep ZİNCİRCİ	Gençler Avrupa Şampiyonu	Denizli
Selahattin Kılıçsallayan	Gençler Avrupa Şampiyonu	Kahramanmaraş
Tekin ÇAĞLAR	Gençler Avrupa Şampiyonu	Yozgat
Tolgahan KARATAŞ	Gençler Avrupa Şampiyonu	Muğla
Veli ERİŞ	Gençler Avrupa Şampiyonu	Denizli
Yavuz GÜVENDİ	Gençler Avrupa Şampiyonu	Bolu
Yusuf YEŞİLYURT	Gençler Avrupa Şampiyonu	Yozgat
Adem SARI	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Amasya
Adem TAŞÇI	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Denizli

Ali BEKTAŞ	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Tokat
Bünyamin EMİK	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Denizli
Emre MUYAN	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Aydın
Erkan DÜNDAR	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Denizli
Hasan BERK	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Muğla
Hüseyin AYGÜN	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Adana
Mükrem KIZILKAYA	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Denizli
Recai GÖL	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Ordu
Selim KOZAN	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Çorum
Talip Bulut	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Sivas
Ümmet KAYA	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Yozgat
Yılmaz BAŞDEMİR	Yıldızlar Dünya Şampiyonu	Sivas
Enes BAŞAR	Yıldızlar Avrupa Şampiyonu	Samsun
Fatih ERDİN	Yıldızlar Avrupa Şampiyonu	Çorum
Fatih ÜÇÜNCÜ	Yıldızlar Avrupa Şampiyonu	Samsun
Hasan KILIÇ	Yıldızlar Avrupa Şampiyonu	Muğla
Özkan KURT	Yıldızlar Avrupa Şampiyonu	Samsun
Öztürk KORKMAZ	Yıldızlar Avrupa Şampiyonu	Samsun
Şaban KARATAŞ	Yıldızlar Avrupa Şampiyonu	Aydın
Şerif KILIÇ	Yıldızlar Avrupa Şampiyonu	Samsun

Kaynak: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü

2.3. Sosyoekonomik Yapı

İnsanoğlu yaratılış itibarıyla sosyal bir varlık olması, hayatını sürdürebilmesi için grup yaşantısını gerekli kılmaktadır. Bu mecburi birleşim kişiler arasında maddi ve manevi yakınlığı, sürekli sosyal münasebetleri sağlayarak kişilerin davranışlarında bir modellemeye olanak sağlamaktadır. Böyle bir oluşum içerisinde ortaya çıkan ve genel olarak bir toplumun bütün yaşam tarzı olarak ifade edebileceğimiz sosyoekonomik yapı, toplum içinde bireylerin, birbirleriyle olan ilgi ve münasebetlerini belirlemektedir. Toplum içerisindeki ilgi ve ilişki ise, grupları meydana getirmektedir (57).

Nüfus, sosyal yapıyı oluşturan ana kitledir. Nüfus olmadan bir sosyal yapıdan bahsetmek mümkün değildir. Nüfusun mutlak miktarı, cinsiyete göre dağılımı ve artış hızı, iktisadi faaliyet kollarına göre dağılımı, meslekteki mevki bakımından durumu, yaş guruplarına göre dağılımı, şehirli veya köylü olma özelliği, eğitim seviyesi ve ekonomik durumları yanında bu nüfusun üzerinde yaşadığı insanlar tarafından değerlendirilmiş ve işlenmiş fiziki ve coğrafi çevre gibi unsurlar, bir yerin sosyoekonomik yapısı hakkında bilgi vermektedir (58).

Sosyoekonomik yapı, temelde, bir ihtiyaç olarak doğmuştur. Tüm ekonomik çalışmalar, insanları karşılıklı sosyal ilişkiler düzeni içinde bulunmayı zorunlu hale getirmektedir. Sosyal ve ekonomik olaylar ayrılmaz bir bütündür ve sosyal hayatın her aşamasında yakın ve sıkı bir ilişki içerisinde (59).

Sosyal yaşamda kişiler; sosyal yapıyı oluşturan sosyoekonomik etmenler kapsamında, sosyal düzeylerini belirlemekte ve buna göre hayatlarına yön verebilmektedir. Bu durum gelişmemiş ve gelişmekte olan toplumlarda daha net bir biçimde fark edilmektedir. Çünkü bu gibi toplumlarda, sabit bir toplumsal hayat standardı geliştirilememiştir. Bu nedenle sosyoekonomik açıdan zenginlik içinde olan bireyler toplumun genelinden daha üst düzeyde bir hayat standardına sahiptirler (58).

Bir ülkede kişi başına düşen milli gelir ve kalkınma hızı ne kadar yüksek olursa olsun, ülkenin sosyal ve kültürel düzeyi ilerlememişse, o ülkeyi sosyal anlamda ilerlemiş sayamayız. Sosyal açıdan gelişmiş bir ülkede, orta sınıflaşmanın artması ve sosyal bütünleşmenin elde edilmesiyle ekonomik ve sosyal dengeler sağlanabilir (10). Gelişme, kalkınma ve büyüme kavramları, aynı anlamları içerdiği düşüncesiyle, eşanlamlarda kullanılmamıştır. Ayrıca, İkinci Dünya Savaşı sonrasında yaşanan gelişmeler, ulusal kalkınma sürecinde iktisadi büyüme olgusunun tek başına yeterli olmadığını, bunun yaşamın diğer alanlarındaki çevresel, mekânsal, sosyal ve kültürel boyutlarla dengelenmesini gerektiğini öne çıkarmıştır. Bir yönüyle sürdürülebilir gelişme anlayışının yolunu açan bu gelişmeler kalkınma anlayışını ekonomik gelişmeden toplumsal gelişmeye doğru yönlendirmiştir. Özellikle 1970'li yıllardan sonra bu tür yaklaşımlar, modernleşme ve kalkınma literatürüne de yansıtılarak, söz konusu kavramların şeffaflaşmasının yolunu açmıştır. Günümüzde, bu kavramların aynı kavramlar olmadığı gerçeği kabul edilmekte ve daha farklı anlamlarda kullanılmaktadır (60).

Gelişme olgusu, ülke genelinde siyasal, toplumsal, eğitim, kültürel ve benzeri kurumlardaki yapısal değişimleri içeren çok boyutlu bir öze sahiptir. Bu öngörüyle gelişme; ülkenin sosyal, ekonomik, siyasal ve kültürel yapılarındaki gelişmeyi kapsamakta ve bir bütünlük elde etmektedir. Sosyoekonomik büyüme olgusu da; fert başına düşen milli kazancın artması şeklinde yorumlanabilecek ekonomi büyüme kavramıyla beraber, yapısal ve insani gelişmeyi içine alan ve ölçülebilen tüm sosyal değişkenleri kapsamaktadır (60).

Sosyoekonomik, hem süreç hem de yer bakımından bir takım değişikliklerin olduğu ve illerin gelişmişlik seviyelerinin zaman içerisinde değiştiği bilinen bir gerçektir. Sosyoekonomik gelişmişliğin çeşitli ülkeler arasında olduğu gibi; aynı ülke bütünü içinde de farklı hızlarda gerçekleşmesi nedeniyle ortaya çıkan dengesizlikler denildiğinde; genel olarak nüfus, mali ve finansal yapılar, sanayi ve tarımsal yapı, eğitim seviyesi ve sağlık hizmetlerindeki etkinlik ve yaygınlık, gelir dağılımı, alt yapı, konut ve coğrafi konum ve yapılarıdaki farklılıklar anlaşılmaktadır. İllerin sosyoekonomik yapısına etki ve onu belirleyen etkenler çok farklı olmakla beraber, bu göstergeleri sosyal, ekonomik, coğrafi göstergeler olarak üç ana grupta toplanmıştır. Sosyal göstergeler altında demografik, sağlık, eğitim, istihdam ve sosyal güvenlikle ilgili göstergeler bildirilmektedir. Ekonomik göstergeler olarak imalat sanayi, enerji, dış ticaret, tarım, altyapı, mali ve finansal, konut ve diğer ekonomik göstergeler yer almaktadır. Coğrafi göstergeler olarak rakım, deniz kıyısında yer alıp almaması ve iklim türü göstergeleri kullanılmaktadır (61).

2.3.1. Sosyoekonomik Düzey

Sosyoekonomik düzey ile sınıf kavramının dönem dönem birbirleri yerine kullanılan ancak temelde farklı olan kavramlar olduğu belirtilmektedir. Özellikle 1980'lerin başı ile birlikte bireyselleşme, küreselleşme, post fordizm ve post-modernizm gibi kavramlarla sınıf eşitsizlikleri çerçevesinde değerlendirilen sosyal ilişkilerin sonunun geldiği sosyologların önemli bir kısmı tarafından belirtilmiştir (14).

Ancak son yıllarda özellikle Bourdieu'nun öncülük ettiği kültürel sınıf çalışmaları ile birlikte meydana gelen önemli değişimlerin olduğunu kabul eden ancak sınıfın sonu yerine sınıfın yeniden çalışılması gerektiği yönünde artan bir kabul olduğu da belirtilmektedir (14).

Sosyoekonomik düzey değişkeni sosyal bilimlerde birçok çalışmada karşılaştırma amacı ile kullanılan bir değişken olup bu araştırmalarda, bireylerin ilgilenilen bağımlı değişken açısından SED'lerine göre farklılık göstereceği fikrinden yola çıkılmaktadır. Fakat SED'in belirlenmesine ve tanımlanmasına yönelik herkes tarafından kabul edilen ortak değişkenler bulunamamıştır (62-64). Bazı çalışmalarda SED kavramı sadece ekonomik düzey anlamında kullanılmıştır (65-67). Ayrıca bu araştırmalarda SED'lerin ayrılma noktasındaki değerlerin istatistiki bir dayanağı da bulunmamaktadır. SED değişkenleri araştırmacıların inisiyatifleriyle belirlenmektedir. Bazı çalışmalarda ise

doğrudan doğruya gelire bakılmaksızın çalışma yapılan konutun bulunduğu semtte yaşayan insanların hayat standartları SED'in göstergesini belirlemiştir (68-70).

Türkiye İstatistik Kurumu çeşitli değişkenleri göz önüne alarak hane halklarının sosyoekonomik durumunu incelediği görülmektedir. Bu değişkenler; oturlan konutun tipi, mülkiyet durumu, ısıtma sistemi, ulaştırma araçları, sahip olunan bir takım teknolojik araçlar, gayrimenkul durumu ile aile fertlerinin cinsiyet, yaş, eğitim, istihdam durumu, elde ettiği gelir düzeyi ve aylık tüketim harcamaları gibi değişkenlerden oluşmaktadır (71). Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların sosyoekonomik düzeylerini belirlemek için çalışmada kullanılan anket formu daha çok Türkiye İstatistik Kurumunun sosyoekonomik düzeyi belirlemek için kullandığı değişkenlere benzemektedir.

2.3.2. Sosyal Yapı

Sosyal yapı bir toplumun fiziki yapı özelliklerini, nüfusun tabakalaşmasını ve kültürel yapısını içermektedir. Yaşama tarzı ile ilgili değer hükümlerini; kültürel yapı özelliklerini, gelenek ve görenekleri, örf, adet, aileyi, dil ve dini yaşamı kapsamaktadır (72).

Bottomore ve Nisbet, "Sosyal yapı çalışmaları yapılırken bakılması gereken temel gerçeklik, belli insan gruplarını bir araya getiren mevcut ilişkilerdir" demek suretiyle yapı kavramını kişiler arası ilişkilerin yapısal biçimi olarak tanımlamaktadır. Ancak burada, araştırmacılar sosyal yapının birincil ve ikincil öğeleri arasında bir belirleme yapmadığından tanımı çok geniş tutmuşlardır. Sosyal yapıyı sadece kalıcı, devamlı bir örgütlü ilişkiler olarak ele almak gerektiğini belirten yazarlar da vardır (73).

Sosyal yapı farklı bakış açısı ile şu şekilde tanımlanmaktadır. Toplum, insan tarafından oluşturulan, dönüştürülen ve dönüştürülmesine rağmen devam ettirilen bireyler arası ilişkilerin bütünüdür. Sosyal yapı, toplumun hem büyük bir yapı olarak, hem de benzer özelliklere sahip grupların karakteristik özelliklerini, grupların birbirleri ile münasebetleri ve bu münasebetleri düzenleyen organizasyon tiplerini ve bunlarla ilgili olarak ortaya çıkan grup, yaşamın fiziki çevre şartlarından etkilenen ilişkilerini gösteren şekillenmeleri ifade eder (74).

Sosyal yapıların kendilerine ait bir sosyal çevresi vardır. Sosyal yapılar kendi belirledikleri sosyal çevresinin sınırları ile birbirinden ayırırlar. İnsanlar; bulunduğu coğrafyanın ve sosyoekonomik olanakları dâhilinde yaşamlarına yön vermeye çalışırlar. Bu durum spor olgusunda da böyledir. Kişiler; içinde buldukları Sosyoekonomik duruma göre sevdiği spor branşını yapmak veya meslek edinmek isterler. Sosyal yapının belirlenmesinde bize gerekli veriyi ve bilgiyi sağlayan ana kitle nüfus olmaktadır. Nüfus miktarı, artış hızı, şehir ve kırsal olma özelliği, cinsiyete göre dağılımı, iktisadi faaliyet kolları bakımından dağılımı, meslekteki mevki bakımından dağılımı, yaş grubuna göre dağılımı, eğitim seviyesi gibi açılardan nüfusun incelenmesi aslında toplumsal yapının göstergesidir (75).

Sürekli bir değişim döngüsü içinde bulunan, sürekli olarak güncellenen, yapılaşan ve yapılaşmayan sosyal yapı, kendi içerisinde bulunan ve çeşitli özellik ve etkinliklere sahip olan toplumsal unsurlar nedeniyle değişmeye zorlanır. Bu unsurlar, genellikle ekonomideki nicelik ve nitelik ilerlemelerin, teknolojideki gelişmelerin ve demografik oluşumların birer sonucu olarak meydana gelirler (76).

2.3.3. Sosyalleşmenin Tanımı

Sosyalleşme, kişilerin bağlı buldukları toplumların yaşam biçimine ait değerleri, inançları, davranışları ve normları elde etme sürecidir. Sosyalleşme neticesinde insan, toplumun ortaya koyduğu kuralları, düşünme ve yaşayış biçimlerini, değerleri, tavır ve hareket modellerini, davranışları öğrenmektedir. Böylelikle sosyalleşme, insanın sosyal hayata uyum sağlamasını ve içinde yaşadığı toplumla bütünleşmesini sağlayan bir mekanizmadır (77).

Sosyalleşme, toplumun veya belli bir grubun yaşam biçiminin öğrenilmesi, aynı zamanda da karşılıklı bir etkileşim sürecidir. Bu öğrenme sürecinde sosyal hayatta kabul görmüş davranışlar birey tarafından özelleştirilir ve neticede birey, içinde yaşadığı topluma ya da gruba ait bir kimlik geliştirir (78).

2.3.4. Sosyalleşme Süreci

Sosyalleşme süreci, sosyal bir olgu olarak bireyin doğumla beraber toplum üyeliğini elde etmesinde geçirdiği aşamaların tümüdür. Ferdin sosyalleşmesini sağlayan ilk müessese ailedir. Aile müessesesi bireye bazı davranış çeşitlerini, değer hükümlerini,

örf ve adetleri kazandırmaktır. Daha sonra ise; okul, işyeri ve sosyal hayatın gerektirdiği faaliyetler ferdin sosyalleşmesini sağlar. Kitle haberleşme araçları ve çeşitli sanat faaliyetleri ferdin sosyalleşmesine yardımcı olur. Fertte kişiliğin oluşması ilim, ahlak, milli şuur, gelenek ve göreneklerin kazanılmasına bağlıdır (75).

Kişiler, içinde buldukları toplumun nesilden nesille aktarılan kültürünü, sosyalleşme süreci içinde öğrenme yolu ile kazanır. Sosyalleşme, bireye başkaları ile olan ilişkileri aracılığı ile doğru-yanlış, iyi-kötü gibi toplumun yargı ölçülerini, toplumca kabul görülebilen tutum ve alışkanlıkların, kural ve normları, becerilerin iletilmesi sürecidir (79).

2.3.5. Sosyalleşme Teorileri

Sosyalleşme teorileri üç ana başlık altında toplanmaktadır. Bunlar Mead, Cooley ve Reisman' in sosyalleşme teorileri olarak bilinmektedir.

a) Mead'in Sosyalleşme Teorisi

Mead' in kuramına göre, çocuk ilk yıllardan beri yakın çevresinde bulunan anne, baba gibi yetişkinlerin tutum ve davranışlarını izler ve oynadığı oyunlarda taklit eder. Bu yolla çocuk büyüklerin tutum ve davranışlarını yavaş yavaş öğrenir ve benimser. Benliğin gelişmesini Mead, üç kademededen ibaret olan oyun teorisi ile açıklar. Birinci kademedede çocuk, büyüklerin neden öyle davrandıklarını anlamaksızın onları basitçe taklit eder. İkinci kademedede, başkalarının yerine kendisini koyarak çeşitli hareketleri oyun faaliyetleri içerisinde yapmaya çalışır. Bu yolla, kendisi hakkında bakış açısı kazanır, oyun içerisinde birçok roller almasıyla, birçok kişiliklere sahip olur ancak bütünleştirme ve genelleme gücünün az olması sebebiyle davranışlarda çok az tutarlılık mevcuttur. Son kademedede ise, organize oyun faaliyetleri olup başkalarına ait belirli olan rolleri oyunun kurallarına göre oynar ve kendiliğinden birçok rolleri, insanların genelleştirilmiş rolü olarak yerine getirmektedir (80).

b) Cooley'in Sosyalleşme Teorisi

Cooley' e göre, kendinizin ne tür bir şahsiyet olduğumuz hakkında bilgileri başkalarının bize karşı olan tavır ve davranışlarından öğreniriz. Bu yola, hayat boyu devam eden karmaşık bir süreç içerisinde benlik gelişir. Daima başkalarının bizim hakkımızda ne düşündükleri ile ilgileniriz. Özellikle, davranışlarımızı karşı grupların bize karşı olan tavır ve hareketlerine göre ayarlarız (80).

c) Reisman'ın Sosyalleşme Teorisi

Reisman' a göre, üç sosyalleşme türünde üç temel şahsiyet tipi ortaya çıkar. Bunlar “Gelenekçe Yönlendirilmiş”, “İçten Yönlendirilmiş” ve “Başkalarınınca Yönlendirilmiş” şahsiyet tipleridir. Geleneksel sosyalleşme süreci, kuralların edinilme mekanizmasının geleneğin tamamen taklidine dayandığı ve çocukların ebeveynlerin rollerini tamamen otomatik olarak taklit ettikleri toplumlarda görülmektedir. İçten yönlendirilmiş şahsiyet tipinin ortaya çıktığı sosyalleşme sürecinde, katı bir ebeveyn eğitimi, güçlü bir vicdan ve doğruluk duygusuna sahip olma, güçlü bir aileye bağlılık, rekabet anlayışının gelişmiş olması belli başlı özellikleridir. Başkalarınınca yönlendirilmiş şahsiyet tipinde ise genellikle günümüz davranışı etkiler. Coğrafi sınırlamalar ve teknolojik ilerlemeler karşısında devamlı değişmektedir. Sonuç olarak insan yaşadığı ortama uygun örf, adet ve kişilik özelliklerini geliştirir (80).

2.3.6. Sosyalleşme Türleri

Sosyalleşmenin, birincil, ikincil, iç ve dış, referans, elektronik etkileşim, küçük grupları mevcuttur. Grupları kısaca açıklayacak olursak;

a) Birincil Gruplar: “Cooley birincil grupları bire bir ilişkilerin, yardımseverlik, sevgi ve dostluk bağlarının yüksek olduğu gruplar olarak tanımlanmaktadır. Birincil grupların üyeleri iyilik ve bizlik hissine sahiptirler. Gruptakiler biz kavramı ile olaylara yaklaştıkları için grup dayanışmasının yüksek olduğu gruplardır. Cooley ancak çok az sayıda grubun bu tanıma uygun olduğunu belirtmiştir. Cooley birincil grupları İnsan neslinin bakıldığı, korunduğu yerler olarak nitelendirir. Bu yönü ile grup üyeleri arasında güven verici ilişkiler kurulur.” Birincil ilişkilerin en masum biçimi ailede görünür. Bebeklik ve çocukluğun ilk evresinde gerçekleşir. Kültürel öğrenmenin en yoğun olduğu bir dönem olup, dil ve temel davranışlar öğrenilmektedir (81).

b) İkincil Gruplar: İkincil gruplar ise birincil grubun kapsamına girmeyen her türlü gruplardır. Bu gruplar geniş çaplı, resmi ve önemli gruplardır. Bu gruplar çıkar ilişkilerine göre resmi olarak örgütlenmişlerdir. Örneğin: şirketler, sendikalar, bankalar vb. Çocukluğun sonraki döneminde ve olgunluk döneminde gerçekleşen bu sosyalleşme, toplumsallaşmanın diğer üyeleri sorumluluğu aileden devralır (81).

c) İç ve Dış Gruplar: İç gruplar; bizi öteki gruplardan ayıran ve biz duygusuna sahip olan, belirgin özelliklerimizin olduğu gruplardır. Dış gruplar ise; grubumuzun

dışında olan, üyesi olmadığımız, herhangi bir alternatif grup olup, bizim için çok önemli olmayan, hatta ona karşı iyimser duygularımızın olmadığı gruplardır.

d) Referans Grubu: Bireyin, kendisine ve davranışlarına değer biçtiği, örnek aldığı gruplardır.

e) Elektronik Etkileşim Grubu: Şimdiye kadar tek tip sosyolojik grup sınıflarını açıkladık. 1990'lardan itibaren, teknolojik gelişmeler istikametinde, yepyeni bir nesil doğmaya başladı. Dünya bilgisayar teknolojisinin akıl almaz bir şekilde hızlı ilerleyişi ile internet denilen bir gelişim ortaya çıktı. İnternet binlerce bilgisayarın dünya çapında birbirileri ile bağlantı kurduğu bir bilgisayar ağıdır. Bu ağ sayesinde insanlar birbirini görerek ve birbirlerine göndermiş oldukları mesajlar ile iletişim kurup yakın ilişkiler geliştirmekte, sıkı dostluklar kurmakta, daha da ilerisi evlenip aile kurmaktadır. Yakın bir zamanda bu tür gruplar, bilgisayar ağlarının daha da genişlemesi ile hayatımızda daha da çok yer almaya çalışacaklardır (82).

f) Küçük Gruplar: Az sayıda üyeden oluşan ve aralarında yoğun etkileşim olan gruplardır. Küçük gruplar ister birincil ister ikincil olsun, özelliklerini üyeleri arasındaki ilişkilerden almaktadırlar (82).

2.5. Ekonomik Yapı

Ekonomik yapı bir ülkenin, bölgenin ve yörenin ekonomik gelirlerinin nereden ve nasıl sağlandığının durumudur, diye tanımlanabilir. Ekonomik gelirler, bir yerin coğrafi durumuna göre çeşitlilik gösterir.

Ekonomik sistem, üretim, tüketim, bölüşüm, süreçlerinin toplumsal yönleri, rejim ve yapıların toplumsal içerikleri, karar mekanizmaları ve karar organları, kalkınma sorunlarıyla ilgilidir (83).

2.6. Ekonomik Yapı - Spora Yönelme ve Kitle İletişimi

Ekonomik yapının bir göstergesi olan haberleşme ve ulaşım ağıda spor yapısı içinde, önemli bir yer almaktadır. "Hızlı ulaştırma imkânları ve kitle haberleşme kolaylıkları, bilhassa coğrafi farklılıklardan ve köy ile şehir arasındaki tezettan doğan çeşitli alt-kültürleri azaltıp, hafifletir". Bu nedendir ki, kitle iletişim ve ulaştırma ağının gelişmiş olması bireylerin sporun anlam ve önemini anlaşılmasına ve bu olanların kolaylıkla elde edilebilir olmasına olanak sağlamaktadır. Asıl gaye ise, bireyleri kitlesel

spora teşvik edebilmektir. Bu ise, kitle iletişim aygıtlarıyla mümkün olmakta ve bireylerin merakla yapabileceği sportif alanlarda uğraşabilmeleri için yönlendirici olmaktadır (84).

2.7. Sosyoekonomik Yapı ve Spor İlişkisi

Sosyal hayatta, modern spor bilincinin gerçekleştirilmesi, sporun toplumda yaygınlaştırılması ile mümkündür. Bunların başında, sosyoekonomik etkenler ve bunların geliştirilmesi gelmektedir (85).

Ülkenin sosyoekonomik durumu, spor için tahsis edilebilecek ekonomik kaynakları kısıtlandırabildiği gibi, aynı zamanda artırabilir. Spor için yapılacak yatırımlar insan unsuruna yapılan yatırımlardır. Gelir kat sayısı yüksek olan yatırım olarak spor yatırımlarının planlanması, beşeri faktöre dönük oluşundandır (86).

Toplumsal hayatta bireyler; sosyal yapıyı oluşturan, sosyoekonomik öğeler doğrultusunda sosyal düzeyini göstermekte ve hayatlarına yön verebilmektedir. Bu nedenle sosyoekonomik açıdan refah içinde olan bireyler toplumun genelinden daha üst düzeyde bir hayat standardına sahiptirler. Nitekim sosyoekonomik ve kültürel düzey, farklı sınıfların değişik sporlara katılımını etkilediği gibi sosyal tabakalar oluşturmaktadır. Fakat farklı sınıflar; normlardan, gereksinimlerden, imkânlardan ve davranış modellerinden ortaya çıkmaktadır. Spor toplum değişik üyeleri üzerinde farklı bir çekim gücü göstermektedir. Spora toplumumuzda değişik sosyal sınıflardan insanların katıldığı ve genel olarak da sporu, sosyoekonomik açıdan orta tabakaya sahip bireylerin yaptığı belirtilmektedir (87).

Genel olarak sosyoekonomik yapılarına göre spor branşları seçilmektedir. Kişiler kültürlerine ve ekonomik gelirlerine göre, doğup büyüdüğü bölgede talep gören ve benimsenen spor branşına ister istemez yönelmektedir. Sosyoekonomik yönden farklı olan ülkelerin spora bakış açıları da farklılık göstermektedir. Sporun tarihi seyrine bakıldığında Asya, Avrupa ve Amerika gibi ülkelerde spor farklı algılanmaktadır. Batı ülkelerinde spor uygulamaları, toplumların sosyoekonomik yapı özelliklerine göre değişik biçimde olgunlaşmış ve farklı şekillere bürünmüştür (57).

Sosyal çevrenin yapısal özellikleri çeşitli sportif etkinliklerin geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır. Sosyal çevre olarak düşünebileceğimiz aile, okul, işyeri ve insan tarafından değerlendirilmiş, işlenmiş olan fiziki çevre koşulları, sportif etkinliğin hangi branşta yoğun olarak yapılacağına belirtmektedir (72).

Sosyal yaşamda çağdaş spor farkındalığının oluşturulması, ilk olarak sporun topluma benimsettirilmesi ve yaygınlaştırılması ile mümkündür. Bunların başında ise; sosyoekonomik etkenler ve bunların geliştirilmesi yer almaktadır (85).

Sosyal aktivite etkinliklerinin yapılabilmesi, sosyal ve ekonomik gelişmişlik düzeyi ile alakalıdır. Teknoloji üretebilen ve kendisini sürekli güncelleyebilen ülkeler sosyal aktivite etkinliklerine olanak verecek ortamı oluşturarak sporun ilerlemesine katkıda sağlamaktadırlar (85).

Gelir seviyesi yüksek olan toplumlarda, birçok sosyal aktivite faaliyeti gibi spor da hızlı bir gelişme göstermektedir. Spor, gelir düzeyinin yüksek olduğu, hem sosyal, hem ekonomik açıdan gelişmiş ülkelerde, geri kalmış ülkelere göre daha yaygındır ve daha ileri bir seviye göstermektedir (87).

2.8. Sosyoekonomik Yapı ve Akademik Başarı İlişkisi

Hızlı bir şekilde gelişen ve değişen evrende bireyin davranışlarındaki değişiklikleri sürekli hale getirebilmek, çağın gerekliliklerine ayak uydurabilen, sorgulayan ve kendini ispatlayabilen kişiler yetiştirmek eğitimle gerçekleşmektedir (88). Öğrenme üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olan ve öğrenmenin etkili bir şekilde yapıldığı ortamlardan biride okuldur. Yürütülen eğitim stratejileri ve öğretilen eğitim kaynakları okuldaki eğitim-öğretimi doğrudan etkilemektedir. Sosyoekonomik eşitsizlikler bakımından ortalamanın altında olup, başarılı olan okul sistemleri, ortalamanın üstünde başarı elde etmektedir. Sosyoekonomik altyapıları nasıl olursa olsun bu sistemler, tüm öğrencilerine eşit öğrenme olanağı sağlamaktadır (89).

Sosyoekonomik statü eğitim ve öğretimdeki bilimsel başarıyı etkilemektedir ve okul da ekseriyetle bu etkiyi güçlendirmektedir. Düşük okul başarısı, her zaman dezavantajlı sosyoekonomik altyapının bir neticesi olmamasına karşın, sosyoekonomik altyapı ve okulun öğrenme çıktıları üzerinde, etkili olduğu kaçınılmaz bir gerçektir (90). 2009 PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) sonuçlarına göre, öğrencinin akademik başarısı ve Sosyoekonomik altyapısı arasında üst düzeyde bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. 2009 PISA raporunda, OECD'ye (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) bağlı ülkelerin genelinde, sosyoekonomik yönden avantajlı olan öğrencilerin diğer öğrencilerden, neredeyse 1 yıllık eğitim yılına denk gelen 38 puan daha fazla başarı gösterdikleri açıklanmaktadır (91).

Son zamanlarda yapılan bilimsel çalışmalar, öğrencinin okuldaki başarısı ve Sosyoekonomik statüsü arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin olduğunu göstermektedir (90,92-99). Ancak, PISA tarafından yapılan çalışmalar, Sosyoekonomik yönden dezavantajlı olan öğrencilerinde okulda başarılı olabileceği belirtilmektedir (90). Okulun ve ülkenin sosyoekonomik altyapılarına rağmen birçok öğrenci, üst düzey performans gösterebilmektedir. Finlandiya, Avustralya, Kanada, Yeni Zelanda, Kore, Japonya ve Portekiz’de sosyoekonomik yapısı düşük olan öğrencilerin neredeyse yarısı uluslararası standartların üstünde bir başarı yakalamaktadır (90). Sosyoekonomik altyapılarına rağmen üst düzey performans sağlayan ülkeler, yüksek başarı ve eşitliği bir arada hayata geçirebilen ülkelerdir. Bu da eşitlik ve mükemmelliğin bir arada mümkün olacağını göstermektedir (100). Her türlü zor şartlara karşın “ayakta kalabilen” ve başarıyı sağlayan öğrencilerin hayatında, okulun ve öğretmenlerin önemli bir yere sahip olduğu tespit edilmiştir (101).

Psikolojide ve Eğitim alanında yapılan birçok çalışma, okuma kabiliyetlerindeki kazanımların giderek ve katlanarak güçlenen çoklu ilişkiler döngüsü sonucu geliştiğini ortaya koymaktadır (102-105). Geçmişteki okuma başarısı, bireyin gelecekteki okuma başarısını etkilemektedir. Geçmişlerinde çok okuyan öğrenciler, daha iyi bir okur olmakta ve bunun neticesinde de daha fazla okumaya zaman harcamaktadırlar. Bu sarmal her zaman birbirini tetikleyen bir döngüdür (106). Etkili öğrenme stratejileri, motivasyon ve okumaya duyulan eğilim; öğrencilerin eğitimlerini sürdürme hedeflerini, hayat standartlarını, ve iş piyasasındaki imkânlara ulaşma kapasitelerini etkilediği için önemli bir veri olarak kabul edilmektedir (107-109). PISA’ya göre, okuma becerileri başarısı ile etkili öğrenme stratejileri arasında bir ilişki olduğu gösterilmektedir. Okumaktan zevk almak, iyi bir okur olmak için yeterli görülmemektedir ayrıca etkili öğrenme stratejilerinin farkında olmak ve bu farkındalığı etkili bir şekilde kullanmak gerekir (110).

Yaşadıkları bütün negatif sosyal problemleri çözebilen ve akademik başarıyı sağlayan öğrencilere “dezavantajlı yüksek başarılı öğrenciler (resilient students)” denilmektedir. Bu öğrencileri diğer öğrencilerden ayıran özellikleri bulmak için araştırmacılar, bu çocukların aile yapılarını, dış çevreyi ve kişisel özelliklerini araştırmışlardır (111). Dezavantajlı düşük başarılı öğrenciler (disadvantaged low achievers), sosyoekonomik yönden iyi durumda olmayan ve başarı düzeyi düşük olan öğrencilerdir (112). Ekonomik sosyal kültürel statü indeksi (ESKS), öğrencinin baba veya annesinin (hangisi yüksekse) mesleki kariyeri, (hangisi yüksekse) eğitim seviyesi ve

evdeki eşyalar (internet erişimi, bilgisayar, çalışma masası, Şekil, klasik edebiyat eserleri vs.) dikkate alınarak ölçülen ve öğrencinin sosyal, ekonomik ve kültürel statüsünü ölçen özelliklerdir (113). Öğrencilerin sosyoekonomik yönden avantajlı ya da dezavantajlı olma durumları PISA tarafından yapılan araştırmalar bu ESKS dizinine göre gösterilmektedir (114).

Eskiden beri yapılan çalışmalarda öğrenci çıktıları ve sosyoekonomik altyapı arasındaki ilişki incelenmektedir. Ancak, yapılan çalışmaların çok azı özellikle düşük sosyoekonomik altyapıya sahip olmalarına karşın başarı düzeyi yüksek olan öğrenciler üzerine çalışmışlardır (115). Avantajlı olmamalarına rağmen başarı düzeyi yüksek olan öğrenciler ile ilgili birçok çalışma olmasına rağmen bu çalışmaların çoğu kişisel özelliklere ilişkin değişkenlere vurgu yapmıştır. Hem dezavantajlı olup hem de yüksek başarı gösteren öğrencilerin yetiştirilmesinde önemli bir yer teşkil eden okul, toplumsal ve sosyal kurumların işlevi üzerinde pek durulmamıştır (116). Uygulanan araştırmalarda yoksul ailelerden gelen sosyoekonomik yönde avantajlı olmayıp fakat başarılı olan öğrencilerin birçoğunun, varlıklı ailelerden gelen öğrenciler kadar iyi olamadığı görüşündeler (90,117,118).

Sosyoekonomik ve kültürel olarak alt yapıda gelen ailelerin çocukları sahip olduğu yetersiz koşullar; temel okuma yazma, hazırlık becerileri ve ileriki okuma başarılarında olumsuz etkiler yaratabilir (119). Sosyoekonomik tabakada üst düzey aileler, çocuklarına her açıdan (sosyalleşme, beslenme, ailesel destek, eğitim) iyi bir ortam sağlamaya çalışırken, alt sosyoekonomik düzeydeki ailelerin çocukları bu tür deneyimlerden ve kaynaklardan yoksun kalmaktadır ve bundan dolayı gelişimsel problemler açısından tehlike arz etmektedir (120). Finanse edilmiş ailelerin çocukları eğitime daha hazır olarak başladıklarına ve okuldaki başarı durumlarının daha iyi olduğunu belirtmektedirler. Deneyime fırsat veren, okuma ve yazma konusunda zengin uyarıcı çevre ortamdaki gelen çocuklar okumayı daha rahat öğrenirler (121). Yetersiz koşullarda yetişen çocukların bilişsel becerilerinin alt seviyede olma ihtimalinin olduğunu, bu ise çoğu kez daha sonraki okul başarılarıyla ilişkili olduğunu gösteren birçok araştırma bulguları vardır (122). Eğitim ve gelişim programları sayesinde Sosyoekonomik ve cinsiyete bağlı farklılıkları ortadan kaldırmak, çocukları yaşatmak ve kişisel gelişimleri için elzem olan en iyi şartları elde etmekle sağlanabilir (123). Yapılan çeşitli araştırmalarda; sosyoekonomik ve kültürel yönden dezavantajlı koşullarda büyüyen çocukların erken çocukluk programları ve okul öncesi eğitim hizmetleri ile

gerekli tedbirler alındığında, daha iyi şartlarda büyüyen akranları kadar başarılı olabildikleri ya da onlara yakın bir seviyeye ulaşabildikleri ortaya konmuştur (124).

Yapılan çalışmaları incelendiğinde sosyoekonomik yönden dezavantajlı öğrencilerin olumsuz akademik başarısı, okul öncesinden alınan iyi bir eğitim ile bu farkın kapanacağı öngörülmektedir.

2.9. Sosyoekonomik ve Suç

Suç, sosyal yapının düzenini bozan, sosyal hayattaki pozitif etkileşimi sağlayan ilişkileri olumsuz etkileyen ve bu yapıyı derinden sarsan bir problem olarak tarihin ilk çağlarından beri diğer alanlarda olduğu gibi, ekonomistlerin de dikkatini çekmiştir. Çünkü bilim adamları tarafından yapılan birçok çalışma, insanların farklı nedenlerden dolayı suç işleyebileceğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte suç, rehabilite edilmesi güç olan bir zarar verme gücüne sahip duruma gelmiştir. Suçun güç olgusunu; ekonomik, politik ve sosyal yönden hayati derecede önemli problemlerden biri haline getirmiştir. Suç, ekonomik ve sosyal stratejilerle ilgili olarak, sosyal maliyeti çok büyük olan ve toplumda kayda değer hasarlar oluşturmaktadır. Bu problemin çözülmesi; öncelikle, suçu ortaya çıkaran faktörlerin belirlenmesine ve suç kavramının açıklanmasına bağlıdır (125).

Ekonomistler suçun ekonomik ve sosyal faktörlerini ortaya çıkarmaya çalışırken, bu alanda yapılacak çözüm politikalarını da belirleyip, düzenlemeyi hedeflerler. Bu çalışmalar, politika yapıcılarını yeterli ve doğru bir biçimde tamamlamalı ve bunlara destek sağlamalıdır. Bunun için, suçlu davranışların faktörlerini belirlemek, ekonomik ve sosyal değişkenlerin aralarında mevcut olan ilişkiyi bulmak gerekir (125).

2.10.1. Suç ve İşsizlik İlişkisi

İşsizlik ve suç arasındaki ilişkiyi belirlemeye çalışan bilim adamları; bazı çalışmalarda, işsizlik ile suç arasında pozitif bir ilişkinin olduğu sonucuna varırken, bazılarında ise ya ilişkinin bulunmadığını, ya da önemsiz bulunduğunu öne belirtmişlerdir. Yapılan başka çalışmalarda ise, suç işleyen bireylerin çoğunun iş sahibi olduğu ortaya çıkmıştır (126,127).

Genelde 1980'lerin ortalarına doğru yapılan incelemeler, işsizlik oranının yükselmesi, suçun çoğalmasına sebep olacağı konusunda hemfikirlerdi. Fakat suç ile işsizlik

arasındaki ilişkinin, toplam seviyede değerlendirildiğinde, hem önemsiz hem de tutarsız olduğu ortaya çıkmıştır (128). İşsizlik oranındaki düşüş, suçun işlenme oranında herhangi bir etkiye sahip olmadığı belirtilmiştir. Zira 1966'da tüm işsizlerin oranı, 1980'nin aksine daha düşük olmuştur (127). Yapılan başka bir araştırmada ise; işsizlik ve suç oranı arasında herhangi bir ilişki bulunmadığını, gelir dağılımındaki dengesizliklerinin suç oranını yükselttiğini belirtmişlerdir (129). Yeni Zelanda'da yapılan bir çalışmada ise, işsizliğin suç işleme oranı üzerinde güçlü bir etkisinin olmadığı neticesine varmışlardır (130). Yine İspanya'da yapılan bir başka çalışmada illerin sosyoekonomik faktörlerini inceleyen analizinde işsizlik ile bütün suç tipleri arasındaki ilişkiyi negatif ve zayıf bulmuştur (131).

Yapılan farklı çalışmalarda suç oranı ile işsizlik arasında pozitif yönden doğrusal bir ilişkinin olduğunu destekleyen çalışmalar da mevcuttur. İngiltere'de yapılan çalışmalarda, yetişkin ve genç işsiz oranları ile mala karşı işlenen suçlar arasında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir (132). 1945'te Filedelphiya toplumunun kişisel verilerini elde ederek, işsizliğin suç oranı üzerinde önemli bir etkisinin olduğunu ortaya çıkarmıştır (133). Arjantin'deki çalışmalarda, işsizlik ile suç işleme oranı arasında pozitif ve önemli bir etkiye sahip olduğunu panel veri analizleriyle saptanmıştır (134). 1971-1997 döneminde, ABD'de yapılan panel veri analizinde işsizliğin mala karşı işlenen suçların önemli bir belirleyicisi olduğunu ve şiddet suçları ile işsizlik arasında negatif bir ilişkili tespit edilmiştir (135).

2.10.2. Suç ve Gelir İlişkisi

Kazancın suç işlemede iki etkisi bulunmuştur. Birincisi az kazanç, suça dahil olma meylini artırır. Çünkü yasal gelir az ise, suçun fırsat ücreti de az olacaktır. Ancak suçluların gelir seviyeleri de suç işleme meyli üzerinde etkilidir. Potansiyel suçluların gelir seviyeleri ne kadar yükselirse, suça karışma isteği de o kadar yüksek denli olacaktır (136).

Bilhassa mala karşı yapılan suçların kazancı, suçluların elde ettikleri imkanlara, yani toplumun ortalama kazanç seviyesine bağlıdır. Kazanç oranındaki dengesizlik, toplumun nakil yapılabilen varlıkların ve malların seviyesini belirtmektedir (137). Kazanç oranı ne kadar eşit değil ise nakil yapılabilen mal ve varlıkların seviyesi de o kadar yüksek

olacaktır. Ortalama kazanç seviyesi verileri; kazanç dengesizliği, legal ve illegal çalışmalar arasındaki kazanç farklılığının göstergesi olarak kullanılabilir (138).

Yüksek geliri olan kişilerin, daha zengin olmaları durumunda daha çok suça dahil olmaları beklenmeyeceğini ama fakir kişilerin daha da fakir olmaları durumunda, suç sebebi olacağını bildirmiştir (139).

Türkiye’de suç ile ilgili yapılan çalışmalarda, ekonomi geliştikçe ve büyüdükçe suç miktarında bir yükseliş olacaktır sonucuna varmışlardır (140). Toplumun kazancı yükselirken, suça olan meyil de yükselmektedir neticesi ile daha önce yapılan araştırmalar ile paralellik göstermektedir (141). Durusoy’un yaptığı çalışmanın analiz sonucu ise kişi başına düşen ortalama gelir ile suç arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır (142).

2.10.3. Suç ve Eğitim İlişkisi

Eğitimin suç üzerindeki etkisini araştıran incelemelerin çoğu kişilerin eğitim düzeylerindeki yükselmenin, kişilerin becerileri ve yeteneklerini artırdığını, böylece yasal işlerden gelirlerinin yükseldiğini ve illegal çalışmaların fırsat maliyetinin yükseldiğini belirtmektedir. Yapılan birçok çalışmada, suçsuz bireylere göre suçlu bireylerin eğitim düzeylerinin daha düşük olduğu görülmüştür. Suçlu kişilerin eğitim düzeyleri düşüktür ve çocuk yaşta eğitimlerini bırakmaya eğilimlidirler (143).

Suç, eğitim almamış erkek bireyler arasında öncelikli bir sorundur. Yetenekli olmayan kişilerin, okul başarısında veya işten az miktarda kazanç sağladıkları için suça dahil olma olasılıkları daha yüksekken, lise mezunu ve becerikli kişiler ise daha az suça karışmaya meyillidirler (144). 1980-1995 dönemi için, Buonanno ve Leonide İtalya’da yaptıkları çalışmanın deneysel analiz sonuçlarına göre de Lochner’i destekler nitelikte eğitim-suç oranı ile ters orantılıdır neticesine varmışlardır (145).

2.10.4. Suç ve Nüfus İlişkisi

Hızlı nüfus artışı, kişilerin refah seviyelerinin yükselmesinde daha fazla pay almasını ve ekonominin dönüşüm sürecinin daha hızlı gerçekleşmesini önlemektedir. Sürdürülebilir kalkınmayı güçleştirmekte, altyapı ve eğitime olan ihtiyacı yükseltmektedir. Ayrıca nüfusun artması, kamuda istihdamı artırarak ücret seviyesini düşürmekte, birde işsizlik oranlarını arttırmaktadır. Bu da gelir düzeylerinin düşmesine

ve kişilerin gelirlerini yükseltmek amacıyla farklı yöntemlere başvurmasına sebep olmaktadır (123).

Suç çeşitleri ile illerin nüfusu, yoğunluğu ve şehirli nüfus oranı arasında anlamlı düzeyde ve beklenen yönde bir ilişki söz konusudur. Yani bu faktörlerin büyük olduğu illerde, farklı suçlar genelde önemli ölçüde çoktur (142).

2.11. Sosyoekonomik Eşitsizlik; Sağlıklı Yaşam Biçimi ve Yaşam Kalitesi

1978 yılında Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından benimsenen eşitsizlik konusu Temel Sağlık Hizmetleri (TSH) felsefesinden sonra önem kazanmıştır (146). Buna karşın sağlık alanındaki eşitsizlikler tabakalı sosyal yaşam ile başlayan bir süreç olarak kabul görmektedir (147).

Sağlıkta eşitsizliklerle ilgili yapılan çalışmaların tarihi çok eskilere dayanmaktadır (148). Günümüzde ise bu konu 1980'lerde özellikle İngiltere'de "Siyah Raporu"nun (Black Report) yayınlanması ile tekrardan gündeme alınmıştır (149). Eşitsizlik konusunun sağlıkta yeniden ele alınmasının iki sebebinin olduğu söylenmektedir. Birincisi, eşitsizliklerin insanlık dışı ve kabul göremez özelliğidir. İkincisi ise, farklı ülkeler ve toplumsal gruplar arasındaki eşitsizliğin yıllar sonra yükselme eğilimi göstermesidir (150).

Sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin sağlık ile ilgili etkileri kadın, yaşlı ve çocuk gibi risk gruplarında daha belli olmakla birlikte dolaylı olarak bütün halkın sağlığını negatif etkilemektedir (146). Sağlıkta eşitsizlikler ile ilgili yapılan çalışmalarda ortaya çıkan netice; eğitim, gelir ve mesleki statüsü düşük olan kişilerin bütün kişisel sağlık göstergeleri açısından daha kötü durumda olmalarıdır (151). Sağlık alanındaki sosyoekonomik eşitsizliklerin olduğu toplumlarda kişilerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını uygulama ihtimallerinin daha düşük olduğunu gösteren araştırmalar vardır (152,153). Bazı araştırmalarda da ekonomik durumun sağlıklı hayat tarzını etkileyen bir etken olduğu belirtilmektedir (153-155). Sağlığı iyileştirme, kişinin kendi sağlığı üzerinde denetimlerini artırabilme ve sağlık seviyesini yükseltebilme süreci olarak tanımlanmakta fakat sağlığı geliştirici davranışları uygulama ile ilgili çalışma sonuçları sağlığı geliştirmede kişiye sorumluluk yüklemenin yetersiz bir yaklaşım olduğunu göstermektedir (156). Whitehead ve Dahlgren (1997) geliştirdikleri sağlık deseninde sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını kişisel tercih olmaktan öte, sosyoekonomik çevrenin

bir neticesi olarak tanımlanmaktadır (157). Sağlığın iyileştirilmesine yönelik yapılan bazı uluslararası konferanslarda; insanların barınma, giyim gibi temel ihtiyaçlarını karşılamada problem yaşamaması, sosyal adaletin ve barışın sağlanması, politik, ekonomik ve toplumsal anlamda destekleyici çevre oluşturulması sağlığı geliştirme çalışmalarının ön koşulu olarak belirtilmiştir (156). Herkes için sağlığı iyileştirme gayretlerinin başarıya ulaşması için yapılacak ilk uygulamanın toplumdaki sağlık eşitsizliklerinin azaltılması olduğu ifade edilmektedir (158).

Sağlık sektörünü geliştirmeye yönelik çalışmaların öne çıkmasıyla hayat kalitesi kavramı da sağlık hizmetlerinin önemli bir gayesi olmuştur (159). Ancak sağlığı geliştirmenin önemli bir faktörü olan sağlıklı yaşam tarzı davranışlarında olduğu gibi hayat kalitesinin de sosyoekonomik durum ile yakın ilişkisi olduğu belirtilmekte ve sosyoekonomik eşitsizliklerin yalnız başına hayat kalitesinin ilerlemesinde önleyici bir etken olduğu gösterilmektedir (160). Konu ile ilgili yapılan araştırmalarda sosyoekonomik bakımından negatif koşullara sahip olanların hayat kalitesi yönünden de negatif özellikler sergilediğini açıklamaktadır (161-163).

2.12. Abraham Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı

Maslow'a göre güdülenme (motivasyon) insan ihtiyaçlarının kaynağını oluşturmaktadır. Genel olarak ihtiyaçlar biyolojik ve içgüdüsel, genetik temelli ve insanları karakterize ederek bilinçleri dışında etkilemektedir. İhtiyaçlarının tatmin edilmesi ile insan davranışlarının sebeplerinin anlaşılması birbirleriyle ilişkilidir. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramında bireyin bir ihtiyacı karşılandığında davranışı etkilemeyi bırakır ve yeni bir başka ihtiyaç bireyin davranışı üzerinde etkili olmaya başlar. İnsan davranışlarını etkileyen ihtiyaçlar ve karşılanan ihtiyaçların yerini yenilerinin alması süreci insan yaşamı boyunca devam etmektedir. Maslow, insanların ihtiyaçlarını bir sıra düzeni içinde verir. Maslow bu düzen içerisinde fizyolojik ihtiyaçları ilk basamakta, kendini gerçekleştirme ihtiyacını ise en son basamakta vermektedir. Maslow'un kuramına göre birey fizyolojik (açlık, susuzluk, cinsiyet vs.) sosyal ve güvenlik (sevgi ve ait olma) ihtiyaçlarını düzenli olarak karşılayabilirler ancak saygınlık (saygı ve takdir edilme) ve son basamakta yer alan kendini gerçekleştirme ihtiyacı çok az sayıda birey tarafından karşılanabilir. Kendini gerçekleştirme basamağına peygamberler, erenler, azizler, büyük bilim adamları, liderler, büyük sanatkârlar vs. ulaşabilmektedirler. Fakat bu aşamaya erişenler yalnızca ünlü insanlar değildir. Hayatı anlamlı gören, yapıcı

ve insanlara karşılıksız olarak fayda sağlayan kişilerde kendini gerçekleştirmiş insan olarak tanımlanır. Dahası kişilerin bu benzer duyguları yaşamalarına neden olarak hayatlarının bazı noktalarında kısa süren zirve deneyimleri (peak experience) gösterilebilir (164).

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramında yer alan ihtiyaçlar aşağıdaki gibidir:

- Fizyolojik İhtiyaçlar
- Güvenlik İhtiyacı
- Sevgi İhtiyacı ve Ait Olma
- Saygı İhtiyacı ve Takdir Edilme
- Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı

Maslow bu basamakları iki temel kurama dayandırmaktadır. Birinci kuram, bireyin davranışlarını ihtiyaçların oluşturmasıdır. İkinci kuramı ise, bazı ihtiyaçları tatmin etmek diğer ihtiyaçlarla karşılaştırıldığında daha önemli görülmesidir. Bireyler kendilerinin önemli ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra diğer ihtiyaçlarını karşılamaya yönelirler (165). Bireylerin davranışını sezme için ihtiyaçlarını bilmek önemlidir. Fizyolojik ihtiyaçları ve güvenlik ihtiyaçlarını temel ihtiyaçlar kategorisine alan Maslow, sevgi ve saygı ihtiyacını, bununla kendini kanıtlama ihtiyacını da ikinci derece ihtiyaçlar kategorisinde ele alır (166).

2.12.1 Fizyolojik İhtiyaçlar

İnsanların doğduğu andan itibaren arzu ettiği ve sahip olduğu temel ihtiyaçlardır. Bu ihtiyaçların temelinde bireylerin hayatlarını devam ettirebilmek için gerekli olan ihtiyaçlar vardır. Yemek yeme isteği, açlık hissi, susuzluk hissi, bir yerde kalma, nefes alıp verme, soyunun devamı için cinsellik, boşaltım ve uyuma fizyolojik ihtiyaçlardır. Gelişmemiş ülkelerdeki toplumlarda fizyolojik ihtiyaçlar tamamen karşılanmadığında demokratik kurallarda (adalet, hak, hukuk, özgürlük, eşitlik vb.) sıkıntılar yaşandığı görülmüştür (167). Örnek vermek gerekirse, açlık hissi olan bir kişinin sevgi, saygı ve sanat gibi konulara ilgi duyması imkânsızdır.

2.12.2. Güvenlik İhtiyacı

Fizyolojik ihtiyaçlar giderildikten sonra bir üst basamaktaki ihtiyaç olan güvenlik ihtiyaç etkili olmaya başlar. Güvenlik ihtiyaç; ekonomik güvenlik, alışılmış olan bir durumu alışılmamış olan bir duruma tercih etme ve fiziki tehlikelerden korunma şeklinde açıklanabilir. Fizyolojik ihtiyaçlarını tamamen karşılamış olan insan, yaşamını her türlü tehlikelerden uzak tutarak huzurlu olma ve güvence altına alma düşüncesi ile güvenlik ihtiyaç ortaya çıkar. İçinde bulunulan zamanda ve gelecekteki düşünülür. Örnek olarak; bir insanın geçimini sağlayabileceği, yaşamını sürdürebileceği, güvenli, sigortalı bir iş araması gösterilebilir (168). Güvenlik ihtiyaçının fizyolojik ihtiyaçlar gibi hayatın devamı boyunca sürekli olarak giderilme gibi bir ihtiyaç duyulmamaktadır. Tamamen ya da gerekli olduğu ölçüde giderildiğinde davranış üzerindeki tesiri azalmaktadır.

2.12.3 Ait Olma ve Sevgi İhtiyacı

Maslow insanoğlunu sosyal bir varlık olarak görmektedir (168). Birey fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra üçüncü basamakta olan diğer insanlarla iletişim kurma ihtiyaç doğar. Aynı zamanda sevmeyi ve sevilmeyi, arkadaşlık kurmayı, bir arada vakit geçirme isteği, başkalarının varlığını kabullenmesini, çevresinde bulunanları etki altına alma, eşine ve çocuğa sahip olmaya ihtiyaç duymaya başlar. Bu ihtiyaçların esasında diğer kişilerinde olduğu birlikte aşama içgüdüğü vardır (167). Ait olma ve sevginin şekillendiği ve giderildiği yer aile ortamıdır. Bireyin kişiliğini, ailenin içinde bulunduğu sevgi ve aidiyet temelli ilişkiler etkilemektedir. Birey ailesinden aldığı sevgiyi başkalarına göstermektedir. Birey sevgi ihtiyaçını ve ait olma güdüsünü belirli bir zamanda kısmen karşılamış ya da hiç karşılamamışsa kendisinde bu ihtiyaçın etkileri görülmektedir (167).

2.12.4 Takdir Edilme ve Saygı

Maslow takdir edilme ve saygı ihtiyaçını iki aşamaya ayırmıştır. Biri, kişinin kendisine karşı duymuş olduğu saygıdır. Diğeri ise, başka insanların saygısını kazanmaktır. Birey kendisine saygı duyduğunda başarıma hissini, güçlü durmayı, bağımsız olarak hareket etmeyi ister. Bunları yapan birey güven kazanacaktır. İkinci aşamada ise, üstün olduğunu hissettirmeyi ya da herkes tarafından tanınmayı, statü kazanmayı, önemli olmayı ister. Bu nedenle kişi diğerleri tarafından gelişecek saygıyı

bu kriterlerle özdeşleştirir. Bireyin kendisine güvenmesini sağlamak için bu iki aşamanın karşılanması gereklidir. Maslow günümüzdeki temel ihtiyaçlar kadar takdir edilme ve saygı ihtiyacının da zorunlu olduğunu belirtmektedir. Kişinin toplumdaki statüsü diğer kişiler tarafından verildiği değerle anlamlandırılması sebebiyle, diğerleri tarafından takdir edilen kişi kendini önemli görecektir (168).

2.12.5 Kendini Gerçekleştirme

İhtiyaçlar hiyerarşi basamağında Maslow, en üst basamağa kendini gerçekleştirme ihtiyacını koyar. En üst basamağa her kesin ulaşamayacağından söz eder. Çünkü Maslow' a göre; her birey kendisi için tüketmekten vazgeçip toplum açısından fayda sağlayacak üretime geçemeyeceğini belirtir (167). Kendini gerçekleştirme ihtiyacı, yaratıcı olmak adına her zaman kendini geliştirme yoluna gitmesi, bireyin kendinde var olan gücü ortaya çıkarması, bir işi tek başına yapabilmesi ile ilgili bir ihtiyaç olduğu belirtilmektedir (169). Birey bu ihtiyaç aşamasında mesleki, dini, bilimsel ve sanatsal olarak zirvede olmalı ve diğer kişilerin örnek gösterdiği imrendiği özelliklere sahip olmayı amaçlamalıdır.

Maslow kendini gerçekleştirmiş insanların özelliklerini şu şekilde sıralamaktadır:

Hem kendini hem de diğer bireyleri olduğu gibi kabul etme, ben merkezli (selfcentered) olmak yerine problem merkezli (problem-centered) olma, düşünce ve davranışlarda çabuk hareket etme, hayata daha objektif bir şekilde bakabilme, diğer bireylere göre daha güçlü fakat daha az tatmin edici bireylerarası ilişkiler kurma, yaratıcılığın yüksek seviyede olması (kendini gerçekleştiren insanın yaratıcılığı; herkeste var olan yaratıcılığı hiçbir özel yeteneğe ihtiyaç olmaksızın kendiliğinden rahatça ortaya koyabilme ve yeniliklere açıklık), çevreden bağımsız olma ve özerklik (170).

Maslow' un ihtiyaç basamaklarındaki öncelik sırası birçok tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Bu nedenledir ki hiyerarşiyi anlatacak göstergeler için keskin tarifler vermek mümkün olmamaktadır. Maslow, insanların farklı düzeylerde ihtiyaçları olması ve bazı ihtiyaçların elde edilmesiyle öbürlerinin belirgin hale geldiğini söyler (171).

2.13. Refahın Ölçülme Yöntemleri

Bir ülkede refah ölçümü nasıl yapılmalıdır sorusu klasik ekonomide zenginlik kavramının tersine, refah kriterleri olarak ifade edilmektedir. Yıllar boyunca, refahı ölçmek için birçok gösterge sunulmuş olmasına rağmen, refahın Gayri Safi Milli Hasıla'nın ötesinde ölçülmesi çoğunlukla ulusal düzeyde kabul edilmemiş ve itiraz edilmiştir. Son yarım asırlık süreye bakıldığında ise, birçok modern devletlerde de görülen büyük revizyonların konusu olmaktadır (172).

Son zamanlarda refah kavramı ile ilgili yapılan çalışmalarda bir artış görülmektedir. Refah, hem gelişmiş ülkelerin hem de gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde büyük öneme sahiptir. Mutluluğun elde edilmesinin önemini Jeremy Bentham, John Stuart Mill, Adam Smith gibi klasik ekonomistler çalışmalarına dâhil etmişlerdir. Fakat ekonomi bilimi zamanla matematikselleşip ilerledikçe refahın tanımlanma açısı giderek daralmıştır (173). Fayda yalnızca gelire endeksli olarak belirlenmiş ve kişiler sınırlı kaynaklarını ölçülü kullanmaya doğru yönlendirilmiştir. Yakın zamanda ise mutluluk, ekonomistlerin dikkatini yeniden yoğunlaştırdığı bir alan olarak karşımıza gelmektedir (172).

Bugün yaygın olarak 'Easterlin Paradoksu' olarak tanımlanan ve GSMH' nin refah ölçümü olarak görülmesinin eleştirilmesine sebebiyet veren Easterlin Paradoksu, çoğalan mutluluk araştırmalarında yenilenen bir soru olmuştur (174). Bu sorunun yanıtını bulmak ise, ekonomik büyüme ile öznel refah arasındaki bağ üzerine bilimsel bir tartışmaya yol açmıştır. Easterlin, ampirik verileri ekonomik büyümenin belirli bir basamağa kadar mutluluğu arttırdığını savunmuştur (175).

Refah ölçümü, ülkelerin gidişatını ve refah seviyelerinin karşılaştırılması için gereklidir. 2. Dünya Savaşı sonrası özellikle çeşitli refah ölçme yöntemlerine ihtiyaç duyulmuş ve yöntemler "Faydacı Yaklaşım" ve "Yoksulluk Yaklaşımı" olarak iki farklı sınıfa ayrılmıştır (176). Günümüzde ise bu yaklaşımların sayısı gitgide artmıştır.

2.13.1. Faydacı Yaklaşım

Faydacı yaklaşım, refah ölçümlerinde kullanılacak olan diğer verileri konunun dışında bırakıp sadece sonuçlara önem vermektedir. Diğer bir deyişle, faydacı yaklaşım sonuçların getirdiği faydalara göre değerlendirilerek fayda/refah ile

sınırlandırılmıştır (177). Faydacı yaklaşımın temel görüşünü özetlemek gerekirse, bir toplumda idam hükmünün uygulanabilirliği bu hükme göre varılan toplumsal refah sonucu ve miktarı ile ilgilidir. Faydacılık yalnızca idamın pratikte ortaya çıkardığı “toplam” sonuç ile ilgilenir (178).

Faydacılık yaklaşımı ile ilgili diğer bir görüş ise, temel özgürlükler, yaşama hakkı, insan hakları gibi sürece bağlı olan değerleri karar sürecinden hariç tutarak yalnız sonuca odaklanmasıdır. Çıkan neticeler fayda ve refah denklemi ile kısıtlandırılmıştır (176). Diğer bir deyişle, faydacılık diğer konularda olduğu gibi iktisat konusunda da sonuçları, sadece ortaya çıkardığı “faydalar” ile değerlendirmeye alır (172).

2.13.2. Yoksulluk Yaklaşımı

Yoksulluk kavramı, toplam gelirin yaşamsal varlığı sürdürmesi için gerekli olan gıda, giyecek vb. minimum seviyedeki fiziksel gereksinimleri karşılayamaması olarak tanımlanmaktadır (179). Dolayısıyla yoksulluk kelimesi, hayat için gereken imkânlardan yoksun olma halini ifade etmektedir. Yaşamı devam ettirebilmek için gerekli olan ihtiyaçlar, bulunduğunuz toplumun ve çevrenin koşullarına göre değişiklik göstermektedir. Diğer bir ifade ile yoksulluk, insan onuruna uygun bir hayat düzeyinin altında, maddi olarak yetersiz olma halini ifade etmektedir (180).

Kalkınma ekonomisinde bireylerin refahını (mutluluğunun) yükseltmek, genellikle yoksullukla başa çıkmakla belirlenmektedir (181). Ancak yoksulluğun yalnızca açlık veya yeterince tüketilebilecek gıdaya ulaşamama olarak algılanması oldukça yanlıştır. Neticede insanın gıdaya ulaşımı dışında barınma, giyim, sağlık, eğitim, altyapı, örf ve adetler, bir arada yaşama gibi diğer ihtiyaçları bulunmaktadır (180).

Yoksulluk bütün bireyler için benzer değerler taşımalıdır. Çünkü literatüre göre, yoksul sınıfta kabul edilen bireylerin statülerinin değişmesi veya aksi bir halin oluşumu uzlaşabilmeyi güçleştirdiği savunulmuştur (182). Farklı düzeyleri esas alan yoksulluk kavramları, birçok ölçüm tekniğini ve buna endeksli politika uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Bu sebeple yoksulluğu ölçmek için gerekli unsurların ne olduğunu belirlemek, önem teşkil etmektedir. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın gelişme yüzdesi 1950 yıllarda refah ölçüsü olarak kabul edilmekteydi. Bu ölçünün esas alınma sebebi ise bir ülkede büyüyen bir gelir pastası varsa bu pastanın büyüyen kısmı er ya da geç yoksullara da pay edilecek olduğu düşüncesidir (183).

GSYİH'ın nüfusa bölünerek elde edilen sonuç fert başına düşen milli gelir yeni ölçü olarak 1960'lı yıllarda kabul edilmiştir. Ancak bir ülkenin kişi başına düşen milli gelirinin yüksek olması, o ülkenin gelişmiş bir ülke olduğunu varsaymak tek başına tatmin etmediği görülmüştür (184). Kişi başına düşen milli gelirin yüksek olması tek başına yeterli olmadığını ve iktisadi olarak gelişmiş birçok devletin sosyal problemlerin mevcut olması iktisadi gelişme ile insani gelişme arasındaki ilişkinin daha nitelikli yapılması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır (185). Daha fazla üretmenin ve tüketmenin dolayısıyla sermaye artışının sayılarla ifadesi toplam refahı tam olarak ifade etmeyeceği anlaşılmaktadır (186).

Temel ihtiyaçların karşılanması 1970'li yıllarda insan refahında önemli bir yer edinmişken, 1980'lerde iktisadi olmayan değişkenleri ekleyip kişi başına düşen milli gelir ile beraber refah düzeyi, bu şekilde ölçülmeye başlanmıştır. Sen'in 1990'lı yıllarda herkesin refahı anlaması için Kapasite Yaklaşımı üzerine insani gelişme yaklaşımının ana hatlarını oluşturmuştur. Milenyuma gelindiğinde ise, evrensel haklar ve özgürlükler refah iktisadında kendinden söz ettirmeye başlamıştır (183).

Kalkınma çalışmalarında yıllarca süren tartışmalar doğrultusunda, insanların refahlarının tanımı daha belirginleşmiştir. Süreç sonucunda Bretton Woods Yaklaşımı ve Birleşmiş Milletler Yaklaşımı olarak iki farklı yaklaşım ortaya çıkmıştır (172).

2.13.3. Bretton Woods Yaklaşımı

Dünyadaki küresel ekonomiye ait 1945-1971 yılları önemli yıllar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yıllar, ekonomi için adımların atıldığı ve çeşitli girişimlerin şekillenmeye başladığı yıllardır (187). Tarihte ve literatürde bu girişimler Bretton Woods dönemi olarak anılmaktadır. Aynı zamanda küresel ekonomik işbirliği kurulması konusunda Bretton Wood, aracı durumundadır. Aynı zamanda küresel yoksullukla mücadelede doğrudan veya dolaylı bir şekilde ilgisi bulunmaktadır (188). Yoksullukla mücadele için çalışmalar ağırlıklı olarak hükümetin dışındaki kuruluşlarca ve kamu kuruluşları ile yürütülmektedir.

Literatür tarandığında, yoksulluğa yönelik çözümde koordinasyona yönelik ve uluslararası işbirliği politikaların olması gerektiği sonucuna varılmıştır (188). Bu alanda en önemli kuruluş World Bank olarak varsayılmaktadır. Günümüzde de aktif

yürütücülerden olan WB ülkelerin yoksulluğunun azaltılması yönündeki önemli kuruluş olma özelliğini devam ettirmektedir (172).

Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası'nın görüşüne binaen yoksulluk, dışsal koşullardan çok içsel koşulların belirleyici olduğunu varsaymaktadır. Diğer bir deyişle yoksulluk, ülkelerin kendi yaşam koşullarından ortaya çıkar. Bu şekilde yoksulluk gelişmekte olan ülkelerin sadece bireylerini ve yönetimlerini ilgilendirmektedir (189). Bretton Woods Yaklaşımı, yoksulluğu genellikle iktisadi endeksleri dikkate alarak satın alma gücü, kişi başına düşen milli gelir ve işsizlik oranı olarak belirler (172).

2.13.4. Birleşmiş Milletler Yaklaşımı (Kapasite Yaklaşımı)

BM Yaklaşımı, yoksulluğun zengin ülkelerde de artmasıyla birlikte sorunu küresel hale getirmiştir (181). Çünkü yoksulluk, sadece devletleri değil aynı zamanda kişileri de etkileyen önemli bir sorundur. BM Yaklaşımı yoksulluğu tanımladığında insanı hedef almaktadır. Ekonomik kalkınma, sosyal sorunları anlatmada yetersiz kaldığından insani gelişme kavramıyla kalkınmanın hedefine insanı yerleştirmiştir (185) (181). İnsanı merkeze yerleştiren BM Yaklaşımı ile Bretton Woods Yaklaşımını karşılaştırdığımızda BM yaklaşımı problemi daha net tanımlar. Amartya, Peter ve Dasgupta'nın araştırmaları BM Yaklaşımını ortaya çıkaran temel bir çalışmadır. Amartya tarafından geliştirilen Kapasite Yaklaşımını BM Kalkınma Programı öncülüğünde olan İnsani Gelişme Yaklaşımı esas alınmaktadır. Kapasite yaklaşımı, yoksulluğu elde edilen gelirle tüketimin farkı, kapasite eksikliği olarak nitelendirir (189). Bu sebeple Kapasite yaklaşımına dayanarak, yoksullukla başa çıkmak için yalnızca iktisadi büyümeye bağlı bir tutum yetersiz kalmaktadır (189).

BM'nin yoksulluk yaklaşımı birden fazla kriter içermektedir. Bu yaklaşımda yoksulluk maddi olmayan okur-yazarlık, okula kayıt, ortalama yaşam süresi, temel sağlık ve temiz su kaynakları gibi kriterlerle ölçülmektedir (181). İnsani gelişme tanımında en önemli konuları BM Kalkınma Programı şu şekilde maddelemiştir. Bunlar yaşam standardı, sağlık, eğitim, insan hakları, siyasal özgürlük ve özsaygıdır (185). 2000'li yıllarda Yoksulluk yaklaşımı ile birlikte geliştirilen İnsani Gelişme Endeksi (HDI) ve Global Refah Endeksi olan iki önemli endeks daha ortaya çıkmıştır. Yaşam Kalitesi bireylerin refahı ile pek ilgilenmez. Bireylerin refahını insan ilişkileri, eğitim, sağlık, çevre kalitesi, yönetim, güvenlik, sivil katılım ve fertlerin yaşam kalitesini hayatın

içindeki öznel deneyimlere dayanan duygular ve değerlendirmeler gibi diğer tüm etkenler oluşturur. Yaşam kalitesini ölçmek için tüm bu etkenleri eşzamanlı olarak, maddi, manevi, öznel ve nesnel şekillerde ve farklı toplumlar arasında değerlendirmek gerekir (172).

OECD bu konuda sübjektif refahı ölçmeye yönelik rehberler geliştirmektedir. Sübjektif refah endeksleri bireylerin hayatı ile ilgili önemli bulgulara ulaşmamıza yardımcı olur. Sübjektif refah endeksleri, yaşam memnuniyeti gibi devletlerin istatistik kuruluşları ve uluslararası teşkilatlar aracılığı ile hazırlanır. Dünya Bankası tarafından yaşam kalitesini ölçmek için, İnsani Gelişme Endeksi (HDI) hazırlanmıştır. HDI üç boyut ve dört endeksten oluşmaktadır. HDI'yi oluşturan üç boyut; eğitim, sağlık ve yaşam standartları olarak belirlenmiştir. Ortalama eğitim süresi, beklenen eğitim süresi, yaşam beklentisi ve kişi başına düşen gayri safi milli gelir ise HDI'nin dört endeksini oluşturmaktadır. Öbür yandan, yaşam kalitesi sübjektif koşullara ve yeterliliklere bağlı olduğu için yaşam kalitesi endekslerinin ölçümünde eşitsizliklerin kapsamlı değerlendirmesine ihtiyaç vardır. Yaşam kalitesini ölçmek için düzenlenen anketlerin her birey için farklı yaşam kalitesi endekslerini değerlendirecek şekilde düzenlenmesi ve bulguların da yaşam kalitesini yükseltmek için kullanılması hedeflenmiştir. Öznel ve nesnel refah ölçülerinin, bireylerin yaşam kalitesi ile ilgili kayda değer bilgi elde edileceğine değinilmiştir. İstatistik kuruluşlarının anketlerinde bireylerin yaşam kalitesi ölçülmek istenirken, keyif aldıkları tecrübeleri ve önceliklerini ortaya çıkaracak soruların yer almasının faydalı olacağı söylenmektedir. İkincisi, ekonomik kalkınma sosyal bütünleşme için gereklidir. Ekonomik aktiviteye ve değişime katılım, yakın bir çemberin ötesinde sosyal ilişkilerin gelişimine katkı sağlayan önemli bir belirleyicidir. Bu sadece doğrudan dahil olan bir kişi için değil, aynı zamanda aynı evde yaşayan diğer kişiler için de geçerlidir. Üçüncüsü, bireylerin yaşam koşullarını iyileştirmek için güçlü olmak bireylerin amaçlarının başarısı için esastır. Ekonomik gelişme olmadan, iyileşme sadece verimsizliğin azaltılması (fırsatların sınırlı olabileceği) veya diğer bireylerin pahasına elde edilebilir. Aynı zamanda, ekonomik kalkınma kendi kayıplarını yaratır; örneğin, piyasa çalkalanmalarına karşı korumasız hale gelen, göreceli kazanç kapasitesi sönmüş olan ve gelişme sebebiyle yerinden edilenler. Gelişme, herkes için saf bir iyi değildir ve insanları olumsuz neticelerden korumak için önlemler alınmalıdır (190).

2.13.5. İnsani Gelişim Endeksi (HDI)

HDI küreselleşmenin en yüksek düzeyde olduğu 21. Yüzyılda ülkeler arasında etkileşimin hızlanması ile birlikte bir ülkede kalkınmanın sadece ekonomik büyümeyle değerlendirilemeyeceği görüşü insan odaklı değişik teknik ve yöntemlerin geliştirilmesine neden olmuştur. Gelişme ölçütleri ekonomik endekslerle sınırlı iken 21. yüzyılda bu endekslerin yanında sosyal ve sosyokültürel değerler de yerini almıştır.

Okullaşma oranı, yaşam ve sağlık endeksleri gibi değişkenler ülkelerin kalkınmışlıkları adına literatüre yön vermektedir (191).

Kalkınma; 2. Dünya Savaşının sona ermesiyle birlikte, yalnızca ekonomik gelişme ile sınırlanmış sosyal gelişim hesaba katılmadan sadece gelir ve üretimin büyümesi olarak düşünülmüştür. Belli süre bu şekilde devam eden süreç 1980'lerde Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın (GSYİH) kalkınmayı ölçme konusunda eksik kaldığını ve sağlık değerleri, okur/yazarlık oranı gibi sosyal endekslerin kalkınmaya önemli girdileri olduğunu savunan iktisatçılarla değişmeye devam etmektedir. İnsani Gelişim Raporları, 1990 yılından itibaren her sene açıklanarak, gelişimini sürdüren ülkelere durumlarını göstermekle kalmamış aynı zamanda kalkınmaya giden yoldaki eksikliklere ve bu eksiklerin nasıl düzeltilebileceği konusunda rehber olmuştur (192).

Birleşmiş Milletler 1990 yılında İnsani Gelişim Endeksi'ni şu şekilde tanımlıyor, "İnsani gelişme, bireylerin giderek seçeneklerini arttırmasıdır. Ayrıca HDI seçeneklerin artması ile birlikte sağlıklı ve uzun bir yaşam sürmek, iyi bir yaşam standardına sahip olmak ve eğitilmiş olmayı kapsar. Bu ölçütlere ek olarak insan haklarını siyasi özgürlüğü ve Adam Smith'in toplumda diğer bireylere utanmadan uyum sağlama yeteneği olarak açıkladığı özsaygı 'da dâhildir. Literatüre baktığımızda bu tanımdan yola çıkarak insani gelişmeyi ekonomik kalkınma dışında da bir niteliğinin olduğunu söyleyebiliriz. İnsani gelişme bireylerin hayat düzeylerini çağdaş yaşam standartlarına çıkartmayı amaçlayan, bireylerin bütün haklarını gözeterek yaşayabilmelerine imkân sağlayan bir sürecin toplamıdır (192). Bu kavram herkesin kendi potansiyellerini en üst seviyeye getirmesini ve ortaya çıkan bu potansiyelin siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel kapsamda en doğru şekilde paylaşılmasını hedefleyen bir kavram olarak tanımlamaktadır (193).

Kalkınma, bireylerin elde edebilecekleri olanakları arttırarak, onlara daha çok seçim yapma fırsatını hedeflemektedir. Ekonomik kalkınmanın merkezine bireyi koyan

insani gelişme endeksi, insanların hayat kalitelerinin artırılmasına odaklanmıştır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın bir hedefi de ülkeler arasında sosyoekonomik gelişmişlik düzeyini karşılaştırmaktır. İnsani gelişmeyi kişi başına düşen milli gelir, sağlık ve eğitim değerlerini merkeze alarak açıklamaya çalışan HDI, bireylerin makul bir yaşam düzeyinde olmasını hedefler (192). Ülkelerin yaşam standartlarını tanımlaması ve refah düzeylerinin hesaplanması bu gösterge ile daha kolay bir şekilde anlatılmış ve 1990 yılında ilk kez insan odaklı bir gelişmeden söz edilmiştir (193). “1990 yılındaki HDI raporunda da değinilen, kalkınmanın hedeflerini ve araçlarını ayırıştırılmasıyla esas olarak ilgilenilmesi mecburidir. Bu çalışmaların esas odağı bireylerdir ve kalkınma bireylerin kazandıkları maddi gelirler ve birikimler değildir” (194).

Gelişme ekonomisi “insani gelişme” ile “iktisadi gelişme” olarak iki ayrı ekolü barındırır. Odak noktası birbirinden farklı olan bu iki kavramı açıklarsak, “İnsani gelişme” kalkınmanın merkezini insan olarak ele alırken, “İktisadi gelişme” kalkınma kavramını kişi başına düşen milli gelir artışı olarak ele almaktadır. İnsani gelişme, bireyin toplum içerisinde ekonomik, kültürel veya siyasal tüm tercihlerinin genişlemesine önem vermektedir. Bu tutumla iktisadi gelişme açısından bireyin gelirindeki artışın önemine yer verilse de refahın artmasında yeterli görülmemektedir. Kısaca artan gelir bireylerin yaşam düzeyine ne kadar etki ettiği (195).

Sosyoekonomik hayat bakımından bireylerin eğitim, sağlık ve gayri safi milli hâsıla gibi ölçütleri üç başlıkta toplayan İnsani Gelişme Endeksi, bu başlıkların hepsinde refah adına farklı bir boyut kazandırmıştır (196).

İnsani Gelişme Endeksi, gelişmişlik seviyesini refah düzeyi olarak iktisadi gelişmeyi, sosyal bağlamda ise sağlık ile eğitim seviyesinin tamamını bir bütün olarak ölçmektedir. Refah standardı HDI'ya göre insanları memnun edebilecek bir hayat için lazım olan kaynaklara erişimini içerirken, eğitim ölçütü olarak bilgi edinebilmeyi, sağlık ölçütü için ise sağlıklı ve uzun bir hayatı tanımlar (197,198).

2.13.6. Daha İyi Yaşam Endeksi

OECD 2011 yılının Mayıs ayında Daha İyi Yaşam Endeksi “Better Life Index” (BLI) adında yeni bir refah endeksi yayınladı. Sosyal ve ekonomik alanlarda çok kriterli seçim yöntemini kullanan bu endeks, HDI'dan farklı olarak, ülkeleri sıralama ve karşılaştırma için farklı bir metot geliştirmiştir. 40 OECD ülkesini 11 kriter ile inceleyen

bu endeks, refahın her bir kriter için farklı ağırlıklar kullanarak sıralamayı belirlemektedir (199).

Daha İyi Yaşam Endeksi Kriterleri

- Konut (Konut Harcamaları)
- Gelir (hane halkı finansal zenginlik, hane halkı net harcanabilir gelir)
- İş (dönem işsizlik oranı, istihdam oranı, uzun kişisel kazanç)
- Toplum (iletişimin kalitesi)
- Eğitim (eğitim düzeyi, eğitim öğrenim yılları)
- Çevre (hava kirliliği, su kalitesi),
- Yönetim (seçmen katılımı, politika)
- Sağlık (yaşam beklentisi)
- Yaşam memnuniyeti
- Güvenlik (suçluluk oranı)
- İş yaşam dengesi (çalışma saatleri)

0 ile 10 arasında verilen puanlara göre, her kriter ayrı ayrı değerlendirilmektedir. Bir ülkenin puanı kriterlerin ağırlıklı ortalaması ile hesaplanır. OECD tarafından belirlendiği gibi, BLI'nin en yenilikçi tarafı, refah endeksleri konusundaki tercihlerini temsil etmek için herkese kendi ağırlıklarını (0 ile 5 arasında verilebilen tamsayı değerleri) seçerek karşılaştırma yapabilmesine imkan tanımasıdır. Bu endekste, refahı tanımlayan tüm göstergeler hiyerarşik düzen yerine yan yana dizilmiştir (199). Başka bir ifade ile 11 kriter, başlangıçta bu endeksler aynı ağırlıklara sahiptir. Birden fazla kriterden oluşan bu endeks, ülkelerin daha iyi, hızlı ve kolay bir şekilde sıralamasını ve karşılaştırma yapılmasına imkân tanımaktadır. Bu endeks ülkelerin refahını ve daha iyi yaşam kalitesini çeşitli alanlarda ölçerek, ülkelerin performanslarını karşılaştırmalı vererek, ülkelerin yetersiz olduğu alanlarda daha nitelikli çözümler üretmesine olanak sağlamaktadır (200).

Refah ölçme yöntemleri ile ilgili birçok çalışma yapılmış ve yapılan her çalışma zaman içerisinde farklı kriterleri dikkate alarak refahı ölçmeye çalışmıştır. Özetlemek gerekirse; Faydacı Yaklaşım fayda/refah sonucu ve miktar ile, Yoksulluk Yaklaşımı maddi olarak yetersiz olma halini, Bretton Woods iktisadi endeksleri, Birleşmiş Milletler Yaklaşımı maddi, manevi, öznel ve nesnel kriterleri, İnsani Gelişim Endeksi kişi başına

düşen milli gelir, eğitim ve sağlık kriterlerini, Daha İyi Yaşam Endeksi yaşam memnuniyeti, konut, gelir, iş, eğitim, çevre, toplum, yönetim, sağlık, güvenlik ve iş yaşam dengesi kriterlerini dikkate alarak refahı ölçmeye çalışmışlardır. Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların sosyoekonomik yapılarını belirlemek için hazırladığımız anket formu, refah ölçme yöntemleri için yapılan kriterlerin nerdeyse tamamını kapsamaktadır.

3. MATERYAL VE METOT

Bu bölümde; çalışmanın modeli, araştırma grubu, veri toplama aracı, verilerin analizi ve etik kaygıların giderilmesi ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma; var olan bir durumu açıklamaya ve tanımlamaya çalışmaktadır. Bu nedenle araştırma tarama modelindedir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, kişi ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlamaya çalışılır. En önemli nokta onu uygun bir biçimde “gözlemleyip” belirleyebilmektir (201).

3.2. Araştırma Grubu

Araştırma evreni 1991 ve 2016 yılları arasında 29 Güreş Eğitim Merkezleri’nde en az 4 yıl ve üzeri eğitim almış ve 2016 yılında en az 20 yaşını doldurmuş toplam 912 sporcu oluşturmaktadır (3). Bu durumda araştırmanın örneklem büyüklüğü Cohen, Manion ve Morrison’a göre %95 güven aralığında ve evren büyüklüğü 500-1000 kişi arasında olduğunda örneklem büyüklüğü en az 217 olması gerekmektedir (202).

Araştırma örneklemini, çalışmaya gönüllü katılan ve anket formunu eksiksiz dolduran toplam 251 sporcu oluşturmaktadır. Bu sporculara; anket formu, 2016 yılında, Türkiye genelinde 20 ile gidilerek, araştırmacı tarafından bizzat uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket formunun oluşturulması için alan ile ilgili literatür taraması yapıldı ve bu konuda yapılmış çalışmalar gözden geçirilmiştir. Oluşturulan anket formu kapsam geçerliliğinin sağlanması için güreş alanında 5 uzman öğretim elemanlarının görüşleri alınmış ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Güvenirlilik bir ölçümün bir bilimsel açıklamanın ölçmek ya da açıklamak istediği şeyi tutarlı bir şekilde ve doğru olarak göstermesi veya açıklaması niteliğidir (203). Bu anlamda anketin güvenirliliği için iç tutarlılık kat sayısına (Cronbach Alfa) bakılmıştır. Anket 251 kişiye uygulandıktan sonra ortaya çıkan Cronbach Alfa katsayısı 0,71’dir.

Araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu toplam kırk sekiz soru ve üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik sorular, ikinci bölümde sporcuların branşlarına ilişkin sorular ve üçüncü bölümde ise sosyoekonomik durumu tespit etmek için hazırlanmış sorular bulunmaktadır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada, kullanılan anket formu bilgisayar ortamına aktarılarak verilerin değerlendirilmesinde istatistik programından yararlanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde; frekans analizi ve Ki-Kare testi kullanılmıştır. Araştırmada istatistik anlamlılık düzeyi ($p<0.05$) olarak kabul edilmiştir.

3.5. Etik Kaygıların Giderilmesi

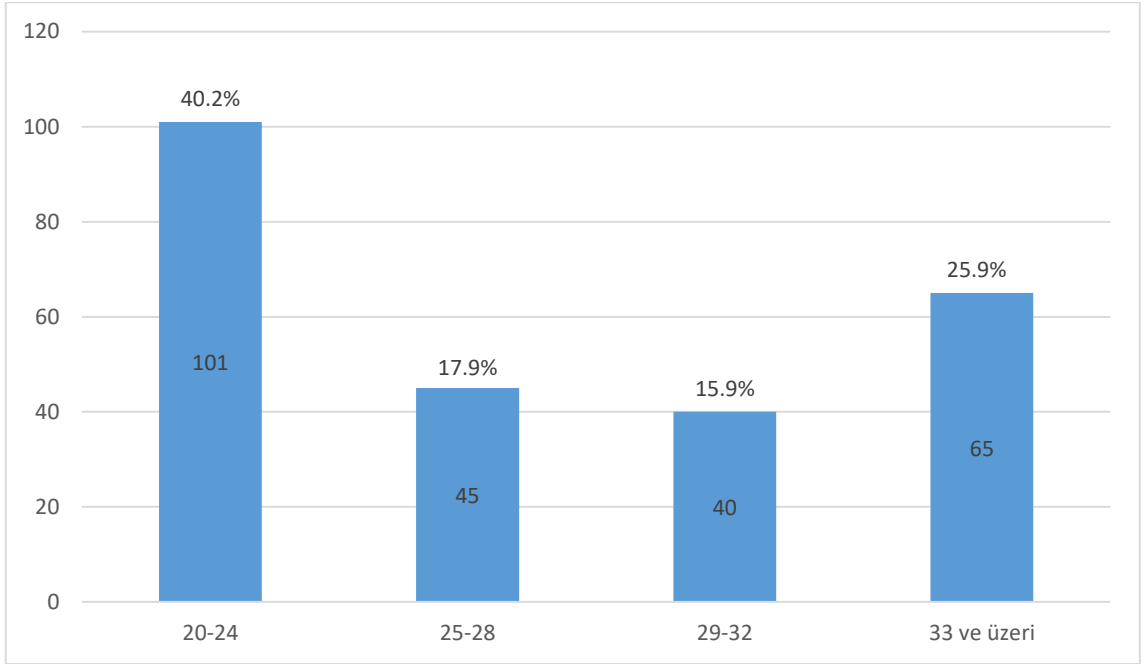
Anket uygulama esnasında örneklem grubuna “Ankette, sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplarınız tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Bu anket çalışmasına katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama hakkına sahipsiniz. Anketi yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz biçiminde yorumlanacaktır Size verilen anket formlarındaki soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında kalmayın. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır (Ek 3).” şeklinde açıklama yapılmıştır. Örneklem grubunun gönüllü olarak çalışmaya katılmaları sağlanmıştır.

Çalışma yapılmadan önce etik kurul izni için; İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği (Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği) kurulundan 02.09.2015 tarihli 2015/5-3 sayılı etik kurul izni alınmıştır (Ek-2).

4. BULGULAR

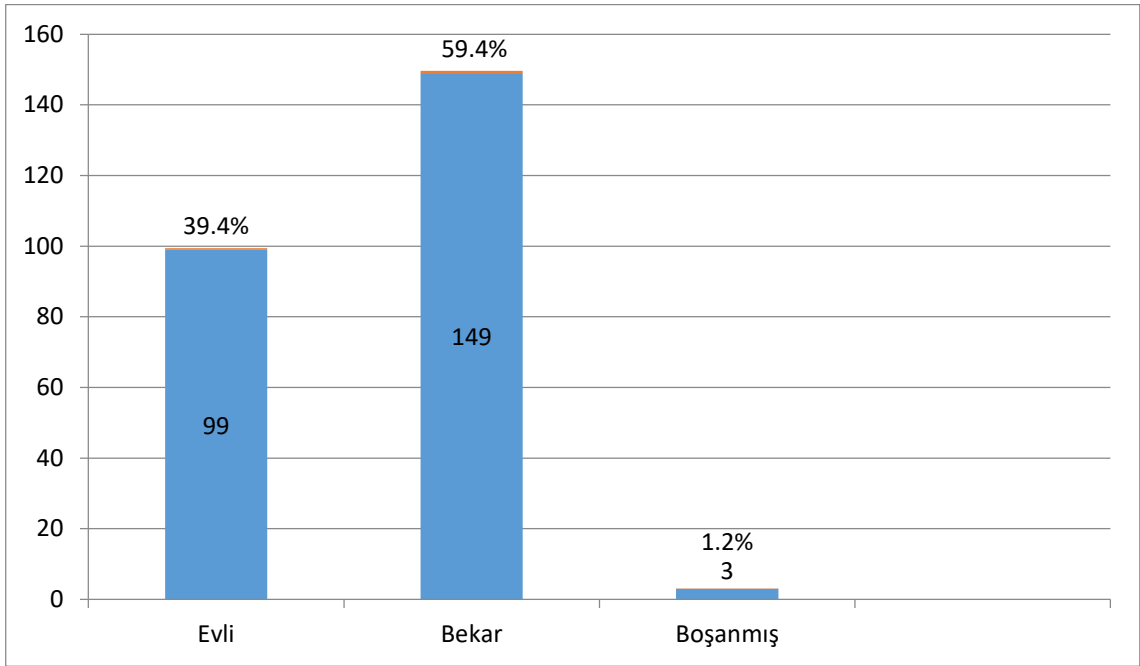
Bu bölümde, Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporculara uygulanan anket formunun verileri istatistiksel olarak verilmiştir. Araştırmada elde edilen veri analizleri grafik ve tablolar halinde sunulmuştur.

Şekil 1. Araştırmaya Katılan Bireylerin Yaş Dağılımı

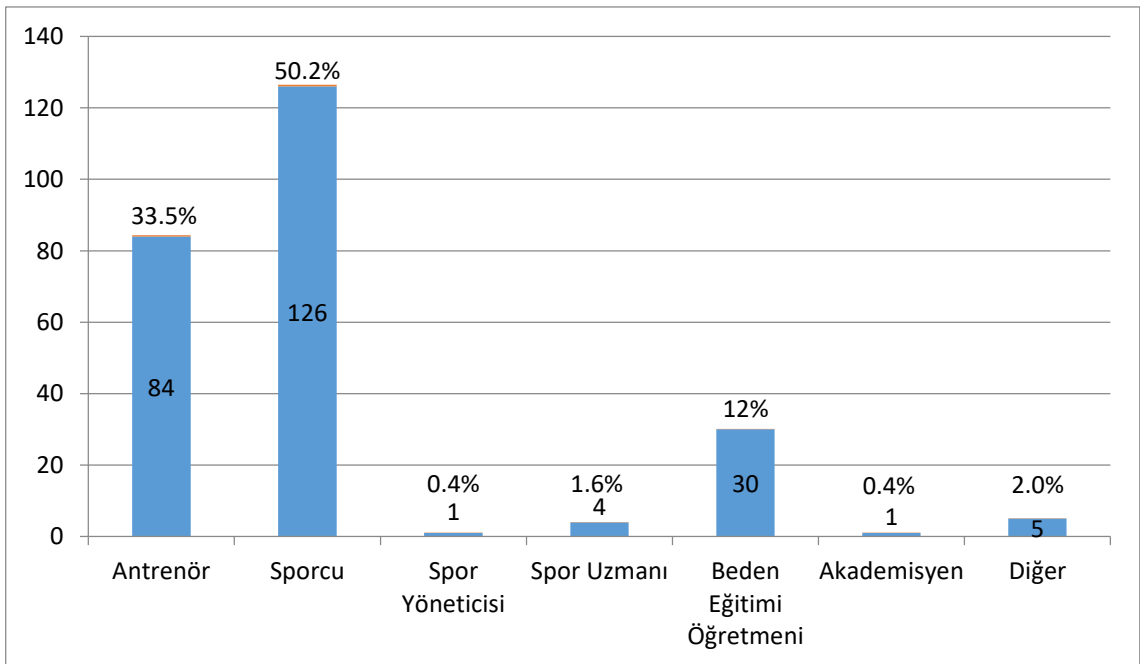
Araştırmaya katılan bireylerin yaş dağılımını incelendiğinde; “20-24 yaş” grubu 101 kişi ile %40.2 oran ile en fazla grubu oluştururken, bunu sırası ile “33 ve üzeri” yaş gurubu 65 kişi ile %25.9, “25-28 yaş” grubu 45 kişi ile %17.9, “29-32 yaş” grubu ise 40 kişi ile % 15.9 oran ile en az grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 2. Araştırmaya Katılan Bireylerin Medeni Durum Dağılımı

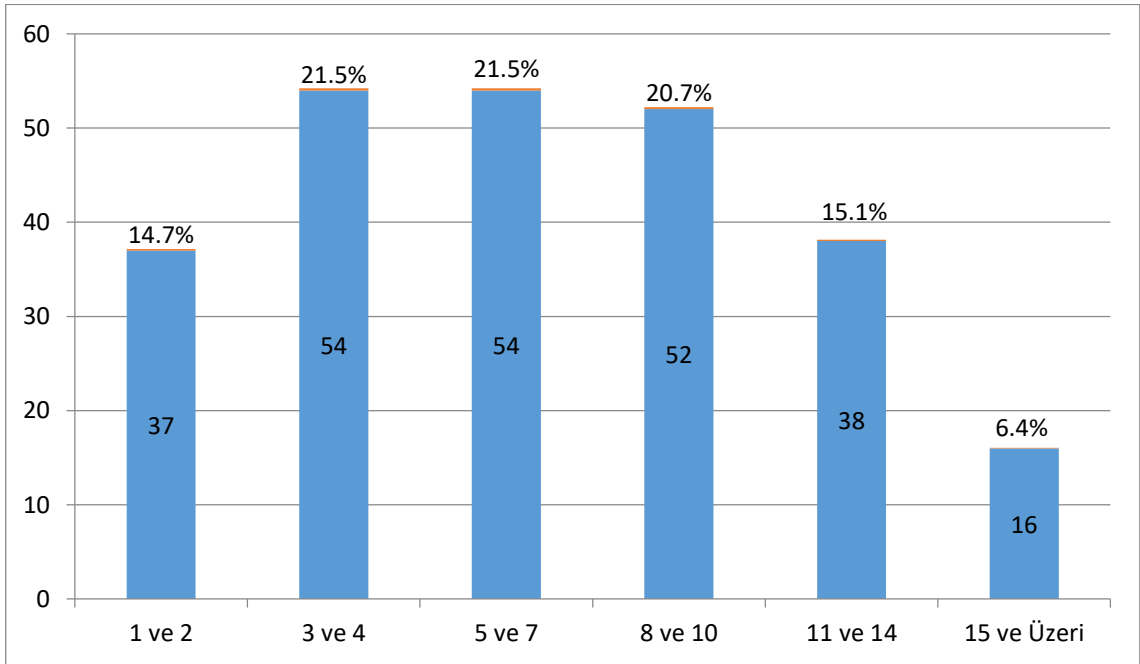
Araştırmaya katılan bireylerin medeni durumuna bakıldığında; “Bekar” grubu 149 kişi ile %59.4 oranında en fazla grubu oluştururken, bunu sırası ile “Evli” grubu 99 kişi ile %39.4, “Boşanmış” grubu ise 3 kişi ile %1.2 oran ile en az grubu oluşturduğu görülmüştür.

Şekil 3. Araştırmaya Katılan Bireylerin Meslek Dağılımı

Araştırmaya katılan bireylerin meslek dağılımı incelendiğinde; “Sporcu” grubu 126 kişi ile %50.2 oranı ile en fazla grubu oluştururken, bunu sırası ile “Antrenör” grubu 84 kişi ile %33.5, “Beden Eğitimi Öğretmeni” grubu 30 kişi ile %12, “Diğer” grubu 5 kişi ile %2, “Spor Uzmanı” grubu 4 kişi ile %1.6, “Spor Yöneticisi” ve “Akademisyen” grubu ise 1’er kişi ile %0.4 oran ile en az grubu oluşturduğu saptanmıştır.

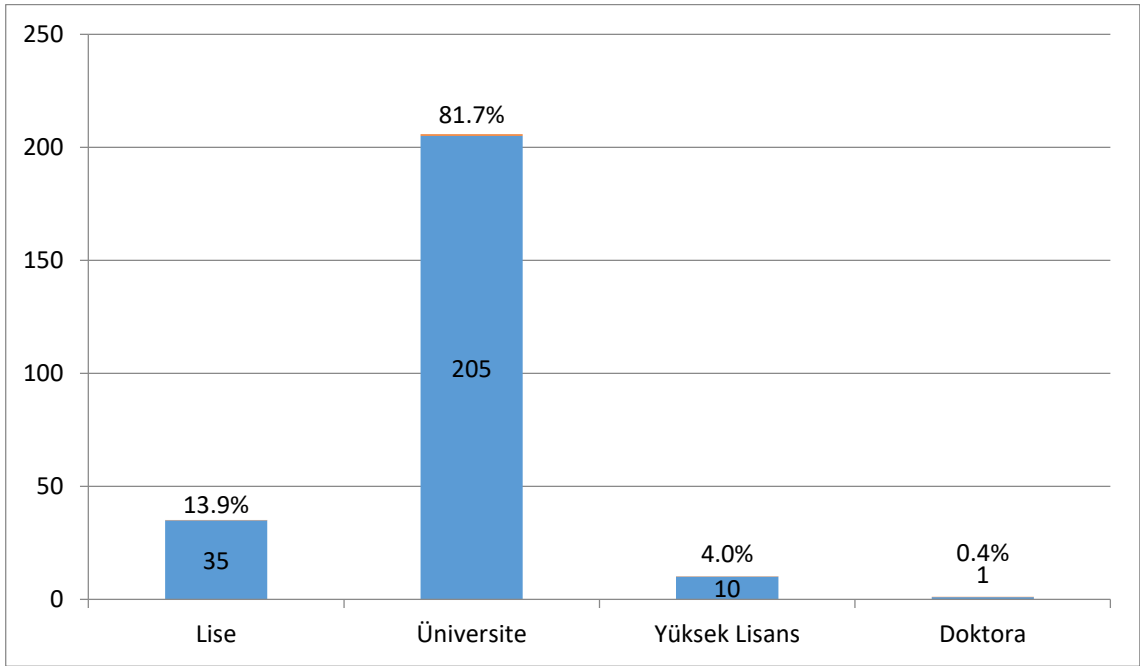
Şekil 4. Araştırmaya Katılan Bireylerin Mesleki Yıl Süresi Dağılımı

Araştırmaya katılan bireylerin mesleki yıl süresi dağılımı araştırıldığında; “5-7 yıl” grubu 54 kişi ile %21.5 ile en fazla grubu oluştururken bunu sırası ile “8-10 yıl” grubu 52 kişi ile %20.7, “11-14 yıl” grubu 38 kişi ile %15.1, “1-2 yıl” grubu 37 kişi ile %14.7, “15 ve üzeri yıl” grubu ise 16 kişi ile %6.4 oran ile en az grup olduğu görülmüştür.

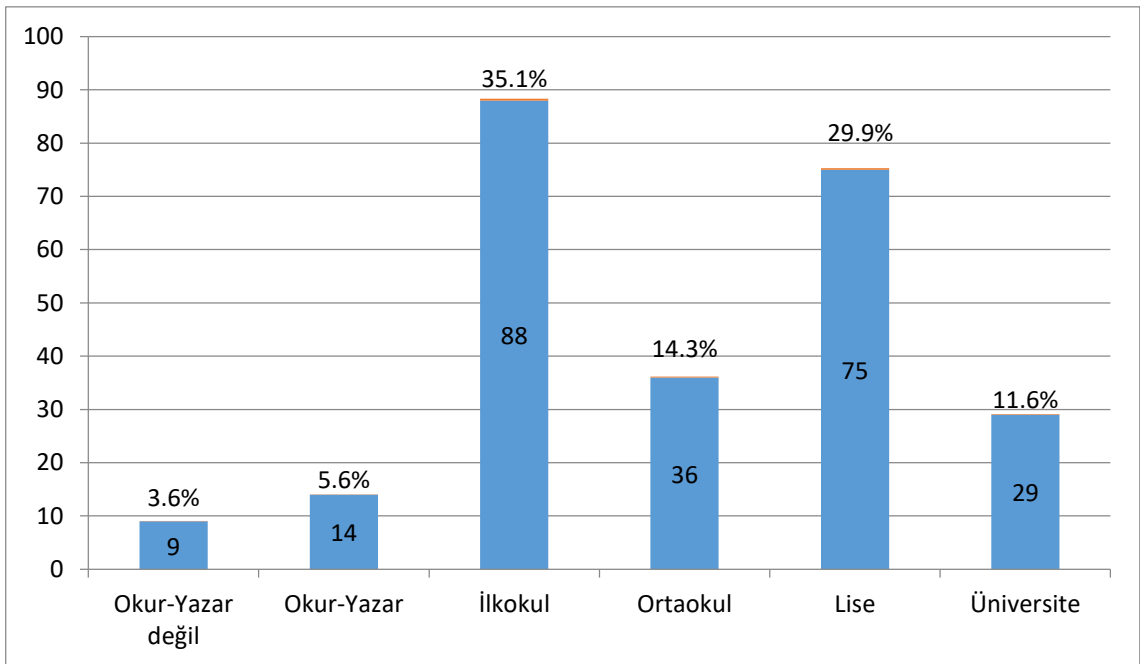

Şekil 5. Araştırmaya Katılan Bireylerin Eğitim Durumu Dağılımı

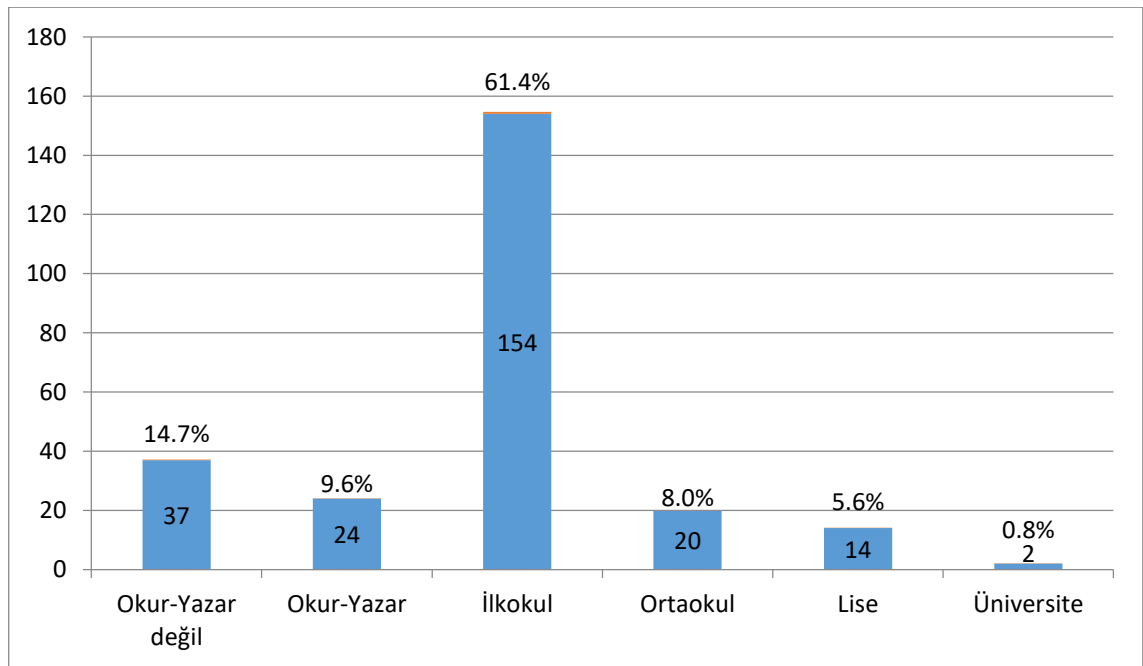
Araştırmaya katılan bireylerin eğitim durumunu incelediğimizde; “Üniversite” grubunu 205 kişi ile %81.7 oran ile en fazla grubu oluştururken; bunu sıra ile “Lise” grubu 35 kişi ile %13.9, “Yüksek Lisans” grubu 10 kişi ile %4, “Doktora” grubu ise 1 kişi ile %0.4 oran ile en az grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 6. Araştırmaya Katılan Bireylerin Baba Eğitim Durumu Dağılımı

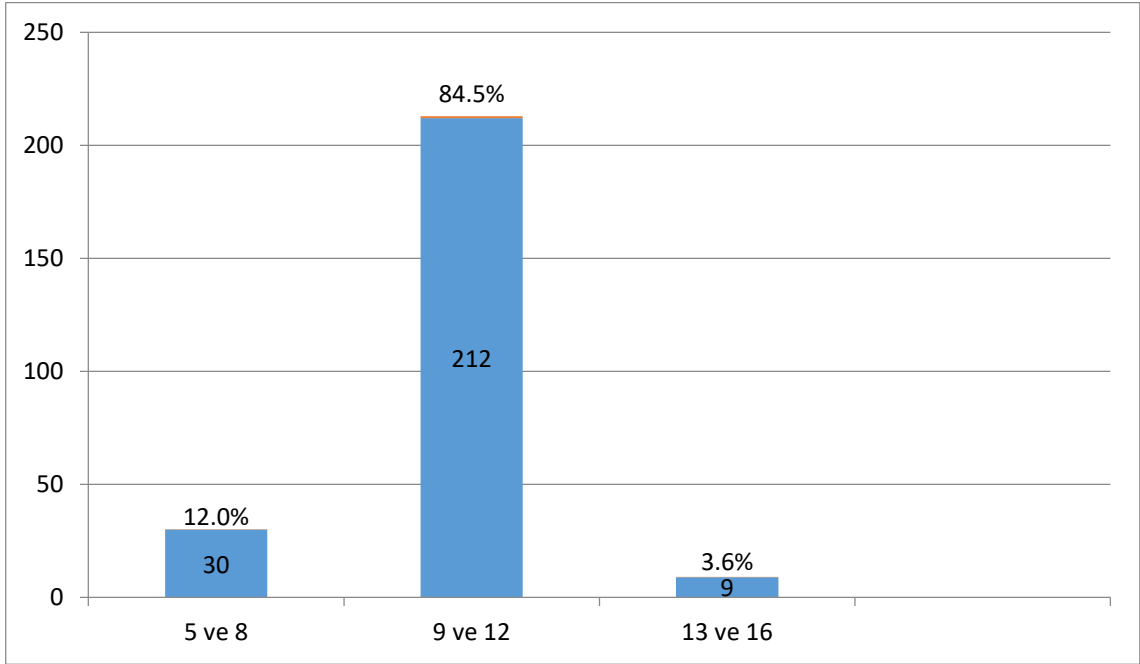
Araştırmaya katılan bireylerin baba eğitim durumuna bakıldığında; “İlkokul” grubu 88 kişi ile %35.1 oranı ile en yüksek grubu oluştururken, bu sırası ile “Lise” grubu 75 kişi ile %29.9, “Ortaokul” grubu 36 kişi ile %14.3, “Üniversite” grubu 29 kişi ile %11.6, “Okur-Yazar” grubu 14 kişi ile %5.6, “Okur-Yazar Olmayan” grup ise 9 kişi ile %3.6 oran ile en düşük grubu oluşturduğu belirlenmiştir.

Şekil 7. Araştırmaya Katılan Bireylerin Anne Eğitim Durumu Dağılımı

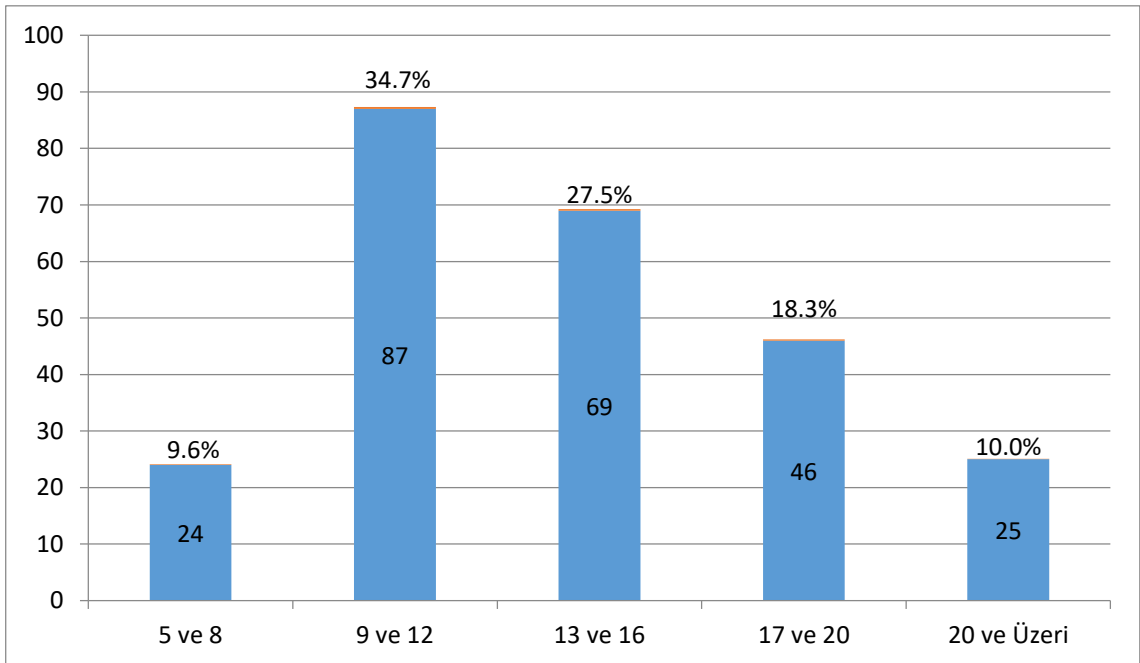
Araştırmaya katılan bireylerin anne eğitim durumuna bakıldığında; “İlkokul” grubu 154 kişi ile %61.4 oranı ile en fazla grubu oluştururken; bunu sırası ile “Okur-Yazar Olmayan” grup 37 kişi ile 14,7, “Okur-Yazar” grubu 24 kişi ile %9.6, “Ortaokul” grubu 20 kişi ile %8, “Lise” grubu 14 kişi ile %5.6, “Üniversite” grubu ise 2 kişi ile %0.8 oran ile en az grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 8. Araştırmaya Katılan Bireylerin Güreşe Başlama Yaşı Dağılımı

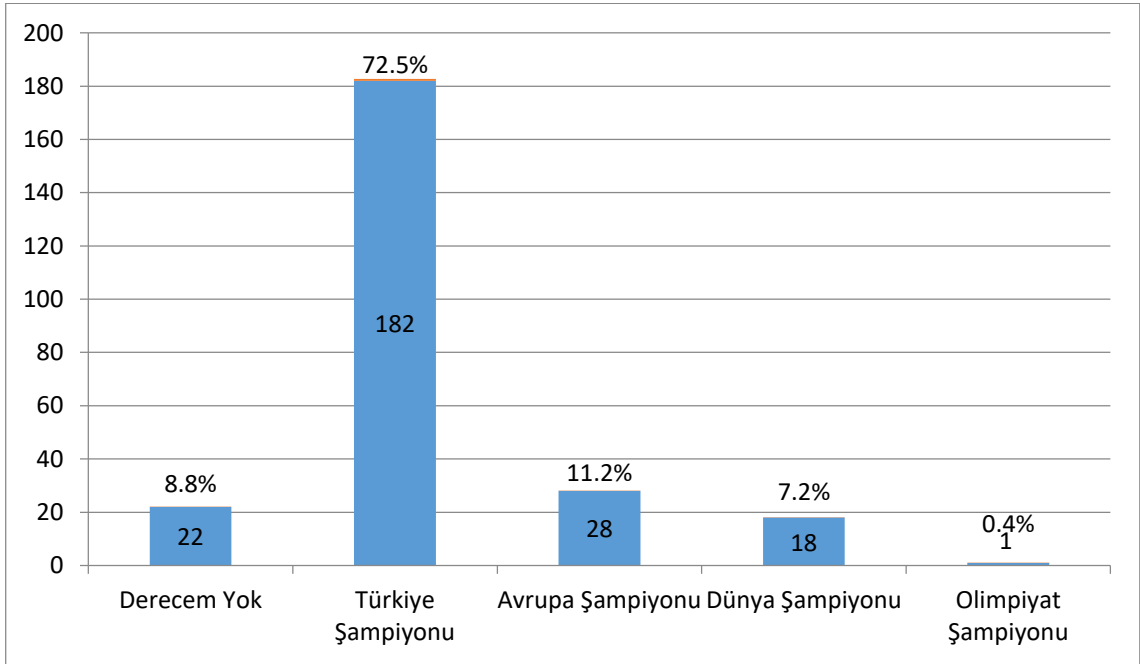
Araştırmaya katılan bireylerin güreşe başlama yaşı dağılımına bakıldığında; “9-12 yaş” grubu 212 kişi ile %84.5 oranı ile en yüksek grubu oluştururken, “5-8 yaş” grubu 30 kişi ile %12 oran ile orta, “13-16 yaş” grubu ise 9 kişi ile %3.6 oran ile en düşük grup olduğu görülmüştür.

Şekil 9. Araştırmaya Katılan Bireylerin Faal Olarak Güreş Yaptıkları Yıla Göre Dağılımı

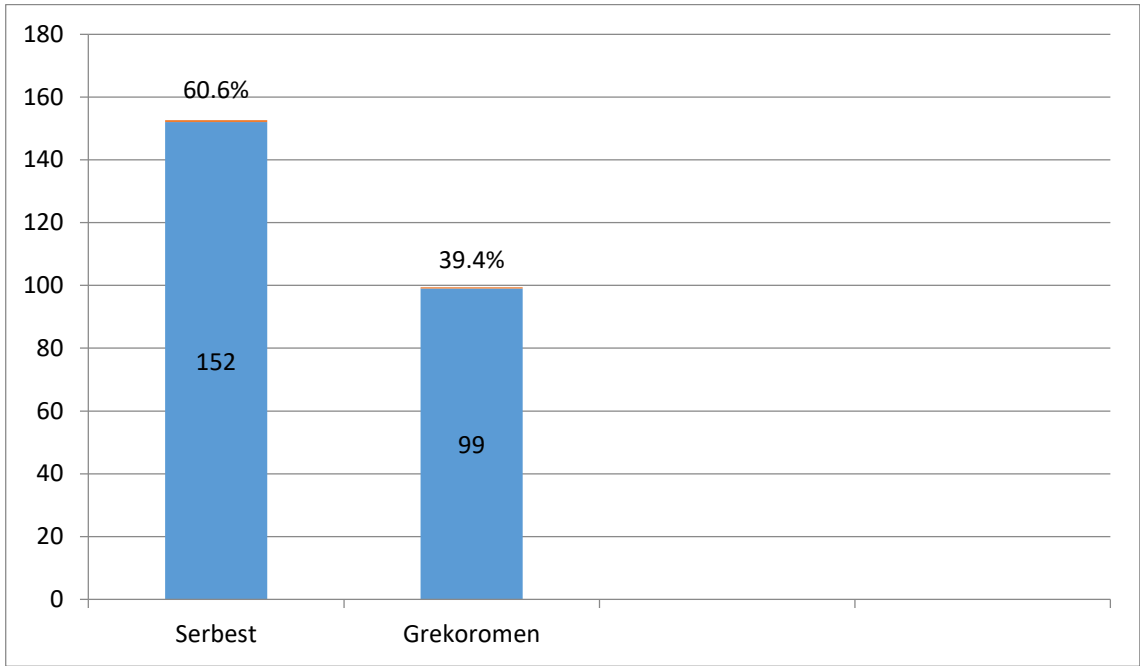
Araştırmaya katılan bireylerin kaç yıl aktif güreş yaptıklarına dair veriler incelendiğinde; “9-12 yıl” grubu 87 kişi ile %34.7 oranı ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “13-16 yıl” grubu 69 kişi ile %27.5, “17-20 yıl” grubu 46 kişi ile %18.3, “20 ve üzeri yıl” grubu 25 kişi ile %10, “5-8 yıl” grubu ise 24 kişi ile %9.6 oran ile en düşük grubu oluşturmaktadır.

Şekil 10. Araştırmaya Katılan Bireylerin Güreşteki Başarılarına Göre Dağılımı

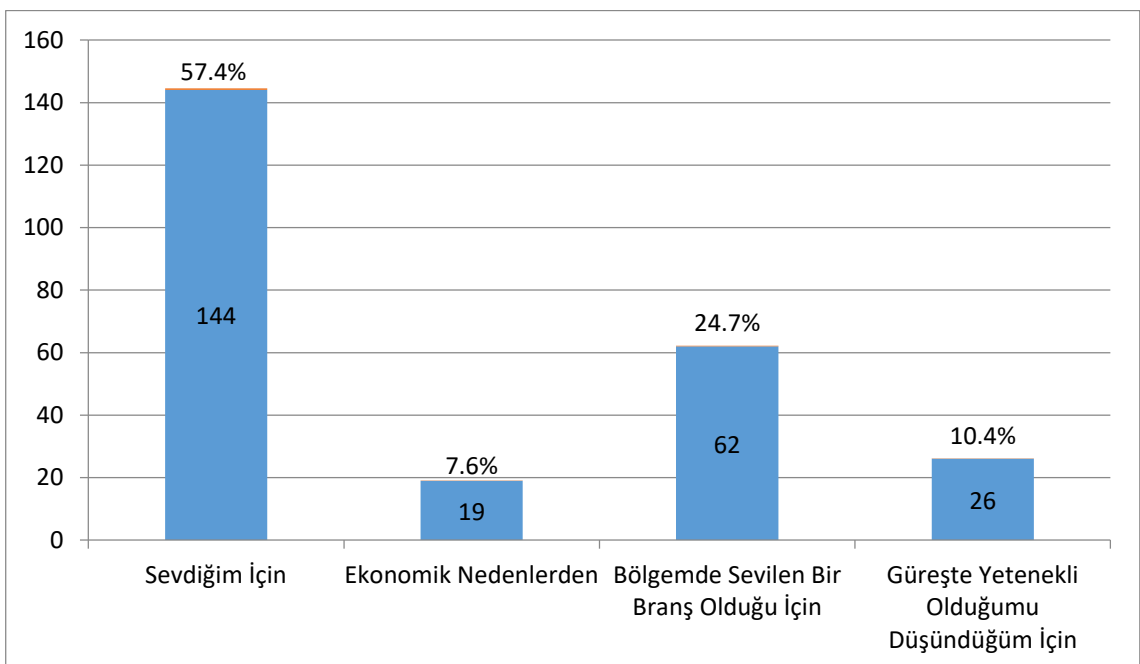
Araştırmaya katılan bireylerin güreşteki başarı durumu incelendiğinde; “Türkiye Şampiyonu” 182 kişi ile %72.5 oran ile en fazla grubu oluştururken; bunu takiben “Avrupa Şampiyonu” grubu 28 kişi ile %11.2, “Derecem Yok” grubu 22 kişi ile %8.8, “Dünya Şampiyonu” grubu 18 kişi ile %7.2, “Olimpiyat Şampiyonu” grubu ise 1 kişi ile %0.4 oran ile ez grubu temsil ettiği görülmüştür.

Şekil 11. Araştırmaya Katılan Bireylerin Güreş Stiline Göre Dağılımı

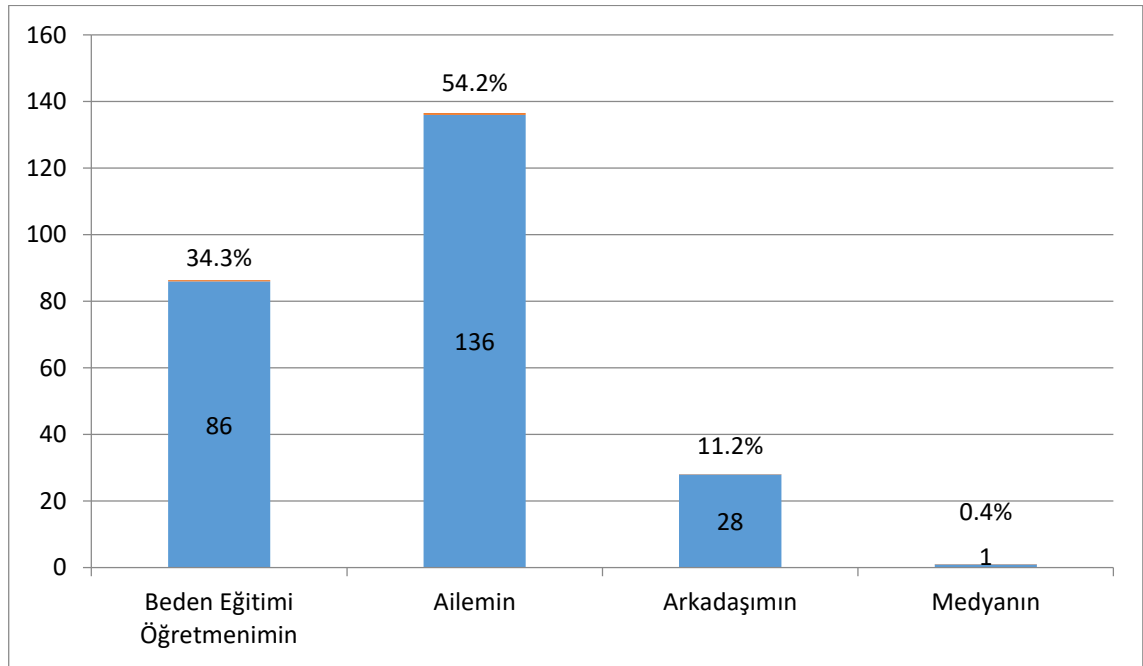
Araştırmaya katılan bireylerin güreş stili dağılımına bakıldığında; “Serbest Stili” grubu 152 kişi ile %60.6 oranını oluştururken, “Grekoromen Stili” grubu ise 99 kişi ile %39.4 oranını oluşturduğu görülmüştür.

Şekil 12. Araştırmaya Katılan Bireylerin Güreş Branşını Seçme Nedenlerine Göre Dağılımı

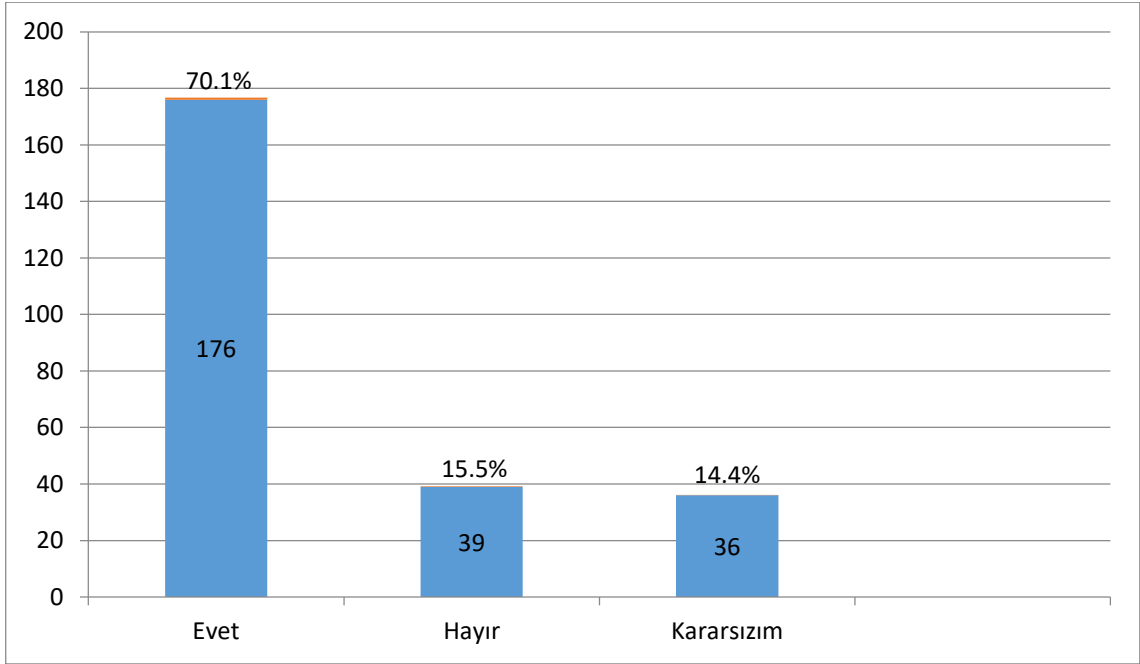
Araştırmaya katılan bireylerin güreşi niçin tercih ettiklerine dair soruyu incelediğimizde; “Sevdiğim İçin” grubu 144 kişi ile %57.4 oranında en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Bölgede Sevilen Bir Branş Olduğu İçin” grubu 62 kişi ile %24.7, “Güreşte Yetenekli Olduğumu Düşündüğüm İçin” grubu 26 kişi ile %10.4, “Ekonomik Nedenlerden” grubu ise 19 kişi ile %7.6 oran ile en düşük grubu oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 13. Araştırmaya Katılan Bireylerin Kendilerini Güreşe Yönlendiren Kişiye Göre Dağılımı

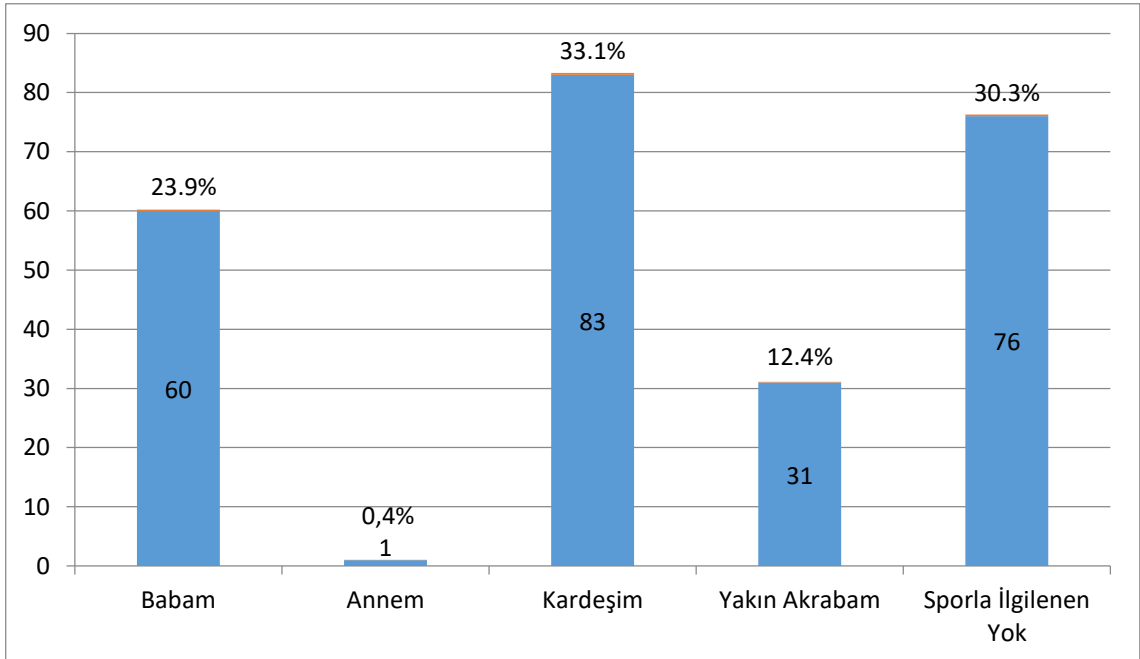
Araştırmaya katılan bireylerin güreşe kimin yönlendirmesi ile başladınız sorusuna; “Ailemin” grubu 136 kişi ile %54.2 oran ile en fazla grubu oluştururken, bunu sırası ile “Beden Eğitimi Öğretmenimin” grubu 86 kişi ile %34.3, “Arkadaşımın” grubu 28 kişi ile %11.2, “Medyanın” grubu ise 1 kişi ile %0.4 oran en az grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 14. Araştırmaya Katılan Bireylere “Şimdi Yine Sporla İlgili Bir Branş Seçme Şansınız Olsaydı, Yine Güreşi Seçer miydiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

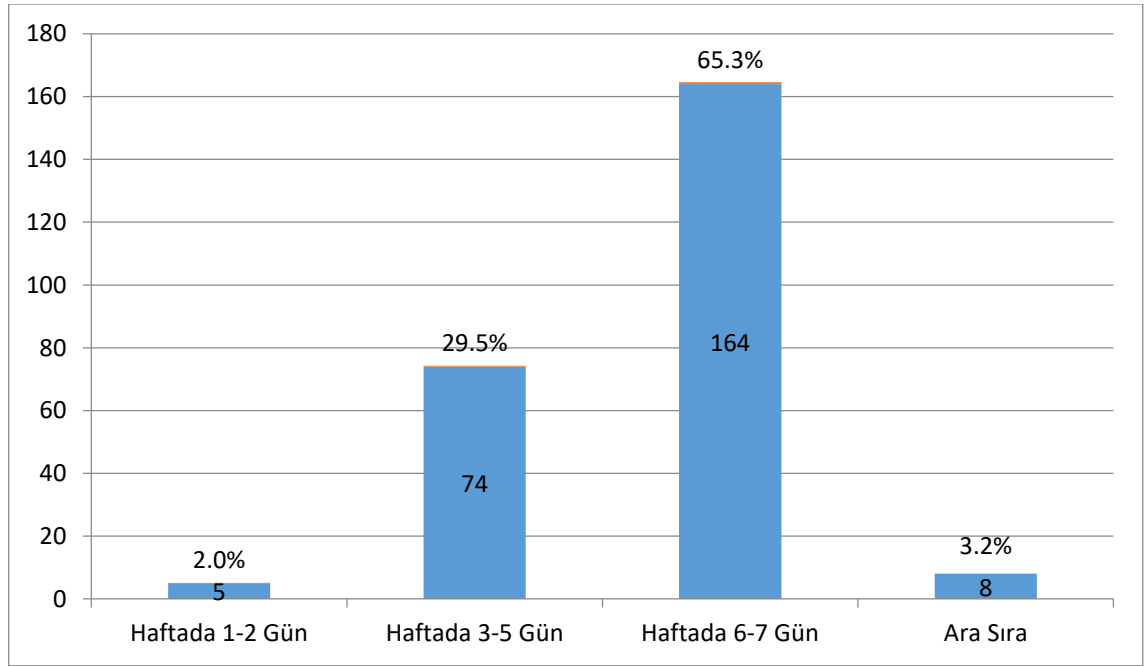
Araştırmaya katılan bireylere “Şimdi yine sporla ilgili bir branş seçme şansınız olsaydı, yine güreşi seçer miydiniz?” sorusuna verilen cevapları incelediğimizde; “Evet” grubu 176 kişi ile %70.1 oran ile en yüksek grubu oluştururken, “Hayır” grubu 39 kişi ile %15.5, “Kararsızım” grubu ise 36 kişi ile %14.3 oran ile en düşük grubu oluşturmaktadır.

Şekil 15. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Ailenizde Spor İle İlgilenen Var Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Araştırmaya katılan bireylerin “Ailenizde Sporla İlgilenen Var mı?” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında; “Kardeşim” grubu 83 kişi ile %33.1 oran ile en çok grubu oluştururken, bunu takiben “Sporla İlgilenen Yok” grubu 76 kişi ile %30.3, “Babam” grubu 60 kişi ile %23.9, “Yakın Akrabam” grubu 31 kişi ile %12.4, “Annem” grubu 1 kişi ile %0.4 oran ile en az grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

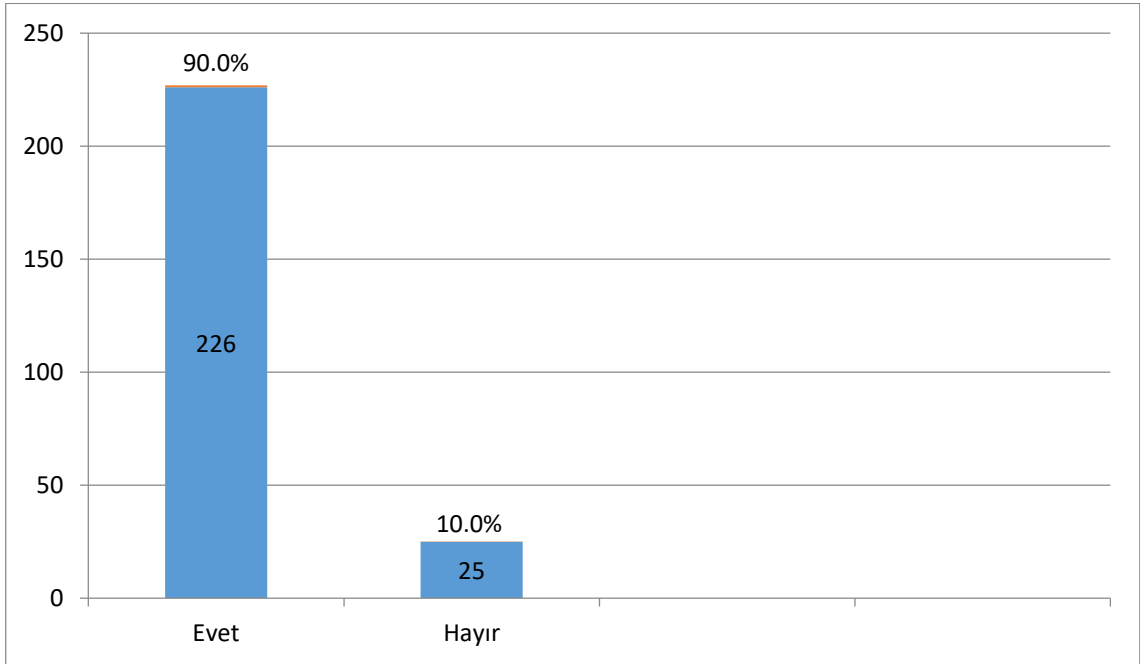
Şekil 16. Araştırmaya Katılan Bireylerin Haftalık Antrenman Gün Sayısına Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan bireylerin haftalık antrenman gün sayısı dağılımına bakıldığında; “Haftada 6-7 Gün” grubu 164 kişi ile %65.3 oran ile en yüksek grubu oluştururken; bunu sırası ile “Haftada 3-5 Gün” grubu 74 kişi ile %29.5, “Ara Sıra” grubu 8 kişi ile %3.2, “Haftada 1-2 Gün” grubu 5 kişi ile %2 oran ile en düşük grubu oluşturduğu görülmüştür.

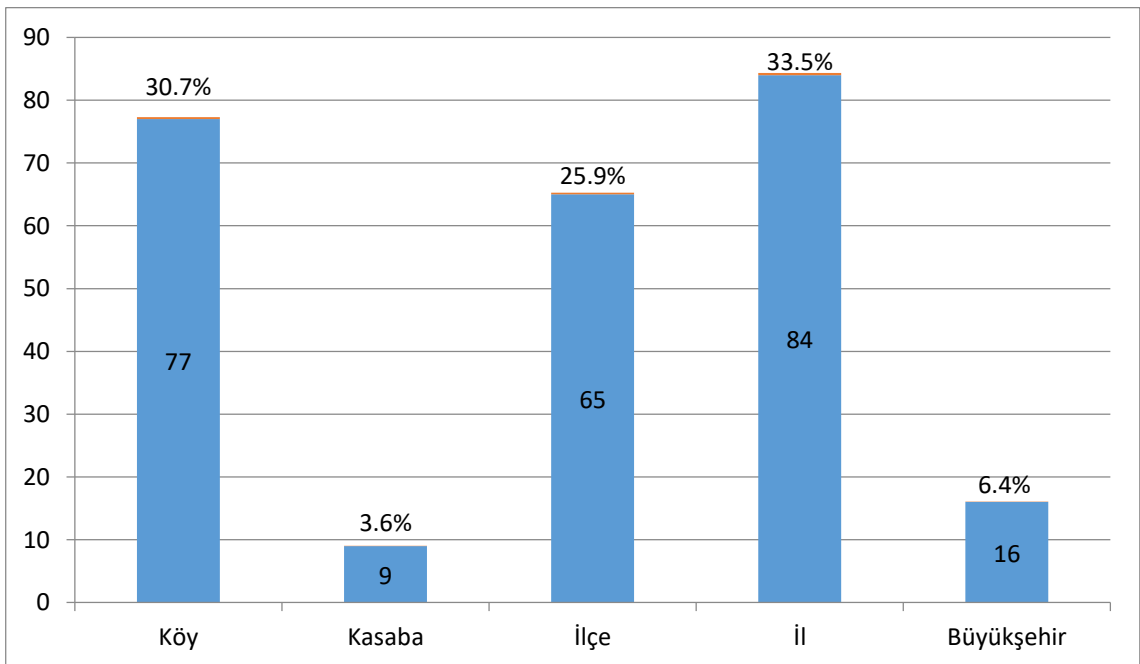

Şekil 17. Araştırmaya Katılan Bireylere “Herhangi Bir Güreş Kulübüne Bağlı Mısınız?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

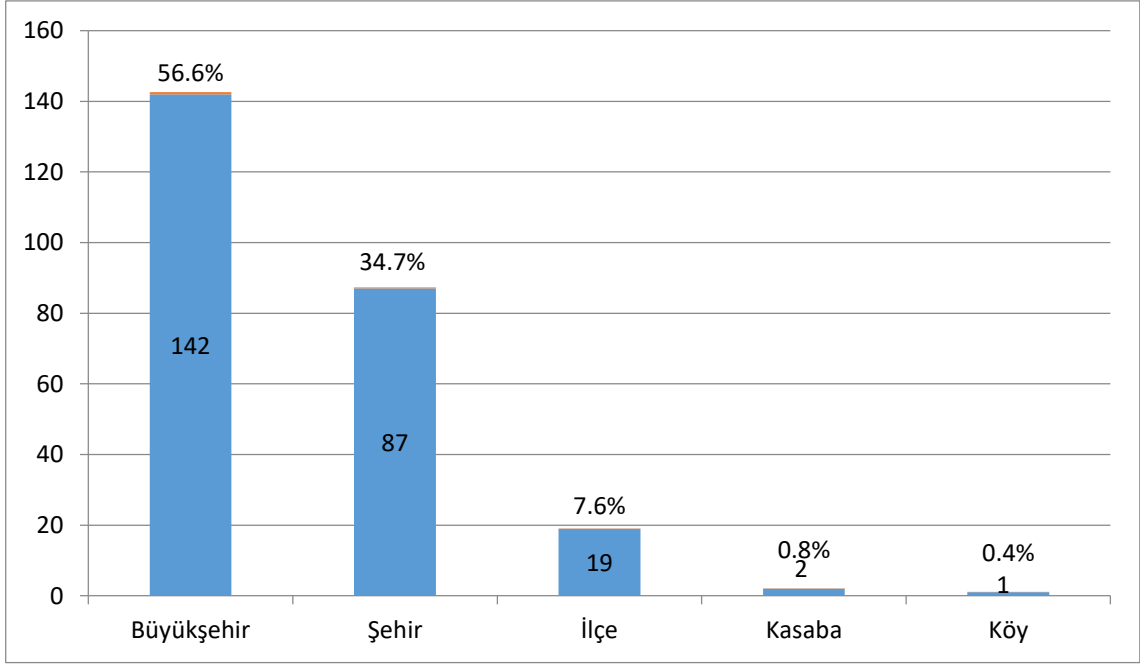
Araştırmaya katılan bireylere “Herhangi bir güreş kulübüne bağlı mısınız?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Evet” grubu 226 kişi ile %90 oran ile en fazla grubu oluştururken “Hayır” grubu 25 kişi ile %10 oran ile en az grubu oluşturduğu saptanmıştır.

Şekil 18. Araştırmaya Katılan Bireylerin Doğum Yerine Göre Dağılımı

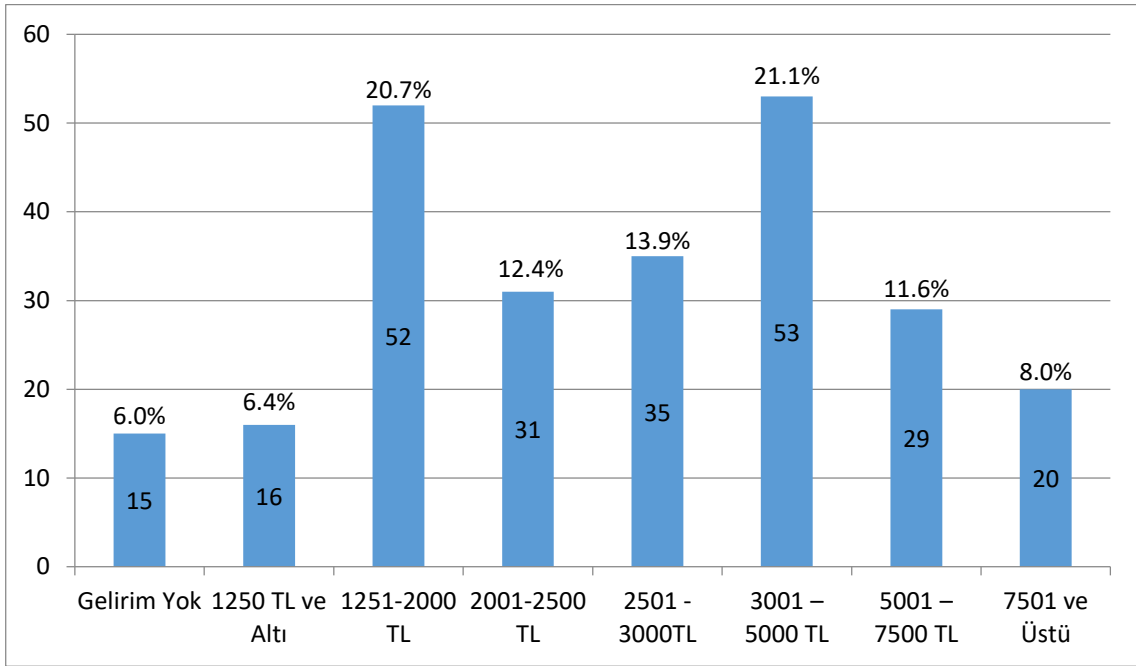
Araştırmaya katılan bireylerin doğum yerleri dağılımına bakıldığında; “İl” grubu 84 kişi ile %33.5 oran ile en fazla grubu oluştururken, bunu sırası ile “Köy” grubu 77 kişi ile %30.7, “İlçe” grubu 65 kişi ile %25.9, “Büyükşehir” grubu 16 kişi ile %6.4, “Kasaba” grubu ise 9 kişi ile %3.6 oran ile en az grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 19. Araştırmaya Katılan Bireylerin Yaşadığı Çevreye Göre Dağılımı

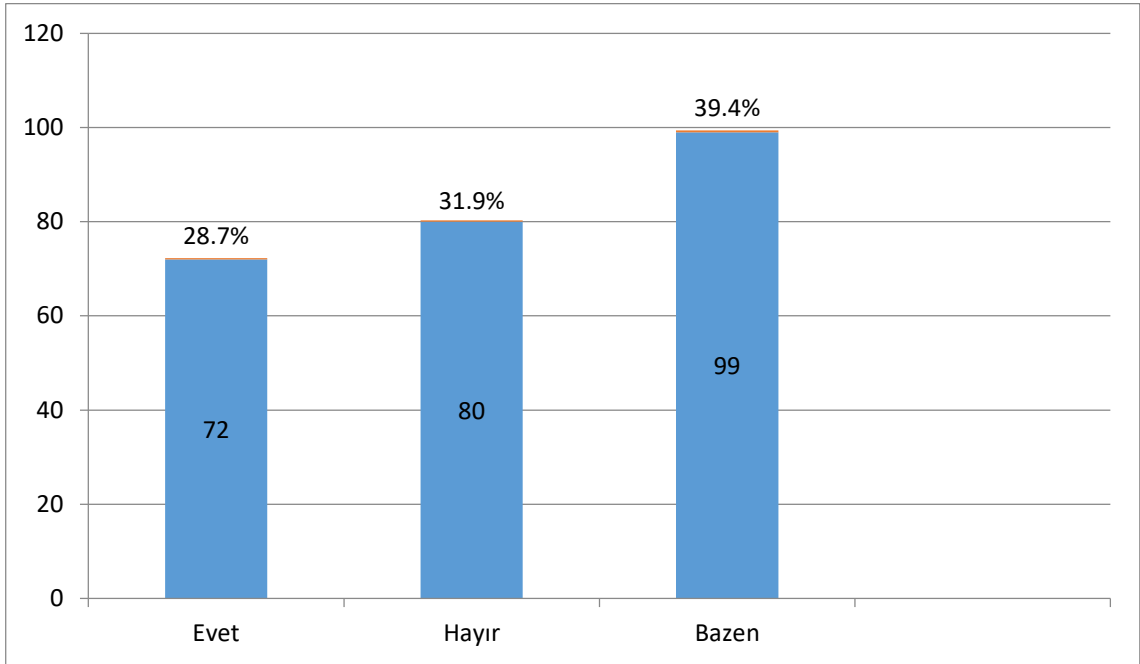
Araştırmaya katılan bireylerin şuan yaşadıkları çevre dağılımına bakıldığında; “Büyükşehir” grubu 142 kişi ile %56.6, oran ile en fazla grubu oluştururken, bunu izleyen diğer gruplar ise “Şehir” grubu 87 kişi ile %34.7, “İlçe” grubu 19 kişi ile %7.6, “Kasaba” grubu ise 2 kişi ile %0.8, “Köy” grubu ise 1 kişi ile %0,4 oran ile en az grubu oluşturduğu görülmüştür.

Şekil 20. Araştırmaya Katılan Bireylerin Aylık Net Gelirlerine Göre Dağılımı

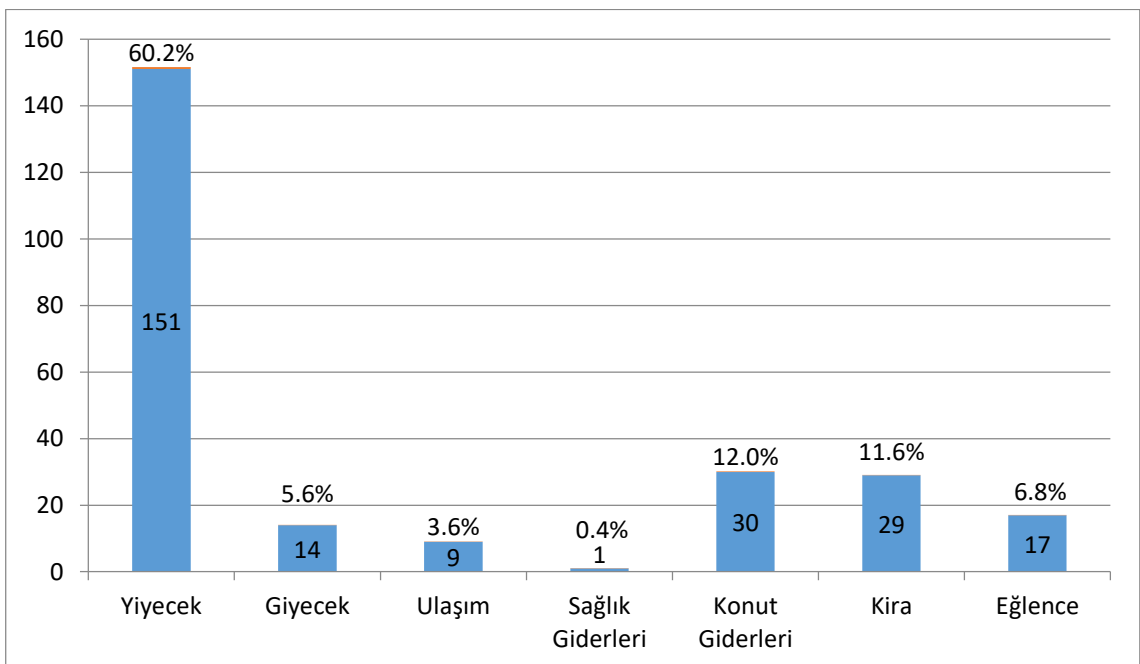
Araştırmaya katılan bireylerin aylık net gelir dağılımı incelendiğinde; “3001-5000 TL” grubu 53 kişi ile %21.1 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “1251-2000 TL” grubu 52 kişi ile %20.7, “2501-3000 TL” grubu 35 kişi ile %13.9, “2001-2500 TL” grubu 31 kişi ile %12.4, “5001-7500 TL” grubu 29 kişi ile %11.6, “7501 ve Üstü TL” grubu 20 kişi ile %8, “1250 TL ve Altı” 16 kişi ile %6.4, “Gelirim Yok” grubu ise 15 kişi ile %6 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 21. Araştırmaya Katılan Bireylere “Her Yıl Tatil Yapıyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

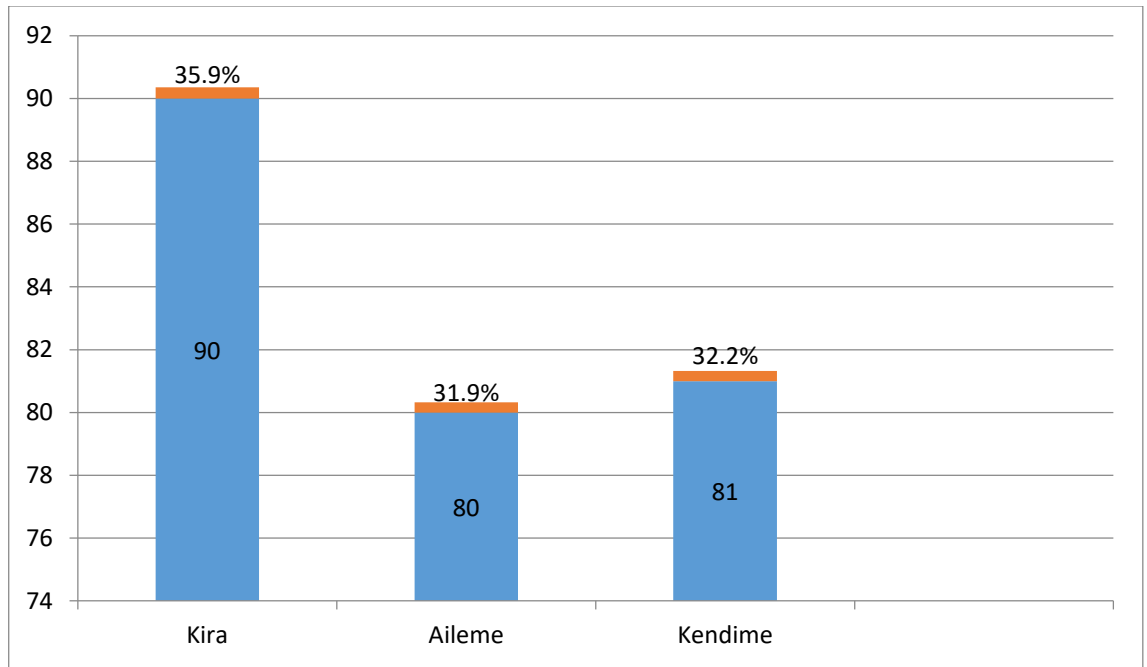
Araştırmaya katılan bireylerin her yıl tatil yapma dağılımına bakıldığında; “Bazen” grubu 99 kişi ile %39.4 oranla en fazla grubu oluştururken, “Hayır” grubu 80 kişi ile %31.9, “Evet” grubu ise 72 kişi ile %28.7 ile en az grubu oluşturduğu görülmüştür.

Şekil 22. Araştırmaya Katılan Bireylere “Aylık En Çok Nereye Harcama Yapıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

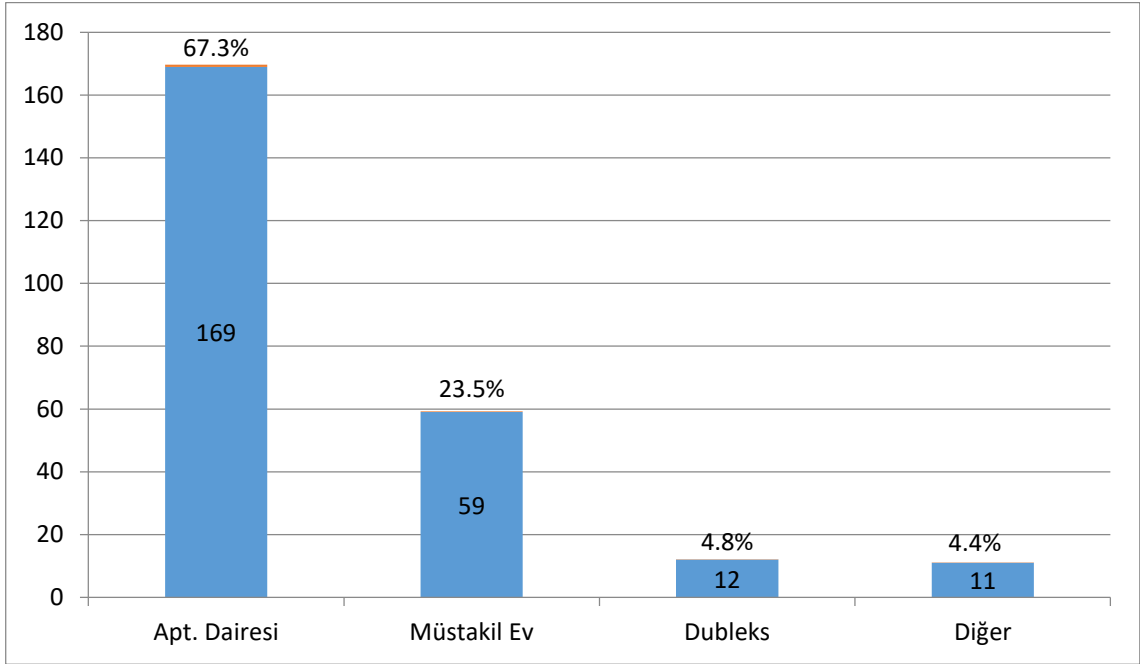
Araştırmaya katılan bireylerin aylık harcamalar dağılımı incelendiğinde; “Yiyecek” grubu 151 kişi ile %60.2 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sıra ile “Konut” giderleri 30 kişi ile %12, “Kira” grubu 29 kişi ile %11.6, “Eğlence” grubu 17 kişi ile %6.8, “Giyecek” grubu 14 kişi ile %5.6, “Ulaşım” grubu 9 kişi ile 3.6, “Sağlık Giderleri” grubu ise 1 kişi ile 0.4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu saptanmıştır.

Şekil 23. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Oturduğunuz Evin Mülkiyeti Kime Ait?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

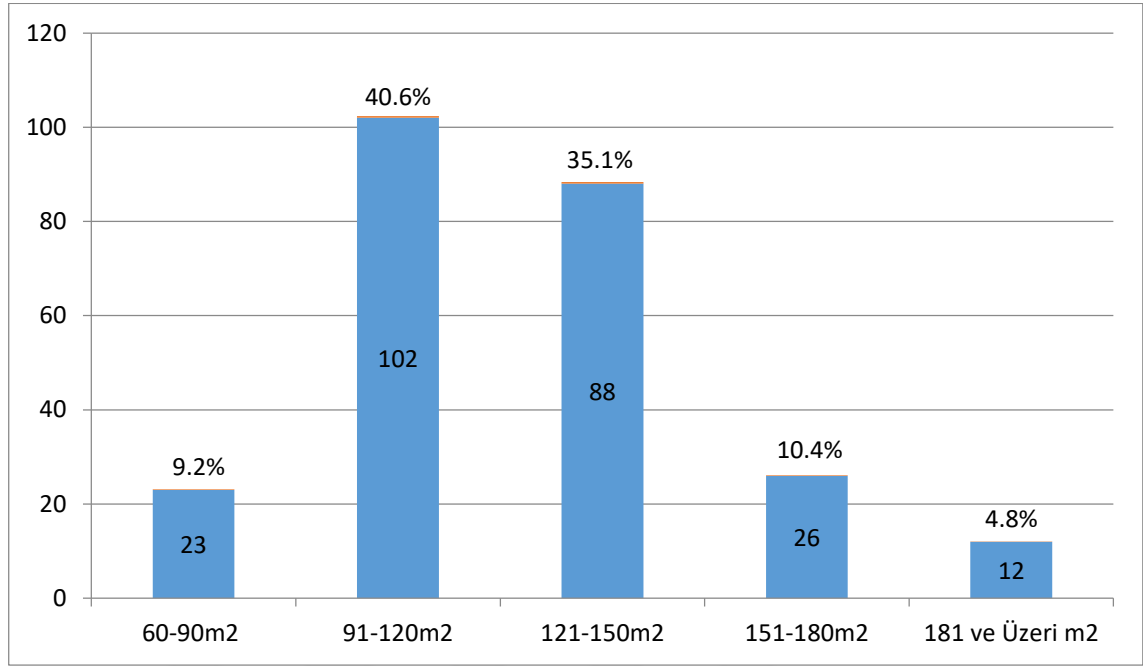
Araştırmaya katılan bireylerin “Evin Mülkiyeti Kime Ait?” sorusunu verdikleri cevaplara bakıldığında; “Kira” grubu 90 kişi ile %35.9 oranı ile en yüksek grubu oluştururken, “Kendime” grubu 81 kişi ile %32.3, “Aileme” grubu ise 80 kişi ile %32.2 oran ile en düşük grubu oluşturduğu belirlenmiştir.

Şekil 24. Araştırmaya Katılan Bireylerin Oturdukları Evin Türüne Göre Dağılımı

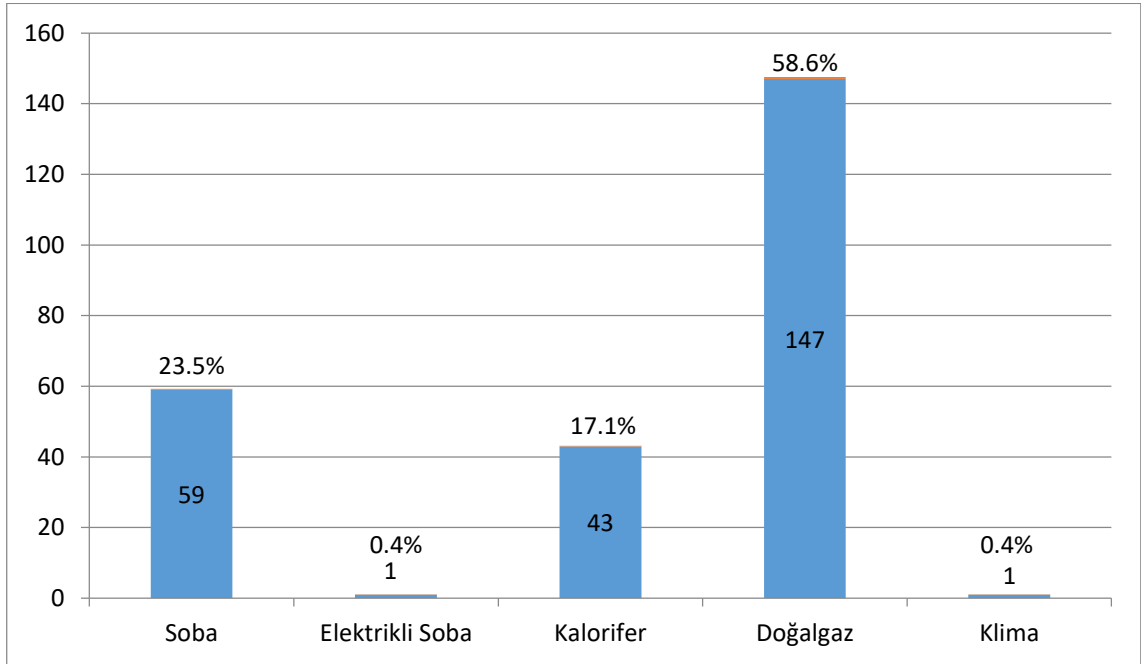
Araştırmaya katılan bireylerin evin cinsi dağılımı incelendiğinde; “Apartman” dairesi grubu 169 kişi ile %67.3 oran ile en çok grubu oluştururken, bu sıra ile “Müstakil” grubu 59 kişi ile %23.5, “Dupleks” grubu 12 kişi ile %4.8, “Diğer” grubu ise 11 kişi ile %4.4 oran ile en az grubu oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 25. Araştırmaya Katılan Bireylerin Oturdukları Evin Metrekaresine Göre Dağılımı

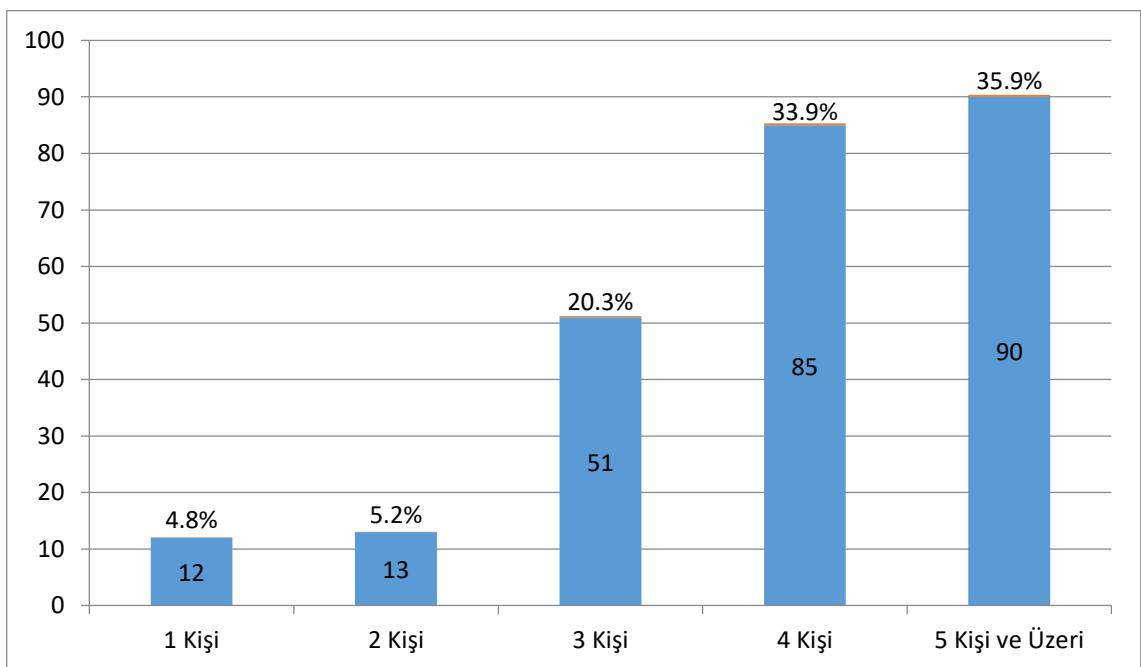
Araştırmaya katılan bireylerin evin metrekaresi dağılımına bakıldığında; “91-120 m²” grubu 102 kişi ile 40.6 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “121-150 m²” grubu 88 kişi ile 35.1, “151-180 m²” grubu 26 kişi ile %10.4, “60-90 m²” grubu 23 kişi ile %9.2, “181 ve Üzeri m²” grubu ise 12 kişi ile %4.8 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 26. Araştırmaya Katılan Bireylerin Oturdukları Evin Isınma Şekline Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan bireylerin evin ısınma şekli dağılımına bakıldığında; “Doğalgaz” grubu 147 kişi ile %58.6 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Soba” grubu 59 kişi ile %23.5, “Kalerifer” grubu 43 kişi ile %17.1, “Elektrikli Soba” ve “Klima” grubu ise 1’er kişi ile %0.4 oran ile en az grubu oluşturduğu görülmüştür.

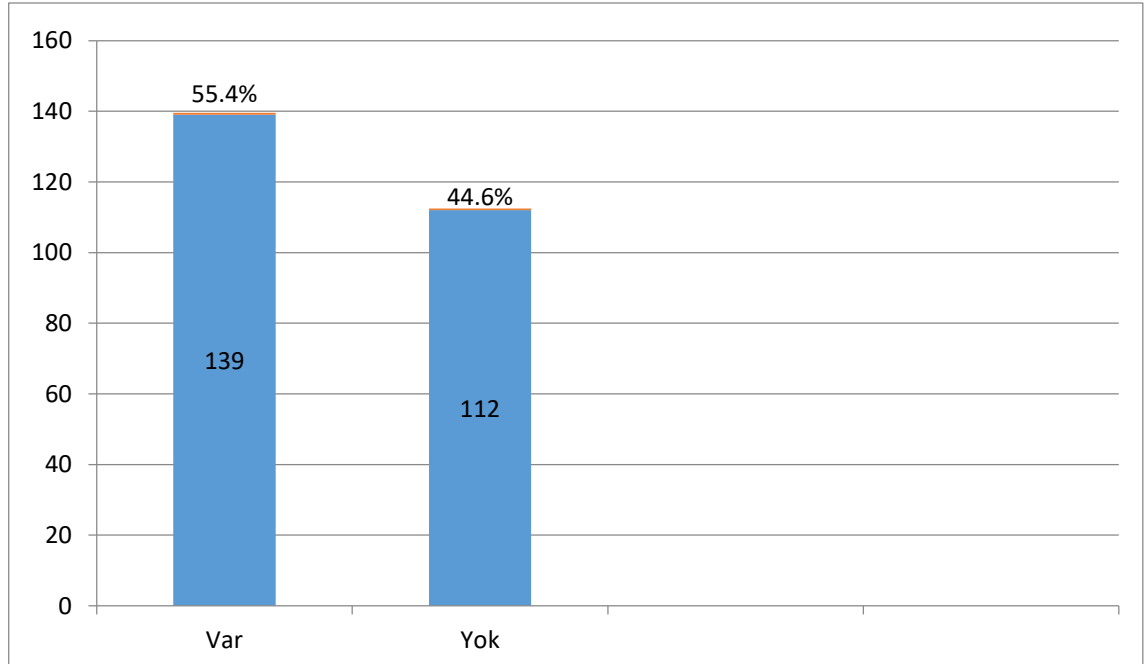
Şekil 27. Araştırmaya Katılan Bireylerin Hane Nüfusuna Göre Dağılımı

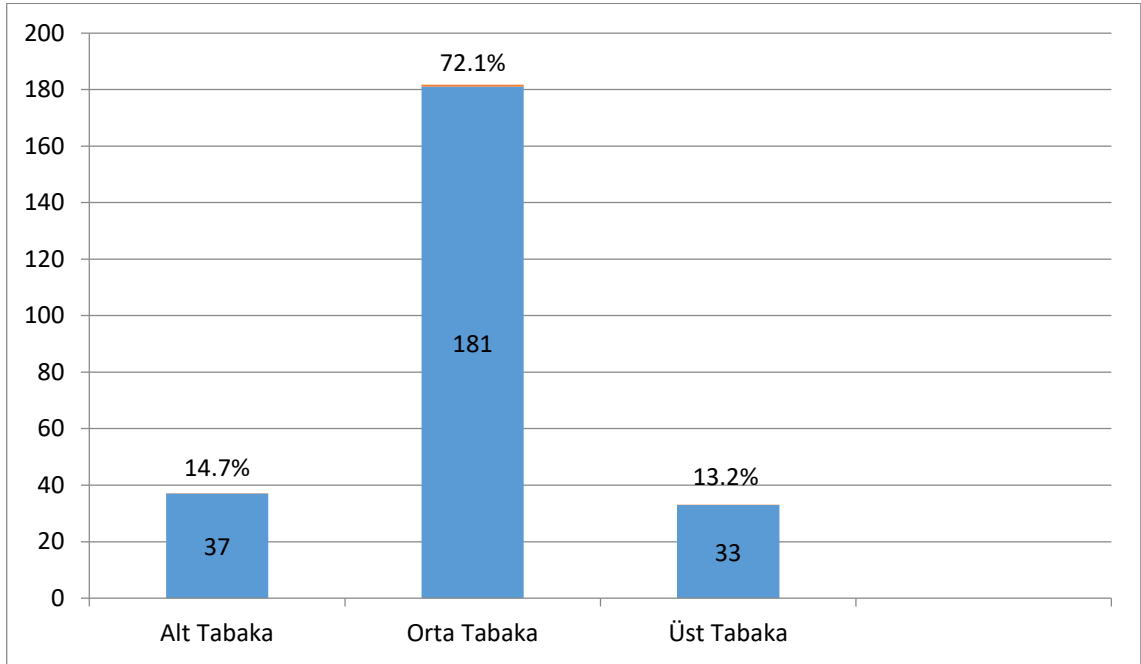
Araştırmaya katılan bireylerin hane nüfus dağılımı incelendiğinde; “5 ve Üzeri” grubu 90 kişi ile %35.9 oran en yüksek grubu oluştururken, bunu takiben “4” grubu 85 kişi ile %33.9, “3” grubu 51 kişi ile %20,3, “2” grubu 13 kişi ile %5.2, “1” grubu ise 12 kişi ile %4.8 oran ile en düşük grubu oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 28. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Otomobiliniz Var Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

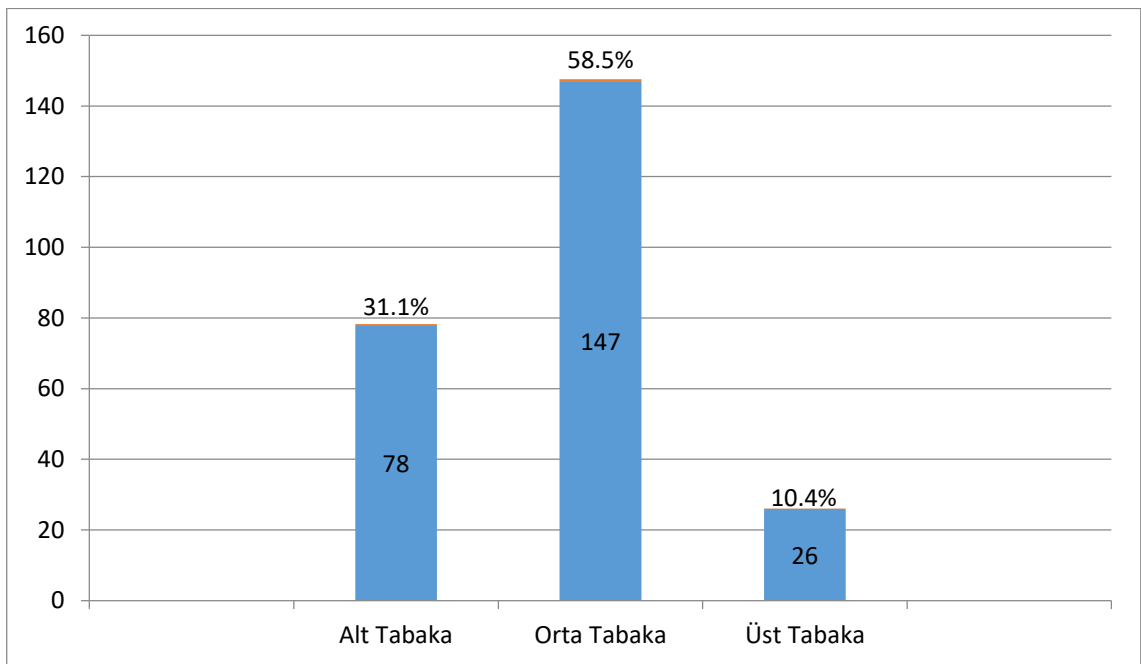
Araştırmaya katılan bireylere “Otomobiliniz Var Mı?” sorusuna bakıldığında; otomobili “Var” grubu 139 kişi ile %55.4 oran ile en fazla grubu oluştururken, otomobili “Yok” grubu 112 kişi ile %44.6 oran ile en az grubu oluşturduğu görülmüştür.

Şekil 29. Araştırmaya Katılan Bireylerin Sosyoekonomik Düzeylerine Göre Tabaka (Alt-Orta-Üst) Dağılımı

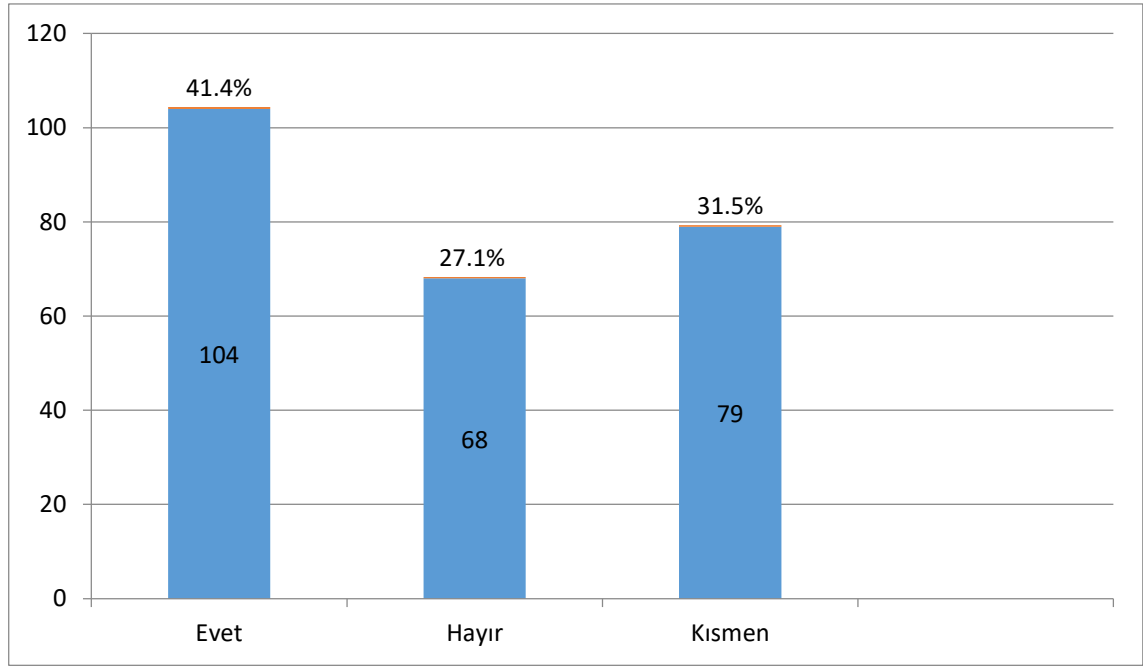
Araştırmaya katılan bireylerin sosyoekonomik tabaka dağılımı incelendiğinde; “Orta Tabaka” 181 kişi ile %72.1 oran ile en fazla grubu oluştururken, “Alt Tabaka” 37 kişi ile %14.7, “Üst Tabaka” ise 33 kişi ile %13.2 oran ile en az tabakayı oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 30. Araştırmaya Katılan Bireylere “GEM’E Başlamadan Önce Ailenizin Ekonomik Durumunun Nasıl Olduğunu Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

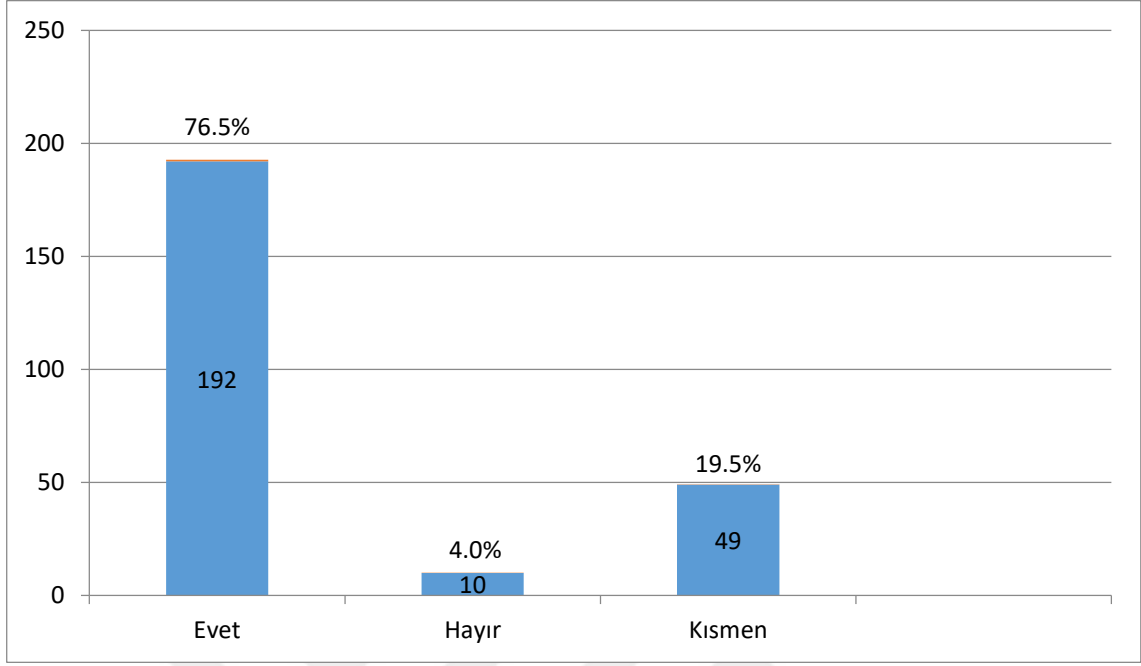
Araştırmaya katılan bireylerin GEM'E başlamadan önce ailelerin ekonomik durumu dağılımına bakıldığında; "Orta Tabaka" 147 kişi ile %58.6 oran ile en yüksek tabakayı oluştururken, bunu sırası ile "Alt Tabaka" 78 kişi ile %31.1, "Üst Tabaka" 26 kişi ile %10.4, oran ile en düşük tabakayı oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 31. Araştırmaya Katılan Bireylere "Mutlu Bir Çocukluk ve Gençlik Dönemi Geçirdiğinize İnanıyor Musunuz?" Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

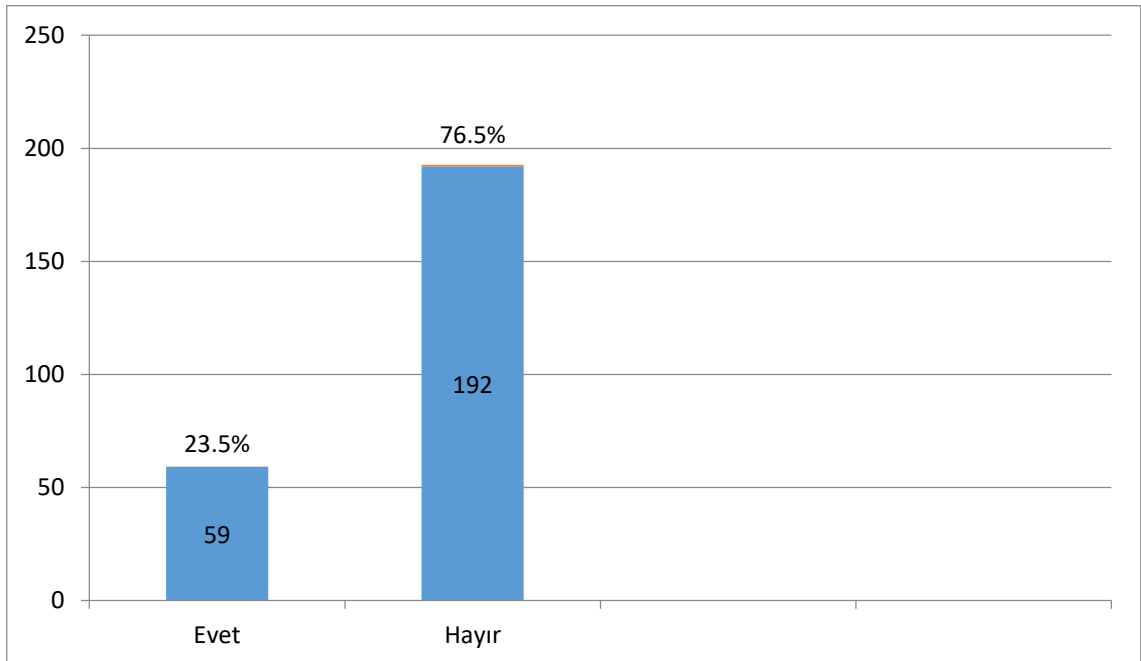
Araştırmaya katılan bireylerin "Mutlu Bir Çocukluk ve Gençlik Dönemi Geçirdiğinize İnanıyor Musunuz?" sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; "Evet" grubu 104 kişi ile %41.4 oran ile en yüksek grubu oluştururken, "Kısmen" grubu 79 kişi ile %31.5, "Hayır" grubu ise 68 kişi ile %27.1 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 32. Araştırmaya Katılan Bireylere “Şimdiki Hayatınızdan Memnun musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

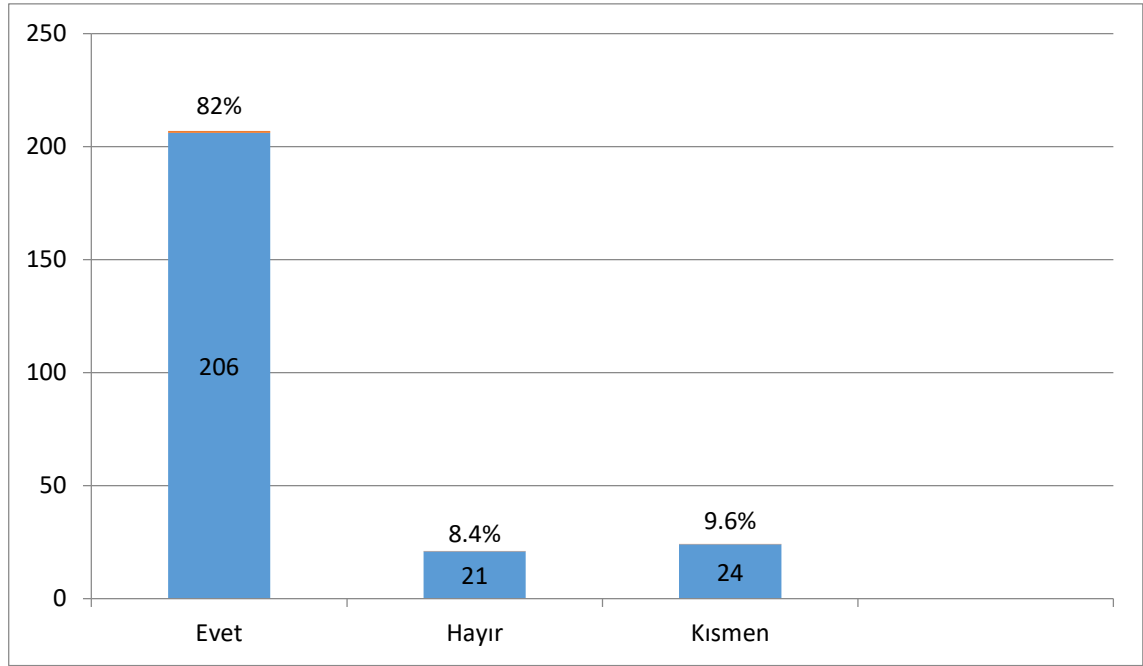
Araştırmaya katılan bireylerin “Şimdiki Hayatınızdan Memnun Musunuz?” sorusuna bakıldığında; “Evet” grubu 192 kişi ile %76.5 oran ile en fazla grubu oluştururken, “Kısmen” grubu 49 kişi ile %19.5, “Hayır” grubu ise 10 kişi ile %4 oran ile en az grubu oluşturduğu belirlenmiştir.

Şekil 33. Araştırmaya Katılan Bireylere “Güreşten Dolayı Kronik(Kalıcı) Bir Hastalığınız veya Sakatlığınız Var Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

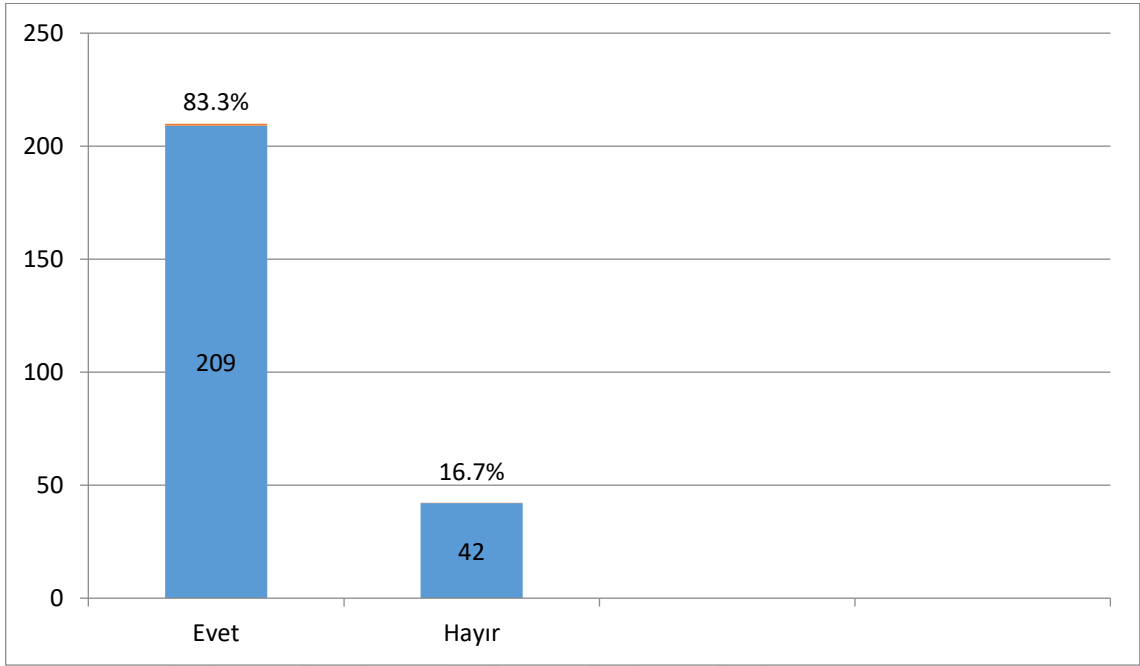
Araştırmaya katılan bireylere “Güreşten Dolayı Kronik(Kalıcı) Bir Hastalığınız Veya Sakatlığınız Var Mı?” sorusu incelendiğinde; “Hayır” grubu 192 kişi ile %76.5 oran ile en yüksek grubu oluşturduğunu, “Evet” grubu ise 59 kişi ile %23.5 oran ile en düşük grubu oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 34. Araştırmaya Katılan Bireylere “Şimdiki Sağlığınızdan Memnun Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

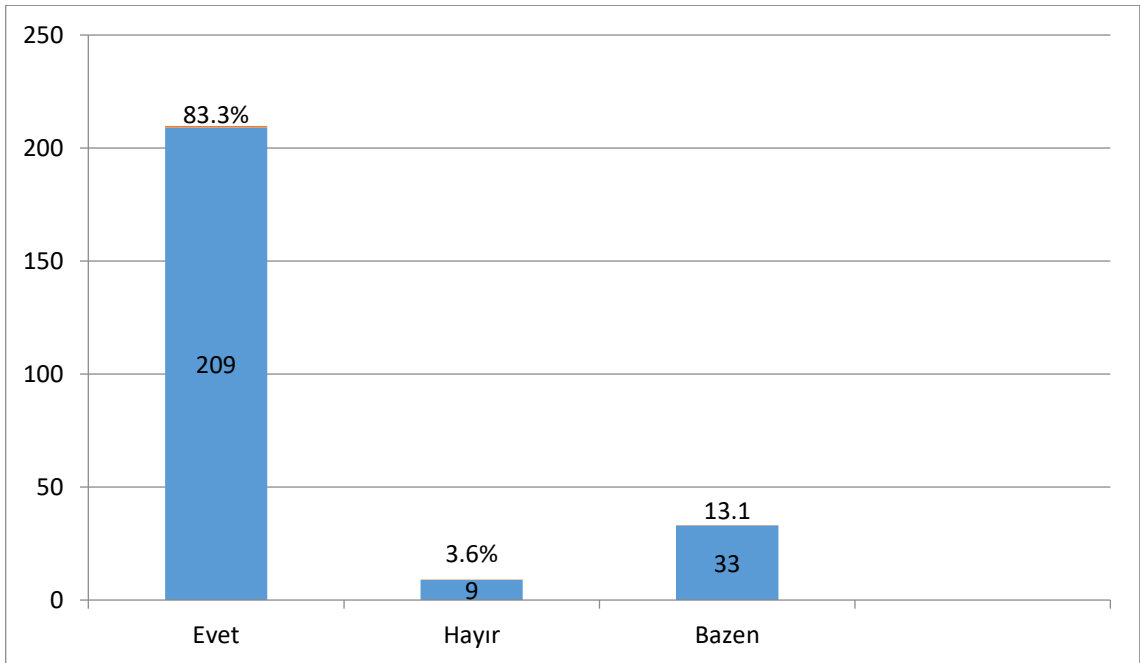
Araştırmaya katılan bireylere “Şimdiki Sağlığınızdan Memnun Musunuz?” soru dağılımına bakıldığında; “Evet” grubu 206 kişi ile %82 oran ile en yüksek grubu oluştururken, “Kısmen” grubu 24 kişi ile %9.6, “Hayır” grubu ise 21 kişi ile %8.4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu görülmüştür.

Şekil 35. Araştırmaya Katılan Bireylere “Sağlık Güvenceniz Var Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

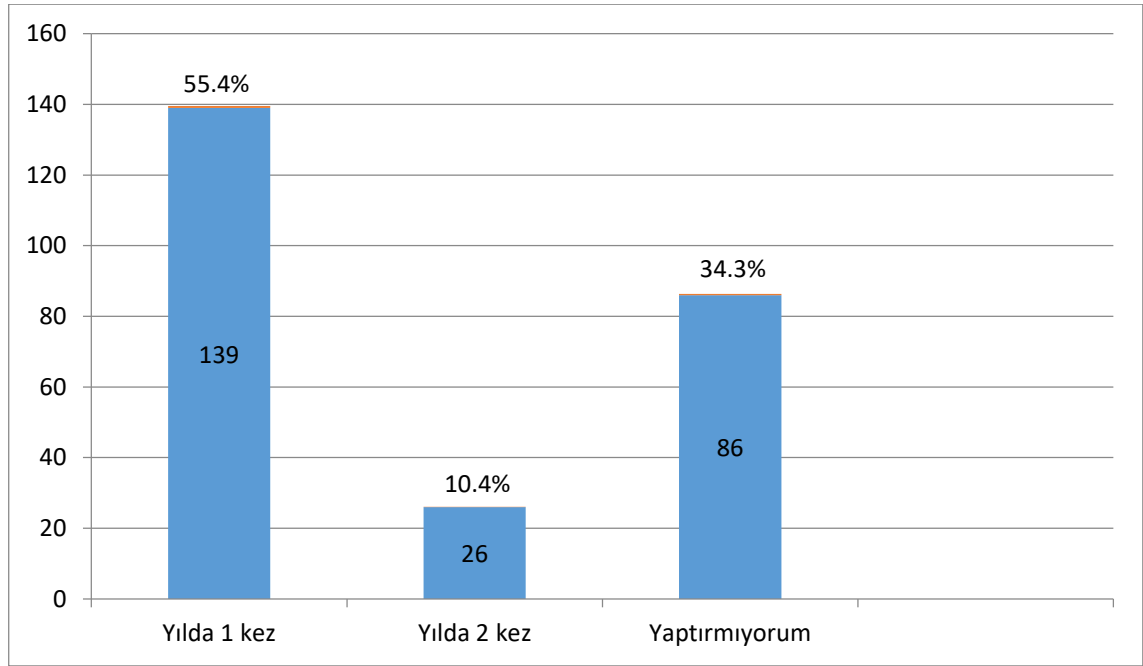
Araştırmaya katılan bireylerin sağlık güvencesi dağılımına bakıldığında; “Evet” grubu 209 kişi ile %83.3 oran ile en yüksek grubu oluştururken, “Hayır” grubu ise 42 kişi ile %16.7 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 36. Araştırmaya Katılan Bireylere “Sağlıklı Yaşam İçin Düzenli Olarak Spor Yapıyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

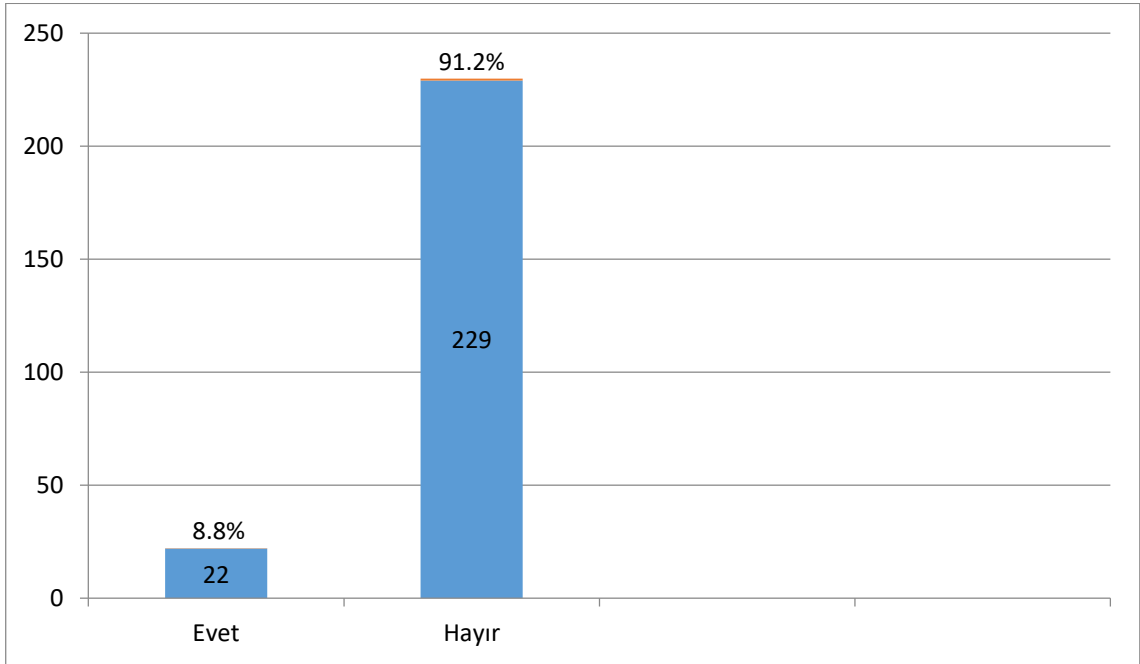
Araştırmaya katılan bireylerin “Sağlıklı Yaşam İçin, Düzenli Olarak Spor Yapıyor Musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Evet” grubu 209 kişi ile %83.3 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Bazen” grubu 33 kişi ile %13.1, “Hayır” grubu ise 9 kişi ile %3.6 oran ile en düşük grubu oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 37. Araştırmaya Katılan Bireylere "Sağlık Kontrolü Yaptırıyor Musunuz?" Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

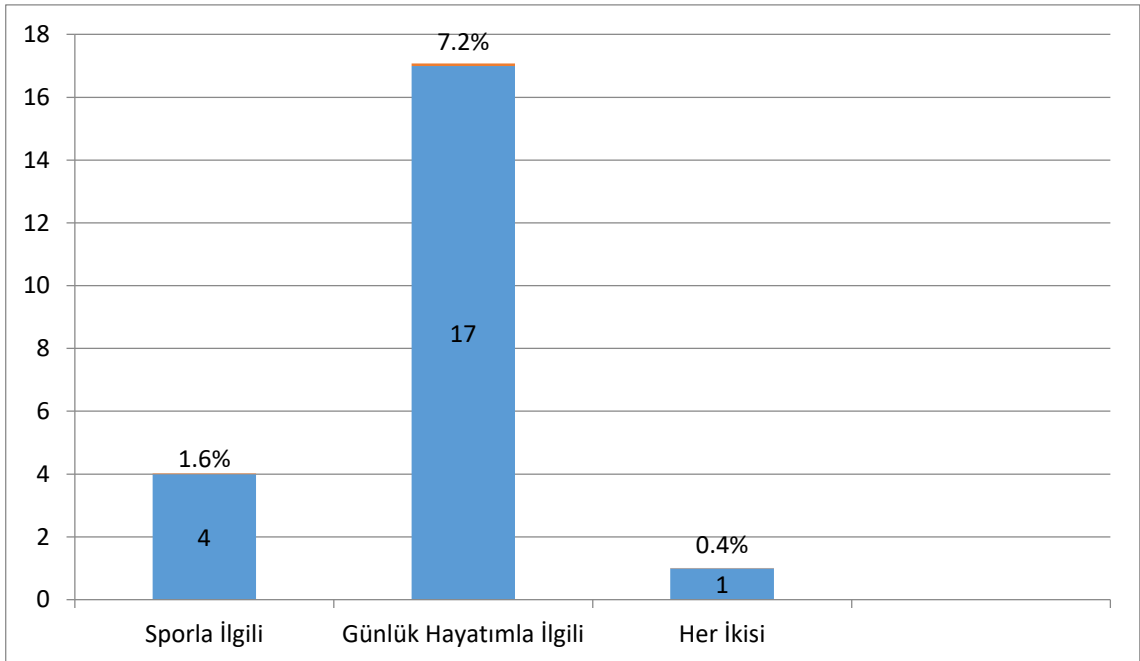
Araştırmaya katılan bireylerin “Sağlık Kontrolü Yaptırıyor Musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Yılda 1 Kez” grubu 139 kişi ile %55.4 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Yaptırmıyorum” grubu 86 kişi ile %34.3, “Yılda 2 Kez” grubu ise 26 kişi ile %10.4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu belirlenmiştir.

Şekil 38. Araştırmaya Katılan Bireylere “Başınızda Adli Bir Olay Geçti Mi?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan bireylere “Başınızda Adli Bir Olay Geçti Mi?” sorusu dağılımına bakıldığında; “Hayır” grubu 229 kişi ile %91.2 oran ile en yüksek grubu oluştururken, “Evet” grubu ise 22 kişi ile %8.8 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

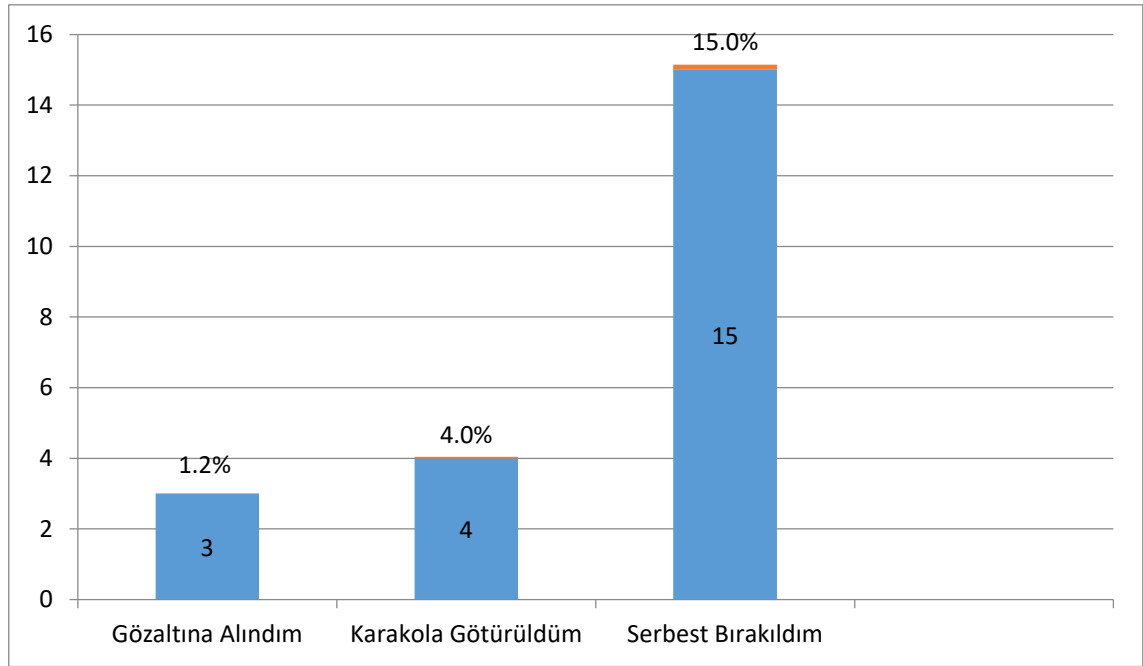
Şekil 39. Araştırmaya Katılan Bireylere “Eğer Geçti İse Günlük Hayatınız İle İlgili Mi Yoksa Sporla İlgili Miydi?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

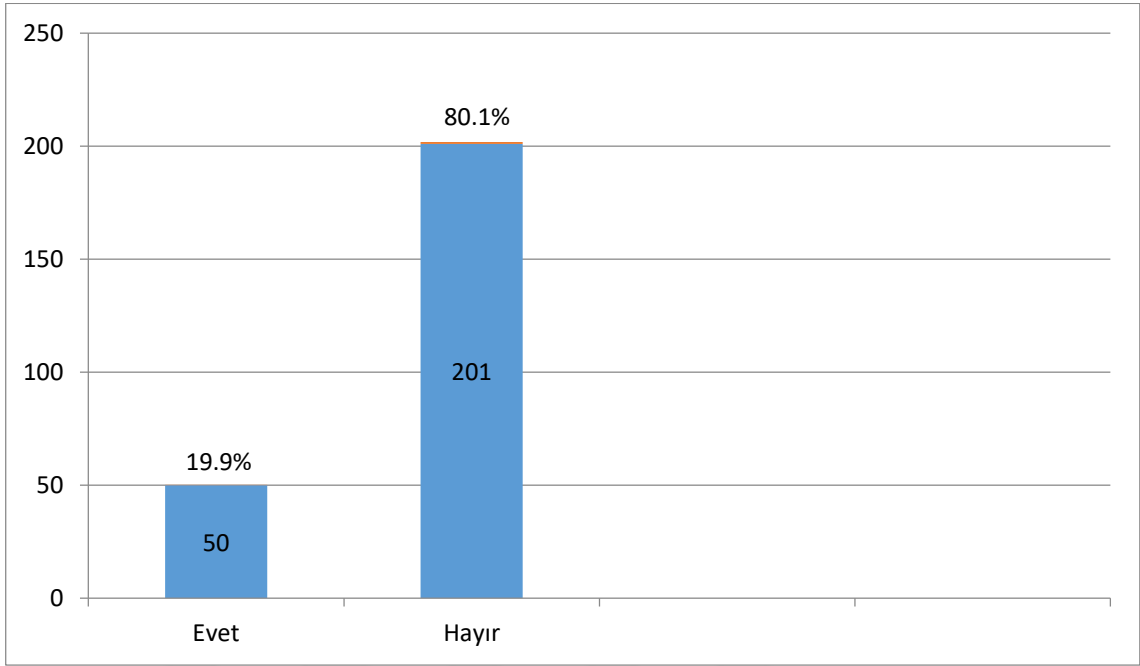
Araştırmaya katılan bireylerin adli vaka türü dağılımı incelendiğinde; “Günlük Hayatım İle İlgili” grubu 17 kişi ile %7.2 oran ile en yüksek grubu oluştururken; bunu sırası ile “Sporla İlgili” grubu 4 kişi ile %1.6, “Her İkisi” grubu ise 1 kişi ile %0.4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 40. Araştırmaya Katılan Bireylere “Adli Olay Sonunda Ne Oldu?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

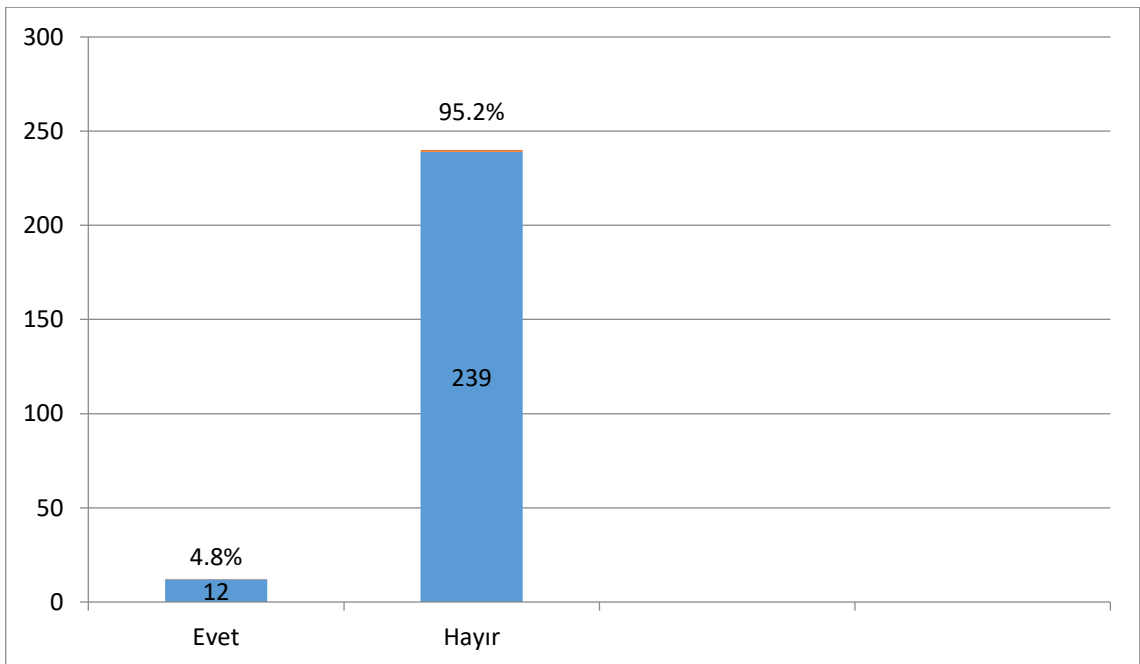
Araştırmaya katılan bireylere “Adli Olay Sonunda Ne Oldu?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımına bakıldığında; “Serbest Bırakıldım” grubu 15 kişi ile %6.4 oran ile en çok grubu oluştururken, bunu sırası ile “Karakola Götürüldüm” grubu 4 kişi ile %1.6, “Gözaltına Alındım” grubu ise 3 kişi ile %1.2 oran ile en düşük grubu oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 41. Araştırmaya Katılan Bireylerin Sigara Kullanma Durumuna Göre Dağılımı

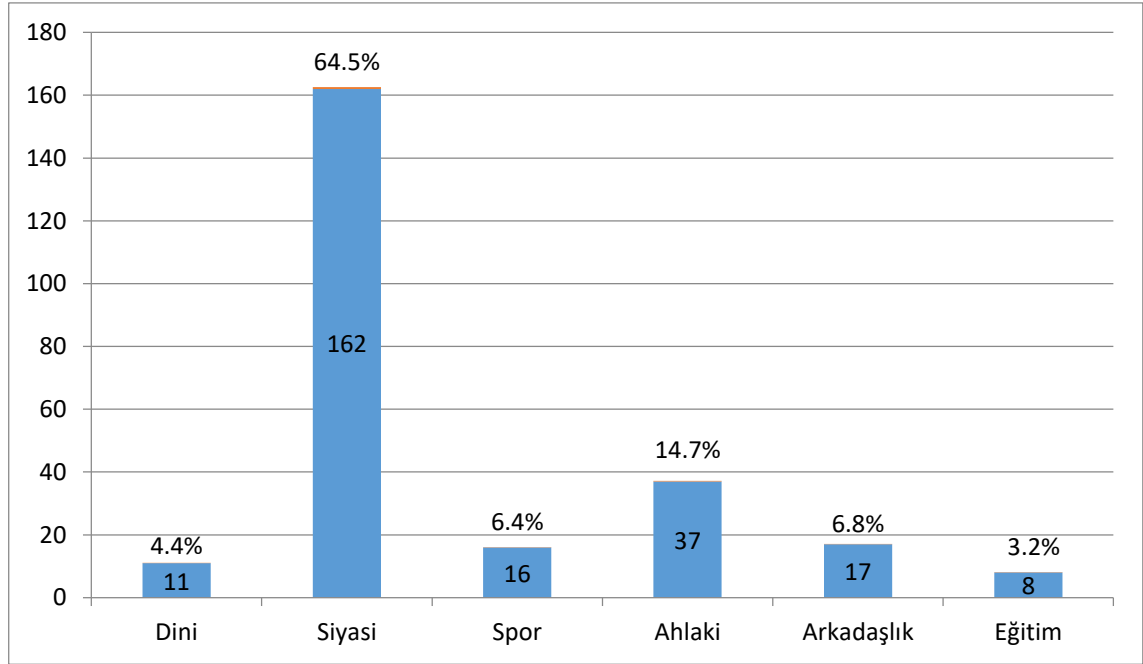
Araştırmaya katılan bireylerin sigara kullanma dağılımına bakıldığında; “Hayır” grubu 201 kişi ile %80.1 oran ile en yüksek oranı oluştururken, “Evet” grubu ise 50 kişi ile %19.9 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 42. Araştırmaya Katılan Bireylerin Alkol Kullanma Durumuna Göre Dağılımı

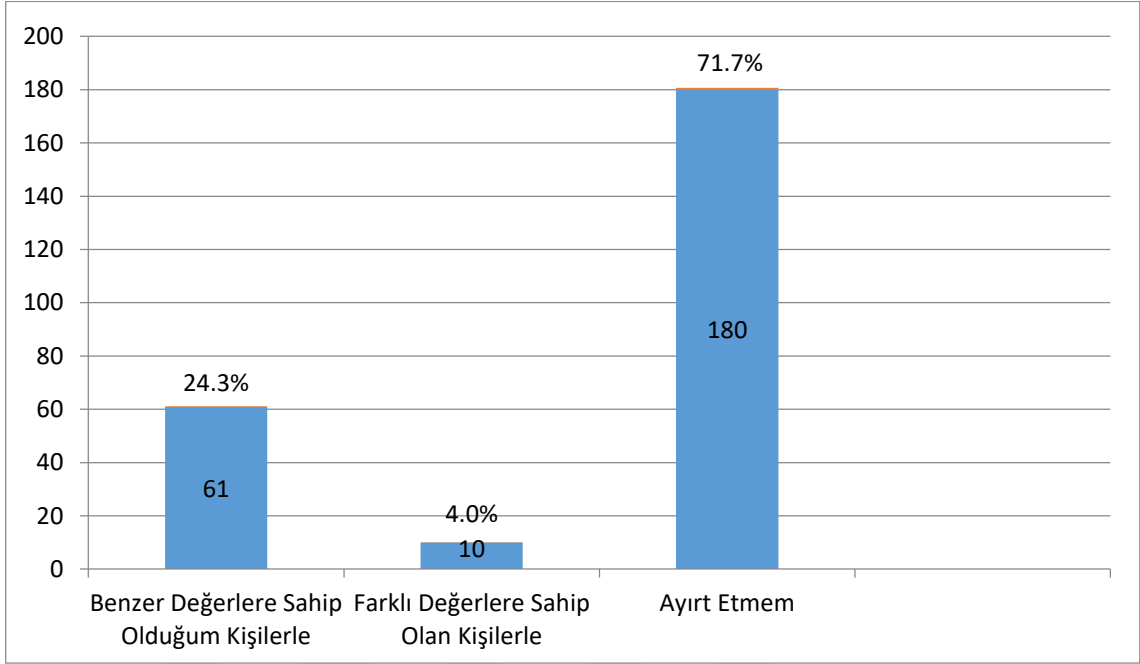
Araştırmaya katılan bireylerin “Alkol Kullanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Hayır” grubu 239 kişi ile %95.2 oran ile en yüksek grubu oluşturduğu, “Evet” grubu ise 12 kişi ile %4.8 oran ile en düşük grubu oluşturduğu belirlenmiştir.

Şekil 43. Araştırmaya Katılan Bireylere “Çevrenizdeki Kişilerle En Çok Hangi Konularda Anlaşamazsınız?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

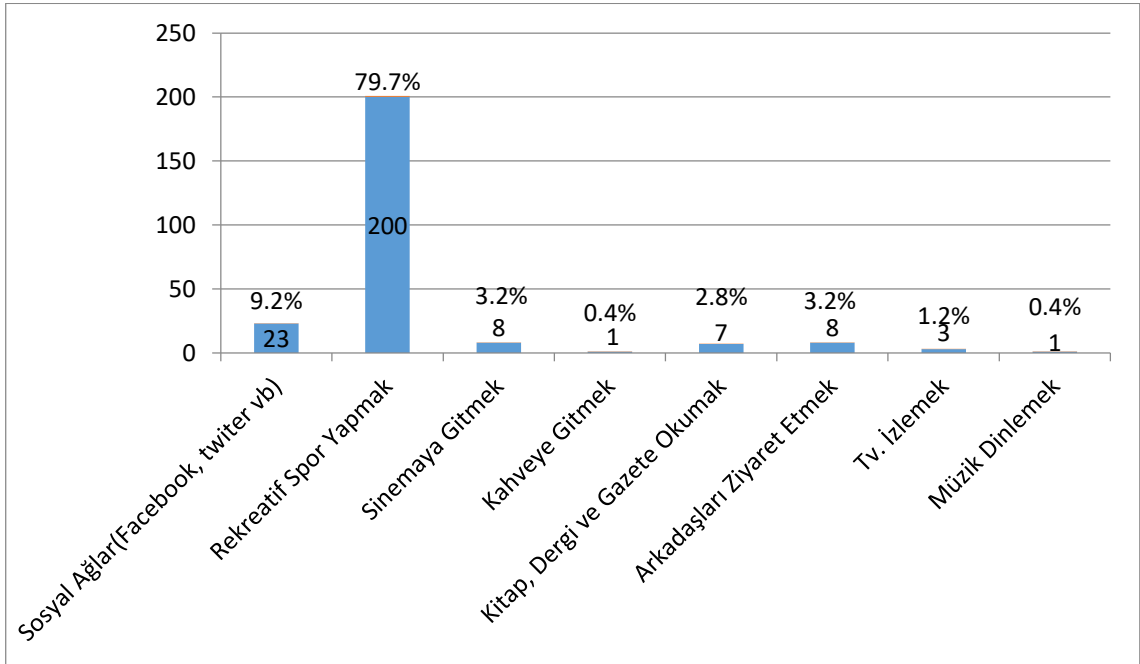
Araştırmaya katılan bireylerin “Çevrenizdeki Kişilerle En Çok Hangi Konuda Anlaşamazsınız?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Siyasi” grubu 162 kişi ile %64.5 oran ile en yüksek grubu oluştururken bunu sırası ile “Ahlaki” grubu 37 kişi ile %14.7, “Arkadaşlık” grubu 17 kişi ile %6.8, “Spor” grubu 16 kişi ile %6.4, “Dini” grubu 11 kişi ile %4.4, “Eğitim” grubu ise 8 kişi ile %3.2 oran ile en düşük grubu oluşturduğu saptanmıştır.

Şekil 44. Araştırmaya Katılan Bireylere “Sosyal İlişkilerinizi Daha Çok Kimlerle Sürdürüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

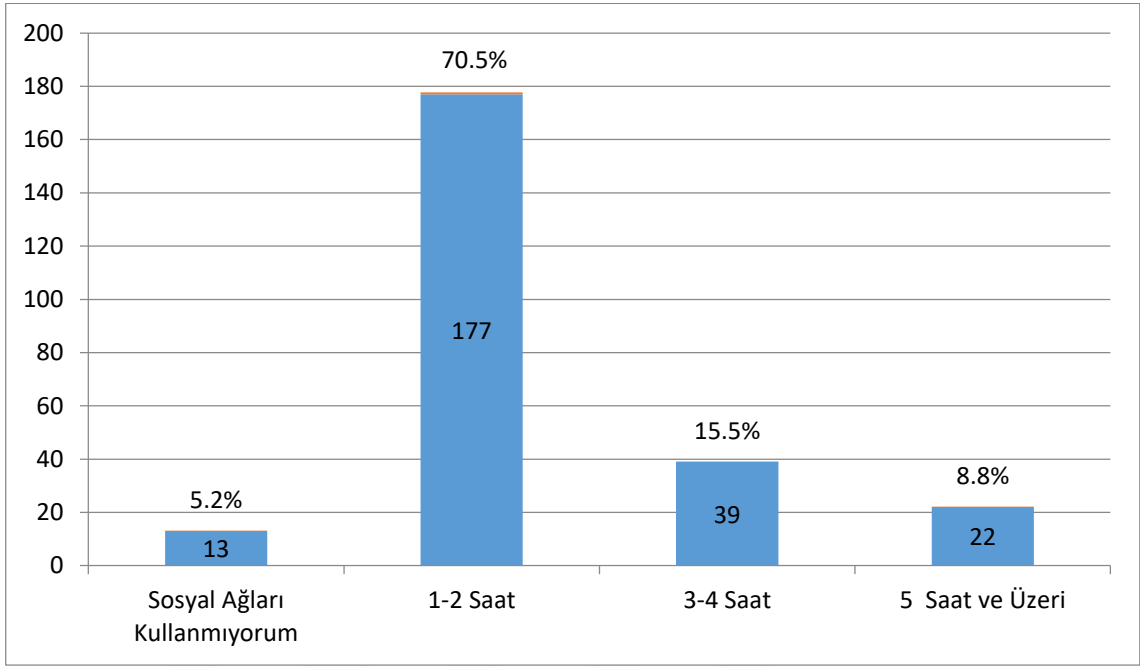
Araştırmaya katılan bireylerin “Sosyal İlişkilerinizi Daha Çok Kimlerle Sürdürüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Ayırt Etmem” grubu 180 kişi ile %71.7 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Benzer Değerlere Sahip Olduğum Kişilerle” grubu 61 kişi ile %24.3, “Farklı Değerlere Sahip Olan Kişilerle” grubu ise 10 kişi ile %4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 45. Araştırmaya Katılan Bireylere “Daha Çok Hangi Sosyal Faaliyetlerde Bulunursunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

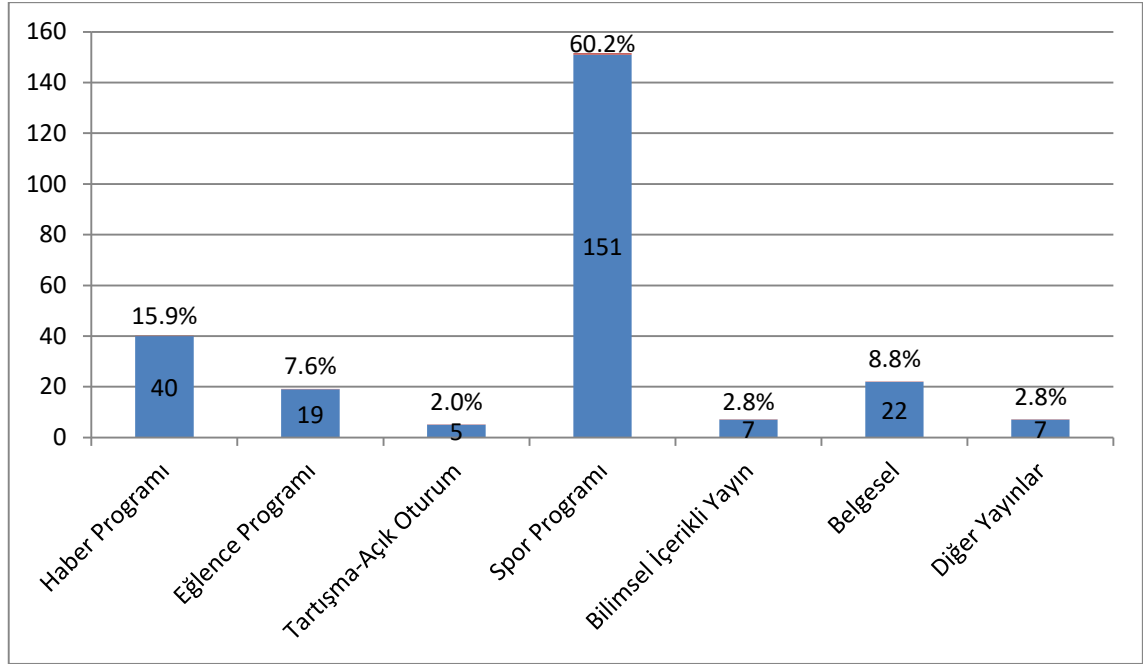
Araştırmaya katılan bireylerin sosyal faaliyet dağılımına bakıldığında; “Rekreatif Spor Yapmak” grubu 200 kişi ile %79.7 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Sosyal Ağlar” grubu 23 kişi ile %9.2, “Sinemaya Gitmek” ve “Arkadaşları Ziyaret Etmek” grubu 8 kişi ile %3.2, “Kitap, Dergi ve Gazete Okumak” grubu 7 kişi ile %2.8, “Kahveye Gitmek” ve “Müzik Dinlemek” grubu ise 1’er kişi ile %0.4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu belirlenmiştir.

Şekil 46. Araştırmaya Katılan Bireylere “Sosyal Ağlarda Günlük Ortalama Kaç Saat Vakit Ayırıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

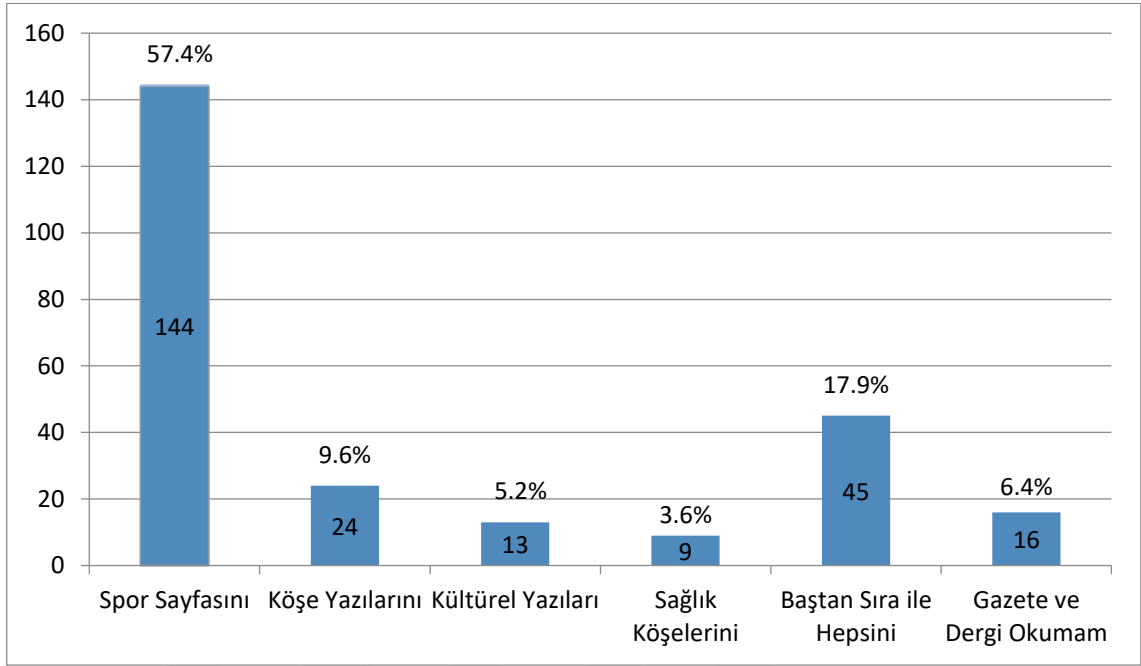
Araştırmaya katılan bireylerin sosyal ağlarda harcanan zaman dağılımına bakıldığında; “1-2 Saat” grubu 177 kişi ile %70.5 oran ile en yüksek grubu oluştururken bunu sırası ile “3-4 Saat” grubu 39 kişi ile %15.5, “5 Saat ve Üzeri” grubu 22 kişi ile %8.8, “Sosyal Ağları Kullanmıyorum” grubu 13 kişi ile %5.2 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 47. Araştırmaya Katılan Bireylere “Televizyon ve Radyoda Daha Çok Hangi Programları İzliyor veya Dinliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan bireylerin “TV ve Radyoda Daha Çok Hangi Programları İzliyor Veya Dinliyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Spor Programı” grubu 151 kişi ile %60.2 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Haber Programı” grubu 40 kişi ile %15.9, “Belgesel” grubu 22 kişi ile %8.8, “Eğlence Programı” grubu 19 kişi ile %7.6, “Bilimsel İçerikli Yayın” ve “Diğer Yayınlar” grubu 7 kişi ile %2.8, “Tartışma-Açık Oturum” grubu 5 kişi ile %2 oran ile en düşük grubu oluşturduğu görülmüştür.

Şekil 48. Araştırmaya Katılan Bireylere “Gazete ve Dergilerde Daha Çok Hangi Yazıları Okursunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan bireylerin “Gazete ve Dergilerde Daha Çok Hangi Yazıları Okursunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Spor Sayfası” grubu 144 kişi ile %57.4 oran ile en yüksek grubu oluştururken bunu sırası ile “Baştan Sıra İle Hepsini Okurum” grubu 45 kişi ile %17.9, “Köşe Yazıları” grubu 24 kişi ile %9.6, “Gazete ve Dergi Okumam” grubu 16 kişi ile %6.4, “Kültürel Yazıları” grubu 13 kişi ile %5.2, “Sağlık Köşelerini” grubu 9 kişi ile %3.6 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Yaş ile Aylık Gelir Arasındaki Ki-Kare Testi

		Aylık Gelir						Toplam	
		1250 ve altı	1251-2000	2001-2500	2501 - 3000	3001 ve 5000	5001 ve üzeri		
Yaş	20-24	f	28	41	14	6	7	5	101
		% Yaşınız	27.7%	40.6%	13.9%	5.9%	6.9%	5.0%	100%
		% Aylık Gelir	90.3%	78.8%	45.2%	17.1%	13.2%	10.2%	40.2%
	25-28	f	1	6	11	9	13	5	45
		% Yaşınız	2.2%	13.3%	24.4%	20.0%	28.9%	11.1%	100%
		% Aylık Gelir	3.2%	11.5%	35.5%	25.7%	24.5%	10.2%	17.9%
	29 ve üzeri	f	2	5	6	20	33	39	105
		% Yaşınız	1.9%	4.8%	5.7%	19.0%	31.4%	37.1%	100%
		% Aylık Gelir	6.5%	9.6%	19.4%	57.1%	62.3%	79.6%	41.8%
Toplam	f	31	52	31	35	53	49	251	
	% Yaşınız	12.4%	20.7%	12.4%	13.9%	21.1%	19.5%	100%	
	% Aylık Gelir	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	

$$sd=10, \chi^2=128.25, p=0.00<0.05$$

Ki – kare testi analiz edilirken sonuçların doğru bir şekilde açıklanabilmesi için beklenen değerlerin her bir hücrede 5’den daha büyük olması gerekir. Yoksa test istatistiği aşırı düzeyde büyüyeceğinden H_0 hipotezi ret edilecektir. Böyle bir durumda Fisher exact testinin uygulanması doğru neticelere ulaşılması bakımından uygulanabilecek bir yöntem iken, yeni verilerin elde edilmesi ikinci bir yöntem olabilir. Diğer bir yöntem de ise; kullanılan değişkende ikiden fazla grup varsa ve gruplardan birine az sayıda gözlem düşüyorsa grupların birleştirilmesi de önerilebilir (204).

Yapılan tabloda gözlem sayısı az olan gruplar birleştirilerek analizler yapılmıştır. Yaş ile aylık gelir arasındaki ilişkiye ait ki-kare testi sonuçları incelendiğinde; geliri yüksek olan güreşçilerin çoğunlukla 29 yaş ve üzerinde olduğu, geliri daha düşük olan güreşçilerin ise çoğunlukla 20-24 yaş aralığındaki kişilerden oluştuğu görülmektedir. Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda da güreşçilerin yaşı ile aylık gelirleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir [$\chi^2=128.25, p=0.00<0.05$].

Tablo 4. Yaş ile Eğitim Durumu Arasındaki Ki-Kare Testi

		Eğitim Durumu			Toplam	
		Lise	Üniversite	Lisansüstü		
Yaş	20-24	f	15	82	4	101
		% Yaş	14.9%	8.2%	4.0%	100%
		% Eğitim Durumu	42.9%	40.0%	36.4%	40.2%
	25-28	f	4	40	1	45
		% Yaş	8.9%	88.9%	2.2%	100%
		% Eğitim Durumu	11.4%	19.5%	9.1%	17.9%
	29 ve üzeri	f	16	83	6	105
		% Yaş	15.2%	79.0%	5.7%	100%
		% Eğitim Durumu	45.7%	40.5%	54.5%	41.8%
Toplam	f	35	205	11	251	
	% Yaş	13.9%	81.7%	4.4%	100%	
	% Eğitim Durumu	100%	100%	100%	100%	

$sd=4, \chi^2=2.33, p=0.67>0.05$

Tabloda gözlem sayısı az olan gruplar birleştirilerek analiz edilmiştir. Yaş ile eğitim durumu arasındaki ilişkiye ait Ki Kare testi sonucunda; güreşçilerin yaşı ile eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir [$\chi^2=2.33, p=0.67>0.05$].

Tablo 5. Yaş ile Güreş Başarısı Arasındaki Ki-Kare Testi

		Güreş Başarısı				Toplam	
		Derecem Yok	Türkiye Şampiyonu	Avrupa Şampiyonu	Dünya Şampiyonu		
Yaş	20-24	f	15	80	4	2	101
		% Yaş	14,9%	79,2%	4,0%	2,0%	100%
		% Güreş Başarısı	68,2%	44,0%	14,3%	10,5%	40,2%
	25-28	f	2	33	8	2	45
		% Yaş	4.4%	73.3%	17.8%	4.4%	100%
		% Güreş Başarısı	9.1%	18.1%	28.6%	10.5%	17.9%
	29 ve üzeri	f	5	69	16	15	105
		% Yaş	4.8%	65.7%	15.2%	14.3%	100%
		% Güreş Başarısı	22.7%	37.9%	57.1%	78.9%	41.8%
Toplam	f	22	182	28	19	251	
	% Yaş	8.8%	72.5%	11.2%	7.6%	100%	
	% Güreş Başarısı	100%	100%	100%	100%	100%	

$sd=6, \chi^2=27.48, p=0.00<0.05$

Tabloda gözlem sayısı az olan gruplar birleştirilerek analizler elde edilmiştir. Yaş ile güreş başarısı arasındaki Ki Kare testi analizinde; güreş başarısı yüksek olan güreşçilerin çoğunlukla 29 yaş ve üzerinde olduğu, güreş başarısı daha düşük olan güreşçilerin ise çoğunlukla 20-24 yaş aralığındaki kişilerden oluştuğu görülmektedir. Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda da güreşçilerin yaşı ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir [$\chi^2=27.48, p=0.00<0.05$].

Tablo 6. Eğitim Durum ile Aylık Gelir Arasındaki Ki-Kare Testi

		Aylık Gelir						Toplam	
		1250 ve altı	1251-2000	2001-2500	2501 - 3000	3001 ve 5000	5001 ve üzeri		
Eğitim Durumu	Lise	f	8	8	4	5	6	4	35
		% Eğitim Durumu	22.9%	22.9%	11.4%	14.3%	17.1%	11.4%	100%
		% Aylık Gelir	25.8%	15.4%	12.9%	14.3%	11.3%	8.2%	13.9%
	Üniversite	f	21	42	26	29	46	41	205
		% Eğitim Durumu	10.2%	20.5%	12.7%	14.1%	22.4%	20.0%	100%
		% Aylık Gelir	67.7%	80.8%	83.9%	82.9%	86.8%	83.7%	81.7%
	Lisansüstü	f	2	2	1	1	1	4	11
		% Eğitim Durumu	18.2%	18.2%	9.1%	9.1%	9.1%	36.4%	100%
		% Aylık Gelir	6.5%	3.8%	3.2%	2.9%	1.9%	8.2%	4.4%
	Toplam	f	31	52	31	35	53	49	251
		% Eğitim Durumu	12.4%	20.7%	12.4%	13.9%	21.1%	19.5%	100%
		% Aylık Gelir	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

$sd=10, \chi^2=8.60, p=0.57>0.05$

Tabloda gözlem sayısı az olan gruplar birleştirilerek analizleri yapılmıştır. Eğitim durumu ile aylık gelir arasındaki ait Ki Kare testi sonuçları incelendiğinde; güreşçilerin eğitim durumu ile aylık gelir arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir [$\chi^2=8.60, p=0.57>0.05$].

Tablo 7. Güreşe Başlama Yaşı ile Güreş Başarısı Arasındaki Ki-Kare Testi

		Güreş Başarısı				Toplam	
		Derecem	Türkiye	Avrupa	Dünya		
		Yok	Şampiyonu	Şampiyonu	Şampiyonu		
Güreş Başlama Yaşı	5-8	f	1	24	3	2	30
		% Güreşe Başlama Yaşı	3.3%	80.0%	10.0%	6.7%	100%
		% Güreş Başarısı	4.5%	13.2%	10.7%	10.5%	12.0%
	9-12	f	19	153	23	17	212
		% Güreşe Başlama Yaşı	9.0%	72.2%	10.8%	8.0%	100%
		% Güreş Başarısı	86.4%	84.1%	82.1%	89.5%	84.5%
13-16	f	2	5	2	0	9	
	% Güreşe Başlama Yaşı	22.2%	55.6%	22.2%	0.0%	100%	
	% Güreş Başarısı	9.1%	2.7%	7.1%	0.0%	3.6%	
Toplam	f	22	182	28	19	251	
	% Güreşe Başlama Yaşı	8.8%	72.5%	11.2%	7.6%	100%	
	% Güreş Başarısı	100%	100%	100%	100%	100%	

$sd=6, \chi^2=5.28, p=0.51>0.05$

Tabloda gözlem sayısı az olan gruplar birleştirilerek analizleri elde edilmiştir. Güreşe başlama yaşı ile güreş başarısı arasındaki Ki Kare testine bakıldığında; güreşçilerin güreşe başlama yaşı ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir [$\chi^2=5.28, p=0.51>0.05$].

Tablo 8. Güreşe Ayrılan Zaman ile Güreş Başarısı Arasındaki Ki-Kare Testi

		Güreş Başarısı				Toplam	
		Derecem Yok	Türkiye Şampiyonu	Avrupa Şampiyonu	Dünya Şampiyonu		
Güreşe Ayrılan Zaman	Haftada 1-2 gün	f	1	10	1	13	
		% Güreşe Ayrılan Zaman	7.7%	76.9%	7.7%	7.7%	100%
		% Güreş Başarısı	4.5%	5.5%	3.6%	5.3%	5.2%
	Haftada 3-5 gün	f	7	57	8	2	74
		% Güreşe Ayrılan Zaman	9.5%	77.0%	10.8%	2.7%	100%
		% Güreş Başarısı	31.8%	31.3%	28.6%	10.5%	29.5%
	Haftada 6-7 gün	f	14	115	19	16	164
		% Güreşe Ayrılan Zaman	8.5%	70.1%	11.6%	9.8%	100%
		% Güreş Başarısı	63.6%	63.2%	67.9%	84.2%	65.3%
Toplam	f	22	182	28	19	251	
	% Güreşe Ayrılan Zaman	8.8%	72.5%	11.2%	7.6%	100%	
	% Güreş Başarısı	100%	100%	100%	100%	100%	

$sd=6, \chi^2=3.97, p=0.68>0.05$

Tabloda gözlem sayısı az olan gruplar birleştirilerek analiz edilmiştir. Güreşe ayrılan zaman ile güreş başarısı arasındaki Ki Kare testi incelendiğinde; güreşçilerin güreşe ayrılan zaman ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır [$\chi^2=3.97, p=0.68>0.05$].

Tablo 9. Aylık Gelir ile Yaşanılan Çevre Arasındaki Ki-Kare Testi

		Yaşanılan Çevre			Toplam	
		Köy, Kasaba veya İlçe				
		Şehir	Büyükşehir			
Aylık Gelir	1250 ve altı	f	3	19	9	31
		% Aylık Gelir	9.7%	61.3%	29.0%	100%
		% Yaşanılan Çevre	13.6%	21.8%	6.3%	12.4%
	1251- 2000	f	5	22	25	52
		% Aylık Gelir	9.6%	42.3%	48.1%	100%
		% Yaşanılan Çevre	22.7%	25.3%	17.6%	20.7%
	2001- 2500	F	3	6	22	31
		% Aylık Gelir	9.7%	19.4%	71.0%	100%
		% Yaşanılan Çevre	13.6%	6.9%	15.5%	12.4%
	2501 - 3000	f	5	11	19	35
		% Aylık Gelir	14.3%	31.4%	54.3%	100%
		% Yaşanılan Çevre	22.7%	12.6%	13.4%	13.9%
	3001 ve 5000	f	5	16	32	53
		% Aylık Gelir	9.4%	30.2%	60.4%	100%
		% Yaşanılan Çevre	22.7%	18.4%	22.5%	21.1%
	5001 ve üzeri	f	1	13	35	49
		% Aylık Gelir	2.0%	26.5%	71.4%	100%
		% Yaşanılan Çevre	4.5%	14.9%	24.6%	19.5%
Toplam	f	22	87	142	251	
	% Aylık Gelir	8.8%	34.7%	56.6%	100%	
	% Yaşanılan Çevre	100%	100%	100%	100%	

$sd=10, \chi^2=22.57, p=0.01<0.05$

Tabloda gözlem sayısı az olan gruplar birleştirilerek analizleri elde edilmiştir. Aylık gelir ile yaşanılan çevre arasındaki Ki Kare testi sonucuna bakıldığında; yaşanılan çevre düzeyi büyükşehir olan güreşçilerin çoğunlukla 3001- ve 5000 TL aylık gelirlerinin olduğu, yaşanılan çevre düzeyi köy-kasaba ve ilçe olan güreşçilerin ise çoğunlukla aylık geliri 1251-2000 TL olan kişilerden oluştuğu görülmektedir. Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda da güreşçilerin aylık gelir ile yaşanılan çevre arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir [$\chi^2=22.57, p=0.01<0.05$].

Tablo 10. Eğitim Durumu ile Baba Eğitim Durumu Arasındaki Ki-Kare Testi

		Baba Eğitim Durumu						Toplam
		Okur- Yazar değil	Okur- Yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	
Lise	f	1	5	16	9	4	0	35
	% Eğitim Durumu	2.9%	14.3%	45.7%	25.7%	11.4%	0.0%	100%
	% Baba Eğitim Durumu	11.1%	35.7%	18.2%	25.0%	5.3%	0.0%	13.9%
Eğitim Durumu Üniversite	f	8	9	67	24	69	28	205
	% Eğitim Durumu	3.9%	4.4%	32.7%	11.7%	33.7%	13.7%	100%
	% Baba Eğitim Durumu	88.9%	64.3%	76.1%	66.7%	92.0%	96.6%	81.7%
Lisansüstü	f	0	0	5	3	2	1	11
	% Eğitim Durumu	0.0%	0.0%	45.5%	27.3%	18.2%	9.1%	100%
	% Baba Eğitim Durumu	0.0%	0.0%	5.7%	8.3%	2.7%	3.4%	4.4%
Toplam	f	9	14	88	36	75	29	251
	% Eğitim Durumu	3.6%	5.6%	35.1%	14.3%	29.9%	11.6%	100%
	% Baba Eğitim Durumu	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

$$sd=10 \chi^2=23.99, p=0.01<0.05$$

Tabloda gözlem sayısı az olan gruplar birleştirilerek analizleri yapılmıştır. Eğitim Durumu ile baba eğitim durumu arasındaki Ki Kare testi incelendiğinde; baba eğitim durumu yüksek olan güreşçilerin çoğunlukla üniversite mezunu olduğu, baba eğitim durumu daha düşük olan güreşçilerin ise çoğunlukla lise mezunu kişilerden oluştuğu görülmektedir. Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda da güreşçilerin eğitim durumu ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür [$\chi^2=23.99, p=0.01<0.05$].

Tablo 11. Eğitim Durumu ile Anne Eğitim Durumu Arasındaki Ki-Kare Testi

		Anne Eğitim Durumu						Toplam	
		Okur- Yazar değil	Okur- Yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite		
Eğitim Durumu	Lise	f	9	4	19	3	0	0	35
		% Eğitim Durumu	25.7%	11.4%	54.3%	8.6%	0.0%	0.0%	100%
		% Anne Eğitim Durumu	24.3%	16.7%	12.3%	15.0%	0.0%	0.0%	13.9%
Eğitim Durumu	Üniversite	f	26	19	129	16	13	2	205
		% Eğitim Durumu	12.7%	9.3%	62.9%	7.8%	6.3%	1.0%	100%
		% Anne Eğitim Durumu	70.3%	79.2%	83.8%	80.0%	92.9%	10.0%	81.7%
Eğitim Durumu	Lisansüstü	f	2	1	6	1	1	0	11
		% Eğitim Durumu	18.2%	9.1%	54.5%	9.1%	9.1%	0.0%	100%
		% Anne Eğitim Durumu	5.4%	4.2%	3.9%	5.0%	7.1%	0.0%	4.4%
Toplam		f	37	24	154	20	14	2	251
		% Eğitim Durumu	14.7%	9.6%	61.4%	8.0%	5.6%	0.8%	100%
		% Anne Eğitim Durumu	100%	100%	100%	100%	100,0	100%	100%

$sd=10$ $\chi^2=7.35$, $p=0.72>0.05$

Tabloda gözlem sayısı az olan gruplar birleştirilerek analizleri yapılmıştır. Eğitim Durumu ile anne eğitim durumu arasındaki Ki Kare testi incelendiğinde; güçsüzlerin eğitim durumu ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır [$\chi^2=7.35$, $p0.72>0.05$].

Tablo 12. Güreş Başarısı ile Güreş Stili Arasındaki Ki-Kare Testi

		Güreş Stili			
		Serbest	Grekoromen	Toplam	
Güreş Başarısı	Derecem Yok	f	13	9	22
		% Güreş Başarısı	59.1%	40.9%	100%
		% Güreş Stili	8.6%	9.1%	8.8%
	Türkiye Şampiyonu	f	113	69	182
		% Güreş Başarısı	62.1%	37.9%	100%
		% Güreş Stili	74.3%	69.7%	72.5%
	Avrupa Şampiyonu	f	19	9	28
		% Güreş Başarısı	67.9%	32.1%	100%
		% Güreş Stili	12.5%	9.1%	11.2%
	Dünya Şampiyonu	f	7	12	19
		% Güreş Başarısı	36.8%	63.2%	100%
		% Güreş Stili	4.6%	12.1%	7.6%
	Toplam	f	152	99	251
		% Güreş Başarısı	60.6%	39.4%	100%
		% Güreş Stili	100%	100%	100%

$$sd=3 \chi^2=5.30, p=0.15>0.05$$

Tabloda gözlem sayısı az olan gruplar birleştirilerek analizleri elde edilmiştir. Güreş Başarısı ile anne güreş stili arasındaki ilişkiye ait Ki Kare testi sonuçları incelendiğinde; güreş başarısı ile güreş stili arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır [$\chi^2=5.30, p=0.15>0.05$].

5. TARTIŞMA

Yapılan çalışmada; “Güreş Eğitim Merkezleri’nde Eğitim Alan Sporcuların Sosyoekonomik Yapılarının Araştırılması” amaçlanmıştır. Tartışma bölümünde; çalışma örnekleminde elde edilen verilerin analiz sonuçları ile daha önce sosyoekonomik ve diğer alanlarda yapılan çalışmalar ile karşılaştırılıp, tartışılmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin yaş dağılımı incelendiğinde; 20-24 yaş grubu 101 kişi ile %40.2 oran ile en fazla grubu oluştururken, bunu sırası ile 33 ve üzeri yaş gurubu 65 kişi ile %25.9, 25-28 yaş grubu 45 kişi ile %17.9, 29-32 yaş grubu ise 40 kişi ile %15.9 oran ile en az grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 1).

Araştırmaya katılan bireylerin meslek dağılımı incelendiğinde; “Sporcu” grubu 126 kişi ile %50.2 oranı ile en fazla grubu oluştururken, bunu sırası ile “Antrenör” grubu 84 kişi ile %33.5, “Beden Eğitimi Öğretmeni” grubu 30 kişi ile %12, “Diğer” grubu 5 kişi ile %2, “Spor Uzmanı” grubu 4 kişi ile %1.6, “Spor Yöneticisi” ve “Akademisyen” grubu ise 1’er kişi ile %0.4 oran ile en az grubu oluşturduğu saptanmıştır (Şekil 3). Çalışmada; mesleği “Sporcu” olanların oranı %50.2 olduğu, yaşa bağlı olarak sporculuk kariyerleri bittiğinde bu oranın daha düşeceği düşünülmektedir. Çünkü çalışma örnekleminde 20-24 yaş grubu 101 kişi ile %40.2 oran ile en fazla grubu oluşturmaktadır (Şekil 1). Bu yaş grubundaki güreşçilerin eğitim hayatları ve sporculuk kariyerleri devam etmektedir. Yaşa bağlı olarak eğitim hayatları ve sporculuk kariyerleri bittiğinde mesleklerinin değişeceği öngörülmektedir. Güreş Eğitim Merkezlerinde eğitim alan sporcuların aktif sporculuk hayatları sona erdiğinde meslek olarak daha çok Antrenörlük ve Beden Eğitimi Öğretmenliği yaptıkları tespit edilmiştir. Daha çok kendi alanları ile ilgili meslekleri tercih ettikleri görülmüştür.

Araştırmaya katılan bireylerin eğitim düzeyleri incelendiğinde; “Lisans” grubu %81.7 oran ile en fazla grubu oluştururken; bunu sıra ile “Lise” grubu %13.9, “Yüksek Lisans” grubu %4, “Doktora” grubu ise %0.4 oran ile en az grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 5). Dağdeviren tarafından yapılan çalışmada; Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde güreş yapan sporcuların eğitim düzeyleri incelendiğinde, ortaokul %51.7’lik oranla en fazla, ilkokul %7.6, lise % 20, Lisans %19.3 ve lisansüstü ise %1.4’lük oranla en az olduğu tespit edilmiştir (207). Göktepe tarafından yapılan çalışmada; kadın futbolcuların eğitim düzeylerine bakıldığında, % 72.6’sı “Lise” % 15.8’i “Lisans”, %

11.6'sı da "ilköğretimde" öğrenim gören kişilerden oluşmaktadır (205). Kanbur tarafından yapılan araştırmada; elit kadın voleybolcuların eğitim durumları incelendiğinde, Lisans mezunlarının oranı %67.1, Lise mezunlarının oranı%31.4, Lisansüstü mezunlarının oranı %1.4 olduğu tespit edilmiştir (206). Doğukan tarafından yapılan çalışmada; Sporcu Eğitim Merkezleri'nde çalışan müdür ve antrenörlerin eğitim düzeylerine bakıldığında, ilköğretim %0.6, lise %15.7, önlisans %10.7, Lisans %64.1, Lisansüstü %9.4 olduğu tespit edilmiştir (208). TÜİK, Ulusal Eğitim İstatistikleri 2008-2018 veri tabanını incelediğinde, 2018 yılına ait nüfusun %22.4 erkek %17.5'i kadın ortalamada ise %19.9'un lisan mezunu olduğu görülmüştür (209). Güreş Eğitim Merkezi'nde eğitim alan sporcuların eğitim düzeyleri ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde güreş yapan sporcuların, kadın futbolcuların, kadın voleybolcuların, Sporcu Eğitim Merkezleri'nde çalışan müdür ve antrenörlerin ve Türkiye nüfusunun lisans eğitim durumları karşılaştırıldığında, Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların eğitim düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan çalışmalar ile paralellik göstermemektedir. Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların Lisans eğitim düzeylerinin yüksek olmasının sebebi; çoğunun milli sporcu ve spor altyapılarının iyi olması ve bu nedenle Spor Fakültelerini kazanmalarının daha kolay olduğu düşünülmektedir.

Eğitim Durumu ile baba eğitim durumu arasındaki Ki Kare testi incelendiğinde; baba eğitim durumu yüksek olan güreşlerin çoğunlukla üniversite mezunu olduğu, baba eğitim durumu daha düşük olan güreşlerin ise çoğunlukla lise mezunu kişilerden oluştuğu görülmektedir. Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda da güreşçilerin eğitim durumu ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür [$\chi^2=23.99$, $p0.01<0.05$] (Tablo 10). Babanın eğitim düzeyi, çocuğun eğitim düzeyini etkilediği söylenilebilir. Eğitim Durumu ile anne eğitim durumu arasındaki Ki Kare testi incelendiğinde; güreşçilerin eğitim durumu ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır [$\chi^2=7.35$, $p0.72>0.05$] (Tablo 11). Annenin Eğitim düzeyi, çocuğun eğitim düzeyini etkilemediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan bireylerin güreşteki başarı durumu incelendiğinde; "Türkiye Şampiyonu" 182 kişi ile %72.5 oran ile en fazla grubu oluştururken; bunu takiben "Avrupa Şampiyonu" 28 kişi ile %11.2, "Derecem Yok" 22 kişi ile %8.8, "Dünya Şampiyonu" 18 kişi ile %7.2, "Olimpiyat Şampiyonu" ise 1 kişi ile %0.4 oran ile ez grubu temsil ettiği görülmüştür (Şekil 10). Güreşe başlama yaşı ile güreş başarısı arasındaki Ki

Kare testine bakıldığında; güreşçilerin güreşe başlama yaşı ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir [$\chi^2=5.28, p=0.51>0.05$] (Tablo 7). Pala tarafından yapılan araştırmada; boksörlerin “Spora Başlama Yaşları ile Sportif Başarıları Arasındaki İlişki”ye bakıldığında başarılı olan boksörlerin % 34.1 oranında, başarısız olan boksörlerin %42.4 oranında “11-13” yaş grubunda spora başladıkları görülmüştür. “Boksörlerin Ülke Derecelerine göre Spora Başlama Yaşları Ortalaması”, başarılı ülkelerde %44.8 oranında, başarısız ülkelerde % 38 oranında “11-13” yaş grubunda oldukları görülmüştür. Spora başlama yaşı ile sportif başarı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır [$\chi^2=2.885, p=0.577>0.05$] (210). Farklı branşta yapılan bu çalışma, çalışmamızı desteklemektedir.

Yaş ile güreş başarısı arasındaki Ki Kare testi analizinde; güreş başarısı yüksek olan güreşçilerin çoğunlukla 29 yaş ve üzerinde olduğu, güreş başarısı daha düşük olan güreşçilerin ise çoğunlukla 20-24 yaş aralığındaki kişilerden oluştuğu görülmektedir. Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda da güreşçilerin yaşı ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir [$\chi^2=27.48, p=0.00<0.05$] (Tablo 5). Connaughton, Wadey, Hanton ve Jones, tarafından yapılan çalışmada, yaş ile sporda zihinsel dayanıklılığın doğru orantılı olduğu buna göre yaşça büyük sporcuların zihinsel dayanıklılıklarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (211). Yapılan çalışmaya göre yaş arttıkça zihinsel dayanıklılığında (tecrübe) artacağını ve buna bağlı olarak başarının da artacağı söylenebilir.

Araştırmaya katılan bireylerin kaç yıl aktif güreş yaptıklarına dair veriler incelendiğinde; “9-12 Yıl” grubu 87 kişi ile %34.7 oranı ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “13-16 Yıl” grubu 69 kişi ile %27.5, “17-20 Yıl” grubu 46 kişi ile %18.3, “20 ve Üzeri Yıl” grubu 25 kişi ile %10, “5-8 Yıl” grubu ise 24 kişi ile %9.6 oran ile en düşük grubu oluşturmaktadır (Şekil 9). Alibaz ve ark. tarafından yapılan araştırmada; Taekwondo, Kick Boks ve Karate branşlarının spor yaşı incelendiğinde, Taekwondo 4-6 yıl %20, 7-9 yıl %42.5, 10 yıl ve üzeri %37.5, Kick-Boks 0-3 yıl %16.1, 4-6 yıl %38.7, 7-9 yıl %29, 10 yıl ve üzeri %16.1, Karate 0-3 yıl %31, 4-6 yıl %20.7, 7-9 yıl %27.6, 10 yıl ve üzeri %20,7 olduğu tespit edilmiştir (212). Çokta tarafından yapılan; Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi gören öğrencilerin kariyer planlama süreçlerinin incelenmesi çalışmasında, katılımcıların cinsiyet/yaş, bölüm, branş ve spor yaşı dağılımları incelendiğinde, 16’sı antrenörlük eğitimi, 15’i spor yöneticiliği ve 18’i ise rekreasyon bölümde eğitim hayatlarına devam etmektedirler. Katılanların % 54.5’nin (n

36) 21-23 yaş aralığında, %33 3'nün (n 22) futbol branşında olduğu ve % 40.9'unun (n 27) 6-8 yıl arası spor yaptığı görülmektedir (213). Güreş Eğitim Merkezlerinde eğitim alan sporcular ile Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi gören öğrencilerin, Taekwondo, Kick Boks ve Karate yapan sporcuların spor yaşı karşılaştırıldığında, Güreş Eğitim Merkezlerinde eğitim alan sporcuların daha uzun süre güreş yaptıkları görülmüştür. Yapılan çalışmalar birbirini desteklememektedir. Temel sebebi, örneklem gruplarının yaş dağılımı, spor yaşını etkilemiş olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin güreşi niçin tercih ettiklerine dair soruyu incelediğimizde; “Sevdiğim İçin” grubu %57.4 oranında en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Bölgemde Sevilen Bir Branş Olduğu İçin” grubu 62 kişi ile %24.7, “Güreşte Yetenekli Olduğumu Düşündüğüm İçin” grubu 26 kişi ile %10.4, “Ekonomik Nedenlerden” grubu ise 19 kişi ile %7.6 oran ile en düşük grubu oluşturduğu gözlemlenmiştir (Şekil 12). Dağdeviren tarafından yapılan araştırmada; Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde güreş yapan sporcuların branş tercih etme dağılımına bakıldığında; sevdiğim için, %72.4'lük oranla en fazla grubu oluştururken; fiziksel yapı olarak uygun olduğun için %12.4, ekonomik yönden avantajlı olduğu için %10.3, bölgemde sevilen bir branş olduğu için, %4'lik oranla en az gurubu oluşturduğu tespit edilmiştir (207). Yapılan her iki çalışmada da “Güreş Branşını Niçin Tercih Ettiniz?” sorusuna “Sevdiğim İçin” yanıtı her iki çalışmada da en yüksek oranı oluştururken, “Bölgemde Sevilen Bir Branş Olduğu İçin” yanıtında ise oran olarak farklılık görülmüştür. Sosyal çevrenin taşıdığı özellikler farklı sportif faaliyetlerin yapılmasına zemin hazırlamaktadır. Sosyal çevre olarak kabul ettiğimiz aile, okul, işyeri ve insan tarafından değerlendirilmiş, işlenmiş olan fiziki çevre koşulları, sportif faaliyetin hangi branşta yoğunlaştığına yol göstermektedir (72). Türkiye’de yapılan spor branşları ve spor oranı bölgeler arasında farklılık göstermektedir. Bu farklılıktan dolayı branş tercih etme oranının da farklılık göstermiş olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin güreşteki başarı durumu incelendiğinde; “Türkiye Şampiyonu” grubu 182 kişi ile %72.5 oran ile en fazla grubu oluştururken; bunu takiben “Avrupa Şampiyonu” grubu 28 kişi ile %11.2, “Derecem Yok” grubu 22 kişi ile %8.8, “Dünya Şampiyonu” 18 kişi ile %7.2, “Olimpiyat Şampiyonu” ise 1 kişi ile %0.4 oran ile ez grubu temsil ettiği görülmüştür (Şekil 10). Yaş ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir [$\chi^2=27.48$, $p0.00<0.05$]. Yaş ile güreş başarısı arasındaki Ki Kare testi analizinde; güreş başarısı yüksek olan güreşlerin çoğunlukla 29 yaş ve üzerinde

olduğu, güreş başarısı daha düşük olan güreşlerin ise çoğunlukla 20-24 yaş aralığındaki kişilerden oluştuğu görülmektedir (Tablo 5). Sporcuların yaşı spora katılımında hangi etkenlerin daha çok motive edici olduğu konusunda önemli rol oynamaktadır. Birçok genç sporcu için spora katılım, okuldan sonraki saatlerde yapılan ve daha az karmaşık bir uğraşı olarak görülmektedir. Yaş ilerledikçe tecrübe ve mücadele ruhu gelişir. Tecrübe ve mücadele ruhu geliştikçe spordaki başarıda artacaktır (214). Literatürdeki bilgi, yapılan çalışmayı desteklemektedir. Araştırmanın analizlerine göre yaş arttıkça güreş başarısının da artacağı söylenilebilir.

Araştırmaya katılan bireylere “Şimdi yine sporla ilgili bir branş seçme şansınız olsaydı, yine güreşi seçer miydiniz?” sorusuna verilen cevapları incelediğimizde; “Evet” grubu 176 kişi ile %70.1 oran ile en yüksek grubu oluştururken, “Hayır” grubu 39 kişi ile %15.5, “Kararsızım” grubu ise 36 kişi ile %14.3 oran ile en düşük grubu oluşturmaktadır (Şekil 14). Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcular seçilerek Güreş Eğitim Merkezlerine yerleştirilmektedirler. Seçilmiş sporcuların %30 oranının da “Hayır” ve “Kararsızım” yanıtlarının verilmesi problem olarak görülebilir. Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim aldıkları dönemlerde karşılaşılan problemler ve güreşteki başarı durumları bu oranı etkilemiş olabilir.

Araştırmaya katılan bireylerin doğum yerleri dağılımına bakıldığında; “İl” grubu 84 kişi ile %33.5 oran ile en fazla grubu oluştururken, bunu sırası ile “Köy” grubu 77 kişi ile %30.7, “İlçe” grubu 65 kişi ile %25.9, “Büyükşehir” grubu 16 kişi ile %6.4, “Kasaba” grubu ise 9 kişi ile %3.6 oran ile en az grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 18).

Araştırmaya katılan bireylerin şuan yaşadıkları çevre dağılımına bakıldığında; “Büyükşehir” grubu 142 kişi ile %56.6, oran ile en fazla grubu oluştururken, bunu izleyen diğer gruplar ise “Şehir” grubu 87 kişi ile %34.7, “İlçe” grubu 19 kişi ile %7.6, “Kasaba” grubu ise 2 kişi ile %0.8, “Köy” grubu ise 1 kişi ile %0.4 oran ile en az grubu oluşturduğu görülmüştür. (Şekil 19). Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların doğum yerlerine ve şuan yaşadıkları çevreye bakıldığında köy ve kasabadan büyükşehir ve şehirlere bir göçün olduğu görülmüştür. Aktif sporculuk hayatları sona erdiğinde yaşamlarını daha çok büyükşehir ve şehirlerde sürdürmektedirler. Büyükşehir ve şehirlerin sosyoekonomik yönden ve mesleki açıdan daha avantajlı olması sporcuların yaşayacağı çevre dağılımını etkilemiş olabileceği düşünülmektedir. Tablo 9’daki Ki Kare testi bu düşüncüyü desteklemektedir.

Aylık gelir ile yaşanan çevre arasındaki Ki Kare testi sonucuna bakıldığında; yaşanan çevre düzeyi “Büyükşehir” olan güreşçilerin çoğunlukla 3001- ve 5000 TL aylık gelirlerinin olduğu, yaşanan çevre düzeyi “Köy-Kasaba ve İlçe” olan güreşçilerin ise çoğunlukla aylık geliri 1251-2000 TL olan kişilerden oluştuğu görülmektedir. Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda da güreşçilerin aylık gelir ile yaşanan çevre arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (Tablo 9).

Araştırmaya katılan bireylerin aylık gelir dağılımları incelendiğinde; “3001-5000 TL” grubu 53 kişi ile %21.1 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “1250-2000 TL” grubu 52 kişi ile %20.7, “2500-3000 TL” grubu 35 kişi ile %13.9, “2001-2500 TL” grubu 31 kişi ile %12.4, “5001-7500 TL” grubu 29 kişi ile %11.6, “7501 ve üzeri TL” grubu 20 kişi ile %8, “1250 TL ve Altı” grubu 16 kişi ile %6.3, “Gelirim Yok” grubu ise 15 kişi ile %6 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 20). Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) 2016 yılı verilerine göre; toplam ücretli sigortalı çalışanların sayısı 13 775 188 kişi, asgari ücretli çalışan sayısı 5 640 662 kişi, bu ise toplam çalışanların %41’nin asgari ücretli olduğunu göstermektedir. 2016’da; en düşük net memur maaşı 2406 TL, net asgari ücret 1300 TL’dir (215). Yapılan araştırmada; aylık gelir oranı; asgari ücret ve altı %12.3, asgari ücret ve üzeri %33.1, net memur maaşı ve üzeri %54.6, olduğu tespit edilmiştir (Şekil 20). Bu oranları karşılaştırıldığında asgari ücret ve altı %12.3, asgari ücret ve üzeri %33.1, net memur maaşı ve üzeri %54.6 ile Türkiye’de asgari ücret ve üzeri çalışanlarına göre Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcularının yarısından fazlasının aylık gelirlerinin daha iyi olduğu belirlenmiştir.

Yaş ile aylık gelir arasındaki ilişkiye ait ki-kare testi sonuçları incelendiğinde; geliri yüksek olan güreşçilerin çoğunlukla 29 yaş ve üzerinde olduğu, geliri daha düşük olan güreşçilerin ise çoğunlukla 20-24 yaş aralığındaki kişilerden oluştuğu görülmektedir. Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda da güreşçilerin yaşı ile aylık gelirleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (Tablo 3). Meslek edinmenin genelde orta yaş gruplarında gerçekleştiği ve buna bağlı olarak da aylık net gelirinde artacağı öngörülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin her yıl tatil yapma dağılımına bakıldığında; “Bazen” grubu 99 kişi ile %39.4 oranla en fazla grubu oluştururken, “Hayır” grubu 80 kişi ile %31.9, “Evet” grubu ise 72 kişi ile %28.7 ile en az grubu oluşturduğu görülmüştür (Şekil 21). Pepe tarafından yapılan araştırmada; Isparta ve Burdur il merkezlerindeki

lisanslı sporcuların tatil yapma oranlarına bakıldığında, güreşçilerin “Evet” grubu oranı %23.8, “Hayır” grubu oranı %57,1 ve “Bazen” grubu oranı ise %19 olduğu, judocuların “Evet” grubu oranı %21.4, “Hayır” grubu oranı %21.4 ve “Bazen” grubu oranı ise %57.2 olduğu, tespit edilmiştir (216).Yapılan çalışmaların birbirini desteklemediği görülmüştür. Güreş Eğitim Merkezlerinde eğitim alan sporcuların, Isparta ve Burdur il merkezlerindeki lisanslı güreşçi ve judoculara göre, tatil yapma oranının daha yüksek olduğu görülmüştür. Güreş Eğitim Merkezlerinde eğitim alan sporcuların ekonomik yönden daha iyi durumda oldukları söylenebilir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Türkiye'de ortalama yıllık eşdeğer hane halkı kullanılabilir fert geliri son 10 yılda (2007-2016) 8 bin 50 liradan 19 bin 139 liraya çıktı. 2007-2016 döneminde giderek yükselen refah düzeyine paralel olarak vatandaşların aileleri ve kendileri için ayırdıkları özel bütçe de arttı. Bu çerçevede 2007 yılında %11.5 olan evden uzakta bir haftalık tatil masrafını karşılayabilme olanağı 2016'da %34'e yükseldi (217). Yapılan araştırma ile Türkiye’de tatil yapma oranları karşılaştırıldığında, Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların tatil yapma oranı Türkiye ortalamasının altında olduğu görülmüştür. Araştırma grubunun yaş dağılımını incelediğimizde 20-24 yaş grubunun dağılımı %40.2 olduğunu, sporcuların yaşından dolayı tatil yapma oranı Türkiye ortalamasının altında olduğu söylenebilir. Yaş arttıkça tatil yapma oranında da değişiklik olması öngörülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin aylık harcamalar dağılımı incelendiğinde; “Yiyecek” grubu 151 kişi ile %60.2 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sıra ile “Konut” giderleri 30 kişi ile %12, “Kira” grubu 29 kişi ile %11.6, “Eğlence” grubu 17 kişi ile %6.8, “Giyecek” grubu 14 kişi ile %5.6, “Ulaşım” grubu 9 kişi ile 3.6, “Sağlık Giderleri” grubu ise 1 kişi ile 0.4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu saptanmıştır (Şekil 22). Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların beslenmeye daha çok dikkat ettikleri düşünülerek, aylık gelirlerinin çoğunu, yiyeceğe harcadıkları söylenilebilir.

Araştırmaya katılan bireylerin “Evin Mülkiyeti Kime Ait?” sorusunu verdikleri cevaplara bakıldığında; “Kira grubu 90 kişi ile %35.9 oranı ile en yüksek grubu oluştururken, “Kendime” grubu 81 kişi ile %32.3, “Aileme” grubu ise 80 kişi ile %32.2 oran ile en düşük grubu oluşturduğu belirlenmiştir (Şekil 23). Birol tarafından yapılan araştırmada; çim hokeyi ve buz hokeyi sporcularının konut mülkiyet dağılımına bakıldığında; “Kiracı” oranı %38.1, “Kendimize Ait” oranı ise %61.9 olduğu tespit

edilmiştir (218). Yapılan çalışmalar birbirlerini desteklemektedir. Konut mülkiyet oranlarının birbirine yakın olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan bireylere “Otomobiliniz Var Mı?” sorusuna bakıldığında; “Var” grubu 139 kişi ile %55.4 oran ile en fazla grubu oluştururken, “Yok” grubu 112 kişi ile %44.6 oran ile en az grubu oluşturduğu görülmüştür (Şekil 28). Çelik tarafından; tüketici profiline tespiti için Kastamonu ilinde yapılan bir araştırmada katılımcıların %48’i kendilerine ait bir otomobili olduğunu, %52’si ise kendilerine ait bir otomobilinin olmadığını belirtmişlerdir (219). Yapılan çalışmalar birbirlerini desteklememektedir. Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların “Otomobiliniz Var Mı?” sorusunun oranına bakıldığında, tüketici profili için yapılan çalışmaya göre otomobili olanların oranı daha yüksek olduğu görülmüştür. Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların yaşam kalitelerinin daha iyi olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan bireylerin “Mutlu Bir Çocukluk ve Gençlik Dönemi Geçirdiğinize İnanıyor Musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; “Evet” grubu 104 kişi ile %41.4 oran ile en yüksek grubu oluştururken, “Kısmen” grubu 79 kişi ile %31.5, “Hayır” grubu ise 68 kişi ile %27.1 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 31). “Hayır” ve “Kısmen” oranına bakıldığında %58.6’lık bir oran tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan bireylerin yetişkin ile çocukluk ve gençlik dönemlerindeki hayat memnuniyetlerini karşılaştırdığımızda yetişkin dönemindeki hayat memnuniyeti oranı çocukluk ve gençlik dönemindeki hayat memnuniyeti oranından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Hayat standartlarının zamanla değişmesi, bu oranların değişmesinde etken olmuş olabilir. Güreş eğitim merkezleri’nde eğitim alan sporcuların; aile ekonomik geliri, eğitim aldıkları dönemde kaldıkları yurdun imkanları, güreş idmanları, müsabaka sonuçları, yatılı kalan öğrencilerin ailelerden ayrı kalmaları, kilo düşme problemleri ve antrenörleri ile olan iletişimleri “Mutlu Bir Çocukluk ve Gençlik Dönemi Geçirdiğinize İnanıyor Musunuz?” sorusunun oranını etkilemiş olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin “Şimdiki hayatınızdan memnun musunuz?” sorusuna bakıldığında; “Evet” grubu 192 kişi ile %76.5 oran ile en fazla grubu oluştururken, “Kısmen” grubu 49 kişi ile %19.5, “Hayır” grubu ise 10 kişi ile %4 oran ile en az grubu oluşturduğu belirlenmiştir (Şekil 32). “2013 Yılı Yaşam Memnuniyeti Araştırması Sonuçlarının İl Bazlı Ekonomik, Sosyal ve Siyasi Analizi” adlı çalışmaya

göre; hayatlarında memnun olduğunu beyan eden bireylerin oranı 2013 yılında ülke genelinde %59 olarak tespit edilmiştir. Hayatlarında memnun olduğunu beyan eden bireylerin oranının en yüksek olduğu il, %77.7 ile Sinop iken, hayatlarında memnun olduğunu beyan eden bireylerin oranının en düşük olduğu ilin ise %42 ile Tunceli olduğu gözlemlenmiştir (220). Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular ile Türkiye ortalaması karşılaştırıldığında Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların yaşam memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar birbirilerini desteklememektedir. Sosyal, kültürel, eğitim düzeyi ve aylık gelirin yaşam memnuniyeti oranını etkileyebileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylere “Güreşten dolayı kronik(kalıcı) bir hastalığınız veya sakatlığınız var mı?” sorusu incelendiğinde; “Hayır” grubu 192 kişi ile %76.5 oran ile en yüksek grubu oluşturduğunu, “Evet” grubu ise 59 kişi ile %23.5 oran ile en düşük grubu oluşturduğu gözlemlenmiştir (Şekil 33). Sporcular sportif aktivite sırasında çeşitli risklerin altında faaliyetlerini sürdürmektedirler. Bu risklerin bir bölümü sporcuların performanslarını olumsuz yönde etkilerken, diğer bir bölümü ise sportif yaralanmalara sebebiyet vermektedir. Spor yaralanmalarına yol açan sebepler; fiziksel yapı ve spora uygunluk, yaş ve cinsiyet, psiko-sosyal nedenler, psikomotor gelişim, yetersiz rehabilitasyon ve geçirilmiş sakatlıklar, yetersiz ısınma, spor tekniği yetersizliği gibi kişisel nedenler ile sporun tipi, spor malzemeleri, spor alanın fiziki yapısı, antrenör ve antrenman planlaması, iklimsel ve çevresel koşullar, rakibin ve takım arkadaşlarının rolü, sportif aktivite süresi, hakem ve oyun kurallarından oluşan çevresel nedenler şeklinde sıralanabilir (221-223). Güreş Eğitim Merkezlerinde eğitim alan sporcuların neredeyse 1/4'ü kronik sakatlığa maruz kalmıştır. Normalde spor, sağlığı kazanmak için yapılır ama profesyonel anlamda spor yaptığımızda bazı riskleri göze alarak spor yapıyorsunuz ve bu da çeşitli sakatlıklara sebebiyet vermektedir.

Araştırmaya katılan bireylere “Şimdiki sağlığınızdaki memnun musunuz?” soru dağılımına bakıldığında; “Evet” grubu 206 kişi ile %82.1 oran ile en yüksek grubu oluştururken, “Kısmen” grubu 24 kişi ile %9.6, “Hayır” grubu ise 21 kişi ile %8.4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu görülmüştür (Şekil 34). Güreşten dolayı kronik hastalık veya sakatlık oranının (Şekil 33) şimdiki sağlık memnuniyetini etkilemiş olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin sağlık güvencesi dağılımına bakıldığında; “Evet” grubu 209 kişi ile %83.3 oran ile en yüksek grubu oluştururken, “Hayır” grubu ise 42 kişi ile % 16.7 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 35). Pepe tarafından yapılan araştırmada; Isparta ve Burdur il merkezlerindeki lisanslı sporcuların sağlık güvencesi dağılımına bakıldığında; Isparta il merkezindeki lisanslı sporcuların %47.6, ’sının, Burdur il merkezlerindeki lisanslı sporcuların ise %39.3’ünün herhangi bir sağlık güvencesinin olmadığı tespit edilmiştir (216). Yapılan çalışmaların birbirini desteklemedikleri görülmüştür. Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların sağlık güvencesi olanların oranı daha yüksektir. Araştırmanın farklı yıllarda yapılması değişen ve gelişen yaşam standartlarına bağlı olarak bu oranlarda farklılık olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin “Sağlık Kontrolü Yaptırıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Yılda 1 Kez” grubu 139 kişi ile %55.4 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Yaptırmıyorum” grubu 86 kişi ile %34.3, “Yılda 2 Kez” grubu ise 26 kişi ile %10.4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu belirlenmiştir (Şekil 37). Pepe tarafından yapılan araştırmada; Isparta ve Burdur il merkezlerindeki lisanslı sporcuların “Sağlık Kontrolü Yaptırıyor musunuz?” sorusunun dağılımına bakıldığında; Isparta il merkezindeki lisanslı sporcuların %33 yılda bir kez, %22.3 yılda iki kez, %44.7 ise sağlık kontrolü yaptırmıyor. Burdur il merkezlerindeki lisanslı sporcuların %27.9’u yılda bir kez, %19.6’sı yılda iki kez, %52.5’i ise sağlık kontrolü yaptırmıyor (216). Yapılan çalışmalar birbirilerini desteklememektedir. Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların “Sağlık Kontrolü” yaptırma oranının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılığın temel sebebi duyarlılık ve sağlık güvencesine sahip olma durumları etkilemiş olabilir.

Araştırmaya katılan bireylere “Başınızda Adli Bir Olay Geçti Mi?” sorusu dağılımına bakıldığında; “Hayır” grubu 229 kişi ile %91.2 oran ile en yüksek grubu oluştururken, “Evet” grubu ise 22 kişi ile %8,8 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 38). “Eğer Geçti İse Günlük Hayatınız İle İlgili Mi Yoksa Sporla İlgili Miydi?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı incelendiğinde; “Günlük Hayatım İle İlgili” grubu 17 kişi ile %7.2 oran ile en yüksek grubu oluştururken; bunu sırası ile “Sporla İlgili” grubu 4 kişi ile %1.6, “Her İkisi” grubu ise 1 kişi ile %0.4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 39). Araştırmaya katılan bireylere “Adli Olay Sonunda Ne Oldu?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımına bakıldığında; “Serbest

Bırakıldım” grubu 15 kişi ile %6.4 oran ile en çok grubu oluştururken, bunu sırası ile “Karakola Götürüldüm” grubu 4 kişi ile %1.6, “Gözaltına Alındım” grubu ise 3 kişi ile %1.2 oran ile en düşük grubu oluşturduğu gözlemlenmiştir (Şekil 40). Kızmaz tarafından yapılan bir araştırmada; hükümlülerin eğitim düzeylerine bakıldığında; okur-yazar değil %15.5, okur-yazar %9, ilkokul %43.6, ortaokul %18.8, lise %11.6, üniversite %1.6 olduğu saptanmıştır (224). Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların adli olay sonunda %1.2 oranında gözaltına alındığı, Kızmaz tarafından yapılan çalışma ile karşılaştırıldığında, üniversite mezunlarının suç işleme oranının %1.6 olduğu görülmüştür. Çalışma grubunun yaklaşık %90’ı üniversite mezunu olduğu ve bu sebeple yapılan çalışmalar bir birini desteklemektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin sigara kullanma dağılımına bakıldığında; “Hayır” grubu 201 kişi ile %80.1 oran ile en yüksek oranı oluştururken, “Evet” grubu ise 50 kişi ile %19.9 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 41). Aslan ve ark. tarafından yapılan “Genç Sporcu ve Antrenörlerde Sigara İçme Alışkanlık ve Davranışları” adlı çalışmada; sigara içenlerin oranı %33.8, sigara içmeyenlerin oranı ise %56.9, sigara içmeyi bırakanların oranı %9.3 olduğu tespit edilmiştir (225). Yıldırım ve ark. tarafından yapılan çalışmada ise sigara içenlerin oranı %41.5, sigara içmeyenlerin oranı %58.5 olduğu tespit edilmiştir (226). Pular tarafından yapılan araştırmada ise sigara kullananların oranı %34.7, sigara kullanmayanların oranı %65.3 olduğu tespit edilmiştir (227). Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların sigara kullanma oranları ile yapılan çalışmaların sigara kullanma oranlarını karşılaştırdığımızda, Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların daha az sigara kullandıkları belirlenmiştir. Yapılan çalışmalar birbirlerini desteklememektedir. Çolakoğlu tarafından yapılan araştırmada; sigaraya başlama yaşı incelendiğinde; 10-13 yaş %16.1, 14-17 yaş %49.3, 18-21 yaş %28.4, 22 yaş ve Üzeri %6.2 olduğu saptanmıştır (228). Sigaraya başlama yaşı incelendiğinde 14-17 yaş grubu %49.3 oran ile en yüksek grubu oluşturmaktadır. Güreş Merkezleri’nde kalan güreşçiler 14-17 yaşlarında Güreş Eğitim Merkezlerinde kalmaktadırlar. Güreş Eğitim Merkezleri’nin yönetimi ve antrenörleri tarafından güreşçilerin kontrol altında olduğunu ve zararlı maddelerden uzak tutulduğunu düşünürsek diğer sporculardan sigara kullanma oranının daha düşük olması, normal olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin “Alkol Kullanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Hayır” grubu 239 kişi ile %95.2 oran ile en yüksek grubu

oluşturduğu, “Evet” grubu ise 12 kişi ile %4.8 oran ile en düşük grubu oluşturduğu belirlenmiştir (Şekil 42). Yıldırım ve ark. tarafından yapılan çalışmada; alkol kullanma oranı; “Evet” %29.8, “Hayır” oranı ise %70.2 olduğu tespit edilmiştir (226). Pular tarafından yapılan araştırmada ise alkol kullananların oranı %33.7, alkol kullanmayanların oranı %66.3 olduğu tespit edilmiştir (227). Yapılan çalışmalar ile çalışmamızın alkol kullanma oranlarının birbirlerini desteklemedikleri belirlenmiştir. Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların kontrol altında olması, yönetim ve antrenörleri tarafından zararlı maddelerden uzak tutulması, bu oranı etkilemiş olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan bireylerin “Sosyal ilişkilerinizi daha çok kimlerle sürdürüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Ayırt Etmem” grubu 180 kişi ile %71.7 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Benzer Değerlere Sahip Olduğum Kişilerle” grubu 61 kişi ile %24.3, “Farklı Değerlere Sahip Olan Kişilerle” grubu ise 10 kişi ile %4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 44). Pepe tarafından yapılan araştırmada; Isparta il merkezindeki lisanslı sporcuların; Atletizm branşı “Benzer Değerlere Sahip Olduğum Kişilerle” oranı %63.2, “Farklı Değerlere Sahip Olan Kişilerle” oranı %5.3, “Ayırt Etmem” oranı %31.6, Judo branşı “Benzer Değerlere Sahip Olduğum Kişilerle” oranı %71.4, “Farklı Değerlere Sahip Olan Kişilerle” oranı %7.1, “Ayırt Etmem” oranı %21.4, Taekwondo branşı “Benzer Değerlere Sahip Olduğum Kişilerle” oranı %39.6, “Farklı Değerlere Sahip Olan Kişilerle” oranı %7.5, “Ayırt Etmem” oranı %52.8, Güreş Branşı “Benzer Değerlere Sahip Olduğum Kişilerle” oranı %50, “Farklı Değerlere Sahip Olan Kişilerle” oranı %4.5, “Ayırt Etmem” oranı %45.5, Futbol branşı “Benzer Değerlere Sahip Olduğum Kişilerle” oranı %47.8, “Farklı Değerlere Sahip Olan Kişilerle” oranı %6.9, “Ayırt Etmem” oranı %45.3, Voleybol branşı “Benzer Değerlere Sahip Olduğum Kişilerle” oranı %46.6, “Farklı Değerlere Sahip Olan Kişilerle” oranı %9.9, “Ayırt Etmem” oranı %45.5, Basketbol Branşı “Benzer Değerlere Sahip Olduğum Kişilerle” oranı %53.8, “Farklı Değerlere Sahip Olan Kişilerle” oranı %14.5, “Ayırt Etmem” oranı %31.6, olduğu belirlenmiştir (216). Farklı spor branşlarında yapılan çalışma, yapılan araştırmayı desteklememektedir. Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların “Sosyal ilişkilerinizi daha çok kimlerle sürdürüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Ayırt Etmem” oranının diğer branşlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Güreş Eğitim Merkezleri’nde kalan öğrencilerin çoğu yatılı ve ailelerinden

uzakta kalmaktadır. Bu nedenle sosyal ilişkilerinde her türlü insanlarla karşılaşabileceklerini ve sosyal ilişkilerinde herhangi bir ayırım gözetmeksizin ilişkilerini sürdürebilecekleri düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin sosyal faaliyet dağılımı incelendiğinde; “Rekreatif Rekreatif Spor Yapmak” grubu 200 kişi ile %79.7 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Sosyal Ağlar” grubu 23 kişi ile %9.2, “Sinemaya Gitmek” ve “Arkadaşları Ziyaret Etmek” grubu 8 kişi ile %3.2, “Kitap, Dergi ve Gazete Okumak” grubu 7 kişi ile %2.8, “Kahveye Gitmek” ve “Müzik Dinlemek” grubu ise 1’er kişi ile %0.4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu belirlenmiştir (Şekil 45). Devocioğlu ve Sarıkaya tarafından yapılan araştırmada; sosyal faaliyet dağılımı incelendiğinde, Spor yapma oranı %40.5, Müzik Dinleme oranı %21.8, Televizyon Seyretme oranı %10.8, Kitap ve dergi okuma oranı %8.7, Sosyal ağları kullanma oranı %6.7 Sinemaya gitme oranı %3.1 olduğu tespit edilmiştir (87). Yapılan çalışmaların sosyal faaliyet dağılımını incelediğimizde, her iki çalışmada da “Rekreatif Rekreatif Spor Yapmak” oranı en yüksek bulunmuştur. Çalışmalar birbirini desteklemektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin sosyal ağlarda günlük harcanan zaman dağılımına bakıldığında; “1-2 Saat” grubu 177 kişi ile %70.5 oran ile en yüksek grubu oluştururken bunu sırası ile “3-4 Saat” grubu 39 kişi ile %15.5, “5 Saat ve Üzeri” grubu 22 kişi ile %8.8, “Sosyal Ağları Kullanmıyorum” grubu 13 kişi ile %5.2 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 46). Akyıl tarafından yapılan araştırmada, katılımcıların; %40’ı 1-2 saat seçeneğini işaretlerken, %22.3’ü 3-4 saat, %20.2’si 1 saatten az, %10.7’si 5- 6 saat, %4.3’ü 9 saat ve üzeri, %1.4’ü 7-8 saat ve %0.5’i de sosyal ağlarda hiç zaman geçirmediği seçeneğini işaretlemiştir (229). Mendi ve Oğuz tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin çoğu 1-3 saat %39.5’i işaretlerken bu sırası ile 3-5 saat %27.8, 5-7 saat %10.3, 7 saat ve üzeri %10.3 olduğu gözlemlenmiştir (230). Sosyal ağlarda günlük harcanan zaman dağılımına bakıldığında, yapılan tüm çalışmalarda 1-2 saat oranı en yüksek oranı oluşturmaktadır. Yapılan çalışmalar birbirilerini desteklemektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin “TV ve radyoda daha çok hangi programları izliyor veya dinliyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Spor Programı” grubu 151 kişi ile %60.2 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Haber Programı” grubu 40 kişi ile %15.9, “Belgesel” grubu 22 kişi ile %8.8, “Eğlence

Programı” grubu 19 kişi ile%7.6, “Bilimsel İçerikli Yayın” ve “Diğer Yayınlar” grubu 7 kişi ile %2.8, “Tartışma-Açık Oturum” grubu 5 kişi ile%2 oran ile en düşük grubu oluşturduğu görülmüştür (Şekil 47). Dağdeviren tarafından yapılan araştırmada; Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde güreş yapan sporcuların izledikleri TV programları dağılımına bakıldığında; spor programları 45 kişi ile %31’lik oranla en fazla grubu oluştururken; müzik ve eğlence 14 kişi ile %9.7’lik oranla en az gurubu oluşturmaktadır. Yapılan çalışma, çalışmamızı desteklemektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin “Gazete ve dergilerde daha çok hangi yazıları okursunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Spor Sayfası” grubu 144 kişi ile %57.4 oran ile en yüksek grubu oluştururken bunu sırası ile “Baştan Sırası İle Hepsini Okurum” grubu 45 kişi ile %17.9, “Köşe Yazıları” grubu 24 kişi ile %9.6, “Gazete ve Dergi Okumam” grubu 16 kişi ile %6.4, “Kültürel Yazıları” grubu 13 kişi ile %5.2, “Sağlık Köşelerini” grubu 9 kişi ile %3.6 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 48). Tel ve ark. tarafından yapılan çalışmada; gazetenin hangi sayfalarını okudukları incelendiğinde “Spor Sayfaları” %49.9, oran ile en yüksek grubu oluşturduğu bunu sırası ile “Köşe Yazıları” %23.3, “Başka” %17.1, “Siyasi Yazılar” %9.7 oran ile en düşük grubu oluşturduğu belirlenmiştir (231). Yapılan her iki çalışmada da en çok okunan gazete sayfalarının “Spor Sayfaları” olduğu görülmüştür. Çalışmalar birbirilerini desteklemektedir.

Araştırmaya katılan bireylere “Toplumu zenginlik itibariyle 3 kategoriye bölsük kendinizi hangi tabakada görürsünüz?” cevapların dağılımı incelendiğinde; “Orta Tabaka” 181 kişi ile %72.1 oran ile en fazla grubu oluştururken, “Alt Tabaka” 37 kişi ile %14.7, “Üst Tabaka” ise 33 kişi ile %13.2 oran ile en az tabakayı oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 29). Dağdeviren tarafından yapılan araştırmada; Güneydoğu Anadolu Bölgesinde güreş yapan sporcuların sosyoekonomik tabaka dağılımına bakıldığında; “Alt Tabaka” oranı %39.9, “Orta Tabaka” oranı %49.7’lik oranla en fazla grubu oluştururken; “Üst Tabaka” %10.4’lük oranla en az gurubu oluşturduğu görülmüştür (207). Kara tarafından yapılan çalışmada; katılımcıların ekonomik durumu “Alt Tabaka” olanlar 102 kişi ile %20.4, ekonomik durumu “Orta Tabaka” olanlar 320 kişi ile %64 ve ekonomik durumu “Üst Tabaka” olanlar 78 kişi ile %15.6 olarak tespit edilmiştir (232). Yapılan çalışmalar karşılaştırıldığında, her çalışmanın “Orta Tabaka” oranı en yüksek oran olduğu tespit edilmiştir. “Üst Tabaka” oranlarının birbirlerine yakın olduğu, “Alt Tabaka” oranında ise; Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde güreş yapan sporcuların daha yüksek

olduğu grlmŖtir. Örneklem gruplarının yaŖ dağılımı ve ekonomik açıdan bölgesel farklılıklar bu oranları etkilemiŖ olabileceği dŖnlmektedir.

AraŖtırmaya katılan bireylere “Toplumunu zenginlik itibariyle 3 kategoriye blsek kendinizi hangi tabakada görürsünüz?” cevaplarının dağılımını incelendiğinde; “Orta Tabaka” 181 kiŖi ile %72.1 oran ile en fazla grubu oluŖtururken, “Alt Tabaka” 37 kiŖi ile %14.7, “st Tabaka” ise 33 kiŖi ile %13.2 oran ile en az tabakayı oluŖturduđu tespit edilmiŖtir (Ŗekil 29). AraŖtırmaya katılan bireylere “GreŖ Eğitim Merkezi’ne baŖlamadan önce ailenizin ekonomik durumunun nasıl olduğunu dŖnyorsunuz?” cevaplarının dağılımına bakıldığında; “Orta Tabaka” 147 kiŖi ile %58.6 oran ile en yüksek tabakayı oluŖtururken, bunu sırası ile “Alt Tabaka” 78 kiŖi ile %31.1, “st Tabaka” 26 kiŖi ile %10.4, oran ile en dŖk tabakayı oluŖturduđu gzlemlenmiŖtir (Ŗekil 30). GreŖ Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcular ile ailelerin ekonomik durumları karŖılaŖtırıldıđında; GreŖ Eğitim Merkezleri’nde eğitim alan sporcuların ekonomik durumlarının daha iyi olduğu tespit edilmiŖtir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların sosyal hayattaki zenginlik statüleri, meslek ve kariyerleri, ekonomik gelirleri, eğitim seviyeleri, spordaki başarı durumları, kaç yıl faal olarak spor yaptıkları, yaşam memnuniyetleri ve birbiriyle ilişkili olduğunu düşündüğümüz değişkenler araştırılmak istenmiştir. Sonuç bölümünde; çalışma örnekleminde elde edilen verilerin analiz sonuçları, alt problemlerin sıralamasına uygun bir şekilde aşağıda sunulmuştur.

6.1. Sonuçlar

1. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların sosyal hayattaki zenginlik tabakaları nelerdir? “Orta Tabaka” 181 kişi ile %72.1 oran ile en fazla grubu oluştururken, “Alt Tabaka” 37 kişi ile %14.7, “Üst Tabaka” ise 33 kişi ile %13.2 oran ile en az tabakayı oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 29).

2. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların meslekleri nelerdir? “Sporcu” grubu 126 kişi ile %50.2 oranı ile en fazla grubu oluştururken, bunu sırası ile “Antrenör” grubu 84 kişi ile %33.5, “Beden Eğitimi Öğretmeni” grubu 30 kişi ile %12, “Diğer” grubu 5 kişi ile %2, “Spor Uzmanı” grubu 4 kişi ile %1.6, “Spor Yöneticisi” ve “Akademisyen” grubu ise 1'er kişi ile %0.4 oran ile en az grubu oluşturduğu saptanmıştır (Şekil 3). Sporcuların aktif sporculuk hayatları sona erdiğinde meslek olarak daha çok Antrenörlük ve Beden Eğitimi Öğretmenliği yaptıkları tespit edilmiştir.

3. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların aylık gelirleri nedir? “3001-5000 TL” grubu 53 kişi ile %21.1 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “1250-2000 TL” grubu 52 kişi ile %20.7, “2500-3000 TL” grubu 35 kişi ile %13.9, “2001-2500 TL” grubu 31 kişi ile %12.4, “5001-7500 TL” grubu 29 kişi ile %11.6, “7501 ve üzeri TL” grubu 20 kişi ile %8, “1250 TL ve Altı” grubu 16 kişi ile %6.3, “Gelirim Yok” grubu ise 15 kişi ile %6 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir. Yapılan araştırmada; aylık gelir oranı; asgari ücret ve altı %12.3, asgari ücret ve üzeri %33.1, net memur maaşı ve üzeri %54.6, olduğu tespit edilmiştir (Şekil 20).

4. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların spor alanındaki başarı durumları nelerdir? “Türkiye Şampiyonu” grubu 182 kişi ile %72.5 oran ile en fazla grubu oluştururken; bunu takiben “Avrupa Şampiyonu” grubu 28 kişi ile %11.2, “Derecem Yok” grubu 22 kişi ile %8.8, “Dünya Şampiyonu” 18 kişi ile %7.2, “Olimpiyat Şampiyonu” ise 1 kişi ile %0.4 oran ile ez grubu temsil ettiği görülmüştür (Şekil 10).

5. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular kaç yıl faal olarak güreş yapmaktadır? “9-12 yıl” grubu 87 kişi ile %34.7 oranı ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “13-16 yıl” grubu 69 kişi ile %27.5, “17-20 yıl” grubu 46 kişi ile %18.3, “20 ve üzeri yıl” grubu 25 kişi ile %10, “5-8 yıl” grubu ise 24 kişi ile %9.6 oran ile en düşük grubu oluşturmaktadır (Şekil 9).

6. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcuların eğitim düzeyi nedir? “Lisans” grubu %81.7 oran ile en fazla grubu oluştururken; bunu sıra ile “Lise” grubu %13.9, “Yüksek Lisans” grubu %4, “Doktora” grubu ise %0.4 oran ile en az grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 5).

7. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular, aldıkları eğitimden dolayı bugünkü hayatlarından memnunlar mı? “Evet” grubu 192 kişi ile %76.5 oran ile en fazla grubu oluştururken, “Kısmen” grubu 49 kişi ile %19.5, “Hayır” grubu ise 10 kişi ile %4 oran ile en az grubu oluşturduğu belirlenmiştir (Şekil 32).

8. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular, eğitim hayatları boyunca mutlu bir çocukluk ve gençlik dönemi geçirmişler mi? Sorusunun dağılımı incelendiğinde; “Evet” grubu 104 kişi ile %41.4 oran ile en yüksek grubu oluştururken, “Kısmen” grubu 79 kişi ile %31.5, “Hayır” grubu ise 68 kişi ile %27.1 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 31).

9. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular, sosyal ilişkilerini daha çok kimlerle sürdürmektedir? Cevaplar incelendiğinde; “Ayırt Etmem” grubu 180 kişi ile %71.7 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Benzer Değerlere Sahip Olduğum Kişilerle” grubu 61 kişi ile %24.3, “Farklı Değerlere Sahip Olan Kişilerle” grubu ise 10 kişi ile %4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 44).

10. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular, daha çok hangi sosyal faaliyetlerde bulunurlar? “Rekreatif Spor Yapmak” grubu 200 kişi ile %79.7 oran ile en yüksek grubu oluştururken, bunu sırası ile “Sosyal Ağlar” grubu 23 kişi ile %9.2, “Sinemaya Gitmek” ve “Arkadaşları Ziyaret Etmek” grubu 8 kişi ile %3.2, “Kitap, Dergi ve Gazete Okumak” grubu 7 kişi ile %2.8, “Kahveye Gitmek” ve “Müzik Dinlemek” grubu ise 1'er kişi ile %0.4 oran ile en düşük grubu oluşturduğu belirlenmiştir (Şekil 45).

11. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporcular, sosyal ağlarda günlük ortalama kaç saat vakit ayırırlar? “1-2 Saat” grubu 177 kişi ile %70.5 oran ile en yüksek grubu oluştururken bunu sırası ile “3-4 Saat” grubu 39 kişi ile %15.5, “5 Saat ve Üzeri” grubu 22 kişi ile %8.8, “Sosyal Ağları Kullanmıyorum” grubu 13 kişi ile %5.2 oran ile en düşük grubu oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 46).

12. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Yaş ile aylık net gelir arasında anlamlı bir ilişki var mı? Yaş ile aylık gelir arasındaki ki-kare testi incelendiğinde; geliri yüksek olan güreşlerin çoğunlukla 29 yaş ve üzerinde olduğu, geliri daha düşük olan güreşlerin ise çoğunlukla 20-24 yaş aralığındaki kişilerden oluştuğu görülmektedir. Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda güreşçilerin yaşı ile aylık gelirleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (Tablo 3).

13. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Yaş ile eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki var mı? Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda güreşçilerin yaşı ile eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir (Tablo 4).

14. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Yaş ile güreşteki başarı arasında anlamlı bir ilişki var mı? Yaş ile güreş başarısı arasındaki Ki Kare testi analizinde; güreş başarısı yüksek olan güreşlerin çoğunlukla 29 yaş ve üzerinde olduğu, güreş başarısı daha düşük olan güreşlerin ise çoğunlukla 20-24 yaş aralığındaki kişilerden oluştuğu görülmektedir. Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda güreşçilerin yaşı ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (Tablo 5).

15. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Eğitim durumu ile aylık gelir arasında anlamlı bir ilişki var mı? Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda güreşçilerin eğitim durumu ile aylık gelir arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir (Tablo 6).

16. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreşe başlama yaşı ile güreşteki başarı arasında anlamlı bir ilişki var mı? Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda güreşçilerin güreşe başlama yaşı ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (Tablo 7).

17. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş için harcanan zaman ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki var mı? Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda güreşçilerin güreşe ayrılan zaman ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Tablo 8).

18. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Aylık gelir ile yaşanılan çevre arasında anlamlı bir ilişki var mı? Ki Kare testi sonucuna bakıldığında; yaşanılan çevre düzeyi büyükşehir olan güreşlerin çoğunlukla 3001- ve 5000 TL aylık gelirlerinin olduğu, yaşanılan çevre düzeyi köy-kasaba ve ilçe olan güreşlerin ise çoğunlukla aylık geliri 1251-2000 TL olan kişilerden oluştuğu görülmektedir. Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda güreşçilerin aylık gelir ile yaşanılan çevre arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (Tablo 9).

19. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Eğitim durumu ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki var mı? Ki Kare testi incelendiğinde; baba eğitim durumu yüksek olan güreşlerin çoğunlukla “Lisans” mezunu olduğu, baba eğitim durumu daha düşük olan güreşlerin ise çoğunlukla “Lise” mezunu kişilerden oluştuğu görülmektedir. Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda güreşçilerin eğitim durumu ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür (Tablo 10).

20. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Eğitim durumu ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki var mı? Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda güreşçilerin eğitim durumu ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Tablo 11).

21. Alt Probleme İlişkin Sonuç: Güreş stili ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki var mı? Hesaplanan Ki Kare testi sonucunda güreşçilerin güreş stili ile güreş başarısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir (Tablo 12).

Sonuç olarak Güreş Eğitim Merkezleri’nde eğitim almış sporcuların sosyal hayattaki zenginlik statüleri, yaşam memnuniyetleri, meslek ve kariyerleri, aylık net gelirleri, eğitim seviyeleri, spordaki başarı durumları sosyoekonomik yapı kapsamında değerlendirildiğinde Türkiye ortalamasının üzerinde oldu gözlemlenmiştir.

6.2. Öneriler

Araştırmanın önerileri; çalışmanın bulgularına, tartışma, sonuç ve sınırlılıklarına göre yapıp, maddeler halinde sunulmuştur.

- Güreş Eğitim Merkezleri "Karakucak Güreşi Geliştirme Projesi" adı altında hayata geçirilmiştir. Yapılan çalışmanın bulgularına göre projenin kazanımları dikkate alındığında Güreş Eğitim Merkezleri'nin sporcular için faydalı eğitim merkezleri oldukları düşünülmektedir. Araştırmada; güreş eğitim merkezlerinde eğitim alan sporcuların sosyoekonomik durumları; eğitim düzeyi, aylık net gelir, meslek ve spor kariyerleri açısından değerlendirildiğinde Türkiye ortalamasını üzerinde olduğunu ve bu sebeple güreş eğitim merkezlerinin ülke geneline yaygınlaştırılmasını ve her ile bir güreş eğitim merkezinin yapılması önerilebilir.
- Türkiye Güreş Federasyonu ve MEB'in işbirliği ile Sivas ve İstanbul'da Güreş Lisesi açıldı. Güreş liseleri öncelikle pilot okul olarak her bölgeye daha sonra ise okulun bireye kazanımları dikkate alınarak bu okullar arttırılabilir veya azaltılabilir.
- Yapılan çalışmada; Güreş Eğitim Merkezleri'nde eğitim alan sporculara "Mutlu bir çocukluk dönemi geçirdiniz mi?" sorusunu %58,6 oranında kısmen ve hayır cevabını vermişler. Bu oran azımsanmayacak derecede önemli. Zaman içinde değişen hayat standartlarına bağlı olarak, Güreş Eğitim Merkezleri'nde 2000 yılından önce ve 2000 yılından sonra eğitim alan sporcular için farklı çalışmalar yapılabilir.
- Güreş Eğitim Merkezlerinde eğitim alan sporcuların %90'ı 10 yıl ve üzeri aktif olarak güreş yapmışlardır. Benzer çalışma en az 10 yıl ve üzeri aktif güreş yapan ve Güreş Eğitim Merkezleri'nde kalmayan sporculara yapıp, sosyoekonomik durumları karşılaştırılabilir. Bu şekilde proje kapsamında açılan Güreş Eğitim Merkezleri'nin kişiye kazanımları artı ve eksisiyle net bir şekil görülmüş olacaktır.

- Aynı araştırma farklı zaman dilimlerinde tekrarlanarak, araştırma sonuçlarının karşılaştırılması, Güreş eğitim merkezlerindeki sporcuların sosyoekonomik yapılarının daha iyi belirlenmesi için önemli olabilir.
- Güreş Eğitim merkezlerinden sonra kurulan ve Türkiye'nin farklı illerinde faaliyet gösteren sporcu altyapı merkezleri olan SEM (Sporcu Eğitim Merkezleri) ve TOHM (Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri)'da eğitim alan sporcuların sosyoekonomik durumlarını belirleyen bir çalışma yapıp, sonuçları karşılaştırılabilir.
- Sosyoekonomik yapıyı belirlemek için araştırma grubuna yapılan çalışma tarama modelinde olup nicel bir çalışmadır, yine sosyoekonomik yapıyı belirlemek için ucu açık sorularla nitel bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

1. Çolakoğlu T. Sporun Topluma Yaygınlaştırılması Açısından Okul Sporları (Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma). Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2004.
2. Muallimoğlu N. *Çocuklara ve Gençlere Beden Eğitimi*, 1.Baskı, İstanbul, 1977:6.
3. *T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü*, Aralık 2015.
4. Karaç Y. Sporcu Eğitim Merkezlerindeki Atletizm Branşı Öğrenci-Sporcuların Başarı Algıları İle Spora Katılım Güdülerinin İncelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı. Doktora Tezi, Çorum: Hitit Üniversitesi, 2017.
5. Özdağ S. Güreş Eğitim Merkezlerindeki Sporcu Öğrencilerle Devlet Okullarındaki Sporcu Öğrencilerin Problem ve Beklentilerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2003.
6. Fişek K. *Yüz Soruda Türkiye Spor Tarihi*, Gerçek Yayınevi, İstanbul. 1985: 166.
7. Mevzuat Bilgi Sistemi. <http://www.mevzuat.gov.tr>. Erişim Tarihi: 21.03.2017.
8. Sporcu Eğitim Merkezleri. *Spor Eğitimi Daire Başkanlığı* <http://www.sporegitim.sgm.gov.tr>. Erişim Tarihi: 21.03.2017.
9. *M.e.g.s.b. 12-24 Yaş Gençlerinin Sosyo-Ekonomik Sorunları*, (Hazırlayan: Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi İstatistik Bölümü), Ankara, 1986: 244-45.
10. Fidan S. Türkiye'deki ve Dünya'daki Jimnastikçilerin Sosyo- Ekonomik Analizi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2002.
11. Şahan H. Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü. Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Araştırma Yöntemleri Anabilim Dalı. Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, 2007.

12. Gönülaçar Ö. T.v.f. Antrenör kurslarından mezun olan voleybol antrenörleri ile Milli Eğitim Bakanlığı. Voleybol etkinlikleri içerisinde yer alan beden eğitimi öğretmenleri arasındaki bazı sosyo-ekonomik ve eğitim düzeylerinin karşılaştırılması. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2010.
13. Uww. *Yüksek Seviyede Güreş Antrenör Kursu*. Çev. Ata Karataş, Bulgaristan, 1990: 2.
14. Kalaycıoğlu S, Çelik K, Çelen Ü, Türkyılmaz S. “Temsili bir örnekleme sosyo-ekonomik statü (ses) ölçüm aracı geliştirilmesi: ankara kent merkezi örneği” *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 2010, 1: 13.
15. Arıg VN. *Asil Spor Güreş*, Damla Matbaacılık, Ankara, 1993: 137.
16. Gökdemir K. *Güreş Antrenmanının Bilimsel Temelleri*, Poyraz Ofset, Ankara, 2000.
17. Türkmen M. “*Türk Güreşinin Bugünkü Durumu ve Sorunları*”, I. Türk Güreş Kurultayı Kitabı, 6-7 Ocak Antalya, Cem Ofset, 2001: 1-6.
18. Yıldırım M. Adölesan Erkek Voleybolcuların Beslenme ve Antropometrik Profilleri. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Ankara: Yüksek Lisans Tezi, 2006.
19. Özal M. “1999-2000 Yılı Güreş Eğitim Merkezleri Sınavlarına Katılan Sporculara Uygulanan Testlerin Kazananlar ve Kaybedenler Açısından Araştırılması”. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2001.
20. Özdemir M, Taşgın Ö. Bozdam A. *Modern Güreşin Öncüleri; Cihan Pehlivanları*. II. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu: Edirne, Eser Matbaacılık, 2007: 113.
21. Yıldırım İ. Geleneksel yağlı güreşin, kültürel, yapısal ve bilimsel açıdan modern minder güreşiyle farklılıklarının değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2007, 5(1): 53-62.
22. Alpman C. *Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi*, Can Basın Yayın Ofset Matbaacılık, Ankara, 2001.

23. Sarı M. *Türkiye Güreş Şampiyonları Albümü*, İstanbul, 2007.
24. Yıldız E. *Başarıya Giden Yolda Güreş Antrenörünün El kitabı*, 9. Bölüm, Ankara, 2010: 123-32.
25. Gümüş A. *Teknik Güreş ve Ustaları*, Cömertiş Matbaacılık, İSTANBUL-1992.
26. Pehlivan Z, Demir A. “*Türk Kültüründe “Güreş” ve “Pehlivanlık” İmgesi*”, I. *Tarihi Kırkpınar Sempozyumu Bildirileri*, Trakya Üniversitesi Yayın No: 68, Edirne, Eser Matbaacılık, 2005, 68: 142.
27. Gümüş A. *Güreş Tarihi*, Türk Spor Vakfı Yayınları, 5. Baskı, Ankara, Başkent Yayınevi, 1988: 4.
28. Tarhan A. *Güreş Hayatından Konuşma Hayatımıza Yansımalar*, <http://www.guresdosyasi.com>.17.03.2010.
29. Arslan C. *Güreşçinin Rehberi* 1. Baskı, İzmir.Uğur Ofset Matbaası, 1984:7-23.
30. Can Y. *Türkiyede Sporcuların Güvenliği* İstanbul, 107.
31. Kahraman A. *Osmanlı Devletinde Spor*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Yayın No:1697, Yayınlar Dairesi Başkanlığı, Ankara, 1995, 731: 105-88.
32. Kürkçü, R. *Antrenman Bilimi Işığında Güreş* 1.Baskı, Manisa. Saray Matbaacılık, 2005: 3-6.
33. Türkmen M. *Ottoman Wrestling Lodges And Functionality*”, International Symposium on the Traditional Sports Games Turkic Peoples, 20-22 Kasım, 2014, 162.
34. Kemankeş M. *Kavsnâme*. Tokat: Taşhan Kitap Yayınları, 2010.
35. Dervişoğlu M. *Kırkpınar Güreşleri'nin Halkbilimsel Açısından İncelenmesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi*, Edirne: Trakya Üniversitesi 2012.
36. Yüksel Y. *Klasik Türk şiirinde güreş ve pehlivanlık*, *Journal Of Turkish Language And Literature*, 2018, 4(2): 589-616.
37. Zorba HA. *Evliya Çelebi Seyahatnamesi'ne Göre Osmanlı İmparatorluğu'nda Spor*. *International Journal of Science Culture and Sport*, 2014, 2(5): 721-32.

38. Türkmen M, İmamoğlu O, Öztürk O. Hassa pehlivanı olmak ve huzûr-ı hümâyûnda güreş tutmak. *III. Uluslararası Geleneksel Türk Güreşleri Sempozyumu ve Oyunları*, Kahramanmaraş,2016: 212-20.
39. İmamoğlu O. The employment of wrestlers in Ottoman palace. *International Balkan Symposium in Sport Sciences*, 30 May – 02 June, Tetova, 2013, 8-10.
40. Sarı M. Türkiye Güreş Şampiyonları Albümü, Olimpiyat Oyunlarında Türkiye, Olimpiyat Oyunlarında Türkiye, İstanbul -2013.
41. Ilgın A. “Yıldız Milli Güreş Takımı Güreşçilerinin Bazı Fizyolojik Özelliklerinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi”, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, 1996.
42. Hopur Ş. K. Maraş Yöresinde Yapılan Yöresel-Folklorik Güreş Çeşitlerinin Araştırılması ve Tespiti, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi , 2000.
43. Öngel HB. *Türk Kültür Tarihinde Spor*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları; 2001.
44. Erkan M. *Sosyolojik Açından Spor*. 4. Baskı, Ankara 1996:126.
45. Bilge N. *Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları 1988, 1095: 17-36.
46. Soyer F. Osmanlı devletinde(1839-1908 tanzimat dönemi) beden eğitimi ve spor alanındaki kurumsal yapılanmalar ve okul programlarındaki yeri konusunda bir inceleme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2004, 24(1): 209-25.
47. Türkmen M. *Osmanlı Arşiv Belgesinde: XIV. Yüzyıl Bursa Ahmed-i Dâ'i Mahallesiinde İkinci Bir Güreş Tekkesi*. III Uluslararası Geleneksel Türk Güreşleri Sempozyum ve Oyunları Bildiri Kitabı, Kahramanmaraş, 2016: 281-95.
48. Türkmen M Demirhan B. Osmanlı Güreş Tekkeleri Ve Fonksiyonelliği. *Türk Halklarının Geleneksel Spor Oyunları, Kongre Dizisi*, 2022 Kasım, Bişkek-Kırgızistan, 2015, 62-73.
49. Yıldız D. *Türk Spor Tarihi*, Ser Yayıncılık, İstanbul. 1979: 201.

50. Tayga Y. *Türk Spor Tarihine Genel Bakış*, GSGM Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı Yayınları No:87, Ankara. 1990: 59.
51. Kahraman A. *Osmanlı Devletinde Spor*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara. 1995: 189.
52. İşcan F. *Türklerde Spor*. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınları, Ankara, No:55, 51. 1988: 59-70.
53. Hiçyılmaz E. *Türk Spor Tarihi*, Demet Ofset, İstanbul. 1974: 17-21.
54. Çumralıgil B. *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunun 700. Yılı Münasebetiyle "Osmanlıda Spor" Sempozyumu*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara. 1999: 337-38.
55. Güven Ö. *Türklerde Spor Kültürü*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara: 1992.
56. Fişek K. *Spor Yönetimi*. Ankara: A. Ü. SBF Yayınları No:515, 1983: 256-68.
57. Pepe H, Kuru E. Spor Branşlarına Katılımın Sosyo-Ekonomik Boyutunun Araştırılması. *Beden Eğitim ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi*, 10-11 Ekim. Gazi Üniversitesi, Ankara, 2003.
58. Pepe H, Kuru E. "Spor Yapan ve Yapmayan Bayanların Sosyo-Ekonomik Seviyelerinin Araştırılması", Gazi Üniversitesi *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara, 2001, 21 (3): 209-10.
59. Uzunkara MK. Ankara Bölgesi Basketbol Hakemlerinin Sosyo-Ekonomik Yapılarının İncelenmesi ve Hakemliği Seçme Nedenleri Üzerine Bir Araştırma. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2007.
60. Özaslan D, Kvasoğlu BM. "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması" Ankara: Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü. Yayın No: DPT 2671, 2003.
61. Albayrak AS. Türkiye`de İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeylerinin Çok Değişik İstatistik Yöntemlerle İncelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sayısal Yöntemleri Anabilim Dalı. Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2003.

62. Krieger N, Williams DR, Moss NE. Measuring Social Class In Us Public Health Research: Concepts, Methodologies, and Guidelines. *Annu. Rev. Public Health*. 1997, 18:341–78.
63. Bradley RH, Corwyn RF. Socioeconomic Status and Child Development. *Annu. Rev. Psychol.* 2002, 53:371–99.
64. Veland J, Midthassel UV and Idsoe T. Perceived Socio-Economic Status and Social Inclusion in School: Interactions of Disadvantages. *Scandinavian Journal of Educational Research*. 2009, 53: 515–31.
65. Chenube OO, Omumu FC. The Influence Of Socio-Economic Status and Education In Grief Experienced And Coping Strategies Employed Among Widows. *Gender and Behaviour*, 2011, 9(1): 3612 – 23.
66. Erkan SA. Study On The School Readiness Of First Graders From Different Socio-Economic Levels. *H. U. Journal of Education* 2011. 40: 186-97.
67. Gorard S, See BH. The Impact Of Socio-Economic Status On Participation and Attainment In Science. *Studies in Science Education*, March 2009, 45(1): 93–129.
68. Sucuoğlu B, Büyüköztürk Ş, Ünsal P. The Knowledge of the Basic- *Relational Concepts of the Turkish Children*. *Elementary Education Online*, 2008, 7(1):203-17.
69. Selimhocaoğlu A. Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeylerdeki İlköğretim Okullarında Okuyan Öğrencilerin Anne-Babalarının Değerlendirmesine Göre Uyum Sorunları (Kırşehir İl Örneği). *Türk Psikolojik ve Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2009 4(32): 32-42.
70. Erden S, Oğuz H. Bursa İlinde Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeye Sahip Aile Çocuklarının Fiziksel Performans Özelliklerinin İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2009, 22(1): 279-92.
71. Resmi İstatistik. *Tüketim Harcamaları, Gelir Dağılımı ve Yoksulluk İstatistikleri*, URL: <http://www.resmiistatistik.gov.tr>. Erişim Tarihi: 16 Şubat 2019
72. Erkal M, Güven Ö, Ayan D. *Sosyolojik Açıdan Spor*, Der Yayınları, İstanbul, 1998: 88-140-42.

73. Doğan İ. *Sosyoloji: Kavramlar ve Sorunlar*, Ankara: Pegem A. Yayıncılık, 2002.
74. Kurtkan A. *Genel Sosyoloji*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1980: 103.
75. Erkal M. *Sosyolojik Açıdan Spor*, Geliştirilmiş 2. Baskı , İstanbul, 1992: 12,13,44-46.
76. Tolan B. *Toplum Bilimine Giriş*, Ankara, Savaş Yayınevi, 1983: 277.
77. Yetim A. *Sporun Sosyal Görünümü*, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Dergisi, 2000, 5(1): 63-72.
78. Demir NB. *Toplum, Bilim Sosyoloji Temel Kavramlar*, Ankara, Turhan Kitapevi, 2004: 48.
79. Tolan B. *Sosyolojiye Giriş*, 1. Baskı, Ankara, Adım Yayıncılık, 1993: 229.
80. Taşdelen HM. *Yurtdışından Kesin Dönüş Yapan Türk İşçi Ailelerin Sosyo-Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Meseleleri*, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi,1989.
81. Bozatay AŞ. *Sosyoloji*, Ankara, Beta Yayınevi, 2011: 62.
82. Özkalp E. *Sosyolojiye Giriş*, 19. Baskı, Bursa, Ekin Yayınevi, 2009: 257.
83. Tezcan M. *Sosyolojiye Giriş*, a.ü.g.t.b, Yayın No: 174, Ankara, 1993: 16-49.
84. Jergensen CE. *Job Preferences (What Malces a Job Good or Bad?)*, “*Journal of Applied Psychology*”, 1978, 63(3): 267–76.
85. Dpt, *Beden Eğitimi, Spor ve İstanbul Olimpiyatları Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara.2000.
86. Gürsoy, E. *Edirne’de Orta Öğretimdeki Sporcu Öğrencilerin Sportif Tercihlerini Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörler*, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2007.
87. Devecioğlu S, Sarıkaya M. *Sporcu Öğrencilerin Sosyo-ekonomik Değişkenler Işığında Profillerinin Belirlenmesi*, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2006, 16(2): 301-14.
88. Çelen FK, Çelik A, Seferoğlu SS. *Türk eğitim sistemi ve PISA*, 2011.

89. Oecd. PISA 2009 results: What makes a school successful? Resources, a2010.
90. Oecd. Against the odds: Disadvantaged students who succeed in school. Available from <http://www.pisa.oecd.org/dataoecd/6/12/47092225.pdf>. 20/05/2012.
91. Oecd. PISA 2009 results: Overcoming social background-equity in learning opportunities and outcomes OECD. 2010b 13 (II): 101.
92. Bartley M. Capability and resilience: beating the odds. ESRC Human Capability and Resilience. Research Network London, UCL Department of Epidemiology and Public Health, 2006, Available from www.ucl.ac.uk/capabilityandresilience 22/01/2012.
93. Gary MN. The measurement of socio economic status and socialclass. LSAY Project Technical Paper No: 14. LSAY Technical Reports, 1999, Available from http://research.acer.edu.au/lsay_technical/28 22/02/2012.
94. Hanushek EA. Education production functions: Developed country evidence. International Encyclopedia of Education, 2010, 401-411. Amsterdam: Elsevier. Available from <http://hanushek.stanford.edu> 10/05/2012.
95. Hanushek EA, Woessmann L. The economics of international differences in educational achievement. IZA DP 4925, 2010, Available from <http://ftp.iza.org/dp4925.pdf> 10/11/2012.
96. Lacour M, Tissington LD. The effects of poverty on academic achievement. Educational Research and Reviews, 6(7), 522-27. (ISSN 1990-3839).2011, Available from <http://www.academicjournals.org/ERR> 25 Ekim 2012
97. Maughan B. School experiences as risk/protective factors. In M. Rutter (Eds.), Studies of psychosocial risk New York: Press Syndicate of the University Of Cambridge. 1988: 200-20.
98. McCoy LP. Effect of demographic and personal variables on achievement in eighth grade algebra. *Journal of Educational Research*, 2005, 98(3): 131-5.
99. Unesco. Efa global monitoring report 2006: *Strong foundations –early childhood care and education*. Paris: Unesco. 2007.

100. Oecd. Pısa 2009 results: Overcoming social background-equity in learning opportunities and outcomes Oecd. 2010b, 13(II): 101.
101. Werne E, Smith R. Overcoming the odds: High-risk children from birth to adulthood. New York: *Cornell University Press*. 1992.
102. Aytaş G. Okuma eğitimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 2005, 3(4): 461-9.
103. Entwisle DR, Alexander KL. Beginning school math competence: Minority and majority comparisons. *Child Development*, 1990, 61: 454-71.
104. Meb Earged. Uluslararası öğrenci değerlendirme programı PISA 2009 ulusal ön rapor. Ankara: 2010.
105. Pungello EP. Kuperschmidt JB. Burchinal MR. Patterson C. Environmental risk factors and children's achievement from middle childhood to adolescence. *Developmental Psychology* 1996, 32(4): 755-67.
106. Duncan GJ, Claessens A, Huston AC, Huston AC, Pagani LS, EngelM, Sexton H, Dowsett CJ, Magnuson K, Klebanov P, Feinstein L, Brooks-Gunn J, Duckworth K, Japel C. School Readiness and Later Achimt. *Developmental Psychology*. 2007, 43:1428-46.
107. Belet ŞD. Öğrenme Stratejilerinin Okuduğunu Anlama Ve Yazma Becerileri İle Türkçe Dersine İlişkin Tutumlara Etkisi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sosyal Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 2005.
108. Earged. Uluslararası öğrenci değerlendirme programı PISA 2009 ulusal ön rapor. Ankara: 2010: 135
109. Padron YN, Waxman H, Brown AP, Powers, RA. Improving classroom instruction and students learnings for resilient and non-resilient english language learners, 2000. <http://www.cal.org/crede/pdfs/ResBrief7.pdf> 14/11/2011.
110. Oecd. PISA 2009 results: Learning to learn-student engagement, strategies and practices 2010c, (III): 97-8.
111. Arastaman G. Öğrenci Yılmazlığına Etki Eden Faktörlere İlişkin Ankara İli Genel Lise ve Anadolu Lisesi Yönetici, Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

- (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2011.
112. Oecd. Against the odds: Disadvantaged students who succeed in school. 2011:16, Available from <http://www.pisa.oecd.org/dataoecd/6/12/47092225.pdf> 20/05/2012.
  113. Oecd. Pısa 2009 results: Overcoming social background-equity in learning opportunities and outcomes Oecd. 2010b.(II): 29.
  114. Fındık Y, Kavak Y. Assessing the PISA 2009 Achievement of Disadvantaged Students in Turkey. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 2013, 19(2): 249-73.
  115. Borman GD, Rachuba LT. Academic success among poor and minority students, an analysis of competing models of school effects. The Center for Research on the Education of Students Placed at Risk (CRESPAR), 2001, Report No: 52. Available from www.csos.jhu.edu. 20/03/2013.
  116. Maughan B. School experiences as risk/protective factors. In M. Rutter (Eds.), *Studies of psychosocial risk* New York: Press Syndicate of the University Of Cambridge. 1988: 200-20.
  117. Aikens NL, Barbarin O. Socioeconomic differences in reading trajectories: The contribution of family, neighbourhood, and school contexts. *Journal of Educational Psychology* 2008, 100(2): 235-51.
  118. Bartley M. Capability and resilience: beating the odds. ESRC Human Capability and Resilience. Research Network London, UCL Department of Epidemiology and Public Health. Available from www.ucl.ac.uk/capabilityandresilience 22/01/2012.
  119. High CP, Lagasse L, Becker S, Ahlgren I, Gardner A. Literacy promotion in primary care pediatrics: Can we make a difference? *Pediatrics* 2000, 105(4): 927-34.
  120. Üstün E, Akman B, Etikan İ. Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki çocukların bilişsel gelişimlerinin değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2004, 26: 205-10.

121. Erduran E. Okul Öncesi Eğitimde Okuma-Yazmaya Hazırlık Programları ve Bilişsel Yetenek Özelliklerinin Okuma Sürecine Etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul: Marmara Üniversitesi, 1999.
122. Bekman S. *Eşit Fırsat: Anne-Çocuk Eğitim Programının Değerlendirilmesi*. İstanbul: Anne-Çocuk Eğitim Vakfı Yayınları, 1998: 12.
123. Myers R. *Hayatta Kalan Oniki*. Anne Çocuk Eğitim Vakfı Yayınları No.5, Ankara: Varol Matbaası, 1996.
124. Aksu-Koç A, Bekman S, Taylan. EE. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Bir Erken Müdahale Modeli: Yaz Anaokulu Pilot Uygulaması. Boğaziçi Üniversitesi ve Anne-Çocuk Eğitim Vakfı. 2004, <http://www.acev.org/arastirma>. 19.12.2006
125. Yıldız F, Öcal O, Yıldırım E. Suçun Sosyoekonomik Belirleyicileri: Kayseri üzerine Bir Uygulama. Erciyes Üniversitesi, *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2010, 36: 15-31.
126. Freeman RB. "Crime and The Job Market", NBER Working Paper Series, 4910, 1994.
127. Imrohoroğlu A, Antonio M, Peter R. "What Accounts for the Decline in Crime?", *Usc Finance and Business Econ. Working Paper*; 2001, 1(15): 1-31.
128. Chiricos TG. "Rates of Crime and Unemployment; An Analysis of Aggregate Research Evidence", *Social Problems*, 1987, 2(34): 187-212.
129. Hojman DE. "Explaining Crime in Buenos Aires: The Roles of Inequality, Unemployment and Structural Change", *Bulletin of Latin American Research*, 2002: 21(1): 121-28.
130. Papps K, Rainer W, "Unemployment and Crime:New Answer to an Old Question", *IZA Discussion Paper*, 1998, 25: 1-25.
131. Buonanno P, Daniel M. "Identifying the Socio- Economic and Demographic Determinants of Crime Across Spanish Provinces", *International Review of Law and Economics*, 2008, 28(2): 89-97.
132. Carmichael F, Robert W. "Male Unemployment and Crime in England and Wales", *Economics Letters* 2001, 73: 111-15.

133. Witte AD, Helen T. “Work and Crime; An Exploration Using Panel Data”, *Public Finance* 1994, 49: 55-167.
134. Cerro A, Osvaldo MM. “Determinants of the Crime in Argentina During the 90”, *Estudios de Economia* 2000, 27:297-311.
135. Raphael S, Ebmer RW. “Identifying the effect of unemployment on crime”, *Journal of Law and Economics* 2001, 44/(1): 259-83.
136. Fleisher BM. “The effects of income on delinquency”, *American Economic Review* 1966, 56: 118-37.
137. Ehrlich I. “Participation in Illegitimate Activities; A Theoretical and Empirical Investigation”, *Journal of Political Economy* 1973, 81: 521-65.
138. Güvel EA. *Suç ve Ceza Ekonomisi*. Roma Yayınları, Ankara, 2004:194.
139. Buonanno P, Daniel M. “Identifying the socio- economic and demographic determinants of crime across spanish provinces”, *International Review of Law and Economics* 2008, 28(2): 89-97.
140. Cömertler N, Kar M. “Türkiye’de suç oranının sosyo-ekonomik belirleyicileri; yatay kesit analizi”, Ankara Üniversitesi, *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 2007, 62(2): 37-57.
141. Pazarlıoğlu V, Timur T. “Gelir, İşsizlik ve Suç: Türkiye Üzerine Bir İnceleme”, *Finans Politik&Ekonomik Yorumlar*, 2007, 44(513): 63-70.
142. Durusoy S, Köse S, Karadeniz O. “Başlıca sosyo ekonomik sorunlar suçun belirleyicisi olabilir mi? türkiye’de deliller arası bir analiz”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 2008, 7(23): 172-203.
143. Aytaç M, Serpil A, Nuran B. “Suç Türlerini Etkileyen Faktörlerin İstatistiksel Analizi”, 8. Türkiye Ekonometri ve İstatistik Kongresi, İnönü Üniversitesi, Malatya, 24-25 Mayıs, 2007: 1-7.
144. Lochner L. “Education, Work And Crime, Theory And Evidence”, *Center for Economic Research Working Paper* 1999, 465: 1-52.
145. Buonanno P, Leone L. “Education and Crime: Evidence from Italian Regions”, *Applied Economic Letters* 2006: 13: 709-13.

146. Koçoğlu D, Akın B. “Sosyoekonomik eğitsizliklerin sağlıklı yağam biçimi davranışları ve yağam kalitesi ile ilişkisi”, Dokuz Eylul Üniversitesi Hemşirelik Ylıkokulu *Elektronik Dergisi*. <http://www.deuhyoedergi.org>. Deuhyo Ed2 2009, 2(4): 145-54.
147. Belek İ, Nałçacı E, Onuroğulları H, Ardıç F. *Sınıfsız Toplum Yolunda Türkiye İçin Sağlık Tezi*. (2. Basım). İstanbul: Sorun Yayınları, 1998.
148. Terris M. Concepts of health promotion: Dalities in public health theory in health promotion an Antholog. Pan American Health Organization, Washington, 1997: 34-35.
149. Smith GD, Bartley M, Blase D. The Black Report on socioeconomic inequalities in health 10 years On. *BMJ*, 1990, 301: 373-76.
150. Power C. Health and social inequalities in Europe. *BMJ*, 1994: 308, 1153-56.
151. Belek İ. Sınıf sağlık eğitsizlik. İstanbul: Sorun Yayınları 1998.
152. Deborah B, Taylor H, Henderson J, The ALSPAC Study Team. 1998. Inequality in infant morbidity: causes and consequences in England, *Journal Epidemiol Community Health* 1990, 52(7): 451-58.
153. Acheson D, Alleyne GA, Casas JA, Castillo-Salgado C, Barzach M, Braveman P. Round table discussion. health inequalities and the health of the poor. *Bulletin of The World Health Organization* 2000, 78(1): 75-85.
154. Zaybak A, Fadiloğlu Ç. Üniversite öğrencilerinin sağlığı geliştirme davranışı ve bu davranışı etkileyen etmenlerin belirlenmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Ylıkokulu Dergisi 2004, 20(1): 71-95.
155. Milio N. Minority populations and health: An indroduction to health disparities in The United States. *JAMA* 2005, 294: 1280.
156. Ottawa Charter For Health Promotion. First international conference on Health PromotionErişim:17.02.2006.http://www.who.int/hpr/NPH/docs/ottawa_charter_hpOttawa,Who/HPR/HEP/1986,95.1.

157. Ireland Capital, Health Survey. A Report on the all- Ireland capital & health survey:2000, Inequalities in perceived health. <http://www.publichealth>. Erişim: 28.01.2006.
158. Epp J. Achieving health for all: A framework for health promotion in health promotion: An Anthology. Pan American Organization, Washington, 1997: 28.
159. Şahin, B. Sağlığın ölçümü ve kullanım alanlarına teorik bir bakış. *Sağlık ve Toplum* 1999, 9(8): 3-10.
160. Tekeli İ, Güler Ç, Vaizoğlu S, Algan N, Dündü AK. Yaşam Kalitesi ve Göstergeleri, Türkiye İçin Bir Veri Sistemi Önerisi. Ankara: *Türkiye Bilimsel Akademisi Raporları*, 2002: 6.
161. Aldinç H, Aytar B, Demetçi ME, Seçen AE, Şahin A, Yılmaz H. Ankara ilinde seçilen birinci basamak sağlık kuruluşlarına başvuran 18 yaş ve üzeri kişilerin medikososyal özelliklerine göre yaşam kalitelerinin karşılaştırılması. *Gazi Üniversite Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD* 2004: 2614,
162. Ay S, Güngör N, Özbaşaran F. Manisa Devlet Hastanesi göğüs kliniğinde yatan hastaların sosyodemografik özelliklerinin ve yaşam kalitelerinin incelenmesi. *I. Sağlıkta Yaşam Kalitesi Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Poster No:16, İzmir, 2004.
163. Whang LL, Shen Y. Chinese SF-36 health survey: Translation, cultural adaptation, validation, and normalisation. *Journal Epidemiology and Community Health* 2003, 57(4): 259-61.
164. Cüceloğlu D. *İnsan ve Davranışı/Psikolojinin Temel Kavramları*. İstanbul: Remzi Kitapevi. 2007.
165. Koçel T. "İşletme Yöneticiliği", İstanbul Üniversitesi, İşletme Fakültesi Yayınları No:132, İstanbul, 1982: 304.
166. Yüksel Ö. "İnsan Kaynakları Yönetimi", Gazi Kitabevi, 6. Baskı, Ankara, 2007: 135-36.
167. Eroğlu F. "Davranış Bilimleri", Beta Yayınları, 14. Baskı, İstanbul, 1996: 42-49.
168. Eren E. *Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, İşletme İktisadi Enstitüsü Yayınları, 3. Baskı No. 105. 1989: 35-398.

169. Parılı C. “Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramında Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı”, *Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi* 1999, 4(4): 267-77.
170. Atkinson RL, Atakay K, Atakay M, Yavuz A. *Psikolojiye Giriş II*, (K. Atakay, M. Atakay, A. Yavuz, Çev.), İstanbul: Sosyal Yayınlar. 1995: 546.
171. Maslow AH. “A Theory of Human Motivation”. *Psychological Review* 1943, 50(4): 370-80.
172. Mizrahitokatlı, C.M. Daha İyi Yaşam Endeksinin Çeşitli Sayısal Yöntemlerle Tekrar Ölçülüp Değerlendirilmesi. Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi, 2019.
173. Gökdemir Ö, Öztürk M. “Fayda, Sosyal Seçim ve Mutluluk”, *İktisatta Davranışsal Yaklaşımlar*, 2015: 39.
174. Veenhoven R, Dumludağ D. “İktisat ve Mutluluk”, *İktisat ve Toplum Dergisi* 2015, 58:46-51.
175. Easterlin, R. A. “Does economic growth improve the human lot? Some empirical evidence”. In P. A. David, M. W. Reder (Eds.), “Nations and households in economic growth: Essays in Honor of Moses Abramovitz”, New York, NY: Academic Press. 1974: 98–125.
176. Akar H. “Farklılaşan Refah Ölçüm Yöntemleri ve Eğitim Açısından Türkiye’nin Değerlendirilmesi”, *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi* 2015, 600(52): 23-39.
177. Şeker F, Çetin M. “Faydacı Refah Ekonomisi: Amartya Sen’in Eleştirisi”, *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 2012, 12(24): 277-304.
178. Hausman D, Mcpherson M.S. *Economic Analysis and Moral Philosophy*, Cambridge University Press, Cambridge, 2000: 101.
179. Sen A. “Liberty, Unanimity and Rights”, *Economica* 1976,43(171): 217-45.
180. Arpacıoğlu Ö, Yıldırım M. Niğde Üniversitesi *İİBF Dergisi* 2011, 2(4): 60-76.
181. Kabaş T. “Gelişmekte Olan Ülkelerde Yoksulluğun Nedenleri ve Yoksullukla Mücadele Yolları”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana: Çukurova Üniversitesi, 2009.

182. Saith A. "Poverty lines versus the poor: Method versus meaning", *Economic and Political Weekly*, 2005, 40(43): 4601-10.
183. Sumner A. "Economic Well-being and Non-economic Well-being: A Review of the Meaning and Measurement of Poverty", *World Institute for Development Economics Research* 2004, 30: 1-10.
184. Kravis IB, Heston A, Summers R. "International Comparisons Of Real Product And Purchasing Power", International Bank for Reconstruction and Development, Washington, DC, 1978: 222.
185. U.N Development Program, Human Development Report, Oxford University Press, New York, 1990.
186. Ülgener FS. "*Milli Gelir, İstihdam ve İktisadî Büyüme*", Der Yayınları, 7. Basım, İstanbul, 1991: 61.
187. Altınay A, Akıncı ÖS. Sanayi Devriminden 1990'lara Dünyadaki Finansal Yapının Gelişimi ve Bretton Woods Kurumlarının Ortaya Çıkış Süreci, *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi* 2018, 5(2): 1-18.
188. Çeştepe H, Genç Ö. Bretton Woods Kuruluşlarının Yoksullukla Mücadele Yaklaşımları ve Stratejileri, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi* 2011, 14(7): 52.
189. Thérien JP. "Beyond The North-South Divide: The Two Tales of World Poverty", *Third World Quarterly* 1999, 20(4): 723-42.
190. Tüylüoğlu Ş, Karalı B. 'İnsani Kalkınma Endeksi Ve Türkiye İçin Değerlendirilmesi', *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 2006, 6(12): 53-88.
191. Uçan O, Koçak E. "İnsani Gelişme Endeksi İle Büyüme İlişkisi: Pedroni Eş Bütünleşme Örneği", *Journal of Politics* 2018, 1(2): 56.
192. Doğan EM, Tatlı H. "İnsani Gelişme ve Yoksulluk Bağlamında Türkiye'nin Dünyadaki Yeri", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* 2014, 28(1): 99-124.
193. Un. *Development Program, Human Development Report*, Oxford University Press, New York, 1995.

194. Anand S, Sen A. “*Human Development Index: Methodology and Measurement*”, Human Development Occasional Papers, 1994: 1-15.
195. Gürses D. “İnsani Gelişme ve Türkiye”, Balıkesir Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2009, 12(21): 339-50.
196. Hicks A. D, “The inequality-adjusted human development index: A constructive proposal”, *World Development* 1997, 25(8): 1283-98.
197. Doğan HG, Gürler Z. “Türkiye’nin İnsani Gelişme Endeksinin Analitik Olarak Değerlendirilmesi”, Iğdır Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 2013, 3(2): 69-76.
198. Güven O, “Bir İstatistikçi Gözüyle: İnsanca Gelişme Raporu”, *İnsanca Gelişme Birinci Türkiye Konferansı* (Rapor), UNDP, 7-8 Eylül, Ankara, 1992.
199. Kerényi, Á, “The Better Life Index of the Organisation for Economic Co-operation and Development”, *Public Finance Quarterly* 2011, 56(4): 518-38.
200. Kulesza MP. Ucieklak-Jez. "Poland and Selected Countries in the Light of OECD's Better Life Index." *Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Pragmatates Oikonomias* 2012, 6:183-91.
201. Karasar N. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 8.Basım Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 1998.
202. Cohen L, Manion L, Morrison K. *Planning Educational Research*. 6th ed. New York: Routledge; 2007.
203. Gökçe, B. *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*. (Üçüncü Baskı). Ankara: Savaş Yayınevi, 1999.
204. Yazıcıoğlu Y, Erdoğan S. *Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Detay Yayıncılık, Ankara, 2014: 440.
205. Göktepe, M. Türkiye’deki Bayan Futbolcuların Sosyo-Ekonomik Durumları Ve Futbol Branşına Yönelme Nedenleri, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2008.

206. Kanbur M. Türkiye'deki Elit Bayan Voleybolcular ile Elit Bayan Futbolcuların Sosyo-Ekonomik Düzeylerinin Karşılaştırılması, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2010.
207. Dağdeviren, F. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Güreş Yapan Sporcuların Sosyo-Ekonomik Yapılarının Araştırılması. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa: Haran Üniversitesi, 2012.
208. Doğukan, D. Spor Genel Müdürlüğüne Bağlı Sporcu Eğitim Merkezlerinde Yürütülen Yönetsel Uygulamaların Merkez Müdürleri ve Antrenörleri Açısından Değerlendirilmesi, Spor Bilimleri Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi. 2018.
209. Tüik, Ulusal Eğitim İstatistikleri Veri Tabanı, 2008-2018.
210. Pala R. Boksörlerin Sosyo-Ekonomik Değişkenleri İle Vücut Kompozisyonlarının Sportif Başarıya Katkısı Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi, 2006.
211. Connaughton D, Wadey R, Hanton S, Jones G. The development and maintenance of mental toughness: Perceptions of elite performers. *Journal of Sport Sciences* 2008, 26(1): 83-95.
212. Alibaz A, Gündüz N, Şentuna M. “Türkiyede Üst Düzey Taekwondo, Karate ve Kick-Boks Sporcularının Bu Spor Branşına Yönelmelerine Teşvik Eden Unsurlar, Yapma Nedenleri ve Geleceğe Yönelik Beklentileri” *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2006, 4(3): 91-102.
213. Çakto P, Görgüt İ. Beden Eğitimi Ve Spor Eğitimi Gören Öğrencilerin Kariyer Planlama Süreçlerinin İncelenmesi. *International Sport Science Student Studies* 2019, 1(1): 69-80.
214. Şirin, EF, Hamamioğlu Ö. Uzak Doğu Spor Branşlarındaki (Taekwondo, Karate, Judo) Sporcu Gençlerin Spora Katılım Motivasyonlarının Belirlenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2007, 12(2): 29 - 42.

215. Aslan, G. The Number of Minimum Wage Workers and the Change in Wage Levels (2003-2017 Household Labor Force Surveys Data Analysis), *Journal of Social Security* 2019, 9(1): 141-59.
216. Pepe, K. Isparta ve Burdur İl Merkezindeki Lisanslı Sporcuların Sosyo-Ekonomik Yapıları, Sosyal Bilimleri Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, 1998.
217. Tüik, Yıllık Eşdeğer Hane Halkı Kullanılabilir Fert Geliri İstatistiği, 2007-2016.
218. Birol, SŞ. Türkiye'deki Çim Hokeyi ve Buz Hokeyi Sporcularının Sosyo-Ekonomik Yapıları, Branşlara Katılım Nedenlerinin ve Beklentilerinin Araştırılması, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2007.
219. Çelik, M.Y. Tüketici Profiline Tespiti; Kastamonu İlinde Bir Uygulama. *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi* 2019. 5(9): 88-103.
220. Beşel, F. 2013 Yılı Yaşam Memnuniyeti Araştırması Sonuçlarının İl Bazlı Ekonomik, Sosyal ve Siyasi Analizi, Karabük Üniversitesi *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2015, 5(2): 227-36.
221. Bavlı Ö, Kozanoğlu E. Adolesan Basketbolcularda Mevkilere Göre Yaralanma Türleri ve Nedenleri, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2008, 22(2):77-80.
222. Kanbir O. *Sporla Sağlık Bilinci ve İlk Yardım*. Etkin Kitapevi, Bursa 2001.
223. Özdemir M. *Spor Yaralanmalarında Korunma ve Rehabilitasyon İlkeleri*. Çizgi Kitapevi, Konya 2004.
224. Kızmaz Z. Öğrenim Düzeyi ve Suç: Suç- Okul İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma. Fırat Üniversitesi *Sosyal Bilimler Dergisi* 2004, 14(2): 291-319.
225. Aslan H. Erdağı K, Işık B. Genç Sporcu ve Antrenörlerde Sigara İçme Alışkanlık ve Davranışları. *Mediterranean Journal of Humanities* 2017, 7(1): 41-55.
226. Yıldırım Y, Yıldırım İ, Kabadayı M, Ocak Y, Gölünük S. Amatör Futbolcuların Sigara Kullanım Alışkanlıklarının İncelenmesi. F.Ü. *Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi* 2011: 25(1): 17 – 24.

227. Pulur A. Üniversiteli Üst Düzey Halkoyunları Sporcuların Sigara ve Alkol Kullanımlarının Bedenlerini Algılama Düzeylerine Etkisi. GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi 2009, 29(3): 833 – 50.
228. Çolakoğlu T. Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Veren Okullardaki Öğrencilerin Sigara Kullanma Alışkanlıklarının İncelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2005, 3(4): 151-8.
229. Akyıl L. Üniversitelerin Kurumsal İletişim Uygulamalarında Sosyal Medya Kullanımı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Kongresi* 2017: 12-28.
230. Mendi B, Oğuz G. Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Sosyal Medyayı Kullanım Özellikleri Bağlamında İncelenmesi. *G. Ü. İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi* 2018, 6(1): 666-90.
231. Tel M, Öcalan M, Demirel ET, Ramazanoğlu F. Bazı Sosyo-Ekonomik Değişkenlere Göre Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2007, 17(1): 185-99.
232. Kara, D. Sporun Topluma Yaygınlaştırılmasında Sosyo-ekonomik Faktörlerin Araştırılması, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Niğde: Halis Ömer Aydemir Üniversitesi, 2006.

EKLER

Ek 1. Özgeçmiş

Adı Soyadı : Fikret DAĞDEVİREN
Doğum Tarihi : 05.05.1982
Doğum Yeri : Battalgazi
Yabancı Dil : İngilizce
İletişim : fikretdagdeviren@gmail.com

Eğitim Bilgileri:

1989-1999: İlk, orta ve lise eğitimimi Malatya'da tamamladım.
2003-2007: Lisans - Dicle Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu- Antrenörlük Eğitimi (Bölüm Birinciliği)
2010-2012: Yüksek Lisans - Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı
2016: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi- Formasyon
2012- halen: Doktora - İnönü Üniversitesi – Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı-(Ortak Program)

Mesleki Deneyim:

2009-2012: Dicle Üniversitesi SKS - Güreş Antrenörlüğü
2012: Dicle Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu - Araştırma Görevlisi
2013-2016: İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi - Araştırma Görevlisi (35. Madde)
1996-2019: Faal Güreş Yılları (Malatya Şekerspor – Diyarbakır Gençlik Spor – Muş Gençlik Spor – Malatya Büyükşehir Belediye Spor 1.Lig)
2017 ve halen: Academie Sports Club (Fitness-Yüzme Eğitimi) CEO'su

Belge ve Sertifikalar:

- 3. Kademe Güreş Antrenörlüğü
- 1.Kademe Tenis Antrenörlüğü
- Medical Exercise and Fitness Trainers Association

Akademik Deneyim:

Uluslararası Dergilerde Yayımlanmış Makale ve Uluslararası Bilimsel Toplantılarda Sunulmuş Bildirileri Bulunmaktadır.

Ek 2. Etik Kurul Onayı

T.C. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU (Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu)			
Oturum Tarihi	Oturum Sayısı	Karar Sayısı	
02.09.2015	5	2015/5-3	
<p>Karar No: 2015/5-1: Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 02.09.2015 tarihinde Rektör Yardımcıları Toplantı odasında toplandı. İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Araştırma Görevlisi Fikret DAĞDEVİREN'in "Güreş Eğitim Merkezlerinde Eğitim Alan Sporcuların Sosyo-Ekonomik Yapılarının Araştırılması" başlıklı çalışmasının Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi açısından uygun olup-olmadığının onayı ile ilgili raportör raporu görüşüldü, çalışma Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi açısından değerlendirildiğinde çalışmada <u>herhangi bir etik kusur olmadığına</u>; oy birliği ile karar verildi.</p>			
Prof. Dr. Cemal YURGA Etik Kurul Başkanı			
Prof. Dr. Ahmet F. SİNANOĞLU Etik Kurul Başkan Yardımcısı		Prof. Dr. Mehmet GÜNGÖR Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Süleyman ÇALDAK Etik Kurul Üyesi	KATILMADI	Prof. Dr. Ahmet KARADAĞ Etik Kurul Üyesi	KATILMADI
Prof. Dr. H. Bayram KAÇMAZOĞLU Etik Kurul Üyesi	KATILMADI	Prof. Dr. Nevzat BATTAL Etik Kurul Üyesi	

Ek 4. Sporcu Eğitim Merkezleri Yönetmeliği

Amaç: Madde 1- “Bu yönetmeliğin amacı; spor dallarına göre spora başlama yaşında bulunan çocuklarımızın eğitim ve öğretimlerini aksatmadan elit sporcu olarak yetiştirmelerini sağlamak için Sporcu Eğitim Merkezleri kurulması ve yönetilmesine ilişkin kuralları belirlemek.

Kapsam: Madde 2- Bu Yönetmelik Sporcu eğitim Merkezlerinin kuruluş, yönetim, eğitici ve öğretici kadroları, merkeze alınacak öğrencilerin secimi, kayıt ve kabulü, örgün öğretim kurumları ile olan ilişkileri, barınma, beslenme, sağlık, kıyafet ve disiplinle ilgili esas ve usulleri kapsar.

Dayanak: Madde 3- Bu yönetmelik, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 2. maddesi gereğince hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu yönetmelikte geçen,

Genel Müdürlük: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünü,

Daire Başkanlığı: Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığını;

Federasyon: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesindeki Federasyon Başkanlıklarını,

İl Başkanı: İl’in Valisi

İl Müdürlüğü: Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünü,

İl Müdürü: Gençlik ve Spor İl Müdürünü,

Şube Müdürü: Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Spor Şube Müdürünü,

İlçe Müdürlüğü: Gençlik ve Spor İlçe Müdürlüğünü,

İlçe Müdürü: Gençlik ve Spor İlçe Müdürünü,

Öğretim Kurumu: Örgün eğitim ve öğretim yapan kurumları,

Merkez: Sporcu Eğitim Merkezini,

Merkez yöneticisi: Merkezin sevk ve idaresini yöneten kişiyi,

Kurul: Sporcuların merkeze alınması için seçim ve sınav yapan kurumlar,

Eğitici ve Öğretici: Merkezdeki Sporculara ders veren eğitimcileri ve ilgili antrenörleri ifade eder.

İkinci Bölüm (Esas Hükümler)

Kuruluş ve Yönetim: Madde 5- İl Müdürlüğü ya da ilgili federasyon Başkanlığının teklifi, Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı ve ilgili Federasyon Başkanlığından birer üyenin katılımıyla oluşturulacak komisyonun, kurulması istenen merkezi yerinde görüp tesisin yeterliliği, sporcu potansiyeli gibi hususlarda incelemeler yapıldıktan sonra vereceği uygun görüş doğrultusunda Genel Müdür onayıyla Sporcu Eğitim Merkezi kurulur.

Merkezin Sorumlusu: Madde 6- Merkezin sevk ve idaresinden, İl müdürlüğüne bağlı olarak merkez yöneticisi sorumludur. Merkez yöneticisi beden eğitimi ve spor alanında eğitim görmüş kişilerden seçilir.

Merkez Personeli: Madde 7- Merkezin hizmetlerini yürütmek için yeterli sayıda olmak üzere aşağıdaki personellerden görevlendirilebilir.

a) Memur b) Ayniyat Memuru c) Ambar Memuru d) Daktilograf e) Aşçı, f) Bulaşıkçı, g) Bekçi, bakıcı h) Hizmetli ı) Garson

Eğitici ve Öğreticiler: Madde 8- Sporcu Eğitim Merkezinde aşağıdaki eğitim ve öğretim elemanları görevlendirilebilir:

a) Doktor (tercihen spor hekimi) b) Beslenme Uzmanı c) Psikolog d) Fizyoterapist e) Sağlık memuru f) Hemşire g) Yabancı dil ve belletici öğretmenler h) İlgili spor dalı antrenörleri ı) Gerekli görüldüğünde diğer eğitici ve öğreticiler

Bu elemanlar; İl Müdürlüğü kadrosunda olabileceği gibi, ildeki diğer kurumlardan, Genel Müdürlükçe geçici görevlendirme yapmak suretiyle çalışabilir.

Eğitim ve Öğretim Elemanlarında Aranacak Şartlar: Madde 9- Eğitim ve öğretim elemanlarında aranacak şartlar şunlardır;

a) Devlet Memurları Kanununda belirtilen şartlara haiz olmak,

b) Uzmanlık alanlarıyla ilgili özel şartları taşımak,

c) Antrenörler için Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Antrenör Eğitim Yönetmeliğinde belirtilen Şartlara haiz olmak,

d) Antrenörler, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Ceza Yönetmeliğine göre bir defa da 6 aydan fazla ceza almamış olmak.

Görev Yetki ve Sorumluluk Talimatı: Madde 10- Merkezde görevlendirilecek personelin görev, yetki ve sorumlulukları, Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanacak ve Genel Müdürlükçe onaylanacak talimatla belirlenir.

Kurul: Madde 11- Merkeze sporcu alınması, iki aşamalı seçim sistemi ile yapılır.

a) İlk aşama seçmeleri, iller veya merkezlerde her spor dalının özelliği dikkate alınarak aşağıdaki üyelerden oluşan kurulca yapılır.

Başkan: Gençlik ve Spor İl Müdürü

Başkan Yardımcısı: Merkez Yöneticisi

Üye: Spor Şube Müdürü

Üye: İlgili Federasyonun görevlendireceği iki uzman, (Uzman antrenör eğitim kurulu tarafından seçilir.)

Üye: Spor eğitim Dairesi Başkanlığından iki uzman,

Üye: İlgili spor dalından iki antrenör,

Üye: Doktor

b) Merkeze alınacak sporcuların ikinci aşama seçmeleri Spor Eğitim Dairesi Başkanlığından bir üye, ilgili federasyonca görevlendirilecek üç üye ve merkezde görevli bir antrenörden oluşan bir komisyon tarafından yapılır.

Kurulun Göreve Başlaması ve Görevin Sona Ermesi: Madde 12- Kurul, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü spor eğitim Dairesi Başkanlığının teklifi, Genel Müdürün onayından sonra göreve başlar ve seçme sınavı sonuçları açıklanmasından sonra görevi sona erer.

Kurulun Görev Yetki Sorumlulukları: Madde 13- Kurul; adayların müracaat ve seçilme şartlarının uygunluğunu tespit ederek, merkeze alınacak aday öğrenci sporcuların birinci aşama seçme sınavını yaparak ikinci aşama seçimi için ilgili federasyona aday öğrenci listesini gönderir.

Duyurular: Madde 14- Duyurular, Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerince en geç Nisan ayının sonuna kadar aşağıdaki kurum ve kuruluşlara iletilir;

- a) Mali basın vasıtasıyla halka,
- b) Milli Eğitim Müdürlükleri vasıtasıyla il ve ilçe okullarına,
- c) Resmi kurum ve özel kuruluşlara,
- d) Köy muhtarlıklarına yapılacak yazışmalarla diğer kişilere duyurular yapılır.

Başvuru Usulleri: Madde 15- Doğrudan merkezin bağlı bulunduğu İl Müdürlüğüne başvuru formu doldurarak yapılır. Form ile birlikte;

- a) Dilekçe,
- b) İki adet vesikalık fotoğraf
- c) Öğrenim belgesi
- d) Nüfus hüviyet cüzdanının aslı,
- e) Lisansiyer spor yapanlardan sporcu lisansı istenir.

Müracaat Süresi: Madde 16- Adaylar Mayıs ayının ikinci haftasına kadar müracaat edebilirler. Başvuruları uygun görülen sporculara seçme sınavı tarihleri yazılı olarak bildirilir.

Seçmelere Katılacak İllerin Belirlenmesi: Madde 17- Seçmelere, merkezin bulunduğu il ve ilçelerin öğrenci sporcuları ile diğer ilerden kabul şartları taşıyan sporcu öğrencilerde müracaat edebilir.

Seçme Usulleri: Madde 18- Başvuruları kabul edilen ve istenilen belgeleri tamamlayan adayların birinci aşama seçme sınavları Haziran ayının ilk haftasında ilgili Federasyon ve Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığınca belirlenen esas ve usullere göre kurulca yapılır.

İkinci Aşama Seçmeleri: Birinci Aşama seçme sınavını kazanan adaylar, Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığınca görevlendirilen bir uzman, ilgili federasyonca görevlendirilen uzmanlar ve merkezde görevli antrenörlerden oluşan komisyon nezaretinde 1 aylık deneme eğitimine alınır. Deneme eğitimi sırasında sporcuların, zihinsel yetenek ve bilgi seviyeleri, fizyolojik özellikleri gerekli testlerle belirlenip takip edilir. Eğitim sonunda uygun görülen öğrenci sporcuların merkeze kesin kayıtları yapılır.

İl Müdürlüklerine Bildirme: Madde 19- Sınav şekli ve usulleri ile ilgili talimatlar şubat ayı sonuna kadar ilgili federasyon ve Spor Eğitim Dairesi Başkanlığınca tespit edilerek Genel Müdürlüğün onayından sonra ilgili İl Müdürlüklerine gönderilir.

Kayıt ve Kabuller: Madde 20- Sporcu öğrencilerin merkeze kesin kayıtları Eylül ayının ilk haftasında yapılır. Sporcu öğrencilerin örgün eğitim kurumlarına kayıtlarını veli olarak İl Müdürlüğü yaptırır.

Kayıt Sırasında İstenecek Belgeler: Madde 21- Sporculardan merkeze kayıt sırasında aşağıdaki belgeler istenir:

- a) Noter tasdikli veli taahhütnamesi
- b) Öğrenim Belgesi
- c) Nüfus cüzdanı
- d) Sağlık Kurulu raporu
- e) Altı adet vesikalık fotoğraf

Öğrenci İşleri: Madde 22- İl Müdürlüğünce merkeze kayıtlı sporculara, tanıtıcı kimlik kartı verilir. Sporcular kimlik kartlarını merkezde buldukları süre zarfında üzerinde taşımak zorundadırlar. Sporcuların izinleri merkezin yıllık faaliyet programı çerçevesinde merkez yöneticisi tarafından kontrol edilir. Sporcular izinleri bu esasa göre kullanırlar. İzin süreleri bir yıl içinde iki ayı geçmez. Örgün eğitim kurumlarının tatile girmesinden sonra herhangi bir sportif müsabaka veya organizasyon varsa sporcuların merkezden ayrılmasına izin verilmez, ancak müsabaka ve organizasyon yoksa sporcunun tatil için ailesinin aynına gitmesine izin verilir.

Spor dalı ile ilgili sportif faaliyetler için sporcular İl Müdürlüğünce görevlendirilebilirler.

Sporcu merkezde bulunduğu süreler içinde okuldaki öğrenim durumu merkezce takip edilir. Öğrenim durumu hakkında sporcunun ailesine merkezce bilgi verilir.

Disiplin Kurulu: Madde 23- Merkezin disiplin işleri Merkez Disiplin Kurulu tarafından yürütülür. Merkez Disiplin Kurulu aşağıdaki kişilerden oluşur.

Başkan: Gençlik ve Spor İl Müdürü,

Başkan Yardımcısı: Merkez Yöneticisi,

Üye: Spor Şube Müdürü,

Üye: Spor Dalı Antrenörü,

Üye: İl Müdürlüğü tarafından seçilen iki kişi.

Disiplin Kurulu kararı oy çokluğu ile alınır. Eşitlik halinde Kurul Başkanının oyu iki oy sayılır.

Disiplin Cezaları ve Bu Cezaları Gerektiren Haller: Madde 24- Sporcu öğrencilere verilecek cezalarla, her disiplin cezasını gerektiren başlıca davranışlar aşağıda gösterilmiştir.

A) Uyarma-Kınama

Uyarma, Sporcu öğrencinin davranışlarında kusurlu olduğuna sözle ya da yazı ile dikkatinin çekilmesidir. Kınama, sporcuyu öğrenciye, cezayı gerektiren davranışta bulunduğunun ve tekrarından kaçınmasının kesin bir dille veya yazı ile bildirilmesidir.

Uyarma ve kınama cezasını gerektiren davranışlar şunlardır;

- a) Önceden izin almadan spor dalı ile ilgili çalışmalara katılmamak.
- b) Üstlerine ve arkadaşlarına karşı kaba ve saygısızca davranmak.
- c) Yalan söylemek veya iftira etmek.
- d) Çalışmalara geç katılmayı alışkanlık haline getirmek.
- e) Merkezle ilgili yönetmelik, yönerge, tebliğ, sirküler ve emirlere uymamak.

B) Merkezden geçici ilişik kesme,

a) Uyarma ve kınama gerektiren davranışları alışkanlık haline getirmek, cezası (7 gün) merkezden uzaklaştırmak.

b) Merkezde sigara ve içki içmek veya merkeze içkili gelmek, cezası 2-8 hafta süreyle merkezden uzaklaştırmak.

c) Merkezdeki üstlerine veya görevlilere fiili tecavüzde bulunmak cezası 2-8 hafta süreyle merkezden uzaklaştırmak.

d) Merkeze ait taşınır veya taşınmaz malları kısmen ya da tamamen kasıtlı olarak tahrip etmek cezası 2-8 hafta süreyle merkezden uzaklaştırmak. Ayrıca meydana gelen zarar ödetilir.

Bu hareketlerin tekrarı halinde ceza 2 kat arttırılarak verilir.

C) Merkezden Sürekli Olarak Uzaklaştırmak,

a) Merkeze yaralayıcı, öldürücü aletler, silahlar ya da patlayıcılar getirmek

b) Uyuşturucu ve benzeri maddeler kullanmak,

c) Yasadışı kuruluşlara üye olmak, bu kuruluşlarda etkinlik göstermek, bu gibi kuruluşların propagandasını yapmak.

d) Geçici ilişik kesme cezası gerektiren halleri alışkanlık haline getirmek.

e) Merkeze kabul edilen sporcu ile eğitici ve öğreticilerin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve kanunlarının açıkça suç saydığı Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ve Cumhuriyetin niteliklerinden herhangi birini değiştirme veya ortadan kaldırma amaçlarına yönelik faaliyetlerinden dolayı hakkında Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma başlatılanlar, Sporcu Eğitim merkezlerinden 2 ay uzaklaştırılırlar. Bu faaliyetlerinden mahkûmiyetleri durumunda ise Sporcu Eğitim merkezlerine kabul edilmezler.

Disiplin Kurulunun Çalışma Yöntemi: Madde 25 - Disiplin Kurulu, Kurul Başkanının çağrısı ile toplanır. Bir disiplin olayının meydana geldiğinin gerek doğrudan doğruya ve gerek ihbar ya da şikayet üzerine anlaşılması halinde ilgili sporcu öğrenci ya da öğrenciler disiplin kurulu başkanı tarafından disiplin kuruluna sevk edilirler. Disiplin kurulu, olayı kurula gelişinden itibaren en geç bir hafta içerisinde karara bağlar. Bu süre

yetmediği durumlarda, kurul başkanının onayı ile uzatılabilir. Disiplin kuruluna verilen sporcu öğrencilerin kurul tarafından sözlü ve yazılı olarak savunmaları alınır. Gerektiğinde tanıkların ifadelerine de başvurulur. Disiplin kurulunca verilen uyarma ve kınama cezaları İl başkanının onayı ile sonuçlandırılır ve sporcu öğrenciye duyurularak yürürlüğe konulur. Merkezden ilişik kesme cezası ile İl Başkanının teklifi ve Genel Müdürlük Makamının onayı ile sonuçlandırılır ve öğrenciye duyurularak yürürlüğe konur.

Merkezden İlişik Kesme: Madde 26 - Eğitim Merkezlerinde kayıtlı öğrencilerin liseyi bitirdikten sonra merkezle ilişkileri kesilir. 18 yaşını doldurmuş olan öğrencilerden liseyi bitiremeyenlerin merkezle ilişkileri kesilir. Velisi veya ailesi bir hak talep edemez. Ancak spor dalında başarılı olduğu İl Müdürlüğünce kurulacak komisyonca belirlenenlere bir defaya mahsus olmak üzere bir yıl daha imkân verilir. Antrenörleri tarafından dönem sonunda performansları ile ilgili olarak verilecek raporda, spor dalında verilen eğitimi kavrayamadığı veya gelişme kaydedemediği durumlarda ilgili Federasyonca da aynı kanaatin verilmesi üzerine sporcunun merkezle, ilişkisi kesilir. Sporcuların öğretim kurumlarından aldığı cezalar merkezin disiplin kurulunca da değerlendirilir. Ortaya çıkacak hastalıklarda yapılan tedaviye rağmen sporcunun spor yapmasına imkân verecek düzelmenin olmaması sağlık kurulunca belgelendirildiği takdirde sporcunun merkezle ilişkisi kesilir. Öğrencinin kanuni velisinin isteği üzerine öğrencinin merkezle ilişkisi kesilir. Ayrıca orta öğrenim süresi içerisinde iki yıl başarısız olan sporcuların merkezle ilişkileri kesilir. Ancak, spor dalında başarılı olduğu İl Müdürlüğünce kurulacak Komisyonca belirlenen öğrencilere bir defaya mahsus bir yıl daha hak tanınabilir.

Başarılı Sporcular: Madde 27 - Liseyi bitiren ancak üniversite seçme sınavlarını kazanamayan merkez sporculardan üst düzeyde performans gösterenler, (Türkiye Şampiyonasında birinci olan, Olimpiyat, Dünya, Avrupa ve Akdeniz Oyunları Şampiyonalarında ilk üç dereceye girmiş olanlar) 21 yaşına kadar Genel Müdürlük onayı ile merkezden yararlandırılabilir.

Transfer: Madde 28 - Sporcu Eğitim Merkezlerinde yetişen sporcu öğrencilerin kulüplere transferlerine imkân sağlamak amacıyla, ilgili Federasyonlar tarafından hazırlanıp Genel Müdürlükçe uygun görülen talimatlara göre işlem yapılır.

Sporcu Eğitim Programları: Madde 29 - Sporcu eğitim programları, yıllık olarak merkezde faaliyette bulunan spor dallarının Federasyon Başkanlıklarınca hazırlanır. Programlar, sporcuların öğretim kurumlarında ki eğitimlerini aksatmayacak şekilde eğitici ve öğreticileri tarafından uygulanır. Hazırlanan yıllık eğitim programlarına, imkânlar ölçüsünde sporcuların sosyal ve kültürel yönden gelişmeleri için gerekli olan faaliyetlere yer verilir. Yıllık olarak ilgili Federasyon tarafından hazırlanan spor eğitim programları Genel Müdürlük makamının onayından sonrada uygulamaya konur. Bu programların bir örneği ilgili Federasyonca Spor Eğitim Dairesi Başkanlığına gönderilir.

Denetim: Madde 30 - Merkezler, teknik ve çalışma programları ile ilgili olarak, Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı ve ilgili Federasyon Başkanlığından uzmanların katılacağı komisyon tarafından, her öğretim yılında en az iki defa uygun görülen zamanlarda denetlenir. Denetim sonuçlarına göre gerekli işlem yapılır.

Mali Konular: Madde 31: Merkezlerin ihtiyaçlarını ve merkezde kalan öğrencilerin eğitim ve öğretim ile diğer giderlerini karşılamak için bu merkezlerin bulunduğu İl Müdürlüğü bütçesine her yıl ödenek konur. Ödeneğin yeterli olmadığı hallerde fonlardan veya İl Müdürlüğü bütçesinden merkezlerin harcamaları ile ilgili fasıla aktarma alır. Harcamalar, depo ve ayniyat işlemleri İl Müdürlüğü mevzuatına uygun olarak yürütülür.

Eğitici ve Öğretici Ücretleri: Madde 32 - Eğiticilere ve uzmanlara fazla çalışma karşılığı ücretleri aşağıdaki şekillerde ödenir.

a) Antrenör, uzman ve danışman olarak görevlendirilen beden eğitimi öğretmenlerine her yıl Genel Müdürlükçe belirlenen ücret esaslarına göre

b) Eğitici, öğretici, belletici, uzman ve diğer memurlar gençlik ve spor hizmetleri uygulamasında görevlendirileceklere ödenecek ücretlerle ilgili esaslara göre,

c) Merkezde görevlendirilen yabancı spor uzmanı ve antrenörlere sözleşme gereği ücret ödenir.

Tedavi Masrafları: Madde 33- Merkezde kayıtlı bulunduğu süreler içerisinde sporcunun herhangi bir kaza yaralanma veya hastalık durumlarında yurtiçi tedavi masrafları İl Müdürlüğünce karşılanır. Gerekli durumlarda yurt dışı tedavi giderleri ise, Genel Müdürlük tarafından karşılanır.

Merkezden Yararlanma: Madde 34 - Merkezden, Genel Müdürlük onayı olmadan herhangi bir şekilde yararlanılmaz. Merkezde, ilgili spor dallarına yönelik hazırlık kampları düzenlenebilir. Milletlerarası yarışmalara katılacak sporcular ilgili spor dalı Federasyonunca Genel Müdürlük makamından alınacak onay süresi kadar bu merkezden yararlanırlar ve harcamalar ilgili Federasyon bütçesinden karşılanır.

Üçüncü Bölüm (Çeşitli Hükümler)

Rapor: Madde 35- Her yıl eğitim dönemi sonunda İl başkanlığı ve Spor Eğitimi Bilgileri Federasyonca detaylı bir rapor ile bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Sporcu Bilgi Formu doldurularak Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığına gönderilir.

Uygulama: Madde 36- Merkezlerin eğitim ve öğretim programlarına ait esas ve uygulamalar bu Yönetmelik hükümlerine göre yürütülür. Hüküm bulunmayan hallerde ise, Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığının Genel Müdürlük makamından alacağı onay çerçevesinde işlem yapılır.

Merkezin İsimlendirilmesi: Madde 37- Sporcu Eğitim Merkezinin isimlendirilmesi aşağıdaki şekilde yapılır.

a) Bir spor dalında faaliyet gösterilmesi halinde, Merkezin bulunduğu il ve ilgili spor dalının adı ile anılır. Örnek: Çorum Güreş Eğitimi Merkezi gibi.

b) Birden fazla spor dalında faaliyet gösterilmesi halinde ise, Merkezin bulunduğu ilin adı ile alınır. Örnek: Adıyaman Sporcu Eğitimi Merkezi gibi.

c) Merkez spor faaliyetlerinde üstün hizmetleri geçmiş, ülkemize olimpiyat ve dünya şampiyonluğu kazandırmış kişilerin isimleriyle de anılabilir.

Antrenör Görevlendirilmesi: Madde 38- Merkezde, eğitim yapılan sporun özellikleri de dikkate alınarak en fazla yirmi sporcuya bir antrenör düşecek şekilde görevlendirme yapılır.

Antrenörlerin Gelişim Kurs ve Seminerleri: Madde 39 - Sporcu Eğitim Merkezlerindeki antrenörler için yılda en az bir defa gelişim kurs ve semineri düzenlenir. Antrenörler bu programlara katılmak zorundadır.

Giyim: Madde 40- Her yıl İl Müdürlüklerince, merkezde görevli antrenör ve sporculara ilgili Federasyonun eğitim kurullarınca belirlenecek spor kıyafetleri verilir.

Her yıl İl Müdürlüklerince sporculara, asgari olarak bir takım elbise, bir çift ayakkabı, iki gömlek, iki takım iç çamaşırı, bir kravat, iki çift çorap, bir terlik ve bir takım pijama verilir. Bu sayılar imkânlar ve istekler doğrultusunda artırılabilir.

Eğitim Giderleri: Madde 41- Merkezdeki sporcu öğrencilerin eğitim ve öğretimleri ile ilgili bütün giderleri İl Müdürlüğü tarafından karşılanır.

Yürürlük: Madde 42- 832 sayılı Sayıştay kanununun 205'nci maddesi hükmü gereğince Sayıştay'ın görüşü alınarak hazırlanan bu yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme: Madde 43- Bu Yönetmelik hükümlerini Gençlik ve Spor Genel Müdürü yürütür. 28.01.2010 tarihli ve 27476 sayılı Resmi Gazetede Sporcu Eğitim Merkezleri Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Ek 5. Karakucak Projesi

**KARAKUCAK PROJESİ VE
1988 YILI UYGULAMA PROGRAMI**

Proje Koordinatörü: Doç. Dr. Celal TAŞKIRAN

ANKARA

1988

I.GİRİŞ

1. Spor Politikası:

Bugün hiçbir ülkede, sporcunun kabiliyeti kendisi tarafından ortaya çıkarılmadı gibi, bu kabiliyetin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesindeki maddi gider de kendisi tarafından karşılanmamaktadır. Bütün spor dallarında üstün kabiliyetin erken yaşta ve hatasız olarak bulunması ve daha sonra özel bir eğitim ile geliştirilmesi temel stratejidir. Buna göre her spor dalı için özel olarak belirlenen uygun coğrafi bölge ve yerleşim birimlerinde yapılacak müsabakalarla ve diğer seçme metotları ile sporcu adayları çocuklar test edilir. Daha sonra, bu çocuklar burçlu, yatılı vb. gibi şekillerdeki normal genel öğretimlerine paralel olarak, özel sağlıklı ve beslenme ortamı içinde ilgili spor dalında eğitime tabi tutulur. Bu stratejinin Türk güreşinin geliştirilmesinde uygulanması, projenin konusunu teşkil etmektedir.

2. Türk Güreşinde Başarısızlığın Sebepleri:

Bütün Türk boyları tarafından bilinen en eski zamanlardan beri yaygın olarak yapılan gelmekte olan güreş, 1946-1968 yılları arasında ülke olarak uluslararası seviyede üstün başarı gösterilmiştir. Fakat 1968 yılından itibaren olimpiyat şampiyonu 1970 yılından itibaren de dünya şampiyonu yetişmemiştir. Bunun belli başlı sebeplerinden bazıları kısaca şunlardır:

- Dünyada bütün Spor dallarında bilimselleşme süreci hızla devam ederken Türk Güreşi bunun dışında kalmıştır.
- Türkiye'nin sosyal yapısındaki değişimler ve şehirleşme, tabii seleksiyondan gelen üstün kabiliyetli güreşçilerin ortaya çıkmasını eskiye göre azaltmıştır.
- Güreşin kaynağı olan çocuklar ve gençler okullara gelirken güreşin altyapı ve teşkilatlanma açısından okullara sokulması sağlanamamıştır.
- Özel sektörün güreşe ilgisi teşvik edilmemiştir.
- Uluslararası başarıya en yakın spor dalı güreş olmasına rağmen, maddi kaynakların dağıtımında yeterli hisse ayrılmamıştır.
- Güreşe olan ilgi ve sevgi kamu ve özel sektörde şahıslara bağlı kalmıştır.

3. Karakucak Güreşlerinin Önemi:

Uluslararası güreş müsabakalarında modern güreş olarak adlandırılan serbest ve grekoromen stillerinden serbest güreşin temel özellikleri “duruşlar, tutuşlar, teknikler” bakımından Türk karakucak güreşine benzemektedir. Nitekim geçmiş yıllarda Olimpiyat, Dünya ve Avrupa şampiyonu olmuş bütün güreşçilerimizin tamamına yakın, karakucaktan minder güreşine geçmiştir.

Bugün ülkemizde çeşitli müesseseler Karakucak yönetmeliği çerçevesinde organizasyonlar tertip ederek, Karakucak güreş müsabakaları yaptırmaktadırlar. Fakat Karakucak organizasyonlarında ve federasyonca düzenlenen şampiyonalarda göz dolduran ve istikbal vadeden gençlerin düzenli bir şekilde minder güreşine intikalleri

sağlanmadığı gibi, kabiliyetli olanların geliştirilmesi ve Türk güreşine kazandırılması bir sistem içinde ele alınmamıştır. Karakucak projesinin gayesi, yukarıdaki olayı bir sistem içinde geliştirmektir.

4. Karakucak Projesi ve Mevzuat:

Projede, Karakucak yönetmeliğinden farklı bazı düzenlemeler yapılmıştır. Karakucak yönetmeliği de bu düzenlemeler doğrultusunda yeniden hazırlanmıştır. Halen yürürlükteki yönetmelik hükümleri ile çelişen durumlarda projede belirtilen hususlar esastır. Projede özel hüküm bulunmayan haller için ise yürürlükteki Karakucak Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Özel metotla seçilen 150 öğrencinin yatılı okulları alınmasında ve güreş antrenörü beden eğitimi öğretmenlerinin okullara atanmasında Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Mevzuatı hükümlerine uyulacaktır.

5. Karakucak Projesinin Kapsamı, Süresi ve Diğer Projeler İle İlişkisi:

Karakucak projesi her yıl bazı hususların yeniden düzenlenmesi suretiyle devamlılık arz eder. Karakucak Projesi, Türk Güreş Merkezi Projesi ile bütünlük içindedir. Türk Güreş Merkezi Projesi, Karakucak Projesinin devamı niteliğindedir. Karakucak Projesi çerçevesinde tespit edilen güreşçi adayı öğrencilerin lise ve yüksekokul seviyesindeki eğitimi Türk Güreş Merkezi Projesi içinde düzenlendiğinden; bu proje, güreşçi adayı öğrencilerin seçimi, kampları, burs ve ödülleri ile ortaokul düzeyindeki eğitimlerini düzenlemektedir.

6. Karakucak Projesinin Yürütülmesinden Sorumlu Birimler:

Projenin yürütülmesinden sorumlu birimler:

- a) Milli Eğitim Gençlik Ve Spor Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı (Gençlik Ve Spordan Sorumlu)
- b) Beden Terbiyesi Ve Spor Genel Müdürü
- c) Güreş Federasyonu Başkanı
- d) İllerde Valiler İl Beden Terbiyesi ve Spor Müdürü Milli Eğitim Gençlik ve Spor Müdürü
- e) İlçelerde Kaymakamlar ve İlçe Milli Eğitim Gençlik ve Spor Müdürüdür.

7. Karakucak Projesinin Uygulamaya Konulması:

Proje Nisan - 1988 ayı sonuna kadar çıkarılacak Bakanlık Genelgesi ile uygulamaya konulacaktır.

II. İLÇE VE İL KARAKUCAK MÜSABAKALARI

1. Müsabakanın Yeri

Karakucak müsabakaları, bu güreş çeşidinin yaygın olarak yapıldığı; Adana, Amasya, Artvin, Çorum, Denizli, Erzurum, Gaziantep, Kahramanmaraş, Hatay, Kars, Malatya, Ordu, Samsun, Sivas, Tokat ve Yozgat illerini ve Tosya ilçesinde kapsayacaktır. Sayılan 16 il dışındaki illerde il bazında olmayıp da ilçe düzeyinde karakucak güreşi yapılan ilçeler olduğu takdirde bu ilçelerde proje kapsamına alınacaktır. Bu ilçeler en yakın ilin ilçesi olarak kabul edilecektir. Örneğin Tosya ilçesi en yakın il olan Çorum ilinin ilçesi olarak değerlendirilecektir.

Bir merhalede, belirtilen illere bağlı EK 1’de sayılan 156 ilçe merkezinde kasabalarda ve köylerde yaşayan okuyan çocuklar arasında ve ilçe merkezinde karakucak müsabakaları yapılacaktır.

İkinci merhale, de her ilçe kendi il merkezinde olmak üzere ilçe müsabakalarında dereceye giren çocuklar arasında 16 il merkezinde karakucak müsabakaları yapılacaktır.

İl merkezinde müracaat edenler ise Merkez ilçede yapılacak müsabakalara alınacaktır.

2. Müsabakaların Zamanı:

Müsabakaların tarihlerini ve diğer hususları düzenleyen ve Karakucak Projesini uygulamaya konan Genelge Bakanlıkça Nisan 1988 ayı sonuna kadar valiliklere gönderilecek ve valiliklerce vakit kaybetmeden ilçe ve köylere ulaştırılması saylanacaktır.

Bir merhalede seçmeler yani ilçe karakucak müsabakaları 26 Mayıs 8 Haziran 1988 tarihleri arasında (12 gün süreyle) tespit edilen ilçe merkezlerinde yapılacaktır.

3. Müsabakaların Niteliği:

Proje kapsamında ilkokul mezunu 12 yaşında veya İlkokulu bitirdiği yıl 13 yaşında olanlar ortaokul birinci sınıf seviyesinde öğretim görmeye hak kazanmış 11 yaşındaki çocuklar girebilecektir. Ortaokul birinci sınıfa alınmak için yapılacak müsabakalarda yaş grubu olarak bu yaş grupları geçerli olacaktır.

4. Müsabakaların Sayısı

Birinci merhalede, yani ilçe seçmeleri sonucunda her siklette birinci, ikinci ve üçüncü olanlardan ve ilk 3 dereceye girmekle beraber kabiliyetli olduğu tespit edilen çocuklardan oluşan en çok 20 kişilik ilçe takımı belirlenecektir. İkinci merhalede, yani ilçe seçmelerine her ilçeye 20 kişilik takımı ile kendi il merkezinde yarışmaya girecektir. İl seçme müsabakaları sonucunda her siklette birinci, ikinci ve üçüncü olanlardan ve dereceye girmemekle beraber özel kabiliyeti olduğu tespit edilen çocuklardan müteşekkil 20 kişilik pil takımı seçilecektir. Her ilde bir siklette 4 kişi olmak üzere seçilen toplam 20 kişilik il takımlarının toplamı olan 320 kişi ile Türkiye Şampiyonası yapılacaktır.

5. Sikletler ve Müsabaka Sistemi:

Müsabakalar 28, 31, 34, 38 ve 42-46 kilolarında olmak üzere 5 siklet esasına göre yapılacaktır. ilçe ve il müsabakalarında “Tek Eleme Usulü” uygulanacaktır. Tek Eleme

Usulüne göre, tartılar bittikten sonra, aynı siklette olanlar kendi aralarında kura çekecekler, çekilen kura sırasına göre ardışık olarak birbirleri ile görüşecekler ve kaybedenler elenecektir. Bu durum her siklette birinciler belirleninceye kadar devam edecektir. Tek Eleme Usulünün en önemli mahsuru; en kabiliyetli iki güreşçinin ilk turda eşleşerek birinin daha işin başında elenmesi durumu söz konusudur.

Müsabaka suresi 4 dakikadır ve her kilolarda tolerans bir kilodur.

6. Ödüller:

a) İlçe Seçmelerinde

Her Siklette:

Birinciye	100.000 TL.
İkinciye	75.000 TL.
Üçüncüye	50.000 TL.

b) İl Seçmelerinde

Her Siklette:

Birinciye	150.000 TL.
İkinciye	125.000 TL.
Üçüncüye	100.000 TL.

Nakit ödül verilecektir. Her iki seçmede de dereceye girenler iki ödülü de alacaktır.

Her iki merhalede de özel kabiliyet gösterdiği için daha sonraki merhaleye katılması sağlanan gençlere ödül verilmeyecektir.

7. Yolluk ve Harcırahlar:

Merkezden veya bölgelerden görevlendirilecek hakemlere ve görevlilere harcırah verilecek ve yol paraları karşılanacaktır.

Güreşçi öğrencilere de federasyonunca tespit edilecek miktarda harcırah verilecek, gereken hallerde de yol masrafları karşılanacaktır.

8. Seçme Müsabakalarının Organizasyonu ve Yönetimi:

Her ilde Vali veya görevlendireceği Vali Yardımcısı başkanlığında İl Milli Eğitim Gençlik Ve Spor Müdürü ve İl Beden Terbiyesi Ve Spor Müdürü ve Güreş Federasyonu temsilcisinden teşekkül eden 4 kişilik ilk Karakucak Komitesi kurulacaktır. Komite ilçe ve il müsabakalarının projede belirtilen şekilde yapılmasından sorumlu olacaktır. Ayrıca İl Karakucak Komitesine bağlı olarak her ilde bağlı EK-1'de belirtilen ilçelerde Kaymakam İlçe Milli Eğitim Gençlik Ve Spor Müdürü ve Kaymakamın görevlendireceği bir kişiden kurulu 3 kişilik ilçe Karakucak Komitesi kurulacaktır. Merkez ilçelerde 3 kişilik ilçe Karakucak Komitesi İl Valisinin görevlendireceği kişilerden oluşacaktır. İlçe Karakucak Komiteleri ilçe seçmelerinin projede belirtilen şekilde ve tarihlerde yapılmasından

sorumlu olacaktır. Federasyonca görevlendirilecek hakemler ve müşahitler bu komitelerde danışman olarak görev yapacaklardır.

III. TÜRKİYE ŞAMPİYONASI VE KAMP

1. Müsabakaların Sayısı:

İl seçmelerinde her ili temsilen il birincisi, ikincisi ve üçüncüsü olanlar il de dereceye (ilk üç) girememekle beraber özel kabiliyeti olduğu görülen bir çocuk olmak üzere her sikkette 4 güreşçiden müteşekkil, 20 kişilik il takımı Türkiye Şampiyonasına katılacaktır. 16 ilden toplam 320 güreşçi (her sikkette 64 kişi olmak üzere) Türkiye Şampiyonasına katılacaktır.

2. Türkiye Şampiyonası'nın Yeri, Zamanı ve Organizasyonu:

Türkiye Şampiyonası Güreş Federasyonu'nun 1988 yılı faaliyet programında da belirtildiği üzere 25 - 26 Haziran 1988 tarihleri arasında yapılacak ve yeri Federasyonca tespit edilecektir. Türkiye Şampiyonası'nın tertiplenmesi ve yürütülmesinin sorumluluğu Güreş Federasyonuna aittir.

3. Müsabakaların Yapılış Şekli:

Türkiye Şampiyonası'nda seçmeler ilçe ve il seçmelerine göre farklı yapılacaktır. Müsabakalarda tek eleme usulü yerine Güreş Federasyonu teknik kurulunun eleme müsabakaları talimatnamesine uygun olarak tespit edeceği eleme usulü kullanılacaktır. İllerden Türkiye Şampiyonasına her sikkette 64 kişi gelecektir. Bunlar 8'er kişilik takımlar halinde 8 grup olarak seçmeye tabi tutulacaklardır. Böylece her grubun birincisi, ikincisi ve üçüncüsü tespit edilecektir.

4. Ödüller:

Her Sikkette:

Birinciye	200.000 TL.
İkinciye	175.000 TL.
Üçüncüye	150.000 TL.

nakit olarak ödül verilecektir. İlçe veya İl seçmelerinde dereceye girenler de bu ödülü alacaktır.

5. Yolluk ve Harcırahlar:

Merkezden veya bölgelerden görevlendirilecek hakemlere ve görevlilere harcırah verilecek ve yol paraları karşılanacaktır.

Güreşçi öğrencilere de federasyonca tespit edilecek miktarda harcırah verilecek, gereken hallerde de yol masrafları karşılanacaktır.

6. Kampa Katılacakları Sayısı:

Türkiye Şampiyonasına katılan 5 sikletteki 40 grubun birincisi ikincisi ve üçüncülerinin toplamı olan 120 kişi kampa alınmaya hak kazanacaktır. Ayrıca bu proje kapsamına girmemekle beraber daha büyük yaş guruplarında yapılan karakucak seçmelerinde başarılı olan 30 genç de kampa alınacaktır. Toplam 150 güreşçi genç kampa alınacaktır.

7. Kampın Yeri Zamanı Ve Organizasyonu:

Kampların yerinin seçiminde ve organizasyonundan Güreş Federasyonu sorumludur.

Kamplar yaz döneminde yapılır.

8. Kamp Masrafları:

Kamp masrafları Güreş Federasyonunca karşılanır.

Güreşçi öğrencilerin kamplara geliş - gidiş yol masrafları da karşılanır.

9. Kampa Katılacak Güreşçilere Uygulanacak İşlemler:

Türkiye Şampiyonası sonrası kampa iştiraki kesinleşen güreşçiler hakkında bir dosya açılarak bu dosyalara;

- Antrenörünün Adı ve Soyadı (varsa güreşe ilk çalıştırmanın adı soyadı ve adresi)
- Klinik testlerinin sonuçları,
- Çocuğun ve ailesinin geçmişi,
- Çocuğun psikolojik özellikleri
- Spora ilgisi,
- Başarma ve kazanma tutkusu,
- Zorluklara katlanma gücü,
- Ailesinin maddi durumu ve sosyal statüsü,
- ve gereken diğer bilgiler,

düzenli bir şekilde kaydedilecektir. Kaydedilen bu bilgilerin bir örneği federasyon merkezine gönderilecektir. Ayrıca güreşçiler öğretime başladıklarında tutulan dosyalar öğrencilerin okudukları okullara da gönderilecektir.

IV. YATILI OKUL

1. Okullara Alınma:

Kampa katılan 150 güreşçi öğrenci 1988-89 öğretim yılında bakanlığa ait ortaöğretim seviyesinde öğretim yapan pansiyonlu okullara alınacak, ortaokul birinci sınıf seviyesinde öğretim göreceklerdir. Bakanlık Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı pansiyonlu okullara yatılı olarak alınmanın 2 şekli vardır: parasız yatılı ve paralı yatılı.

Paralı ve parasız yatılılık şartları 2684 sayılı "Burs Parasız Yatılılık ve Sosyal Yardımlar Kanunu". Bu kanuna dayanılarak Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan Milli

Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı ilkokul, ortaokul, lise ve dengi okullarda ‘‘Burs Parasız Yatılılık Ve Sosyal Yardımlar Yönetmeliği’’ ve 2698 sayılı ‘‘Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Okul Pansiyonları Kanunu’’ tarafından düzenlenmiştir. Parasız yatılılık özel bir imtihan ve maddi durum ile ilgili şartlara bağlandığından yukarıdaki mevzuat değiştirilmeden karakucak semelerde tespit edilen öğrencilerin parasız yatılı olmaları imkânsızdır.

2. Okulların Seçimi:

Okulların seçiminde alternatifli olarak hareket edilmiş ve bu durum maliyet Hesabında da dikkate alınmıştır. Bakanlığa bağlı ortaokul seviyesinde öğretim yapan pansiyonlu okullarda projenin amacına uygun olduğu için Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı öğretmen liseleri seçilmiştir.

1. Alternatif olarak Samsun Akpınar Öğretmen Lisesi ile Sivas Pamukpınar Öğretmen Lisesi alınmıştır. 1988-89 öğretim yılı içinde Samsun Akpınar Öğretmen lisesinin 185 öğrencilik kapasitesi, Sivas Pamukpınar öğretmen lisesinin ise 68 öğrencilik kapasitesi bulunmaktadır. 150 güreşçi öğrenci kapasite kaydirmek ve kapasite arttırmak suretiyle bu iki okula yerleştirilecektir.
2. Alternatif olarak sadece Samsun Akpınar Öğretmen Lisesi seçilmiştir.
3. Alternatif olarak Ankara'da bulunan Hasanoğlan Atatürk Öğretmen Lisesi seçilmiştir. Bu okulun kapasitesi 1988-89 öğretim yılı için 235'dir.

3.Burslar:

Yatılı okullara alınan öğrencilere burs verilecektir. 1988-89 öğretim yılında yatılı okullara alınacak 150 öğrenci her ay 20. 000 TL nakit olarak burs verilecektir. Burs miktarı her yıl yeniden tespit edilecektir.

4. Bursların Kesilmesi:

Kendilerine burs verilen öğrenci güreşçiler herhangi bir sebeple okulu bırakıp, güreş faaliyetlerine devam etmez ve sebepsiz müsabakalara katılmaz ise bursla birlikte kendisine yapılan yardımlar kesilir.

5. Beslenme:

Güreşçi öğrencilerin yerleştirildiği ortaokulların pansiyonlarında kalan bütün paralı ve parasız yatılı öğrenciler, güreşçi öğrencilere gereken kalori seviyesinde beslenecektir. Bu konuda öğrenciler arasında bir ayırım yapılmayacaktır.

Yapılan hesaplara göre 12-13 yaş grubundaki 1 güreşçinin günde 6 saat antrenman yapması halinde 5.600- 6000 kaloriye (1988 fiyatı ile 3.500-4.200 TL), günde 4 saat antrenman yapması halinde 4900 - 5000 kaloriye (1988 fiyatı ile 2.500- 3.500 TL), 2 saat antrenman yapması halinde 3.500 - 4.000 kaloriye (1988 fiyatları ile 2.000 TL) ihtiyacı olacaktır. Güreşçi adaylarının öğretimlerinin aksamaması için ortalama günde 2 saat antrenman yapacağı kabul edilirse öğrenci başına 1988 yılı için 2.000 TL. 1989 yılı içinde 2.500 TL'lik beslenme gideri olacaktır. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının

öğrenci başına 1988 yılı için teklif edilen yiyecek ödeneği 750 TL'dir. 1989 yılı için tahmini 1100 TL olduğu kabul edilirse (Bütçe maliyet cetvelinde bu ödenekler yer almaktadır) aradaki farkın okullara verilmesi gerekir.

6. Giyecek:

Her yıl 150 öğrencinin zaruri giyim masrafları (elbise, eşofman, spor ayakkabı, çorap, ayakkabı vb.) karşılanacaktır.

7. Paralı Yatılı Ödemeleri:

Yatılı okula girecek öğrencilerin okula girerken ödeyecekleri miktar her yer değişmektedir. 1988-89 öğretim yılı için bu miktar ortalama 250.000 TL dir Ve bu meblağ her güreşçi için Güreş Federasyonu'nca ödenecektir.

8. Öğrenci Velilerin Mükellefiyeti:

Öğrenci velilerinin;

- a) Çocuğun okuması, güreşmesi, okul disiplinine uyması gerektiği, bunlar yerine getirmediği yurtiçi ve yurtdışı müsabaka ve çalışmalarına katılmadığı takdirde oğluna yapılan yardımların kesileceği,
  - b) Yukarıdaki faaliyetlere katılmasına müsaade ettiği,
  - c) Çocuğunun sağlığının sebep olmadığı haller dışında çocuğunun okuldan alınmayacağı,
  - d) Lisanslı bir yere nakline müsaade etmeyeceği,
  - e) Yurtdışı müsabakalar için pasaport sair işlemlerde çıkışı için önceden muvafakatının bulunduğu,
  - f) Bu şartların yerine getirilmesinde tek taraflı hareket ederek bozulma sonucuna doğurur davranış da, çocuğa yapılan bütün ödemeleri tazminat olarak ödeyecekleri,
- hususlarını kapsayan muvafakat ve beyanları Noter Tasdikli olarak alınacaktır.

9. Okullarda Görevlendirilecek Güreş Öğretmenleri:

Tespit edilen okullara sporun güreş ihtisası dalında en az 3 yıllık yükseköğretim yapmış ve tercihen güreşçi veya güreş antrenörü olarak çalışmış yeteri kadar beden eğitimi öğretmeni tayin edilecektir.

Bu öğretmenler için, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının özel onayı ile beden eğitimi öğretmeni imtihanı açılacak, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı beden öğretmeni olarak alınacak, söz konusu okullara atanacaklardır. Bu öğretmenlerin hizmet süresi eğitimi ve hizmet içi eğitimi Bakanlık Eğitim Daire Başkanlığı ile Güreş Federasyonu başkanlığınca müştereken yapılacaktır.

V. MALİYET

1988-89 öğretim yılı için maliyet hesabı yapılmıştır.

1. Ödüller:

a) İlçe Seçmeleri:

156 ilçe x 5 siklet x birinciler için 100.000 = 78. 000. 000.

156 ilçe x 5 siklet x ikinciler için 75.000 = 58. 500. 000.

156 ilçe x 5 siklet x üçüncüler için 50.000 = 39. 000. 000.

175.500.000 TL.

b) İl Seçmeleri:

16 il x 5 siklet x birinciler için 150.000 = 12. 000. 000.

16 il x 5 siklet x ikinciler için 125.000 = 10. 000. 000.

16 il x 5 siklet x üçüncüler için 100.000 = 8. 000. 000.

30.000.000 TL.

c) Türkiye Seçmeleri:

5 siklet x birinciler için 200.000 = 1. 000. 000.

5 siklet x ikinciler için 175.000 = 875. 000.

5 siklet x üçüncüler için 150.000 = 750. 000.

2.625.000 TL.

Her üç seçmede verilen ödüller toplamı ise 208.125. 000 TL'dir.

2. Kamp Masrafları:

Kampın en çok 15 gün süreceği düşünülerek ve şahıs başına ortalama giderim 10.000 TL olduğu dikkate alınarak;

200 kişi x 15 gün 10.000 TL. Kamp Masrafı= 30.000.000 TL

200 kişi x 20.000 TL yolluk = 4.000.000 TL

34.000.000 TL

Not: 200 kişi; 150 güreşçi – öğrenci + 50 yöneticidir.

3. Yolluk ve Harcırahlar:

A. İlçe Seçmelerinde:

a) Hakem Masrafları: Merkez veya bölgede görevlendirilecek hakemler en çok 12 gün ilçe seçimlerinde görev alacaklardır. Kendilerine 10.000 TL günlük harcırah verilecek ve yol paraları karşılanacaktır. Kendilerinin ile gitmeleri ilçeler arasında seyahatleri ve tekrar merkeze dönmeleri için ortalama 20.000 TL yol masrafı hesaplanmıştır. Bu durumda;

16 İl x 10 hakem x 12 gün x 10.000 TL. Harcırah = 19.200.000 TL.

16 İl x 10 hakem x 20.000 TL yol parası = 3.200.000 TL.

b) Güreşçi Masrafları: Köylerden gelip müsabakalara katılacak güreşçiler 2000 TL harcırah verilecektir.
156 ilçe x 10. 000 güreşçi x 5 siklet x 1 gün x 2000 TL. Harcırah = 15. 600. 000 TL.

B. İl Seçmelerinde

a) Hakem Masrafları

16 il x 10 hakem x 2 gün x 10.000 TL. Harcırah = 3.200.000 TL

(Bu miktar ilçe ve il müsabakaları arasındaki 2 günlük para için hakemlere ödenecektir.)

b) Güreşçi Masrafları:

156 ilçe x 4 kişi x 5 siklet x 2 gün x 3.000.-TL. Harcırah =18.720,000 TL

C. Türkiye Şampiyonası'nda:

a) Hakem masrafları:

16 il x 30 hakem x 2 gün x 10.000 TL. Harcırah = 9.600.000 TL

b) Güreşçi Masrafları:

6 il x 4 kişi x 5 siklet x 2 gün x 3.500 -TL. Harcırah = 2.240.000.-TL

D. Ayrıca federasyonca görevlendirilecek kişilerin harcırah ve yollukları öngörülmeven masraflar için 5.040.000 TL öngörülmüştür.

Bu durumda 80.000.000 TL yolluk ve harcırahların toplamı tutmaktadır.

4. Burslar:

250 öğrenci x 12 ay x 20.000 TL= 36. 000.000. TL burslar toplamıdır.

5. Paralı Yatılı Ödemeleri:

Her öğrenci için ortalama 250 000 TL ödenecektir.

150 öğrenci x 250.000 TL = 37.500 000 TL tutmaktadır.

6. Beslenme:

Bakanlığın 1988-89 Öğretim Yılıının dört ayı (Eylül, Ekim, Kasım, Aralık) için öğrenci başına verdiği yiyecek ödeneği 81988 bütçe teklifi) 750 TL dir.

1988-89 Öğretim Yılıının geri kalan ayları için tahmini rakam (1989 yılı bütçesinde kesinleşecek) 1.100 TL dir.

1. Alternatif:

Samsun Akpınar Öğretmen Lisesi = 620

Sivas Pamukpınar Öğretmen Lisesi = 350

Toplam Öğrenci Sayısı = 970

Bir öğretim yılında öğrenciler 270 gün pansiyondan faydalanmaktadırlar. Bunun 120 günü 1988 yılına, 150 günü de 1989 yılına aittir. Bu durumda;

150 gün x 1.100 TL x 970 öğrenci = 160.050.000. TL.

Toplam = 247.350.000 TL.

Güreşçi öğrencilere uygulanacak beslenme programı çerçevesinde ise:

120 gün x 2.000 TL x 970 öğrenci = 232.800.000. TL.

150 gün x 2.500 TL x 970 öğrenci = 363.750.000. TL.

Toplam = 596.550.000 TL.

Ek beslenme için gerekli kaynak:

596.550.000 TL. + 247.350.000 TL.= 349.200.000 TL dir.

2. Alternatif:

Samsun Akpınar Öğretmen Lisesi Pansiyon kapasitesi 620 öğrencidir.

Bu durumda;

120 gün x 750 TL x 620 öğrenci = 55.800.000. TL.

150 gün x 1.100 TL x 620 öğrenci = 102.300.000. TL.

Toplam = 158.100.000 TL.

Güreşçi öğrencilere uygulanacak beslenme programı çerçevesinde ise;

120 gün x 2000 TL x 620 öğrenci = 148.800.000. TL.

150 gün x 2.500 TL x 620 öğrenci = 232.500.000. TL.

Toplam: = 381.300.000 TL.

Ek beslenme için gerekli kaynak:

381.300.000 + 158.100.000 TL = 223.200.000 TL.

3. Alternatif:

Ankara Hasanoğlan Atatürk ve öğretmen lisesi Pansiyon kapasitesi 750 öğrencidir. Bu durumda:

120 gün x 750 TL x 750 öğrenci = 67.500.000. TL.

150 gün x 1.100 TL x 750 öğrenci = 123.750.000. TL.

Toplam = 191.250.000 TL.

Güreşçi öğrencilere uygulanacak beslenme programı çerçevesinde ise;

120 gün x 2000 TL x 750 öğrenci = 180.800.000. TL.

150 gün x 2.500 TL x 750 öğrenci = 281.250.000. TL.

Toplam: = 461.250.000 TL.

Ek beslenme için gerekli kaynak:

461.250.000 + 191.250.000 TL = 552.500.000 TL.

7. Giyecek:

Okula alınacak her öğrenciye bir takım elbise, bir palto, iki takım eşofman, 2 çift çorap, 2 çift spor ayakkabı, bir ayakkabı gibi zaruri giyim masrafları verilecektir.

Bütün öğrenciler için ise: 150 öğrenci x 350 000 TL = 52.500.000 TL'dir.

8. Maliyet Tablosu:

a) 1. Alternatif: (Samsun Akpınar Öğretmen Lisesi ile Sivas Akpınar Öğretmen Lisesi için)

Ödüller:	208.125.000 TL.
İlçe :	175.500.000 TL.
İl :	30.000.000 TL.
Türkiye:	2.625.000 TL.
Kamp Masrafları :	34.000.000 TL
Yolluk ve Harcırahlar :	80.000.000 TL.
Burslar :	36.000.000 TL.
Paralı Yatılı Ödemeleri:	37.500.000 TL.
Beslenme :	349.200.000 TL.
Giyecek :	<u>52.500.000 TL.</u>
Toplam :	797.325.000 TL.

b) 2. Alternatif: (Samsun Akpınar Öğretmen Lisesi) :

Ödüller:	208.125.000 TL.
İlçe :	175.500.000 TL.
İl :	30.000.000 TL.
Türkiye:	2.625.000 TL.
Kamp Masrafları :	34.000.000 TL
Yolluk ve Harcırahlar :	80.000.000 TL.
Burslar :	36.000.000 TL.
Paralı Yatılı Ödemeleri:	37.500.000 TL.
Beslenme :	223.200.000 TL.
Giyecek :	<u>52.500.000 TL.</u>
Toplam :	671.325.000 TL.

c) 3. Alternatif: (Hasanoğlan Atatürk Öğretmen Lisesi) :

Ödüller:	208.125.000 TL.
İlçe :	175.500.000 TL.

İl :	30.000.000 TL.
Türkiye:	2.625.000 TL.
Kamp Masrafları :	34.000.000 TL
Yolluk ve Harcırahlar :	80.000.000 TL.
Burslar :	36.000.000 TL.
Paralı Yatılı Ödemeleri:	37.500.000 TL.
Beslenme :	271.000.000 TL.
Giyecek :	<u>52.500.000 TL.</u>
Toplam :	719.125.000 TL.

VI. SONUÇ

Hiç şüphesiz ki, projenin asıl gayesi, güreşte istikbal vadeden çocuklarımızın eğitim ve öğretim içinde sistemli ve düzenli bir şekilde kabiliyetlerinin geliştirilmesidir.

Bu proje devamlılığı olan ve “Türk Güreş Merkezi Projesi”nin başlangıcı ve onun kaynağını sağlayan bir projedir.

Lise, Yüksekokulu, Sosyal Tesisleri, Spor Tesisleri ve İdari Binaları ile bir kompleks olan Türk Güreş Merkezinde ortaokullara alınan bu öğrenci güreşçiler gidecek ve tahsillerini sürdüreceklerdir.

Gelecek yıl, karakucak projesi çerçevesinde ortaokul birinci sınıfına alınacak öğrenci sayısında, 16 İl’e yeni illerinde katılması ile artış olacağı beklenmektedir.

Bu durumda; 1989-90 öğretim yılında ve onu takip eden yıllarda her yıl 200 kişi ortaokulu alınacaktır.

Karakucak projesinin gelişim tablosu EK III’te gösterilmiştir. Buna göre;

1989 yılında minikler takımına,

1991 yılında yıldız takımına,

1993 yılında gençler takımına,

1995 yılında ümitler takımına,

1997 yılında büyükler takımına,

elemanlar verilebilecektir.

Bu yıl 20 bin çocuğun taraması yapıp 150 genç seçilecektir. Gelecek yıl yukarıda belirtilen sebeplerle 200 kişi seçileceğinden, taraması yapılacak genç sayısı 30 bin civarındadır. 2000 yılına kadar 380 bin gencin seçmesi yapılacaktır. 2000 yılına gelindiğinde çeşitli yaş kategorilerinde 2550 genç güreşçi bulunacaktır. Böylece, miniklerden büyüklere kadar her yaş grubunda iyi yetişmiş ve eğitim görmüş güreşçiler bulunacaktır. Böyle bir sistem içinde yeni şampiyonların çıkabileceği şüphesizdir.

T.C.
MİLLİ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI

SAYI : Ankara
KONU : Karakucak Projesinin Uygulanması /...../ 19

GENELGE

1988/

Milli sporumuz güreşin layık olduğu seviyeye çıkarılması ve ülkemizin Uluslararası Güreş müsabakalarındaki eski başarılarının tekrar sağlanabilmesi gayesi ile hazırlanan “Karakucak Projesi” uygulamaya konulmuştur. Projenin amacı, güreşçimizin kaynağını teşkil eden karakucak bölgelerinde yapılacak müsabakalarla, İstikbal vadeden çocuklarımızın eğitim ve öğretim içinde sistemli ve düzenli bir şekilde güreş kabiliyetlerinin geliştirilerek, minder güreşine intikallerinin sağlanmasıdır.

Söz konusu geçişi sağlamak için bu yıl, il ve ilçe karakucak müsabakaları ve Türkiye Karakucak Şampiyonası sonucu 150 öğrenci belirlenecektir. Bu öğrenciler parasız yatılı ortaöğretim kurumlarında bütün ihtiyaçları karşılıksız sağlanarak öğrenimlerine devam edecekler, hem de özel sağlık ve beslenme ortamı içinde güreş eğitimi alacaklardır. Ayrıca öğrencilere karşılıksız olarak bütün yıl burs verilecek ve yaz aylarında kampa alınacaklardır. Bu uygulama öğrencinin güreşe olan ilgisi ve kabiliyeti ile birlikte devam edecektir.

Önümüzdeki yıllarda da aynı uygulama devam edeceği için, “Karakucak Projesi” geleceğin şampiyonlarının şimdiden tespiti ve yetiştirilmesi gibi mühim bir fonksiyon ifa edecektir. Projenin ilk safhası olan il ve ilçelerdeki seçme müsabakalarının programa uygun olarak yürütülmesini önemle rica ederim.

Hasan Celal Güzel

Milli Eğitim Gençlik ve

Spor Bakanı

EKLER:

EK 1. : Seçme Müsabakalarının Yapılacağı İl ve İlçeler

EK 2. : İl ve İlçelerde Yapılacak Karakucak Müsabakaları 1988 Yılı Uygulama Programı

DAĞITIM: 16 İl Valiliği Merkez Teşkilatına

BİLGİ : Cumhurbaşkanlığı Başbakanlık DPT Müsteşarlığı

Ek 6. Anket Formu

GÜREŞ EĞİTİM MERKEZLERİNDEN EĞİTİM ALAN SPORCULARIN; SOSYO-EKONOMİK DURUMLARINI TESPİT ETMEK İÇİN HAZIRLANMIŞ BİR ANKET			
<p>Bu anketin amacı; Güreş eğitim merkezlerinde eğitim alan sporcuların Sosyoekonomik durumlarını tespit etmek için hazırlanmıştır. Anket, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda Doktora tezinde kullanılmak üzere düzenlenmiştir. Bu çalışmaya vereceğiniz cevaplar sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Çalışmaya vereceğiniz katkılardan ve samimi cevaplardan dolayı şimdiden teşekkür ederim.</p>			
Arş. Gör: Fikret DAĞDEVİREN			
1. (BÖLÜM)			
1.Yaşınız: 20-24 ( ) 25-28 ( ) 29-32 ( ) 33 ve Üzeri ( )			
2.Medeni Durumunuz; Evli ( ) Bekâr ( ) Boşanmış ( )			
3.Mesleğiniz: Antrenör ( ) Sporcu ( ) Spor yöneticisi ( ) Spor Uzmanı ( ) Beden Eğitimi Öğretmeni ( ) Akademisyen ( ) Diğer (.....)			
4.Meslekteki Yılıınız: 1-2 yıl ( ) 3-4 yıl ( ) 5-7yıl ( ) 8-10 yıl ( ) 11-14yıl ( ) 15 ve üzeri ( )			
5.Eğitim Durumunuz: Lise ( ) Üniversite( ) Yüksek Lisans( ) Doktora( )			
6. Babanızın Eğitim Durumu? Okur-yazar değil ( ) Okur-yazar ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite ( ) Lisansüstü ( )			
7. Annenizin Eğitim Durumu? Okur-yazar değil ( ) Okur-yazar ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite ( ) Lisansüstü ( )			
2. (BÖLÜM)			
8. Kaç Yaşında Güreşe Başladınız? 5- 8 ( ) 9-12 ( ) 13-16 ( )			
9. Kaç Yıl Faal Olarak Güreş Yaptınız veya Yapıyorsunuz? 5- 8 ( ) 9-12 ( ) 13-16 ( ) 17-20 ( ) 21 ve Üzeri ( )			
10. Güreşteki En İyi Başarınız? Derecem Yok ( ) Türkiye Şampiyonu ( ) Avrupa Şampiyonu ( ) Dünya Şampiyonu ( ) Olimpiyat Şampiyonu ( )			
11. Güreş Sitaliniz? Serbest ( ) Grekoromen ( )			
12. Güreş Branşını Niçin Seçtiniz? Sevdiğim İçin ( ) Ekonomik Nedenlerden ( ) Bölgemde Sevilen Bir Branş Olduğu İçin ( ) Güreşte Yetenekli Olduğumu Düşündüğüm İçin ( )			
13.Güreşe Kimin Yönlendirmesi ile Başladınız? Beden Eğitimi Öğretmenimin ( ) Ailemin ( ) Arkadaşımın ( ) Medyanın ( )			

14.Şimdi Yine Sporla İlgili Bir Branş Seçme Şansınız Olsaydı, Yine Güreşi Seçer Miydiniz? Evet ( ) Hayır ( ) Kararsızım ( )
15.Ailenizde Spor İle İlgilenen Var Mı? Babam ( ) Annem ( ) Kardeşim ( ) Yakın Akrabam ( ) Sporla uğraşan yok ( )
16.Güreş İçin Harcadığımız Zamanı Belirtiniz: Haftada 1-2 gün ( ) Haftada 3-5 gün ( ) Haftada 6-7 gün ( ) Ara sıra ( )
17.Herhangi Bir Güreş Kulübüne Bağlı Mısınız? Evet ( ) Hayır ( )
3. (BÖLÜM)
18.Doğum Yeriniz? Köy ( ) Kasaba ( ) İlçe ( ) İl ( ) Büyükşehir ( )
19.Şu An Yaşadığımız Çevre? Büyükşehir ( ) Şehir ( ) İlçe ( ) Kasaba ( ) Köy ( )
20.Aylık Net Geliriniz: Gelirim Yok ( ) 1250 TL ve Altı ( ) 1251-2000 TL ( ) 2001-2500 TL ( ) 2501-3000 TL ( ) 3001 ve 5000 TL ( ) 5001 ve 7500 TL ( ) 7501 ve Üstü ( )
21.Her Yıl Tatil Yapıyor Musunuz? Evet ( ) Hayır ( ) Bazen ( )
22.Aylık Harcamalarınızı En Çok Nereye Harcıyorsunuz? Yiyecek ( ) Giyecek ( ) Ulaşım ( ) Sağlık giderleri ( ) Konut Giderleri ( ) Kira ( ) Eğlence ( )
23.Oturduğunuz evin mülkiyeti kime ait? Kendime ( ) Aileme ( ) Kira ( )
24.Evin Cinsi: Apt. Dairesi ( ) Müstakil Ev ( ) Dupleks ( ) Diğer ( )
25.Evin Metre Karesi: 60-90 ( ) 91-120 ( ) 121-150 ( ) 151-180 ( ) 181 ve Üzeri ( )
26.Evinizin Isınma Şekli: Soba ( ) Elektrikli Soba ( ) Kalorifer ( ) Doğalgaz ( ) Klima ( )
27.Kendiniz Dâhil Hane Nüfusu Kaç Kişi: 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( ) 5 ve üzeri ( )
28.Otomobiliniz Var Mı? Var ( ) Yok ( )
29.Toplumu Zenginlik İtibariyle 3 Kategoriyeye Bölsek Kendinizi Hangi Tabakada Görürsünüz? Alt ( ) Orta ( ) Üst ( )
30. Güreş Eğitim Merkezine Başlamadan Önce Ailenizin Ekonomik Durumunun Nasıl Olduğunu Düşünüyorsunuz? Çok Zayıf ( ) Zayıf ( ) Orta ( ) İyi ( ) Çok iyi ( )
31.Mutlu Bir Çocukluk ve Gençlik Dönemi Geçirdiğinize İnanıyor Musunuz? Evet ( ) Hayır ( ) Kısmen ( )
32.Şimdiki Hayatınızdan Memnun Musunuz? Evet ( ) Hayır ( ) Kısmen ( )

33.Güreşten Dolayı Kronik(Kalıcı) Bir Hastalığınız veya Sakatlığınız Var Mı? Evet ( ) Hayır ( )
34.Şimdiki Sağlığınızdan Memnun Musunuz? Evet ( ) Hayır ( ) Kısmen ( )
35.Sağlık Güvenceniz Var Mı? Evet ( ) Hayır ( )
36.Sağlıklı Yaşam İçin Düzenli Olarak Spor Yapıyor Musunuz? Evet ( ) Hayır ( ) Bazen ( )
37.Sağlık Kontrolü Yaptırıyor Musunuz? Yılda 1 kez( ) Yılda 2 kez( ) Yaptırmıyorum( )
38.Başınızda Adli Bir Olay Geçti Mi? Evet( ) Hayır ( ) (Cevabınız Hayır İse; 41. Soruya Geçiniz.)
39.Eğer Geçti İse Günlük Hayatınız İle İlgili Mi Yoksa Sporla İlgili Miydi? Sporla ilgili ( ) Günlük hayatımla ilgili ( ) Her ikisi ( )
40.Adli Olay Sonunda Ne Oldu? Gözaltına Alındım ( ) Tutuklandım ( ) Karakola Götürüldüm( ) Serbest Bırakıldım( )
41.Sigara Kullanıyor Musunuz? Evet ( ) Hayır ( )
42.Alkol Kullanıyor Musunuz? Evet ( ) Hayır ( )
43.Çevrenizdeki Kişilerle En Çok Hangi Konularda Anlaşamazsınız? Dini ( ) Siyasi ( ) Spor ( ) Ahlaki ( ) Arkadaşlık ( ) Eğitim ( )
44.Sosyal İlişkilerinizi Daha Çok Kimlerle Sürdürüyorsunuz? Benzer Değerlere Sahip Olduğum Kişilerle ( ) Farklı Değerlere Sahip Olan Kişilerle( ) Ayırt Etmem( )
45.Daha çok hangi sosyal faaliyetlerde bulunursunuz? Sosyal Ağlar(Facebook, Twiter vb.) ( ) Rekreatif Spor Yapmak ( ) Sinemaya Gitmek ( ) Kahveye Gitmek ( ) Kitap, Dergi ve Gazete Okumak ( ) TV. İzlemek ( ) Arkadaşları Ziyaret Etmek ( ) Müzik Dinlemek ( )
46. Sosyal Ağlarda Günlük Ortalama Kaç Saat Vakit Ayırıyorsunuz?(Facebook, Twitter İstagram Vb.) Sosyal ağları kullanmıyorum ( ) 1-2( ) 3-4( ) 5 ve üzeri( )
47.Televizyon ve Radyoda daha çok hangi programları izliyor ve dinliyorsunuz? Haber Programı ( ) Eğlence Programı ( ) Tartışma-Açık Oturum ( ) Spor Programı ( ) Bilimsel İçerikli Yayın ( ) Belgesel ( ) Diğer Yayınlar ( )
48.Gazete ve dergilerde öncelikle olarak hangi sütunları ve sayfaları okursunuz? Spor Sayfasını ( ) Köşe Yazılarını ( ) Kültürel Yazıları ( ) Sağlık Köşelerini( ) Baştan Sıra ile Hepsini ( ) Gazete ve Dergi Okumam ( )

KATKILARINIZDAN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİM!!!